

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

**dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego
Kościerzyny**

Kościerzyna, 2024

Zespół roboczy:

Gmina Kościerzyna

- Grzegorz Piechowski – Wójt Gminy Kościerzyna
- Grzegorz Światała – Zastępca Wójta Gminy Kościerzyna
- Oliwia Szlagowska-Dymek – Koordynator projektu

Miasto Kościerzyna

- Michał Majewski – Burmistrz Miasta Kościerzyna
- Tomasz Nadolny – Zastępca Burmistrza Miasta Kościerzyna
- Ewelina Labuda – Koordynator projektu

Eksperti zewnętrzn:

- Irma Kuznestova (Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju)
- Iwona Nowacka (Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju)
- Jakub Jackowski (Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju)
- Magdalena Osińska (Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju)
- Wojciech Wasylewicz (Wielkopolska Akademia Nauki i Rozwoju)

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Obszar geograficzny, którego dotyczy strategia.....	6
3. Diagnoza – analiza potrzeb rozwojowych i potencjału oraz wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych.....	12
Wymiar społeczny	12
Demografia.....	12
Zdrowie i pomoc społeczna	22
Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3	24
Wychowanie przedszkolne	25
Edukacja podstawowa i ponadpodstawowa	26
Mieszkalnictwo	30
Kultura i sport	32
Aktywność społeczna	36
Wymiar gospodarczy	41
Przedsiębiorczość	41
Rolnictwo	43
Innowacyjność.....	44
Rynek pracy	46
Środki pozyskane z UE w latach 2014-2020	49
Strefy inwestycyjne.....	54
Turystyka.....	55
Skutki epidemii COVID-19 i kryzys gospodarczy.....	62
Wymiar przestrzenno-środowiskowy.....	64
Analiza transportowa.....	64
Analiza SWOT w zakresie transportu i mobilności	99
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa	100
Sieć Internetu szerokopasmowego	101
Obszary chronione	102
Jakość powietrza	104
4. Opinia mieszkańców MOF w zakresie potrzeb rozwojowych.....	113
Ankieta dla mieszkańców	113
Ocena sytuacji w miejscu zamieszkania.....	114
Pożądane priorytety rozwojowe dla MOF Kościerzyna	116

5. Analiza SWOT	121
6. Cele strategiczne rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty planowanych działań	125
7. Wykaz projektów ze wskazaniem zintegrowanego podejścia służącego zaspokajaniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału obszaru.....	139
8. Powiązanie z dokumentami strategicznymi i politykami	151
Spójność z dokumentami na poziomie europejskim	151
Spójność z dokumentami na poziomie krajowym	154
Spójność z dokumentami na poziomie regionalnym.....	155
Spójność z dokumentami na poziomie gminnym.....	161
9. Zarządzanie, monitoring i zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych w realizację Strategii.....	162
10. Źródła finansowania.....	170
11. Prognoza oddziaływania na środowisko.....	180
Słownik skrótów	182
Spis ilustracji	183
Spis tabel	184
Spis wykresów	184
Załączniki:	186
ZAŁĄCZNIK I – Ankieta „Plan Działań dla Innego Instrumentu Terytorialnego w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna”	187
ZAŁĄCZNIK II – wzór fiszki projektowej.....	194

1. Wprowadzenie

Niniejszy dokument programowy został stworzony dla realizacji instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyny w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 i pełni funkcję strategii terytorialnej (strategii ZIT) w myśl zapisów *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 231/159)* (dalej jako Rozporządzenie Ogólne) oraz *Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce*. Celem opracowania Strategii jest wskazanie kierunków współpracy Gminy Kościerzyna oraz Miasta Kościerzyna, które w sposób najskuteczniejszy pozwolą wykorzystać szanse i mocne strony Obszaru i wpłyną na wzmocnienie jego potencjału rozwojowego, a jednocześnie pozwolą zniwelować występujące niedobory i przeciwdziałać potencjalnym zagrożeniom.

Osiągnięcie tych założeń możliwe będzie dzięki realizacji wspólnych projektów nakierowanych na zrównoważony i spójny rozwój Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyny, których źródłem finansowania będą przede wszystkim środki w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021-2027 (FEP).

Mając na uwadze fakt, że dotychczas nie zostały określone szczegółowe przepisy dotyczące zasad opracowania strategii terytorialnych/ZIT, zastosowano wytyczne zawarte w projekcie Umowy Partnerstwa (pkt. 8.2) oraz zapisy Rozporządzenia Ogólnego PE (w szczególności artykułów 28 - 30).

Struktura niniejszego dokumentu oraz jego zakres merytoryczny został oparty na wskazaniach Rozporządzenia Ogólnego odnoszących się do zasad wdrażania zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) wspierających inicjatywy opracowane przez państwa członkowskie oraz zakresu strategii terytorialnych, które zawierać mają w szczególności (art. 29):

- **obszar geograficzny**, którego dotyczy dana strategia,
- **analizę potrzeb rozwojowych i potencjału** danego obszaru, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych,
- **opis zintegrowanego podejścia** służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału danego obszaru,
- **opis udziału partnerów** w przygotowaniu strategii i jej realizacji,
- **wykaz operacji**, które mają być wspierane.

Ponadto uwzględniono wytyczne Umowy Partnerstwa dla strategii ZIT wskazujących na konieczność zawarcia w dokumencie (wyznaczonych w Ustawie z dnia 28 kwietnia

2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027):

- syntezy diagnozy obszaru realizacji ZIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych;
- celów, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT, ze wskazaniem podejścia zintegrowanego, oczekiwanych wskaźników rezultatu i produktu, powiązania z właściwym programem;
- listy projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wyboru oraz powiązania z innymi projektami;
- źródła finansowania;
- warunków i procedur obowiązujących w realizacji strategii ZIT;
- opisu procesu zaangażowania partnerów społecznych i gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT oraz sprawozdania z jego konsultacji społecznych.

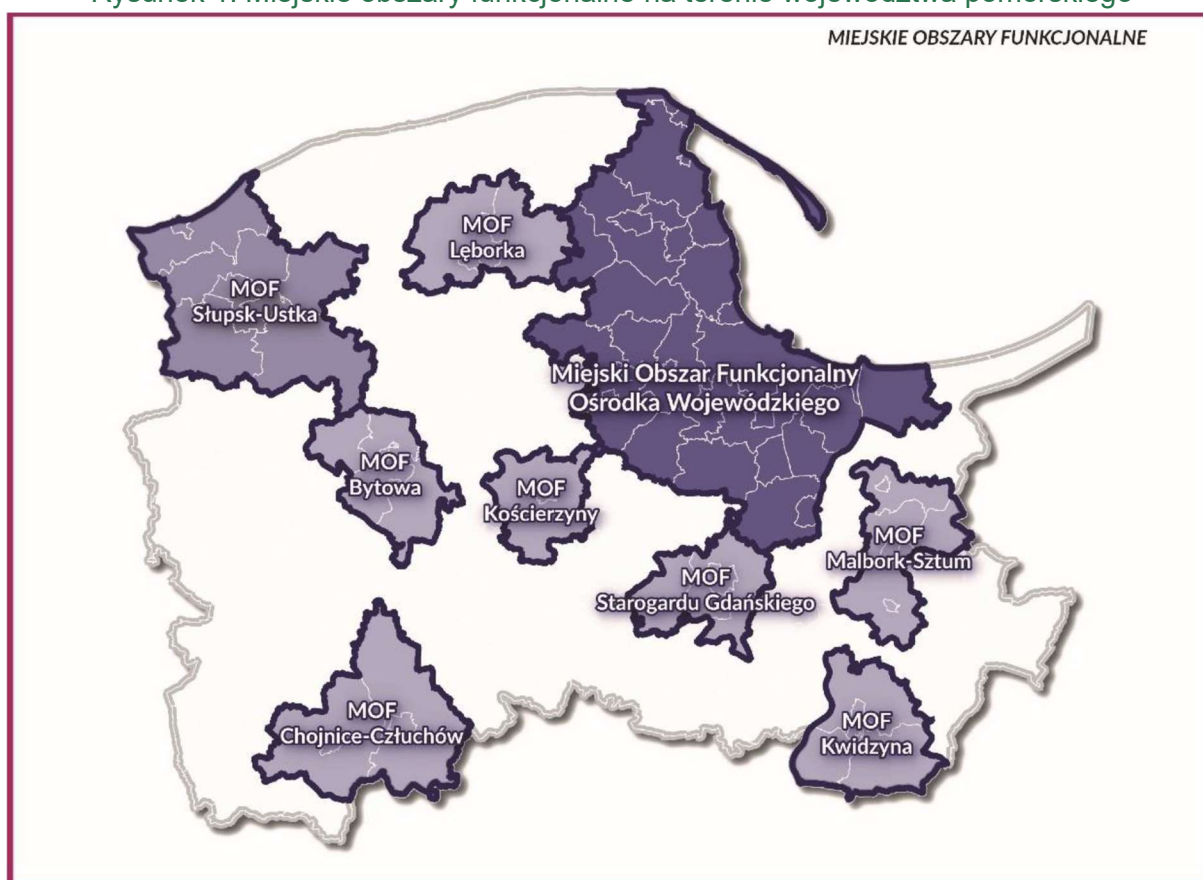
Ze względu na ścisłe powiązanie Strategii terytorialnej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyny z dokumentami szczebla wojewódzkiego, niniejsza Strategia uwzględnia założenia zawarte w zatwierdzonym przez Komisję Europejską dnia 7 grudnia 2022 r. rogramie Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027.

2. Obszar geograficzny, którego dotyczy strategia

Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyny (dalej: Obszar, MOF Kościerzyny) został wyznaczony w ramach zapisów Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (SRWP 2030), jako ośrodek subregionalny wzmacniający strukturę policentryczną województwa.

Zgodnie ze SRWP 2030 funkcjonowanie MOF ośrodków subregionalnych (Bytowa, Kościerzyna, Kwidzyna, Lęborka, Malborka i Starogardu Gdańskiego) służy wzmacnianiu ich konkurencyjności i zdolności do dyfuzji czynników rozwojowych na sąsiednie obszary zurbanizowane i obszary wiejskie, stymulując rozwój całego regionu jako rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Rysunek 1: Miejskie obszary funkcjonalne na terenie województwa pomorskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, s. 118.

Z kolei wymiar terytorialny SRWP 2030 zakłada, że na terenie miejskich obszarów funkcjonalnych na poziomie operacyjnym wykorzystywane będą instrumenty terytorialne, w tym zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT).

Kluczowa interwencja wskazana dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych określa szeroki zakres tematyczny predysponowany do uprzestrzennienia w ramach SRWP 2030, jednak nie jest tożsama z zakresem tematycznym przyszłych instrumentów terytorialnych. Szczegółowy zakres instrumentów terytorialnych uwarunkowany będzie ukierunkowaniem narzędzi ich finansowania oraz realnymi

potrzebami współpracy ponadgminnej w ramach obszarów funkcjonalnych. Dotyczy to zwłaszcza mechanizmów unijnego finansowania, dla których zakres stosowanych instrumentów terytorialnych wyznaczają unijne akty prawne i dokumenty strategiczne oraz Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027.

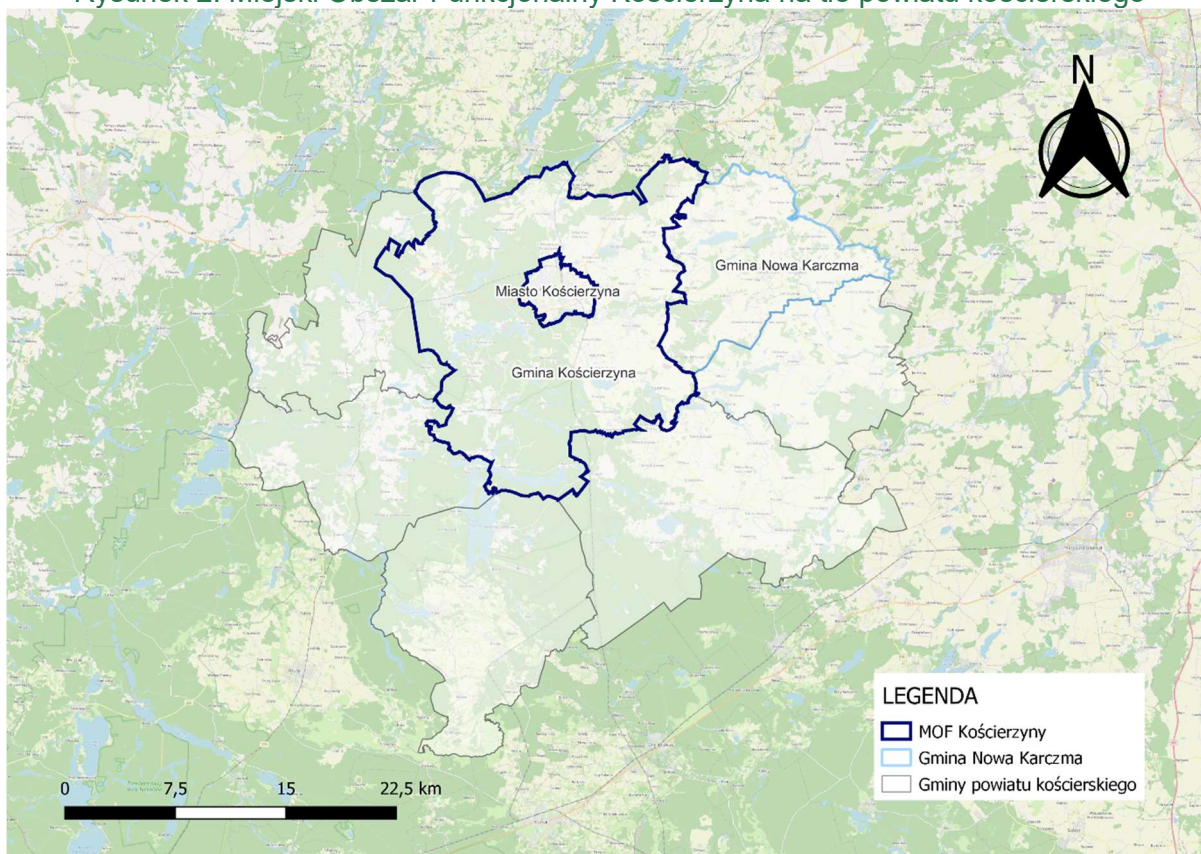
Wymiar terytorialny SRWP 2030, tj. instrumenty terytorialne skierowane do obszarów funkcjonalnych oraz ukierunkowanie terytorialne celów operacyjnych, na poziomie realizacyjnym może przełożyć się na:

- dedykowanie określonej alokacji środków na realizację wybranych instrumentów terytorialnych, obszarów funkcjonalnych, czy kierunków interwencji;
- negocjacyjne uzgadnianie priorytetów rozwojowych wybranych obszarów funkcjonalnych;
- preferencje dla obszarów o określonych cechach społecznych, gospodarczych, środowiskowych w mechanizmach realizacyjnych uruchamianych z poziomu Samorządu Województwa Pomorskiego.

Niniejsza strategia została opracowana dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna, obejmującego Miasto Kościerzyna oraz Gminę Kościerzyna otaczającą Miasto. Ponadto przedsięwzięcia realizowane w ramach niniejszej będą realizowane w Gminie Nowa Karczma – poza granicami Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna. Gmina Nowa Karczma została wskazana jako obserwator Związku ZIT w ramach „Porozumienia międzygminnego nr I/2022 Wójta Gminy Kościerzyna i Burmistrza Miasta Kościerzyna z dnia 19 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kościerzyna mającego na celu współpracę jednostek samorządu terytorialnego w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna” .

Rysunek 2: Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna na tle powiatu kościerskiego

Źródło: opracowanie własne.

MOF Kościerzyna zajmuje powierzchnię 327 km² z czego Miasto ma powierzchnię ok. 16 km², a Gmina 311 km². Położony jest w północnej Polsce, w środkowej części województwa pomorskiego i stanowi główny ośrodek powiatu kościerskiego. Obszar od zachodu, południa i wschodu otoczony jest gminami z powiatu kościerskiego: Lipusz, Dziemiany, Karsin, Stara Kiszewa, Liniewo oraz Nowa Karczma, która jest obserwatorem związku ZIT i powierzchniowo zajmuje obszar 113 km². Natomiast od północy graniczy z gminami powiatu kartuskiego: Sulęcyno, Stężycza oraz Somonino.

Tabela 1: Powierzchnia jednostek wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyny

Jednostka	Powierzchnia [km ²]	Udział w powierzchni MOF
Gmina Kościerzyna	311	95,1%
Miasto Kościerzyna	16	4,9 %
MOF Kościerzyna	327	100%
Gmina Nowa Karczma	113	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statystycznego Vademecum Samorządowca, GUS.

Obszar MOF jest spójny terytorialnie obejmując Miasto oraz Gminę mającą tzw. charakter „obwarzankowy”, co wpływa korzystnie na możliwości współpracy i budowanie powiązań funkcjonalnych samorządów.

W ujęciu regionalnym, pod względem przyrodniczym MOF Kościerzyna położony jest na pograniczu mezoregionów fizycznogeograficznych Pojezierza Kaszubskiego i Borów Tucholskich Wschodnich. Obszar posiada urozmaiconą rzeźbę terenu, związaną z działalnością lądolodu podczas zlodowacenia bałtyckiego.

Tabela 2: Podział na typ i grupę funkcjonalną jednostek wchodzących w skład MOF Kościerzyna

Nazwa	Typ	Grupa	Funkcja grupy
Gmina Kościerzyna	gmina wiejska	G4	Gminy o innych rozwiniętych funkcjach pozarolniczych
Miasto Kościerzyna	gmina miejska	E2	Miasta – ośrodki wielofunkcyjne

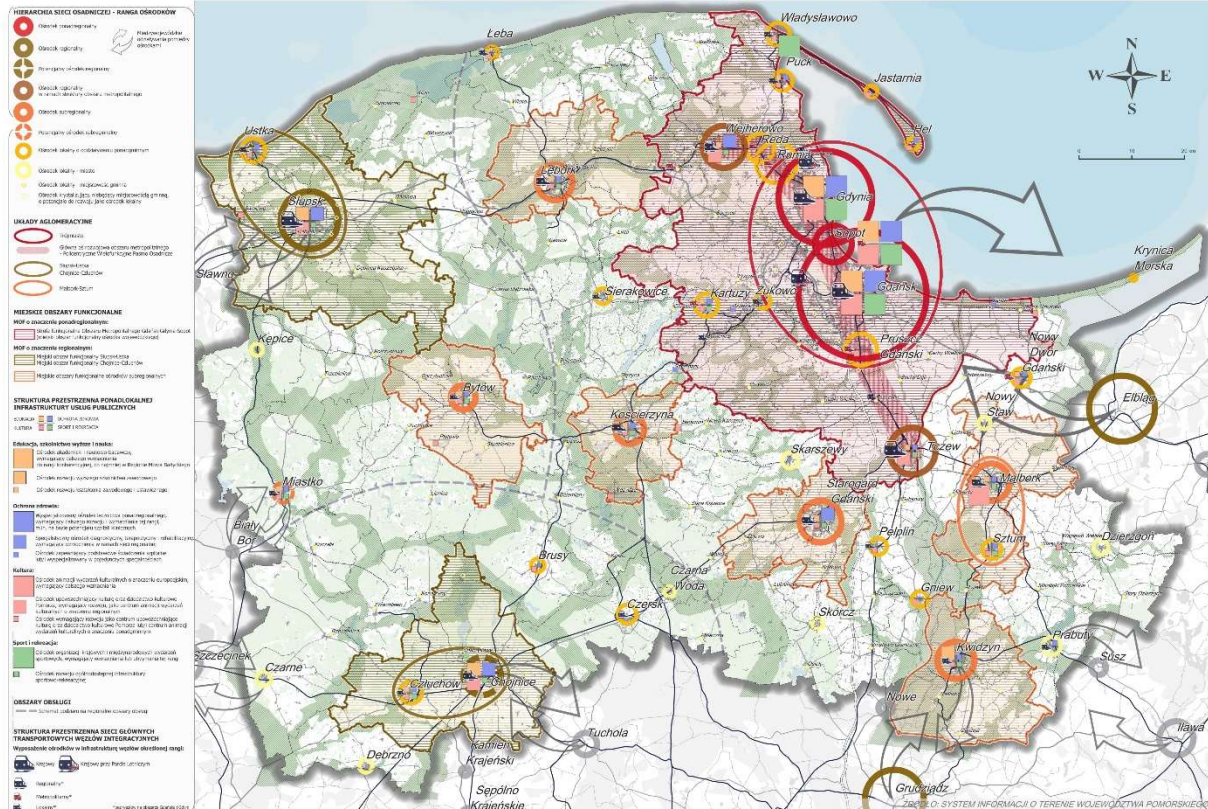
Źródło: Główny Urząd Statystyczny oraz *Klasyfikacja funkcjonalna gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego* (Prof. Przemysław Śleszyński, Prof. Tomasz Komornicki, 2016)

Według klasyfikacji funkcjonalnej gmin opracowanej przez prof. Przemysława Śleszyńskiego oraz prof. Tomasza Komornickiego na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego, jednostki wchodzące w skład MOF Kościerzyna, ze względu na zróżnicowany charakter, pełnią odmienne funkcje, przez co sklasyfikowane są w innych grupach: Gmina Kościerzyna w grupie *gmin o innych rozwiniętych funkcjach pozarolniczych*, natomiast Miasto Kościerzyna jako *miasta – ośrodki wielofunkcyjne*. Takie zróżnicowanie funkcjonalne może mieć wpływ na wybór innych kierunków i priorytetów rozwoju dla poszczególnych jednostek terytorialnych, co wynika z różnych potencjałów oraz wyzwań.

Miasto Kościerzyna jako jedyny większy ośrodek miejski w powiecie, pełni funkcję ośrodka administracyjnego oraz głównego ośrodka usługowego w subregionie. Miasto pełni ponadto funkcję węzła komunikacyjnego. Krzyżują się tu: droga krajowa nr 20 (Stargard Szczeciński – Gdynia) oraz drogi wojewódzkie nr 214 (Łeba - Warlubie) i 221 (Gdańsk – Kościerzyna). Przez Miasto przebiegają dwie trasy kolejowe (nr 201 i 211) zapewniające połączenia z: Chojnicami, Gdynią Główną, Gdańskiem Głównym, Bydgoszczą, Wierzchucinem oraz Czerniejewem (przez Bąk).

Rysunek 3: Podstawowe elementy sieci osadniczej województwa pomorskiego

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 (PZPWP) przyjęty przez Sejmik Województwa Pomorskiego Uchwałą nr 318/XXX/16 w dniu 29 grudnia 2016 r. zakłada, że w ramach kierunku 1.1 polityki przestrzennego zagospodarowania województwa „Kształtowanie struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego” przewiduje się stosowanie zasady kształtowania miejskich obszarów funkcjonalnych, poprzez prowadzenie spójnej polityki przestrzennej i wzmocnienie wzajemnych powiązań (m.in. organizacyjnych, instytucjonalnych i infrastrukturalnych) na obszarach miast rdzeniowych oraz gmin w zasięgu ich funkcjonalnego otoczenia, co dotyczy także Miasta oraz Gminy Kościerzyna tworzących MOF Kościerzyna.

Zdefiniowane w Planie wyzwania rozwojowe dla MOF to: przeciwdziałanie spadkowi konkurencyjności ośrodka przez kształtowanie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz wykorzystanie szans, związanych z uruchomieniem funkcji uzdrowiskowych w oparciu o zasoby i walory środowiska przyrodniczego i istniejącą infrastrukturę zdrowia i rekreacji.¹

¹ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030, s.187

Tabela 3: Potencjał, bariery i zagrożenia dla MOF Kościerzyna zdefiniowane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

Potencjały	Bariery i zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> położenie w sieci infrastruktury TEN-T (linia kolejowa nr 201 planowana do modernizacji); wolne tereny pod rozwój działalności produkcyjnej, w tym w „Kościerskiej Strefie Aktywności Gospodarczej”; warunki do rozwoju branży drzewnej, budowlanej i niektórych gałęzi przemysłu o małej uciążliwości dla środowiska; zasoby (w tym wód termalnych) i walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz kulturowe, stwarzające podstawy rozwoju usług turystycznych, które w powiązaniu z funkcjonującym szpitalem tworzą podstawy rozwoju funkcji uzdrowiskowych; warunki do rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii, głównie fotowoltaiki i pozyskiwania energii z biomasy i biogazu.	<ul style="list-style-type: none"> niska mobilność mieszkańców, wynikająca z niedostosowania organizacji transportu zbiorowego do ich potrzeb; odpływ kapitału ludzkiego do Trójmiasta; niski poziom przedsiębiorczości oraz brak dużych podmiotów gospodarczych – istniejące podmioty nie są w stanie zapewnić wystarczającej liczby miejsc pracy; niepełne wykorzystanie posiadanych zasobów, szczególnie dla rozwoju turystyki i innych obszarów działalności gospodarczej; przekroczone normy zanieczyszczenia powietrza w mieście (głównie pyłem zawieszonym i benzo(a)pirenem).

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030, s. 187.

Wnioski:

- Miasto Kościerzyna to jedyny ośrodek miejski w powiecie kościerskim, pełni funkcję ośrodka administracyjnego oraz głównego ośrodka usługowego w subregionie;
- MOF Kościerzyny pełni funkcję węzła komunikacyjnego o znaczeniu regionalnym. Krzyżują się tu droga krajowa nr 20 oraz drogi wojewódzkie nr 214 i 221. Ponadto przez Miasto przebiegają dwie trasy kolejowe (nr 201 i 211);
- MOF w polityce przestrzennej województwa sklasyfikowany jest jako ośrodek o znaczeniu subregionalnym, równoważący procesy rozwojowe tej części województwa;

3. Diagnoza – analiza potrzeb rozwojowych i potencjału oraz wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Wymiar społeczny

Demografia

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 r. Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna był zamieszkiwany przez 39 832 osoby, co stanowi 1,69% ogółu mieszkańców województwa pomorskiego. W Mieście Kościerzyna odnotowany był spadek liczby mieszkańców na przestrzeni lat 2017-2021, natomiast w Gminie Kościerzyna liczba mieszkańców w badanym okresie wzrosła. Jednocześnie na całym obszarze zauważalne jest zwiększenie liczby ludności w stosunku do roku 2017. Tendencje występujące na terenie poszczególnych gmin potwierdzają prognozy ludności GUS, zgodnie z którymi zmniejszać się będzie liczba mieszkańców Miasta przy zwiększającej się liczbie mieszkańców Gminy. Analogiczna sytuacja występuje w Gminie Nowa Karczma, gdzie zauważamy systematyczny wzrost ludności (na koniec roku 2022 Gmina liczyła 7186 osób zameldowanych na pobyt stały, jest to także przyrost w porównaniu z rokiem 2021, kiedy to gminę zamieszkiwało 7057 osób).

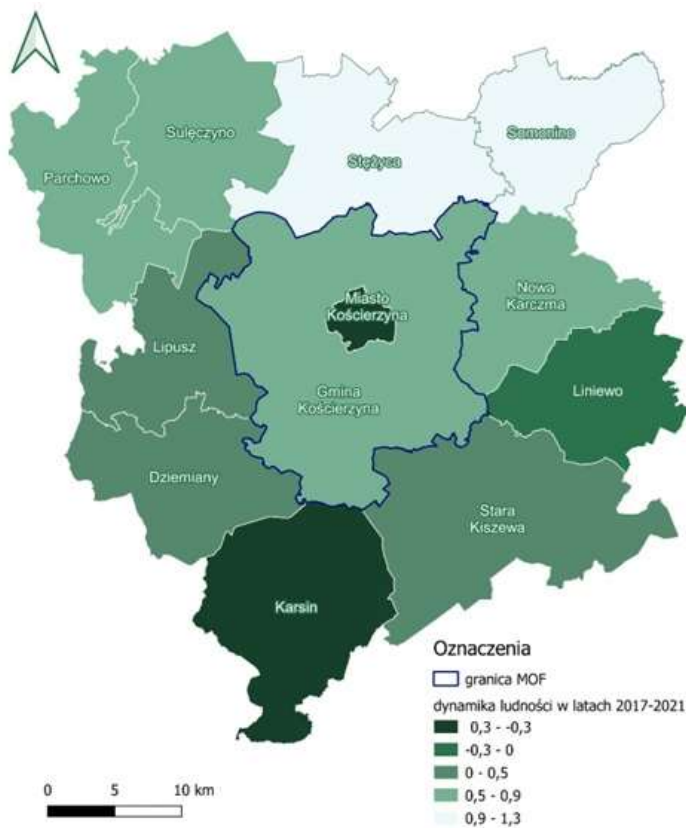
Tabela 4: Ludność w poszczególnych gminach tworzących Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna w latach 2017-2021

Nazwa	Ludność ogółem					Udział	Różnica 2017-2021
	2017	2018	2019	2020	2021		
Gmina Kościerzyna	15 895	16 020	16 091	16 196	16 271	40,9%	376
Miasto Kościerzyna	23 809	23 759	23 742	23 778	23 561	59,1%	-248
MOF	39 704	39 779	39 833	39 974	39 832	100%	128
Gmina Nowa Karczma	6913	6971	7049	7057	7103	partner	190
POMORSKIE	2 324 251	2 333 523	2 343 928	2 346 671	2 346 982	-	22 731

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Rysunek 4: Dynamika ludności w latach 2017-2021 w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 r. największa gęstość zaludnienia występowała w Mieście Kościerzyna (1 486 os/km²), przekraczając wskaźnik średniej gęstości zaludnienia w województwie pomorskim (128 os/km²). W Gminie Kościerzyna gęstość zaludnienia wyniosła 53 os/km². Natomiast w Gminie Nowa Karczma 63 os/km².

Rysunek 5 obrazuje gęstość zaludnienia gmin wchodzących w skład MOF Kościerzyna na tle gmin sąsiadujących w 2021 r. (w tym Gminy Nowa Karczma).

Rysunek 5: Gęstość zaludnienia w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 5: Przyrost naturalny w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Kościerzyna na 1 000 mieszkańców w latach 2017-2021

Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	7,90	5,33	5,24	5,27	2,15
Miasto Kościerzyna	3,52	3,44	1,64	0,80	-3,63
Gmina Nowa Karczma	1,40	1,60	1,92	1,33	1,70
POMORSKIE	2,51	1,76	1,54	-0,50	-2,02

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w gminach MOF był ujemny tylko w przypadku Miasta Kościerzyna w 2021 r., a jego spadek jest zauważalny już od 2017 r. W Gminie Kościerzyna przyrost naturalny na przestrzeni analizowanych lat osiągał wartości dodatnie, natomiast zgodnie z obserwowanym trendem zarówno w MOF jak i w województwie pomorskim, miał on tendencję spadkową. Wyjątek stanowi tu

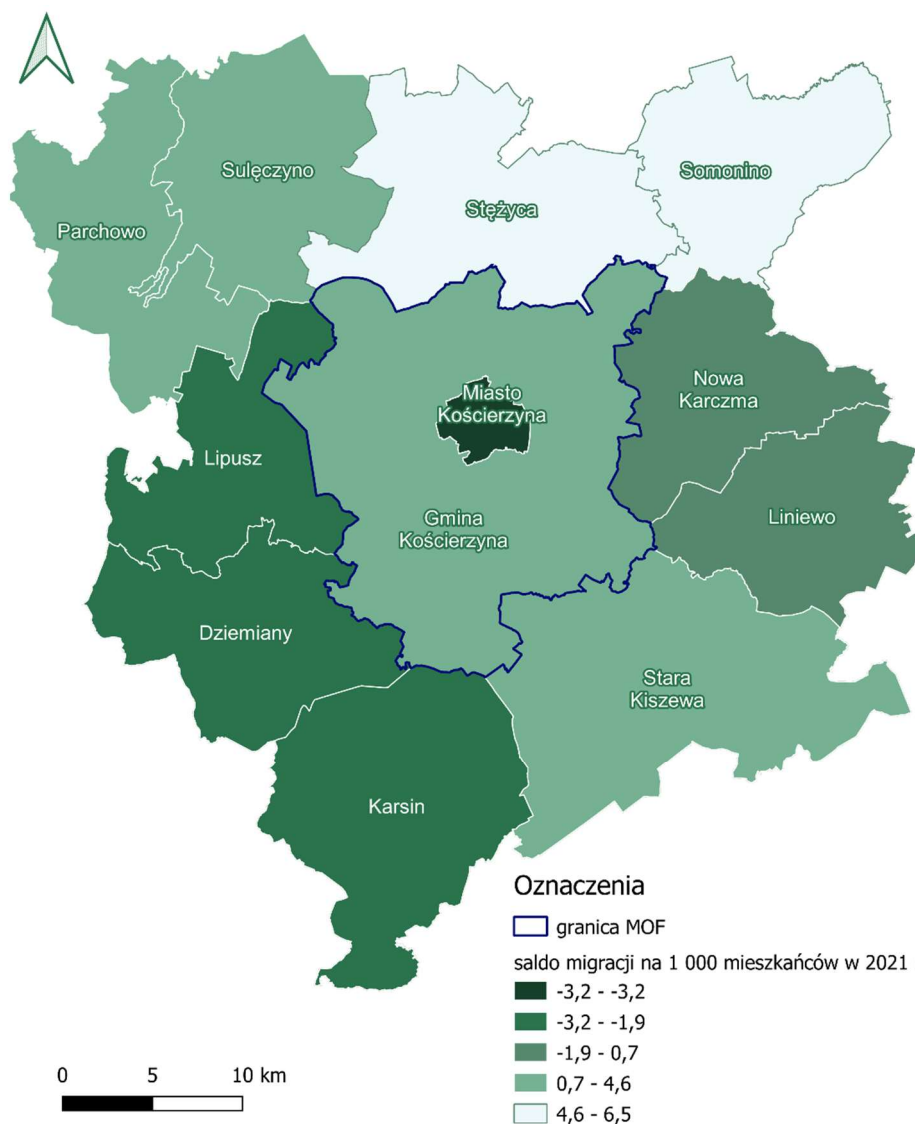
obserwator MOF Kościerzyny - Gmina Nowa Karczma, w której po spadku w 2020 roku, nastąpił ponowny wzrost przyrostu naturalnego.

Tabela 6: Saldo migracji w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Kościerzyna w latach 2017-2021

Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	94	52	-15	15	32
Miasto Kościerzyna	-80	-75	-72	-36	-77
Gmina Nowa Karczma	62	29	18	- 23	2
POMORSKIE	3 586	5 071	6 336	4 078	4 760

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Rysunek 6: Saldo migracji na 1 000 mieszkańców w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF

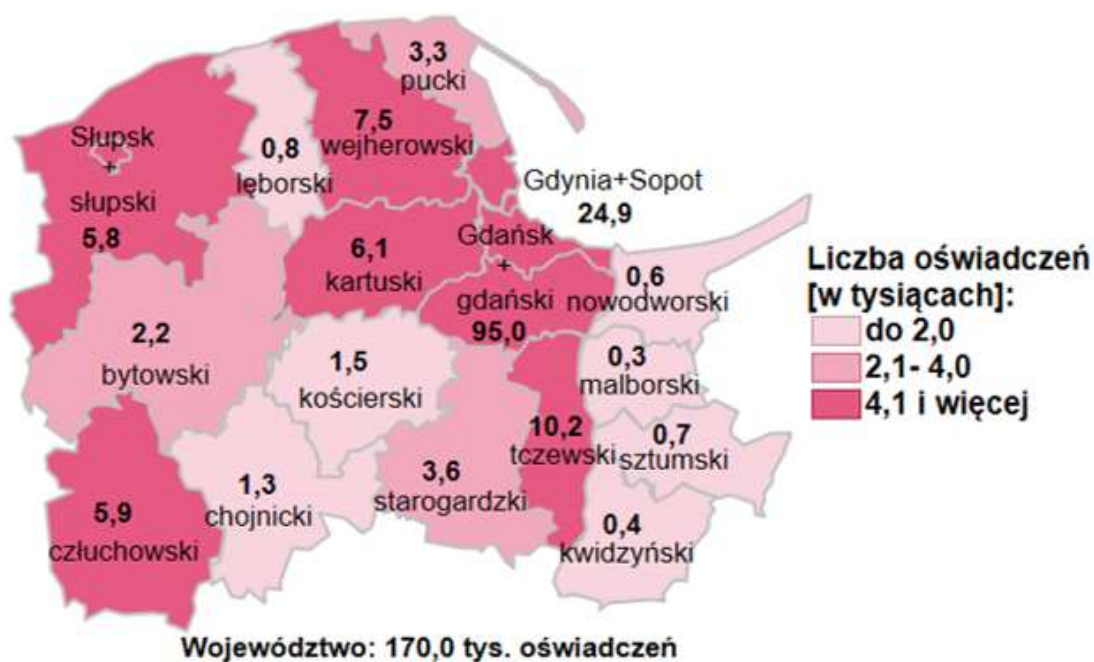
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Mieście Kościerzyna saldo migracji w latach 2017-2021 osiągało wartości ujemne, podczas gdy w Gminie Kościerzyna, z wyjątkiem 2019 r., saldo migracji było dodatnie. W Gminie Nowa Karczma poza rokiem 2020 saldo migracji mamy także dodatnie.

Powyższe wskazuje na odpływ ludności w relacji miasto – gminy ościenne, co związane jest z zachodzącym zjawiskiem suburbanizacji. Trend suburbanizacji zauważalny jest w wielu ośrodkach miejskich. Podyktowany jest m.in. niższymi cenami domów, mieszkań i gruntów na obszarach wiejskich, większą dostępnością terenów pod zabudowę, dobrą komunikacją transportową, a także popularyzacją slow life (ang. życia w zwolnionym tempie). Przejawia się to dynamicznym rozwojem urbanistycznym Gminy Kościerzyna otaczającej Miasto, a także gmin bezpośrednio sąsiadujących z MOF Kościerzyna tj. Stara Kiszewa, Parchowo, Sulęczyno, Stężycza, Somonino i Gminy Nowa Karczma, w której często osiedlają się seniorzy z Obszaru Metropolitalnego Gdańsk Gdynia Sopot.

Warto również zwrócić uwagę na ruchy migracyjne związane z większym zatrudnieniem obcokrajowców w województwie pomorskim. Zgodnie z Raportem „Cudzoziemcy w pomorskich przedsiębiorstwach w 2021 roku” Pomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy, w 2021 roku liczba oświadczeń o powierzeniu wykonania pracy cudzoziemcom wzrosła o 35% w porównaniu do roku poprzedzającego. W powiecie kościerskim liczba wydanych oświadczeń wyniosła 1 500. Ze względu na zwiększającą się liczbę obywateli innych Państw pracujących i mieszkających na terenie MOF, niezbędne będzie podjęcie działań z zakresu ich aktywizacji społecznej, kulturowej i zawodowej. Warto również zaznaczyć, iż w wyniku wojny w Ukrainie dużo jej obywateli zamieszkało na obszarze MOF i podejmuje tu zatrudnienie.

Rysunek 7: Liczba oświadczeń o powierzeniu wykonania pracy (w tysiącach) cudzoziemcom wydanych w 2021 roku

Źródło: Portal Pomorskiego Obserwatorium Rynku Pracy.

Tabela 7: Liczba osób w MOF Kościerzyna w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym

Nazwa	Ludność w wieku przedprodukcyjnym			Ludność w wieku poprodukcyjnym		
	2017	2021	2017=100 ²	2017	2021	2017=100
Gmina Kościerzyna	3 779	3 801	100,58	2 167	2 485	114,67
Miasto Kościerzyna	4 898	4 925	100,55	4 638	5 082	109,57
Gmina Nowa Karczma	1 436	1 742	117,57	968	1 107	112,56
POMORSKIE	454 426	466 558	102,66	454 077	497 080	109,47

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Analiza zmiany liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym w latach 2017-2021 wykazuje dla całego obszaru wzrost w obu grupach, jednak zdecydowanie większy w grupie poprodukcyjnej.

Tabela 8: Liczba osób w MOF Kościerzyna w wieku produkcyjnym

Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	9 949	9 993	9 953	9 979	9 985
Miasto Kościerzyna	14 273	14 079	13 905	13 799	13 544
Gmina Nowa Karczma	4 157	4 193	4 239	4 193	4 177
MOF	24 222	24 072	23 858	23 778	23 529
POMORSKIE	1 415 748	1 407 448	1 401 039	1 391 262	1 383 344

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Współczynnik obciążenia demograficznego ma charakter wzrostowy zarówno na obszarze MOF (Gmina Kościerzyna i Miasto Kościerzyna) jak i w województwie. Oznacza to, że z roku na rok zwiększa się liczba osób starszych w stosunku do osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 9: Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi³ w gminach MOF Kościerzyna

Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	59,8	60,3	61,7	66	67
Miasto Kościerzyna	66,8	68,8	70,7	71,8	73,4
Gmina Nowa Karczma	66,3	66,3	66,3	69,0	70,9
POMORSKIE	64,2	65,8	67,3	67,7	68,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

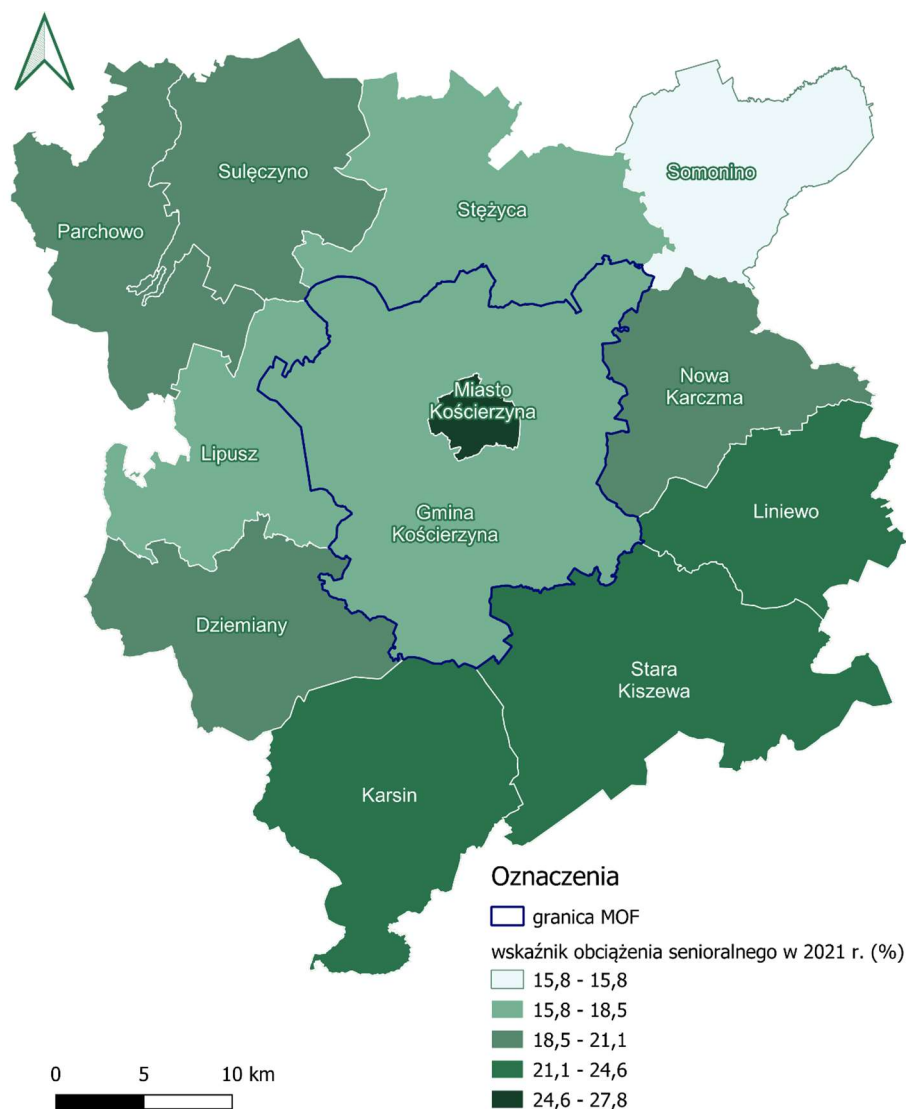
² Wskaźnik pokazuje zmianę wartości danej cechy w 2021 r. w stosunku do wartości bazowej w 2017 r. równej 100

³ Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba]

Zarówno w Gminach, jak i w Mieście obserwowane jest starzenie się społeczeństwa, jednak w Mieście następuje ono szybciej. Warto zaznaczyć, iż wskaźnik senioralnego obciążenia w Mieście oraz Gminie Nowa Karczma w badanym okresie był większy niż wskaźnik dla województwa pomorskiego, a w Gminie Kościerzyna mniejszy.

Rysunek 8: Wskaźnik senioralnego obciążenia w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując wyniki prognozy demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego dotyczącej ludności w wieku mobilnym (grupę wieku produkcyjnego obejmującą ludność w wieku 18-44 lata), zauważyć można przewidywany spadek ludności (o 8,4%) w tej grupie wiekowej w latach 2023-2030 dla całego obszaru MOF. Podobną tendencję przewiduje się dla całego obszaru województwa pomorskiego (przewidywany spadek o 10,5% ludności w tej grupie wiekowej).

Tabela 10: Prognozowana liczba ludności w wieku mobilnym na lata 2023-2030

Nazwa	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Miasto Kościerzyna	8 100	7 972	7 794	7 637	7 537	7 403	7 216	7 085
Gmina Kościerzyna	6 324	6 302	6 297	6 301	6 323	6 314	6 260	6 222
Gmina Nowa Karczma	2 619	2 612	2 603	2 600	2 574	2 574	2 552	2 532
MOF	14424	14274	14091	13938	13860	13717	13476	13307
Pomorskie	841 453	829 259	818 551	810 632	800 987	788 051	774 327	761 463

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Wyniki dotyczące prognozy demograficznej Głównego Urzędu Statystycznego dotyczącej ludności w wieku niemobilnym (grupę wieku produkcyjnego obejmującą ludność w wieku: 45-64 lata, kobiety 45-59 lat) wskazują na przewidywaną tendencję wzrostową, zarówno na obszarze MOF (przewidywany wzrost o 10,5%), w gminie o statusie obserwatora oraz na całym obszarze województwa pomorskiego (14,5%)

Tabela 11: Prognozowana liczba ludności w wieku niemobilnym na lata 2023-2030

Nazwa	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Miasto Kościerzyna	5 055	5 108	5 191	5 307	5 386	5 451	5 569	5 620
Gmina Kościerzyna	3 791	3 824	3 849	3 902	3 947	4 019	4 093	4 152
Gmina Nowa Karczma	1 546	1 569	1 585	1 614	1 639	1 656	1 695	1 725
MOF	8 846	8 932	9 040	9 209	9 333	9 470	9 662	9 772
Pomorskie	522 971	530 715	539 875	549 066	560 465	574 038	587 038	598 810

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Osoby w wieku mobilnym charakteryzują się zdolnością do zmiany stanowiska, miejsca pracy lub ewentualnego przekwalifikowania się. Często wiąże się to z koniecznością pokonywania dużych odległości w celu dojazdu do miejsca zatrudnienia, a w konsekwencji zapewnienia tym osobom odpowiedniej infrastruktury transportowej o znaczeniu ponadlokalnym.

Z drugiej strony osoby w wieku niemobilnym najczęściej nie są już skłonne do zmiany miejsca pracy, wiążą się często ze swoim miejscem zamieszkania, nie pokonując dalekich dystansów w celach zawodowych. Jednocześnie w dużym stopniu wykorzystują lokalną infrastrukturę transportową, często z uwzględnieniem aktywnych linii komunikacyjnych, takich jak ścieżki rowerowe.

Na terenie MOF zadania pomocy społecznej realizują Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Kościerzyna oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieście Kościerzyna.

Celem świadczonej pomocy jest tworzenie warunków umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych i kryzysowych sytuacji życiowych, jak również zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych tych osób i rodzin.

W 2020 r. na terenie obszaru funkcjonalnego ze środowiskowej pomocy społecznej skorzystało 964 gospodarstw domowych, z czego 457 znajdowały się poniżej kryterium dochodowego.

Ponadto zadania z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej realizowane są przez następujące organizacje pozarządowe funkcjonujące w granicach MOF:

- Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Otwarte Serca”;
- Fundacja Wspólnoty Burego Misia im. Bogdana Jańskiego;
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Kościerzyna;
- Stowarzyszenie Aktywni Kaszubi;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Skorzewa;
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów koła: w Wielkim Klinczu, w Kłobuczynie, w Skorzewie;
- Fundacja Piramida Pomocy;
- Stowarzyszenie Kaszubski Azymut;
- Akademia Piłkarska Kościerzyna;
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Niedźwiedź;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kościerzynie;
- Uczniowski Klub Sportowy Manta Kościerzyna;
- Parafialny Zespół Caritas przy Parafii Świętej Trójcy w Kościerzynie;
- Fundacja Szczęśliwa Przysiań;
- Stowarzyszenie LOS;
- Stowarzyszenie Akademia Rozwoju Talentów w Kościerzynie.

W badanym okresie (tj. 2017-2020) liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej uległa zmniejszeniu w obu gminach Obszaru Funkcjonalnego. Ponadto zmniejszyła się także liczba gospodarstw domowych poniżej kryterium dochodowego, a także procentowy udział w ogólnej liczbie gospodarstw korzystających z pomocy społecznej. Wskazuje to na poprawę sytuacji materialnej rodzin.

Tabela 12: Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg kryterium dochodowego

Nazwa	Ogółem (gospodarstwa)			Poniżej kryterium dochodowego		
	2017	2020	2017=100	2017	2020	2017=100
Gmina Kościerzyna	453	366	80,79	258	193	74,80
Miasto Kościerzyna	821	598	72,83	380	264	69,74
Gmina Nowa Karczma	219	148	67,58	129	69	53,48
POMORSKIE	57 829	46 708	80,76	34 363	25 511	74,23

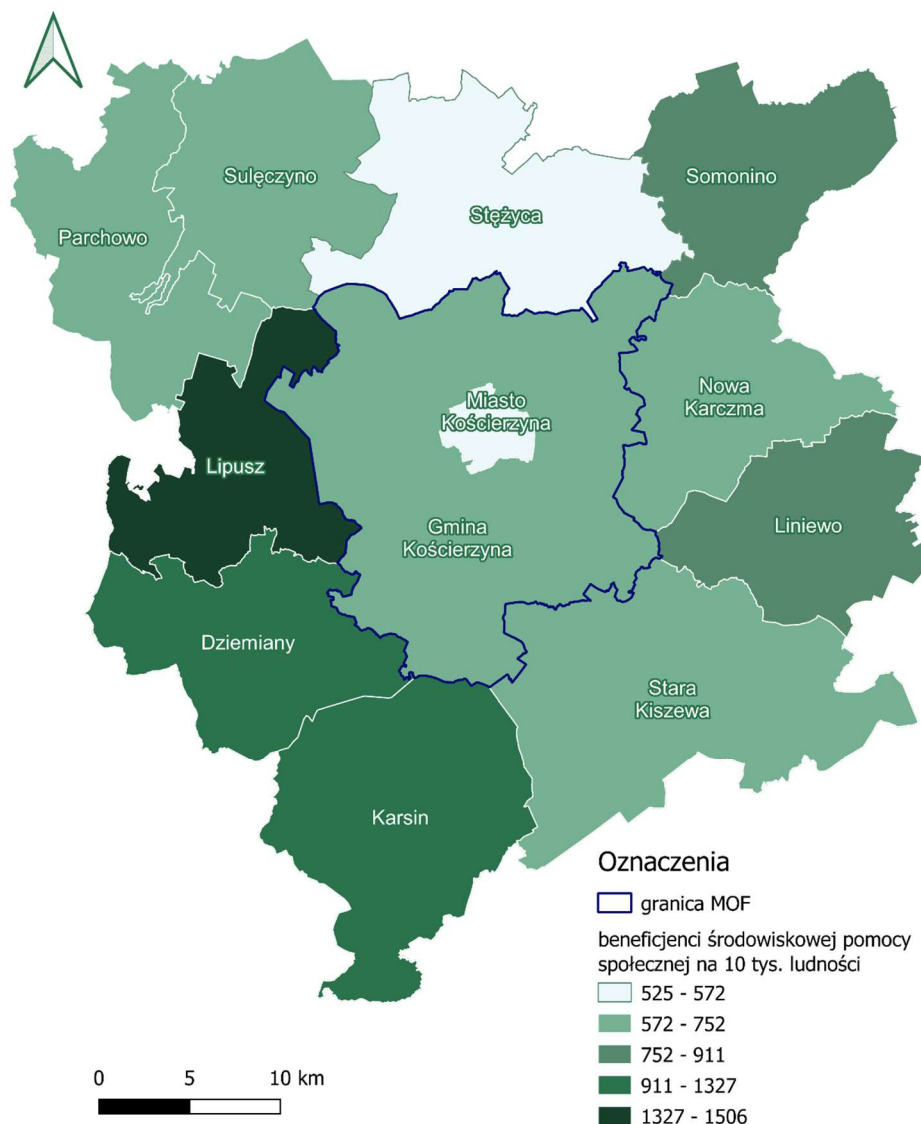
Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Wskaźnik liczby beneficjentów pomocy społecznej na 10 000 mieszkańców dla Gminy Kościerzyna znajduje się w tym samym przedziale (572-752), który dotyczy pobliskich gmin: Stara Kiszewa, Nowa Karczma, Sulęczyño i Parchowo. Wskaźnik dla Miasta

Kościerzyna znajduje się w niższym przedziale (525-572), który dotyczy również pobliskiej Gminy Stężyca.

Rysunek 9: Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa jaki obserwuje się także na obszarze MOF, coraz większego znaczenia nabiera oferta skierowana do seniorów, która umożliwi im nie tylko zachowanie aktywności, ale także opiekę.

Na terenie Miasta w strukturach MOPS funkcjonuje Dzienny Dom Pobytu „Senior +” z przeznaczeniem dla 15 osób. Rotacyjnie z usług DDP w 2021 r. skorzystało 18 osób. Placówka funkcjonuje jako ośrodek wsparcia osób starszych, nieaktywnych zawodowo o niskiej dochodowości. Głównym celem Dziennego Domu Senior+ jest umożliwienie i wzmocnienie aktywności seniorów oraz ich sprawności psychofizycznej, koniecznej do samodzielnego funkcjonowania. Ponadto, na obszarze MOF Kościerzyna swą działalność realizuje Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

W 2021 roku w Mieście Kościerzyna kwota za pobyt osób pokrywana ze środków samorządowych wyniosła ogółem 840 317 zł⁴, natomiast w Gminie – 648 871,14 zł⁵. Warto natomiast zaznaczyć, że w Gminie Kościerzyna w Stawiskach funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej "Kaszub" prowadzony przez Gdańską Fundację Dobroczynności na zlecenie Starostwa Powiatowego w Kościerzynie. Dom jest przystosowany dla 50 osób: 30 w podeszłym wieku i 20 przewlekle somatycznie chorych.

W ramach oferty Kościerskiego Domu Kultury wsparcie seniorom w postaci zajęć dodatkowych, organizacji wyjazdów oraz zapewnienia miejsca spotkań udzielają: Klub Seniora nr 1, 2, 3, 5, 6 (Kaszub), 7, Stowarzyszenie „SONI”, Stowarzyszenie „Kaszubska Nadzieja”, Fundacja „Wiecznie Młodzi” oraz Stowarzyszenie „Kościerskie Amazonki”. Aktywność seniorów wspierana również przez Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kościerzynie.

W Mieście Kościerzyna funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy „Jesteśmy dla Ciebie” zapewniający dzienny 6-godzinny pobyt wraz z wyżywieniem, opieką i zajęciami terapeutycznymi. ŚDS jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. W 2021 r. w ramach ŚDS ze wsparcia skorzystało 34⁶ osoby, w tym 20 zamieszkujących Miasto Kościerzyna.

W Mieście również działa Centrum Integracji Społecznej utworzone w 2019 r. i będące gminną jednostką budżetową. Przedmiotem działania CIS jest organizowanie reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz realizacja zatrudnienia socjalnego.

Zarówno w Mieście Kościerzyna, jak i w Gminie Kościerzyna funkcjonują Programy wspierające rodziny wielodzietne tj. Kościerska Karta Dużej Rodziny oraz Gminna Karta Dużej Rodziny. Karty przysługują wielodzietnym rodzinom z terenów gmin mającym na utrzymaniu troje lub więcej dzieci w wieku do 18 r. ż. – lub do 24 r. ż. w przypadku osób uczących się i studiujących. Do programów przystąpiły podmioty prywatne, u których posiadacze kart mogą skorzystać z atrakcyjnych rabatów.

Na terenie MOF funkcjonuje 12 aptek, w tym 10 w Mieście Kościerzyna oraz 2 na terenie Gminy Kościerzyna w miejscowościach Łubiana i Wielki Klincz. Na terenie Obszaru w 2021 r. funkcjonowało 16 punktów opieki medycznej. Ich liczba na przestrzeni ostatnich 4 lat zmieniała się tylko nieznacznie. W 2021 r. najczęściej zlokalizowanych było w ośrodku miejskim (13).

Zdrowie i pomoc społeczna

Na przestrzeni lat 2017-2021 zauważalny jest spadek w liczbie porad dotyczących Podstawowej Opieki Zdrowotnej na całym obszarze MOF Kościerzyna (w analizowanym okresie nastąpił spadek porad o 44% w Gminie Kościerzyna, w MOF o 12%, a na terenie samego miasta o 6%). Analogiczna sytuacja dotyczy porad

⁴ Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Kościerzynie za 2021 rok

⁵ Źródło: Sprawozdanie z działalności GOPS w Kościerzynie za 2021 rok

⁶ Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Kościerzynie za 2021 rok

związanych z Ambulatoryjną Opieką Specjalistyczną (spadek liczby porad o 12% w MOF, gdzie w województwie o 5%). Powyższe negatywne trendy wskazują na zmniejszoną dostępność usług zarówno Podstawowej Opieki Zdrowotnej jak i Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej, co skutkuje zwiększeniem problemów zdrowotnych wśród pacjentów.

W ramach środowiskowej opieki zdrowotnej na obszarze MOF Kościerzyna realizowane są następujące programy związane z profilaktyką medyczną:

- badania mammograficzne;
- badania cytologiczne;
- program profilaktyki Kordian (nadciśnienie, choroby serca);
- program profilaktyki zakażeń HCV;
- badania ciśnienia krwi i cukru.

Tabela 13: Podstawowa Opieka Zdrowotna – porady

Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	25 749	21 843	21 459	19 480	14 331
Miasto Kościerzyna	134 577	137 561	141 677	124 659	126 864
Gmina Nowa Karczma	11 498	10 783	10 728	10 347	12 052
MOF	160 326	159 404	163 136	144 139	141 195
POMORSKIE	9 915 285	10 213 631	10 478 546	9 384 470	10 257 936

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Tabela 14: Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna – porady

Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	25 749	21 843	21 459	19 480	14 331
Miasto Kościerzyna	264 002	264 203	266 372	217 893	241 975
Gmina Nowa Karczma	11 498	10 783	10 870	10 552	12 172
MOF	289 751	286 046	287 831	237 373	256 306
POMORSKIE	17 004 085	17 295 822	17 836 551	15 930 139	17 798 171

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Tabela 12: Liczba przychodni ogółem oraz na 10 000 mieszkańców

Nazwa	Przychodnie ogółem		Przychodnie na 10 000 ludności	
	2017	2021	2017	2021
Gmina Kościerzyna	2	3	1	2
Miasto Kościerzyna	14	13	6	6
Gmina Nowa Karczma	1	1	1	1
POMORSKIE	1 026	1 145	4	5

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Na Obszarze zlokalizowany jest 1 Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie posiadający 18 oddziałów, z którego korzystają mieszkańcy powiatu kościerskiego.

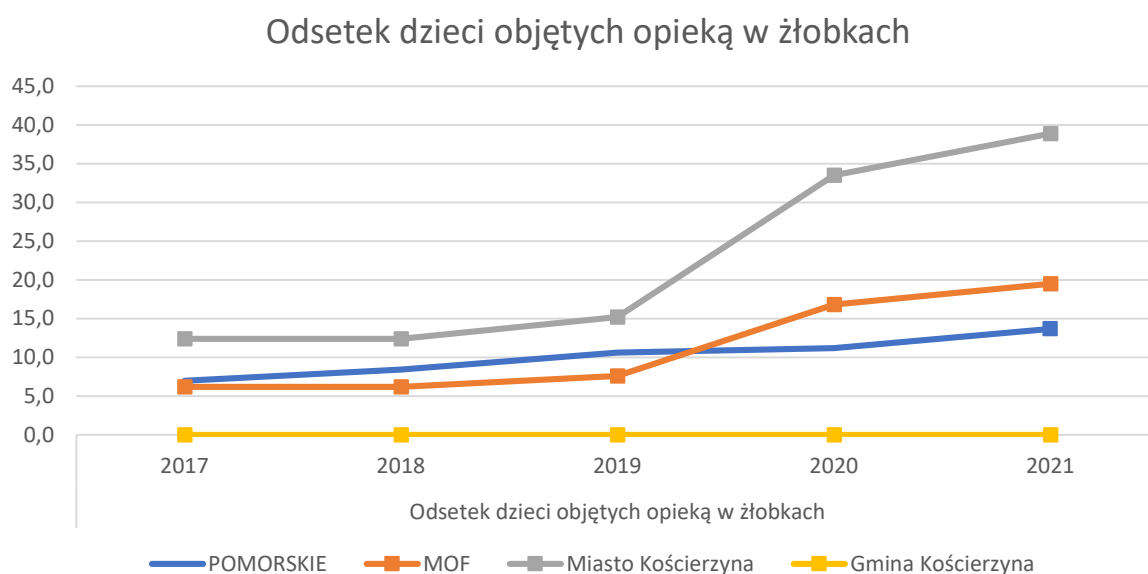
Najbliższa stacja pogotowia dla mieszkańców subregionu znajduje się w Mieście Kościerzyna – Szpital Specjalistyczny posiada Szpitalny Oddział Ratunkowy, który całodobowo udziela pomocy pacjentom.

Wyniki ankiety wśród mieszkańców MOF przeprowadzonej na potrzeby stworzenia niniejszej Strategii wskazały na utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów na terenie MOF. Rezultaty te są odzwierciedleniem powszechnych problemów dostępowych systemu AOS (Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej) oraz POZ (Podstawowej Opieki Zdrowotnej) w całym kraju, co skutkuje nadmiernym przeciążeniem szpitali. W związku z tym istotne jest, by przedsięwzięcia rozwojowe na obszarze MOF uwzględniały inwestycje w bazę infrastrukturalną w zakresie POZ i AOS.

Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

Istotnym elementem systemu wsparcia rodziny oraz przeciwdziałania ubóstwu poprzez umożliwienie podejmowania rodzicom aktywności zawodowej jest zapewnienie przez gminy opieki nad najmłodszymi dziećmi w żłobkach oraz klubach malucha. Odpowiednio rozwinięta infrastruktura może zatrzymać odpływ ludności w wieku produkcyjnym z gmin. Na terenie MOF w 2021 r. funkcjonowało 5 żłobków niepublicznych, wszystkie zlokalizowane na terenie miasta. Liczba dostępnych miejsc jak również odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w mieście zwiększa się co roku, a dynamika wzrostu jest większa niż średnia dla województwa pomorskiego. Przykładowo, w 2017 r. w Mieście tylko 12,4% dzieci w wieku do lat 3 uczęszczało do żłobków, natomiast do 2021 r. wskaźnik ten wzrósł ponad trzykrotnie – do 38,9%. W Gminie Nowa Karczma nie ma żłobków, wobec czego nie ma też danych dotyczących odsetka dzieci objętych opieką do lat 3.

Wykres 1: Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w granicach MOF Kościerzyna

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Wychowanie przedszkolne

Zapewnienie odpowiedniego poziomu dostępu do placówek przedszkolnych, podobnie jak w przypadku żłobków, ma duże znaczenie dla sytuacji ekonomicznej rodzin umożliwiając rodzicom (a szczególnie matkom) aktywność zawodową. Nierzadko jest także podstawą do podjęcia decyzji o wyborze miejsca zamieszkania i posiadaniu dzieci.

W 2021 r. w Gminie Kościerzyna edukację przedszkolną zapewniało 9 placówek. Są to przedszkola w Zespole Kształcenia w Wielkim Klinczu, Zespole Kształcenia w Łubianie, Zespole Szkół w Wąglikowicach, Zespole Szkół w Skorzewie, Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Nowym Klinczu oraz punkty przedszkolne w Szkole Podstawowej w Kaliskach i Szkole Podstawowej w Niedamowie, których organem prowadzącym jest Gmina Kościerzyna. W roku szkolnym 2020/2021 do tych placówek oświatowych uczęszczało 270 dzieci przedszkolnych. Również na terenie Gminy znajduje się Niepubliczne Przedszkole „Tweety” w Wielkim Klinczu, do którego uczęszczało 99 dzieci. W Mieście Kościerzyna funkcjonowały 4 przedszkola publiczne (nr 1, 2, 3, 7) oraz oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej nr 6. Te placówki zapewniały opiekę nad 674 dziećmi. Ponadto w Mieście znajduje się 9 przedszkoli niepublicznych, do których uczęszczało 692 dzieci.

Zgodnie z danymi GUS, liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na 1 000 dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2017-2020 dla Gminy Kościerzyna (96,97) była niższa niż wskaźnik dla województwa pomorskiego (102,73), natomiast wskaźnik dla Miasta Kościerzyna w analizowanych latach wykazywał wyższą wartość (107,44) od wskaźnika wojewódzkiego.

Tabela 13: Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-5 lat

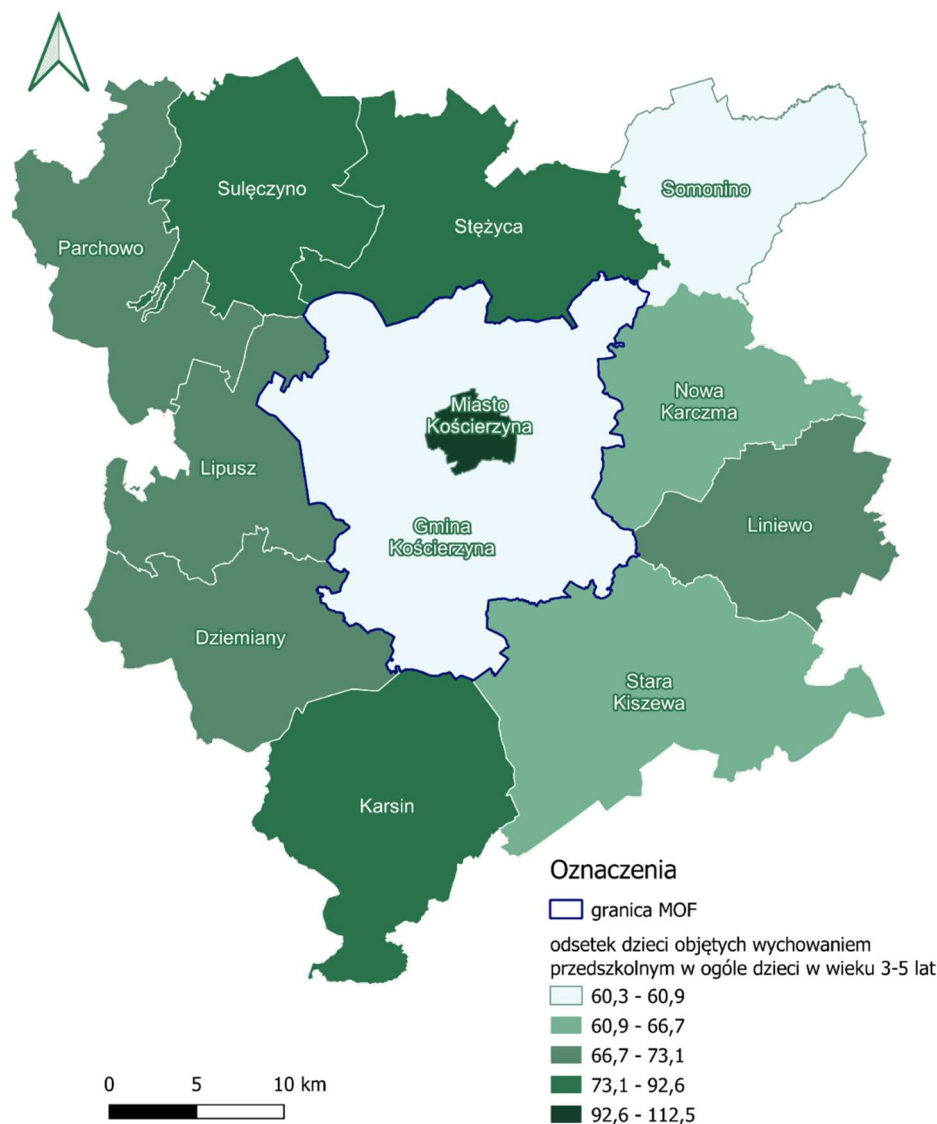
Nazwa	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-5 lat		
	2017	2020	2017=100
Gmina Kościerzyna	628	609	96,97
Miasto Kościerzyna	1 047	1 125	107,44
Gmina Nowa Karczma	160	183	112,57
POMORSKIE	805	827	102,73

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W Mieście Kościerzyna powyższy wskaźnik przekraczał 1 000, co oznacza, że do miejskich przedszkoli uczęszczały dzieci z innych gmin. Może to być spowodowane miejscem pracy rodziców mieszkających na obszarach wiejskich, a pracujących w mieście bądź z niedostosowaniem oferty przedszkolnej w innych gminach do potrzeb opiekunów (np. za krótkie godziny otwarcia przedszkola, zbyt mała liczba miejsc). Warto natomiast zwrócić uwagę na to, że nie ma na terenie gminy wiejskiej dzieci, nieobjętych wychowaniem przedszkolnym. Niższy wskaźnik wynika z tego, że

najczęściej rodzice mieszkający na terenie omawianych Gmin (zameldowani) a pracujący w Mieście Kościerzyna oddają tam dzieci do przedszkola. Dodatkowo dane statystyczne dotyczą osób zameldowanych, a nie faktycznie zamieszkujących. Osoby zameldowane na terenie Gminy Kościerzyna lub Gminy Nowa Karczma (rzadziej), które przeprowadziły się do Miasta statystycznie przynależą do Gminy, jednak ich dzieci zarejestrowane są w przedszkolach w Mieście.

Rysunek 10: Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Edukacja podstawowa i ponadpodstawowa

Miasto oraz Gmina wiejska Kościerzyna są organami prowadzącymi szkoły podstawowe na terenie swoich jednostek. Gmina Kościerzyna w 2022 r. była organem prowadzącym dla 9 placówek oświatowych zapewniających edukację podstawową:

- Zespół Kształcenia w Wielkim Klinczu,

- Zespół Kształcenia w Łubianie,
- Zespół Szkół w Wąglikowicach,
- Szkoła Podstawowa w Wielkim Podlesiu,
- Zespół Szkół w Skorzewie,
- Szkoła Podstawowa w Kaliskach Kościerskich z klasami w terenie w Kłobuczynie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nowym Klinczu,
- Szkoła Podstawowa w Niedamowie,
- Szkoła Podstawowa w Kornem.

W Mieście Kościerzyna funkcjonowało 5 szkół podstawowych:

- Szkoła Podstawowa nr 1 w Kościerzynie,
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Kościerzynie,
- Szkoła Podstawowa nr 3 w Kościerzynie,
- Szkoła Podstawowa nr 4 w Kościerzynie,
- Szkoła Podstawowa nr 6 w Kościerzynie.

W Gminie Nowa Karczma funkcjonowały 4 szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. dra Aleksandra Majkowskiego w Nowej Karczmie
- Szkoła Podstawowa im. gen. Józefa Wybickiego, Przedszkole Samorządowe w Grabowie Kościerskim
- Szkoła Podstawowa im. Braci Czarlińskich w Lubaniu
- Szkoła Podstawowa w Szatarpach im. Franciszka Hynka

Warto zaznaczyć, iż na przestrzeni analizowanych lat, w obu gminach obserwuje się wzrost uczniów w szkołach podstawowych. Wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych wynika jednak ze zmiany prawa i połączenia klas gimnazjalnych z podstawówką. Według danych pozyskanych z obu JST wchodzących w skład ZIT, dzieci w szkołach jest jednak coraz mniej co jest związane z niżem demograficznym.

Tabela 14: Liczba uczniów w szkołach podstawowych w MOF Kościerzyna i Gminie Nowa Karczma

Nazwa	2017	2018	2019	2020
Gmina Kościerzyna	1 183	1 326	1 325	1 308
Miasto Kościerzyna	2 255	2 571	2 635	2 667
Gmina Nowa Karczma	710	809	790	785
MOF	3 438	3 897	3 960	3 975
POMORSKIE	173 880	199 253	201 022	203 335

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2017-2020 liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach podstawowych w Gminie Kościerzyna, Gminie Nowa Karczma i Mieście Kościerzyna nie ulegała większym zmianom. Natomiast zauważalny spory wzrost po 2017 roku wynika z reformy systemu oświaty.

Tabela 15: Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych w MOF Kościerzyna i Gminie Nowa Karczma

Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gmina Kościerzyna	73,50	72,92	73,56	74,54	73,47	71,09
Miasto Kościerzyna	112,66	112,65	113,37	113,15	116,23	117,61
Gmina Nowa Karczma	99,86%	99,25%	99,87	100,78	95,49	89,58
POMORSKIE	92,59%	93,21%	93	94	94,81	96,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

Współczynnik skolaryzacji netto pokazuje liczbę uczniów szkół podstawowych w wieku 7-15 lat na początku danego roku szkolnego w stosunku do liczby ludności w wieku 7-15 lat według stanu w dniu 31 grudnia tego samego roku. Na obszarze MOF współczynnik skolaryzacji przekracza 100% w Mieście (do miejskich szkół uczęszczają dzieci z okolicznych wsi), natomiast w Gminie wynosi on niecałe 75%. W Gminie Nowa Karczma po stabilnym trendzie w latach 2017-2019 i wzroście w 2020 roku widoczny jest duży spadek skolaryzacji, co sugeruje, że dzieci uczęszczają do szkół w mieście. Może to być spowodowane tym, że coraz więcej rodziców oddaje dzieci do szkół spoza terenu Gminy, bliżej miejsca pracy w Mieście. Sytuacja jest podobna do opisanej w części dotyczącej wychowania przedszkolnego.

Wynik współczynnika skolaryzacji dla Gminy Kościerzyna jest na poziomie niższym od średniej wojewódzkiej, natomiast współczynnik dotyczący Gminy Nowa Karczma (poza rokiem 2022) i Miasta Kościerzyna jest na poziomie wyższym od średniej dla województwa pomorskiego.

Z roku na rok zauważalnym jest spadek poziomu wyników egzaminów ósmoklasisty z języka polskiego, angielskiego i matematyki uzyskane przez uczniów Obszaru. Jednocześnie średnie wyniki egzaminów w kraju uległy zwiększeniu.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty z j. polskiego na przestrzeni lat 2020-2021 uległy poprawie w Gminie Kościerzyna i Gminie Nowa Karczma, a pogorszeniu w Mieście Kościerzyna. Odwrotna tendencja dotyczy rezultatów z matematyki. Bardzo zauważalny jest postęp w wynikach z egzaminu z j. angielskiego zarówno w Gminie Kościerzyna, w Gminie Nowa Karczma jak i Mieście Kościerzyna.

Tabela 19: Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020 i 2021 – język polski i matematyka

Nazwa	2020			2021		
	Liczba zdających	Średni wynik procentowy		Liczba zdających	Średni wynik procentowy	
		Język polski	Matematyka		Język polski	Matematyka
Gmina Kościerzyna	163	58	45	146	59	43
Miasto Kościerzyna	270	63	46	284	60	47

Gmina Nowa Karczma	100	52	37	90	55	35
POMORSKIE	22 055	58	45	22 054	58	46
POLSKA	330 025	59	46	342 797	60	47

Źródło: Okręgowa Komisja Edukacyjna w Gdańsku.

Miasto wypada powyżej średniej wojewódzkiej, Gmina Kościerzyna na poziomie średnim, niestety Gmina Nowa Karczma poniżej średniej.

Tabela 20: Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w latach 2020 i 2021 – język angielski

Nazwa	2020		2021	
	Liczba zdających	Średni wynik procentowy	Liczba zdających	Średni wynik procentowy
Gmina Kościerzyna	158	47	147	56
Miasto Kościerzyna	264	50	271	64
Gmina Nowa Karczma	99	32	89	45
POMORSKIE	21 848	54	21 882	65
POLSKA	319 541	54	335 131	66

Źródło: Okręgowa Komisja Edukacyjna w Gdańsku.

Na obszarze MOF funkcjonuje 13 placówek oświatowych na poziomie ponadpodstawowym których organem prowadzącym jest Powiat Kościerski. Wszystkie placówki są zlokalizowane na terenie Miasta Kościerzyna.

Zgodnie z danymi podawanymi przez GUS w latach 2017-2020 liczba uczniów w szkołach zasadniczych zawodowych, branżowych I stopnia i specjalnych przysposabiających do pracy zawodowej wzrosła z 657 do 954, co oznacza, że zainteresowanie zdobyciem zawodu wśród młodzieży rośnie.

Szkoły dysponują bardzo bogatą ofertą kierunków i profili kształcenia, która dostosowywana jest do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Dane GUS wskazują, że liczba uczniów liceów ogólnokształcących na przestrzeni 3 lat (2017-2020) wzrosła o prawie 200 osób (2017 rok – 668 osób, 2020 rok – 877 osób).

W Mieście Kościerzyna działalność prowadzi również filia uczelni niepublicznej – Powiślańskiej Szkoły Wyższej. W filii prowadzone są zajęcia z kierunku Pielęgniarstwo I oraz II stopnia, a także realizowane są studia pomostowe dla dyplomowanych pielęgniarek. Szkoła Wyższa jest ważnym zasobem edukacyjnym ZIT między innymi ze względu na kształcenie potencjalnej kadry dla Szpitala Specjalistycznego w Kościerzynie.

Tabela 21: Zdawalność egzaminu maturalnego w 2021 roku z podziałem na licea i technika

Szkoła	Typ szkoły	Zdawalność
MOF	Liceum ogólnokształcące	93
MOF	Technikum	76,5

POMORSKIE	Liceum ogólnokształcące	84
POMORSKIE	Technikum	75

Źródło: Raport o Stanie Powiatu Kościerskiego za 2021 rok

Wyniki zdawalności egzaminu maturalnego w 2021 roku w MOF są wyższe niż średnia dla całego województwa pomorskiego. Różnica ta jest jednak zdecydowanie wyraźniejsza w przypadku liceów (9 punktów procentowych) niż techników (1,5 punktu procentowego).

W ramach edukacji ponadpodstawowej uczniowie mogą rozwijać się m.in. w profilach: policyjnym, medycznym, ekonomicznym, reklamy, usług gastronomicznych, energetyki odnawialnej, hotelarstwa.

W Mieście Kościerzyna obowiązuje Strategia Rozwoju Edukacji Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2021-2030, która została przyjęta uchwałą Rady Miasta Kościerzyna nr XLVIII/427/21 z dnia 22 grudnia 2021 roku. Strategia określa następujące obszary strategiczne:

- Zarządzanie – system zarządzania edukacją w Kościerzynie;
- Uczniowie – jakość kształcenia, innowacyjność, uniwersalizm;
- Nauczyciele – kompetencje, rozwój, kształcenie ku wartościom;
- Rodzice, otoczenie – współpraca, wspólne wychowywanie, uczenie się od siebie nawzajem.

Mieszkalnictwo

Na przestrzeni lat 2017-2021 liczba mieszkań oddanych do użytkowania wzrastała zarówno w Gminie Kościerzyna jak i w Mieście Kościerzyna. Lokalna sytuacja w tej dziedzinie odpowiada wzrostowym trendom wojewódzkim.

Tabela 22: Liczba mieszkań oddanych do użytkowania

Nazwa	Liczba mieszkań oddanych do użytkowania		
	2017	2021	2017=100
Gmina Kościerzyna	58	66	113,8
Miasto Kościerzyna	112	179	159,8
Gmina Nowa Karczma	0	0	0
POMORSKIE	15 815	21 765	137,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2020 nieznacznie wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 mieszkańca (wzrost w Gminie Kościerzyna o 1%, w Mieście Kościerzyna wzrost o 5,1%). W Gminie Nowa Karczma nie oddano żadnych mieszkań, co wynika z typologii wsi (domki jednorodzinne, gospodarstwa). W skali województwa pomorskiego nastąpił wzrost o 5,2%.

Tabela 23: Przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę

Nazwa	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę		
	2017	2020	2017=100
Gmina Kościerzyna	27,6	27,9	101
Miasto Kościerzyna	25,1	26,4	105,1
Gmina Nowa Karczma	0,89	0,89	0
POMORSKIE	26,8	28,2	105,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Gminy realizują politykę mieszkaniową na podstawie uchwał w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Dysponują one zasobem mieszkań komunalnych oraz socjalnych, które udostępniane są mieszkańcom w szczególnych sytuacjach.

Tabela 24: Zasoby mieszkaniowe gmin (komunalne i socjalne)

Nazwa	Mieszkania komunalne			Lokale socjalne		
	2018	2020	2018 =100	2018	2019	2018 =100
Gmina Kościerzyna	26	31	119,2	0	1	100
Miasto Kościerzyna	564	555	98,4	88	88	0
Gmina Nowa Karczma	14	14	0	2	2	0
POMORSKIE	51 854	49 958	96,3	5 807	5 892	101,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wskaźnik dotyczący zasobów mieszkaniowych może obrazować podejście władz gmin do korzystania z tego narzędzia w kształtowaniu lokalnej polityki rozwiązywania problemów społecznych w zależności od potrzeb. W badanym okresie zasób mieszkań komunalnych w Gminie Kościerzyna wzrósł o 19,2%, natomiast liczba lokali socjalnych wzrosła o 100% (1 lokal). W Mieście Kościerzyna zasób mieszkań komunalnych spadł o 1,6%, natomiast liczba lokali socjalnej nie uległa zmianie. W Gminie Nowa Karczma zasoby mieszkaniowe nie uległy zmianie.

Kultura i sport

W Gminie Kościerzyna jednostką prowadzącą działalność zmierzającą do rozwoju sportu, kultury i turystyki jest Zakład Sportu, Kultury i Turystyki. W Mieście za dane zadanie odpowiada Kościerski Dom Kultury im. Józefa Wybickiego oraz Kościerski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Najważniejsze cykliczne wydarzenia kulturalne, które się odbywają na terenie Miasta to między innymi: Piknik Świętojański, Festyn z okazji Dnia Dziecka, Dni Kościerzyny – Święto Miasta”, Międzynarodowy Festiwal Folkloru „Kaszubskie Spotkania z Folklorem Świata”, Wieczór Disco-Polo, Projekcje filmowe w Kinie Remus – Dyskusyjny Klub Filmowy, wystawy tematyczne oraz pikniki w Centrum Kultury Kaszubskiej „Strzelnica” (z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy czy imprezy tematyczne np. Dzień Kartofla).

W Gminie Kościerzyna można wyróżnić m.in. następujące wydarzenia: Festiwal Biegów Polski Północnej we Wdzydzach, turnieje tenisa stołowego, turnieje piłki halowej w kategoriach wiekowych w Skorzewie, Spektakl Muzyczny „Krzysztofiki”, Święto Sielawy, Wdzydzkie wieczory muzyczne, Kaszuby Blues Meeting, Międzynarodowy Festiwal Folkloru.

We wszystkich gminach funkcjonują także biblioteki lub ich filie, których w 2021 r. na terenie Obszaru zlokalizowanych było 4. W Gminie Nowa Karczma jest jedna biblioteka i jedna filia otwarta w 2021 roku. Wskaźnik liczby wypożyczeń od wielu lat spada, co jest tendencją ogólnokrajową. W ostatnich dwóch latach na spadek czytelnictwa miała także wpływ epidemia koronawirusa, która spowodowała zamknięcie placówek na kilka tygodni.

W Gminie Nowa Karczma za kulturę i sport odpowiada Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Nowej Karczmie. Ośrodek realizuje swoje cele statutowe poprzez

prowadzenie stałych kół zainteresowań (sekcji), organizację imprez sportowo – kulturalno – rekreacyjnych, współpracę z lokalną społecznością i organizacjami działającymi na terenie gminy, koordynację przedsięwzięć na terenie gminy w zakresie kultury i kultury fizycznej. Ponadto funkcjonuje tam Gminna Biblioteka Publiczna w Nowej Karczmie, a także filia Biblioteki w Grabowie. Do najważniejszych wydarzeń należą: Kaszubska Jesień Rolnicza, Bieg Mazurka Dąbrowskiego, Turniej Piłki Siatkowej o Puchar Gminy Nowa Karczma, Grand Prix Tenisa Stołowego, festyn sobótkowy, zawody wędkarskie, spartakiada emerytów, Rajd Pieszy z Józefem Wybickim.

Tabela 25: Biblioteki i ich filie oraz liczba wypożyczeń

Nazwa	Biblioteki i filie	Wypożyczenia księgozbioru		
	2020	2017	2021	2017=100
Gmina Kościerzyna	3	16 988	9 074	53,4
Miasto Kościerzyna	1	46 207	38 407	83,1
Gmina Nowa Karczma	1	bd	1 554	nd
POMORSKIE	316	5 243 144	4 480 081	85,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na obszarze MOF w 2020 r. funkcjonowało 15 klubów sportowych. Ich liczba przez ostatnie lata pozostaje na bardzo zbliżonym poziomie. W przeliczeniu na 10 000 mieszkańców nasycenie klubami w gminach MOF jest podobne do średniego dla województwa pomorskiego. Lepsza sytuacja jest w gminie wiejskiej – 4,3. Łącznie, jak podaje GUS, w 2020 r. we wszystkich klubach na terenie obszaru funkcjonalnego trenowało 871 zawodników. W Gminie Nowa Karczma w badanym okresie działały 3 kluby sportowe, co w przeliczeniu na mieszkańców plasuje ją znacznie powyżej średniej wojewódzkiej.

Tabela 26: Kluby sportowe

Nazwa	Kluby sportowe			Kluby sportowe na 10 000 ludności		
	2018	2020	2018 =100	2018	2020	2018 =100
Gmina Kościerzyna	6	7	116,6	3,7	4,3	116,2
Miasto Kościerzyna	8	8	100	3,4	3,4	100
Gmina Nowa Karczma	3	3	100	27,4	27,4	100
POMORSKIE	746	739	99	3,2	3,1	96,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Warto zauważyć, że w 2020 r. liczba ćwiczących w klubach sportowych Miasta Kościerzyna spadła o ponad 200 osób w stosunku do 2018 r., natomiast w tym samym okresie w Gminie Kościerzyna ta liczba się zwiększyła o 73 osoby. Prawdopodobnymi przyczynami takich zmian mogą być:

- zwiększenie liczby mieszkańców Gminy Kościerzyna i spadek tej liczby w Mieście;
- epidemia koronawirusa, która spowodowała zamknięcie klubów sportowych;
- otwarcie dodatkowego klubu sportowego w Gminie.

Tabela 27: Obiekty sportowe

Nazwa	Stadion	Boisko
Gmina Kościerzyna	3	9
Miasto Kościerzyna	6	10
Gmina Nowa Karczma	1	2
MOF	9	19

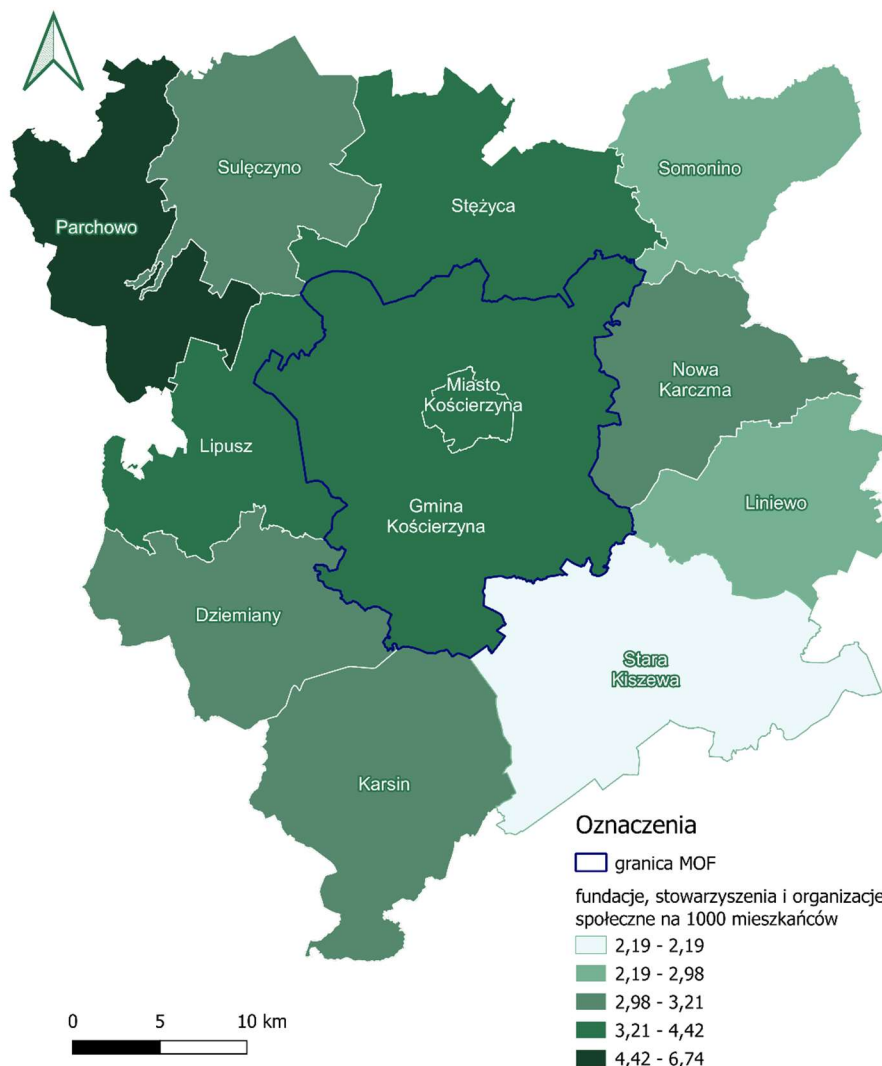
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Kościerzyna i Urzędu Gminy Kościerzyna.

W Gminie Nowa Karczma oprócz boiska zlokalizowanego we wsi Nowa Karczma oraz boiska w Starym Barkoczynie oraz stadionu piłkarskiego w Grabowie mieści się też gminna hala sportowa.

Aktywność społeczna

Zaangażowanie społeczne mieszkańców mierzone liczbą organizacji pozarządowych na 1 000 osób było w 2020 r. mniejsze niż średnie dla województwa pomorskiego, choć należy podkreślić, że wskaźnik ten dla całego obszaru MOF wykazywał tendencję wzrostową. To może wiązać się z rosnącym zaangażowaniem i zainteresowaniem obywateli sprawami swoich gmin.

Rysunek 11: Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zasady, formy oraz zakres współpracy organów samorządowych z organizacjami pozarządowymi reguluje ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Co roku gminy uchwalają Programy współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w rozumieniu przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Program określa kierunki polityki społecznej i finansowej jednostek samorządu terytorialnego na rok w zakresie

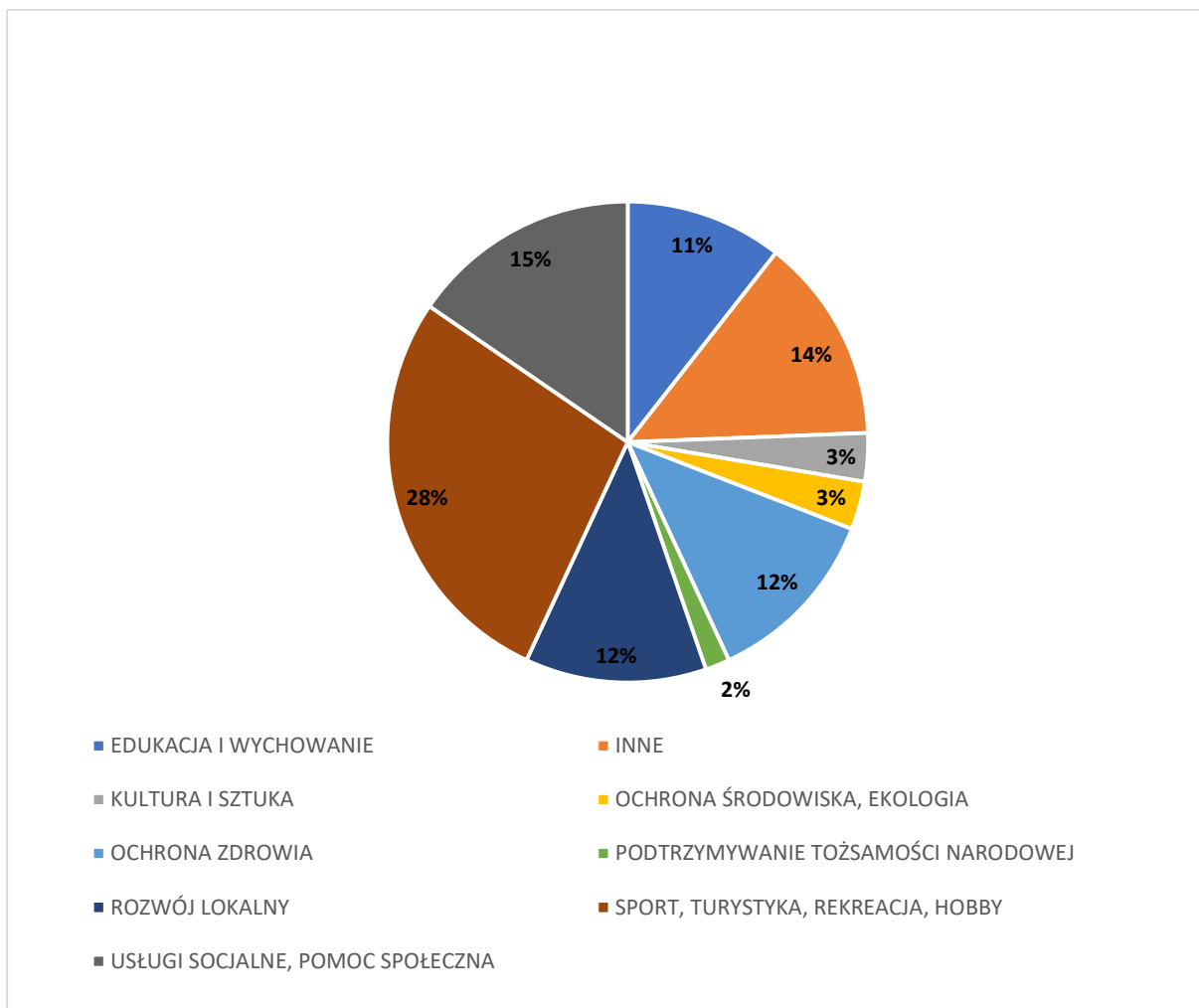

współdziałania z organizacjami pozarządowymi, celem jak najpełniejszej realizacji zadań publicznych.

Zarówno w Mieście jak i w Gminie Kościerzyna współpraca z NGO odbywała się w formach pozafinansowych i finansowych. W 2021 roku w Mieście zawarto 38 umów z organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 522 500 zł, w Gminie wiejskiej – 33 umowy na łączną kwotę 110 000 zł. Ponadto, w ramach dotacji dla klubów sportowych w Gminie Kościerzyna przyznano podmiotom w 2021 roku łącznie 265 000 zł.

NGO zlokalizowane w obszarze MOF Kościerzyna realizują swą działalność w następujących dziedzinach:

Wykres 2: Obszary działalności NGO w MOF Kościerzyna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://spis.ngo.pl/>

Obszarami, w których swe przedsięwzięcia NGO zlokalizowane w granicach MOF realizują najczęściej są: sport, turystyka, rekreacja, hobby (28% podmiotów), usługi socjalne, pomoc społeczna (15% podmiotów) a także inne (m.in. ratownictwo, działalność międzynarodowa – 14% podmiotów). Do najrzadziej wykonywanych przedsięwzięć należą te wykonywane w następujących obszarach: podtrzymywanie

tożsamości narodowej (2% podmiotów), ochrona środowiska, ekologia (3% podmiotów) oraz kultura i sztuka (3% podmiotów).

Na obszarze MOF zauważalna jest aktywność mieszkańców różnych grup wiekowych. Takim przykładem są działające na terenie obu gmin Rady Seniorów. Głównym celem działalności Rady Seniorów jest integracja środowiska osób starszych oraz wzmocnienie ich udziału w życiu społeczności lokalnej. W Mieście Rada Seniorów została powołana we wrześniu 2015 r., w Gminie – w czerwcu 2021 r (wcześniej funkcjonował zespół doradczy ds. seniorów).

Podsumowanie wymiaru społecznego - wnioski:

- przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców w całym MOF ma tendencję spadkową, natomiast współczynnik obciążenia demograficznego ma charakter wzrostowy zarówno na obszarze MOF jak i w województwie. Wiąże się to z wyzwaniami związanymi z:
  - dostosowaniem zakresu usług świadczonych przez JST dla seniorów (dostęp do miejsc opieki, wsparcie rehabilitantów oraz innych specjalistów, placówki wsparcia osób starszych, np. kluby seniora, dzienne domy pobytu, uniwersytet III wieku);
  - zmniejszającą się zastępowalnością pokoleń na rynku pracy ze względu na stopniowe zmniejszanie się liczby osób pracujących;
  - wsparciem opiekunów osób starszych (m.in. z organizacją szkoleń praktycznych);
  - opieką długoterminową (problemy kadrowe i instytucjonalne, niskie świadczenia dla osób objętych opieką).
- saldo migracji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców przyjmuje wartość ujemną w Mieście Kościerzyna a dodatnią w Gminie Kościerzyna. Oznacza to, że następuje odpływ mieszkańców z Miasta do gmin ościennych (w tym do Gminy Kościerzyna). Trend ten podyktowany jest m.in. cenami domów, mieszkań i gruntów, dostępnością terenów pod zabudowę, a także dogodnym połączeniem komunikacyjnym dzięki drodze krajowej nr 20 oraz drogom wojewódzkim DW214 i DW221.

Diagnoza w obszarze zdrowia wykazała, że na terenie MOF mieszkańcy mają utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów. Rezultaty te są odzwierciedleniem powszechnych problemów dostępowych systemu AOS (Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej) oraz POZ (Podstawowej Opieki Zdrowotnej). Jedyne w obszarze Szpital Specjalistyczny jest w dobrej kondycji, jednak wymaga stworzenia POZ oraz inwestycji w sprzęt do badań diagnostycznych. Problem stanowi opieka w zakresie osób starszych w tym także paliatywna. Na badanym obszarze problematyczne są też usługi w zakresie rehabilitacji (długi czas oczekiwania). Niestety podczas uspołeczniania Strategii organizacje pozarządowe podkreśliły, że brakuje im domów pomocy społecznej i apelowały o dofinansowanie i utworzenie takich placówek.

W zakresie wychowania przedszkolnego dofinansowanie wymaga głównie doposażenia i remontu placówek. Zalecane jest także przeniesienie opieki z miasta na teren Gmin, gdyż wskaźnik na 1000 mieszkańców w mieście i diagnoza (ankiety, rozmowa z dyrektorami BOPO i ZO) pokazuje, że dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Kościerzyna i Nowa Karczma korzystają z placówek na terenie miasta. Stworzenie konkurencyjnego przedszkola na terenie Gminy pozwoliłoby odciążyć miasto, a Gmina zyskałaby w wymiarze społecznym, ale i docelowo finansowym (brak subwencji dla miasta).

Edukacja w szkole podstawowej wymaga dotacji głównie na obszarze Gmin (stare, zabytkowe obiekty szkolne, mała ilość zajęć dodatkowych). Głównym problemem jest niski poziom wyników ósmoklasistów – konieczne jest wyrównywanie szans uczniów z terenu MOF względem województwa. Dodatkowo na terenie Gminy Kościerzyna zauważalny jest niski wskaźnik skolaryzacji, na co wpływ ma uczęszczanie dzieci z terenu Gminy do szkół w mieście. Największy problem stanowi

konieczność dowozu uczniów z terenu Gminy Kościerzyna do miasta. Używany tabor jest stary i niewystarczający, a co ważne nieekologiczny. Dojazd do szkół jest długi nawet do 40 min. Na części terenu Gminy odbywa się on drogami gruntowymi, nieutwardzonymi np. miejscowość Wieprznica, Gostomie. Konieczna jest zatem inwestycja w tabor a także budowa szkoły w miejscowości Skorzewo oraz zaplecza sportowego w Wielkim Klinczu oraz w mieście Kościerzyna przy Szkole Podstawowej nr 3.

Obszar mieszkalnictwa podobnie jak w całym województwie wymaga inwestycji w mieszkania socjalne oraz komunalne, ale też mieszkania prywatne. To ostatnie nie leży bezpośrednio w zakresie zadań własnych miasta i gminy, ale należy stworzyć dogodne warunki dla deweloperów, tj. zmiana PZP, uzbrojenie terenów, wygospodarowanie działek na mieszkalnictwo zbiorowe. Miasto z uwagi na swoje ograniczenia obszarowe powoli wyczerpuje formułę gruntów pod budownictwo mieszkalnictwa zbiorowego, stąd szansa na jego rozwój na obszarach Gminy Kościerzyna czy Nowa Karczma. Tam jednak nadal utrzymuje się trend budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne.

Po okresie epidemii covid zauważalny jest trend spadkowy w zakresie organizacji wydarzeń o charakterze kulturalnym na całym obszarze MOF. Ponadto dotychczasowe formuły imprez wyczerpują się, czego przykładem jest niska frekwencja. Zaleca się stworzenie wydarzenia o charakterze lokalnym, ponadregionalnym angażującym cały obszar MOF, stanowiącym wyróżnik – produkt lokalny o charakterze „wydarzenie/impreza”. Nacisk należy tu położyć na potencjał jaki stanowi kultura kaszub. Dofinansowania wymaga budżet całego MOF w zakresie dotacji wydarzeń artystycznych, stworzenia zewnętrznej muszli koncertowej lub sceny. Słaba jest także oferta kulturowa w zakresie samorozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych np. zajęcia artystyczne, wieczorki poetyckie i tym podobne wydarzenia otwarte dla wszystkich mieszkańców (tzw. oferta po godzinach pracy). Warto też promować twórców lokalnych i artystów – niskie zaangażowanie „dużych nazwisk” w wydarzenia artystyczno-kulturowe, brak promocji ogólnopolskiej i międzynarodowej, co przyciągnie turystów na wydarzenia. Ponadto nie dostrzega się w ofercie wspólnych przedsięwzięć, w tym także tych organizowanych na poziomie wojewódzkim (MOF Kościerzyna nie angażuje się w wydarzenia o charakterze wojewódzkim). Dostrzegalne jest zaangażowanie organizacji LOR „Serce Kaszub”. W kwestii sportu zamknięto duże kluby sportowe w mieście (KS KASZUBIA oraz KS SOKOŁ) w ich miejsce nie powstały nowe. Na ten moment oferta sportowa skierowana jest głównie do dzieci i dotyczy głównie piłki nożnej i w Gminie Kościerzyna i w mieście Kościerzyna. Należy poszerzyć ofertę oraz zastanowić się nad organizacją dużego wydarzenia sportowego lub przyciągnięciem zewnętrznej firmy, która zechciałaby organizować tego typu event na obszarze MOF. Dotychczas organizowany jest tzw. Boxing night – impreza o charakterze ogólnopolskim (inicjatywa prywatna). Jak już wspomniano doinwestowania wymaga stadion miejski, zaplecze stadionu w Wielkim Klinczu. Konieczna jest też budowa hali sportowej przy szkole podstawowej nr 3 Kościerzynie. Powoli zauważalne jest też przeciążenie pływalni, stąd warto w przyszłości zbudować alternatywną na obszarze MOF w Gminie Kościerzyna. Mieszkańcy w ankiecie diagnostycznej wykazują też chęć funkcjonowania kortów tenisowych, skateparku, a ponadto proszą o możliwość szerszego dostępu do obiektów miejskich tj. hal i boisk.

Aktywność społeczna jest wyższa w obszarze Gminy Kościerzyna i Nowa Karczma niż w mieście. Na całym badanym obszarze spada regularnie w obszarze NGO. Mieszkańcy nie angażują się także bezpośrednio w sprawy obywatelskie, jednak

wynika to z niskiego poziomu partycypacji władz. Rekomenduje się stworzenie trwałego modelu konsultacji społecznych we wszystkich obszarach i dziedzinach jak tzw. dobrej praktyki podobnie jak czynią to inne miasta w województwie pomorskim np. poprzez stworzenie platformy internetowej poświęconej stricte konsultacjom danych projektów (inwestycji, dokumentów, pomysłów itd.).

Wymiar gospodarczy

Przedsiębiorczość

W 2021 r. w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym zarejestrowanych było 4 370 podmiotów gospodarczych. W zestawieniu z 2017 r. można zauważyć wzrost podmiotów o 476 (w Gminie Kościerzyna wzrost o 19,17%, w Mieście Kościerzyna wzrost o 8,7%). Należy podkreślić, że jest to relatywnie korzystny wynik na tle województwa, gdzie dynamika ta, włączając Trójmiasto, wyniosła w analizowanym okresie 13,01%),.

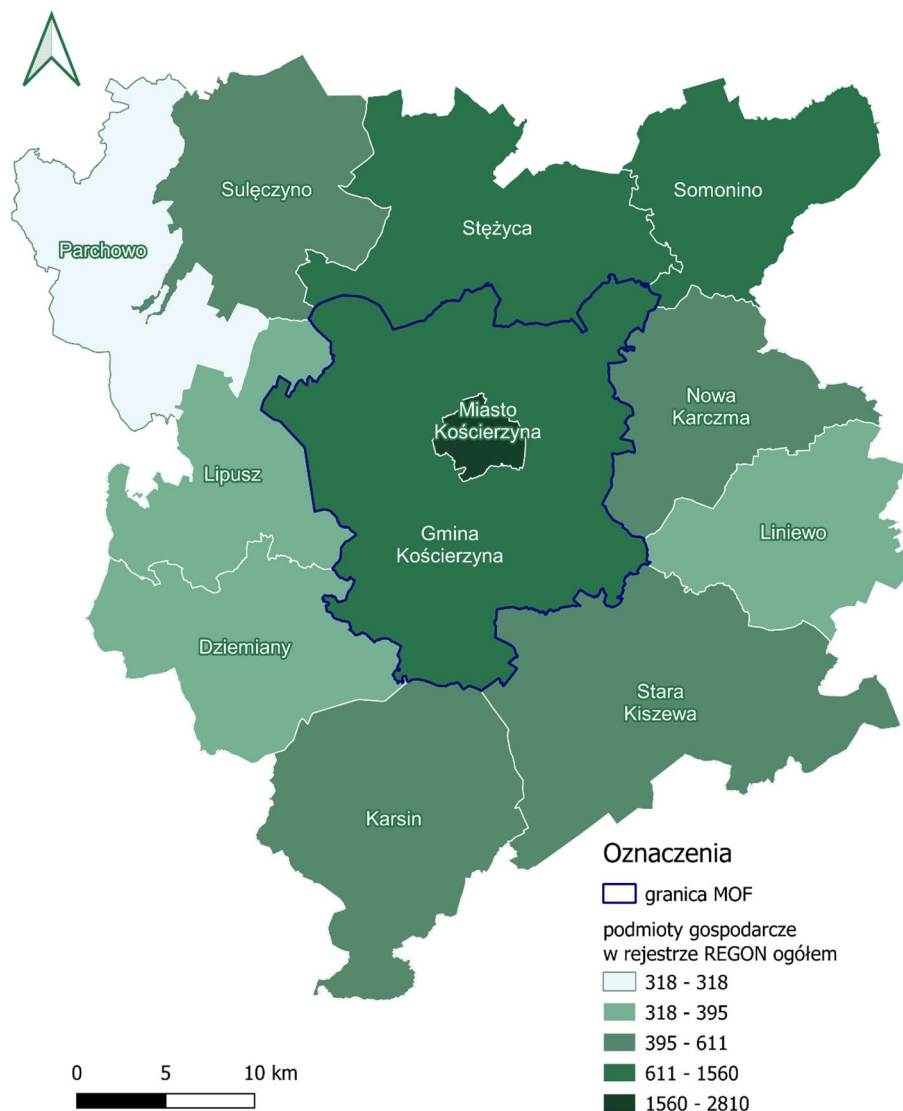
Tabela 28: Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON

Nazwa	Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru		
	2017	2021	2017=100
Gmina Kościerzyna	1 309	1 560	119,17
Miasto Kościerzyna	2 585	2 810	108,70
Gmina Nowa Karczma	388	514	132,47
POMORSKIE	293 704	331 929	113,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Jednocześnie w latach 2017-2021 nastąpił wzrost liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców zarówno w Gminie Kościerzyna (wzrost o 17,07%), jak i w Mieście Kościerzyna (wzrost o 9,17%) oraz Gminie Nowa Karczma (wzrost o 24%). Wzrost dla województwa pomorskiego wyniósł w analizowanym okresie 11,9%. Należy jednak podkreślić, że na statystyki dla województwa w znacznym stopniu oddziałuje Trójmiasto.

Rysunek 12: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminach MOF Kościerzyny i gminach sąsiadujących z MOF w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analiza zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w poszczególnych latach, wskazuje, że najwięcej firm zarówno w Mieście Kościerzyna, jak i w Gminie Kościerzyna zarejestrowało się w 2018 r. – było to łącznie 448 firm. Natomiast w 2021 r. w Obszarze przybyło 367 podmiotów gospodarczych, z czego 164 podmioty w Gminie, a 203 w Mieście.

W przypadku podmiotów gospodarki narodowej wyrejestrowanych z rejestru REGON zauważa się, że zarówno w Gminie Kościerzyna, jak i w Mieście Kościerzyna co roku liczba się zmniejszała. Najmniejsze wartości były osiągnięte w 2020 r., w którym to łącznie w MOF wyrejestrowanych zostało 189 podmiotów.

Tabela 29: Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej

Nazwa	Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej ogółem				
	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	157	168	128	137	164
Miasto Kościerzyna	225	280	231	191	203
Gmina Nowa Karczma	63	91	55	54	64
MOF	382	448	359	328	367
POMORSKIE	27 577	29 060	26 993	24 046	27 545

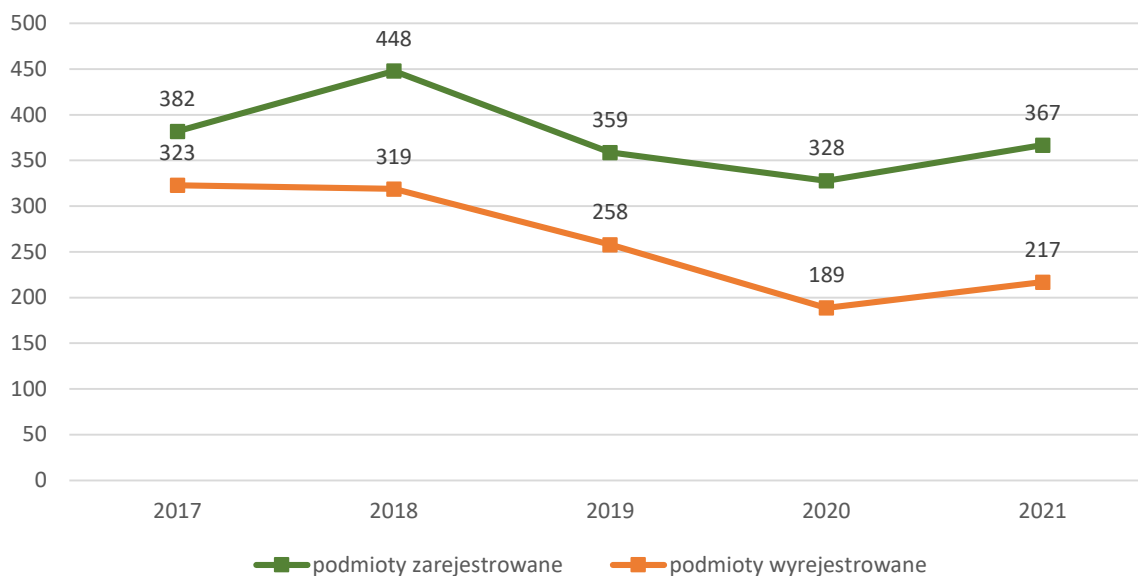
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 30: Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane z rejestru REGON ogółem

Nazwa	Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane z rejestru REGON ogółem				
	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	113	96	102	65	84
Miasto Kościerzyna	210	223	156	124	133
Gmina Nowa Karczma	50	37	39	22	30
MOF	323	319	258	189	217
POMORSKIE	21 029	26 196	16 352	12 790	14 434

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 3: Zarejestrowane i wyrejestrowane w MOF w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Rolnictwo

W województwie pomorskim wśród upraw dominują zboża, a pomorscy rolnicy są piątym producentem zbóż w Polsce. Ponad 40% stanowią uprawy pszenicy. Pod

względem kompleksów rolniczej przydatności gleb na Obszarze, występują kompleksy: 5-żytni dobry, 6-żytni słaby, 7-żytni bardzo słaby, żytni łubinowy.

MOF Kościerzyny charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem działalności rolniczej. Odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą w sektorze: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w 2021 r. dla Gminy Kościerzyna (1,67%) był wyższy niż średnia dla województwa pomorskiego (1,25%), natomiast ten sam wskaźnik dla Miasta Kościerzyna był niższy od średniej wojewódzkiej i wynosił 0,5%.

Tabela 161: Liczba i odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą w sektorze: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w 2021 r.

Nazwa	Liczba podmiotów gospodarczych z sektora rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą w sektorze: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo [%]
Gmina Kościerzyna	26	1,67
Miasto Kościerzyna	14	0,50
Gmina Nowa Karczma	5	0,09
POMORSKIE	4 139	1,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Innowacyjność

O potencjale gospodarczym świadczy nie tylko liczba podmiotów funkcjonujących na danym obszarze, ale także ich jakość, obszar działalności oraz innowacyjność powiązana z zaangażowaniem w działania z obszaru badań i rozwoju.

Jednym z celów strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030⁷ jest **odporna gospodarka**. Istotne znaczenie dla realizacji tego celu oraz gospodarki regionu będzie miało wykorzystanie potencjałów związanych z Inteligentnymi Specjalizacjami Pomorza. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 określa takie specjalizacje, które ze względu na swój potencjał mogą stanowić podstawę uzyskania przewagi konkurencyjnej i motor rozwoju. Na inteligentnych specjalizacjach koncentrować się będzie zatem wsparcie i zasoby.

Na mocy *Uchwały Nr 316/31/15 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 9 kwietnia 2015 w sprawie określenia obszarów Inteligentnych Specjalizacji Pomorza oraz podjęcia negocjacji w sprawie Porozumień na rzecz Inteligentnych Specjalizacji Pomorza (ISP) zmienionej Uchwałą Nr 71/110/16 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 26 stycznia 2016 roku*, dokonano określenia następujących obszarów ISP:

1. ISP 1 - Technologie offshore i portowo-logistyczne.
2. ISP 2 - Technologie interaktywne w środowisku nasyconym informacyjnie.

⁷ Uchwała nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku.

3. ISP 3 - Technologie efektywne w produkcji, przesyłaniu, dystrybucji i zużyciu energii i paliw oraz w budownictwie.
4. ISP 4 - Technologie medyczne w zakresie chorób cywilizacyjnych i okresu starzenia.

Miernikiem innowacyjności lokalnej gospodarki może być wskaźnik udziału podmiotów sektora kreatywnego⁸ w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem. Analiza odsetka nowoutworzonych firm z sektora kreatywnego względem wszystkich nowoutworzonych podmiotów na przestrzeni ostatnich lat wskazuje na tendencję wzrostową w Gminie Kościerzyna, natomiast na tendencję spadkową w Mieście Kościerzyna. Zauważa się dużą koncentrację podmiotów gospodarczych przy głównych szlakach komunikacyjnych np. DK 20. Podkreślić należy także duże wahania roczne, co z kolei może sugerować, że tworzenie się firm z sektora kreatywnego nie jest efektem stałych korzystnych warunków dla rozwoju tego sektora w regionie, ale wynika z zewnętrznych, niestrukturalnych przyczyn.

Tabela 32: Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem

Nazwa	Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem [%]				
	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	4,46	1,19	5,47	4,38	6,71
Miasto Kościerzyna	5,78	3,57	5,19	4,71	4,43
Gmina Nowa Karczma	0	0	0,04	0,039	0,028
POMORSKIE	6,20	6,33	6,40	6,25	6,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wnioski:

- Pomimo wzrostu liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych na obszarze MOF Kościerzyny i partnera MOF to dynamika wzrostu jest mniejsza niż średnia dynamika dla województwa;
- Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w Mieście Kościerzyna jest blisko dwukrotnie większa niż w Gminie Kościerzyna;
- Subregion charakteryzuje się dużo niższym wskaźnikiem liczby przedsiębiorstw na 1 000 mieszkańców niż średnia dla województwa pomorskiego;
- Duży, pozytywny wpływ na liczbę podmiotów gospodarczych ma położenie gminy przy ważnych szlakach komunikacyjnych (droga krajowa nr 20) oraz

⁸ Działalności, które mają swoje pochodzenie w indywidualnej kreatywności, umiejętności i talencie, mają potencjał do tworzenia bogactwa i kreacji pracy poprzez pokolenia i eksplorację intelektualnej wartości (definicja Brytyjskiego Ministerstwa Kultury, Mediów i Sportu). **Sektor kreatywny:** SEKCJA J dział 59, dział 60,

odległość od Trójmiasta, a więc czynniki, na które gminy MOF mają ograniczony wpływ;

- Przedsiębiorczość mieszkańców mierzona liczbą podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą na 1 000 osób w MOF Kościerzyny jest zdecydowanie niższa niż dla całego województwa. Wskaźnik ten w szczególności zaniża wartość Gminy Kościerzyna (81);
- Analizując innowacyjność firm MOF na podstawie udziału sektora kreatywnego, należy stwierdzić, że jest ona niższa niż w województwie pomorskim, a duże wahania rok do roku mogą sugerować, że brak jest w gminach systemowego wsparcia dla tego sektora. W tym przypadku na zniżenie wartości wskaźnika ma przede wszystkim Miasto Kościerzyna, ze wskaźnikiem równym 4,43.

Rynek pracy

W latach 2017-2021 wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Kościerzyna uległ niewielkiemu wzrostowi (5,13%), ten sam wskaźnik dla Miasta Kościerzyna w analizowanym okresie uległ spadkowi o 4,55%. Wskaźnik dla średniej wojewódzkiej w latach 2017-2021 uległ spadkowi o 2,86%.

Tabela 33: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

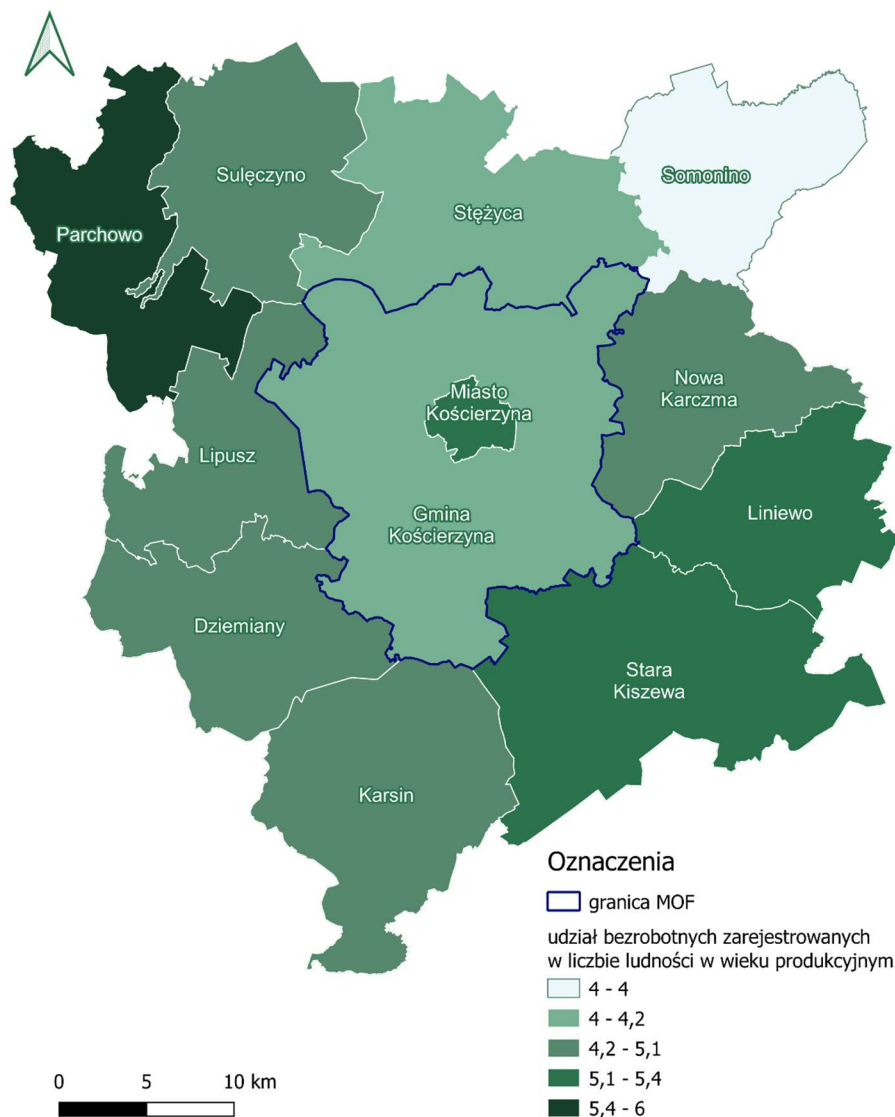
Nazwa	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]		
	2017	2021	2017=100
Gmina Kościerzyna	3,9	4,1	105,13
Miasto Kościerzyna	4,4	4,2	95,45
Gmina Nowa Karczma	4,5	4,6	97,82i
POMORSKIE	3,5	3,4	97,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Rysunek 13: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF (2021)

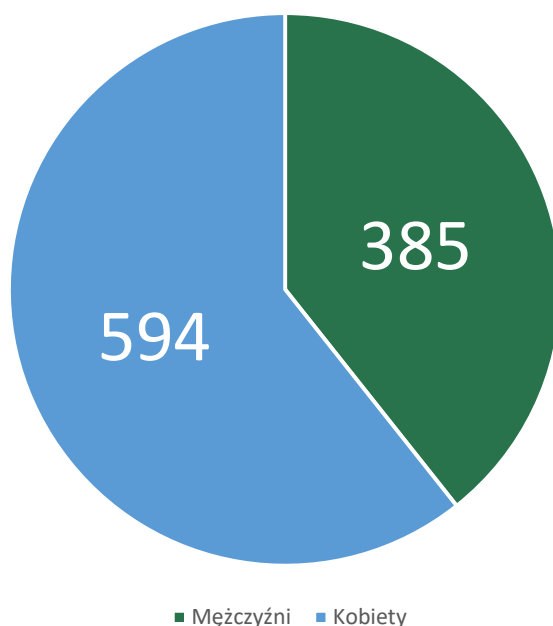

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podział bezrobotnych pod względem płci w 2021 r. charakteryzował się znaczącą przewagą kobiet (61%) od mężczyzn (39%).

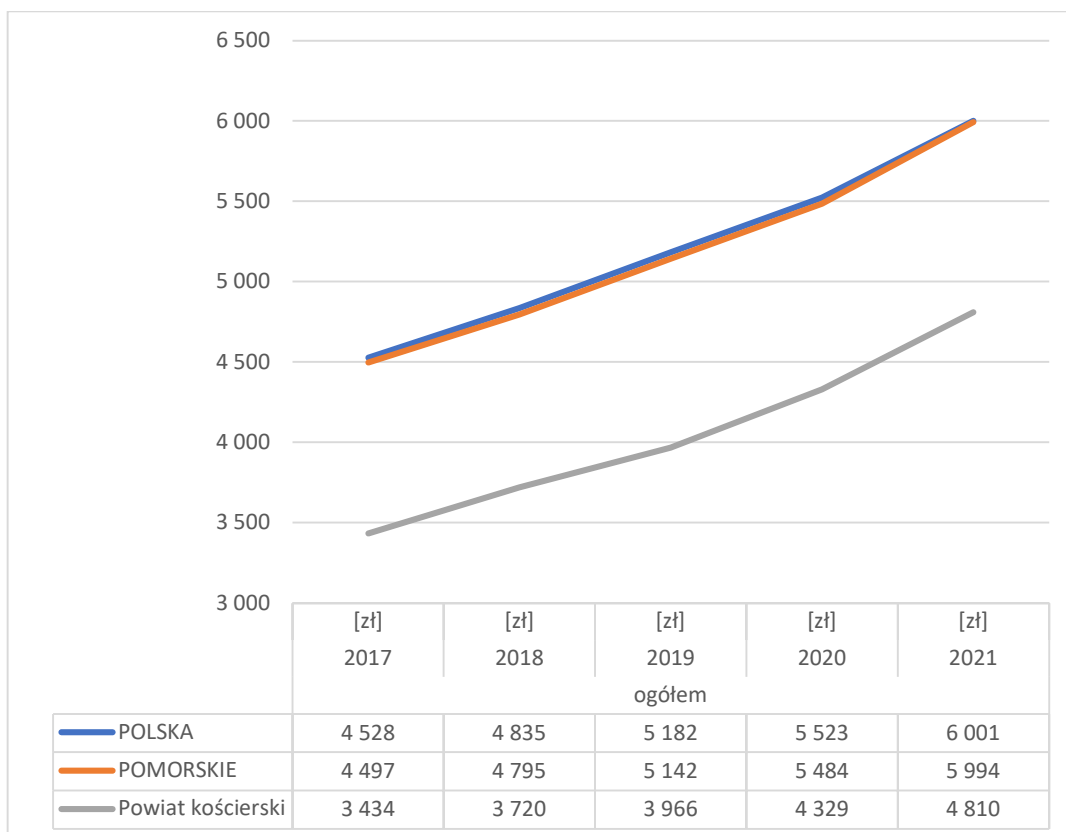

Wykres 4: Struktura bezrobotnych w MOF pod względem płci w 2021 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 5: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Średnie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2021 r. w powiecie kościerskim wynosiło według danych GUS 4 810,00 zł i stanowiło 80,25% średniego wynagrodzenia w województwie pomorskim (5 994,00 zł).

Powiatowy Urząd Pracy w Kościerzynie zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy prowadzi monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Ten instrument polityki rynku pracy pozwala określić pracowników z jakimi kwalifikacjami brakuje, a których jest nadmiar na lokalnym rynku. W rankingu opublikowanym za 2019 r. jako elementarne grupy zawodów maksymalnie deficytowych na terenie MOF w odniesieniu do struktury branżowej lokalnych podmiotów gospodarczych, określono specjalistów w zakresie: medycyny (lekarze specjaliści), kierowców, pracowników budowlanych głównie robót stanu surowego, kurierów.

Wnioski:

- Sytuacja na rynku pracy na obszarze MOF jest neutralna, a bezrobocie utrzymuje się na stałym poziomie od 2017 r. i kształtuje się na poziomie wyższym niż średnia dla całego regionu;
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2021 r. w powiecie kościerskim było niższe niż w województwie pomorskim.
- Grupy zawodów deficytowych na terenie MOF obejmują głównie specjalistów w zakresie: prowadzenia badań ankietowych, medycyny, marketingu, transportu, robót stanu surowego, gońców bagażowych.

Środki pozyskane z UE w latach 2014-2020

Skuteczność pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych, które stanowią uzupełnienie finansów jednostki samorządu terytorialnego, ma duży wpływ na tempo rozwoju i możliwość realizacji nowych inwestycji. Analizując wartość wszystkich dotacji unijnych pozyskanych przez samorządy z MOF Kościerzyna w latach 2014-2020 (bez rozróżnienia na dotacje inwestycyjne i związane z wydatkami bieżącymi) w przeliczeniu na jednego mieszkańca, na tle kraju można zauważyć, że pozycja gminy miejskiej kształtuje się korzystniej i znajduje się na 48 miejscu w województwie pomorskim i 682 miejscu w kraju, uzyskując sumę dotacji per capita 1 795,71 zł.

W przypadku gminy wiejskiej suma dotacji per capita jest znacznie niższa (747,60 zł) i znajduje się zaledwie na 106 miejscu w województwie i 1855 miejscu w kraju.

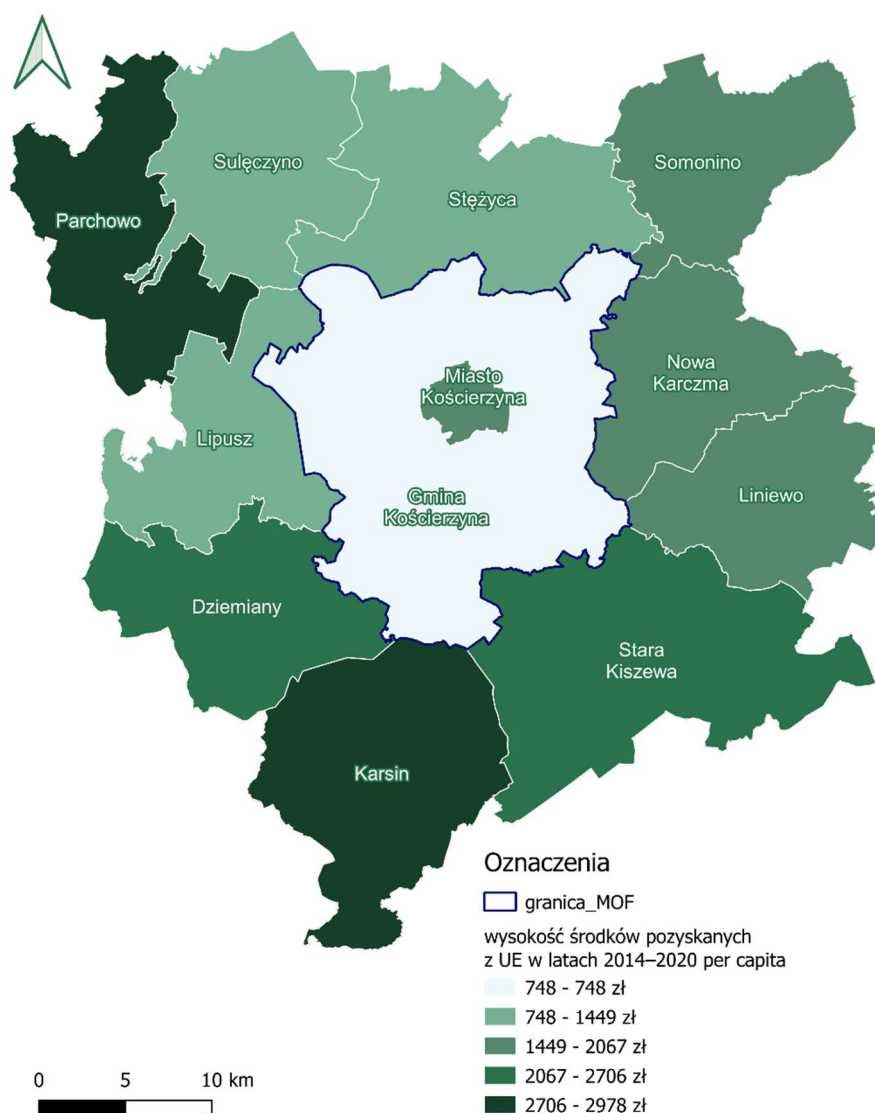
Warto jest także zwrócić uwagę na sytuację powiatu kościerskiego, który na tle województwa również wypada niekorzystnie i znajduje się na 15 miejscu z 16. Dane dotyczące gmin MOF i wartości pozyskanych środków z Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34: Wysokość środków pozyskanych z Unii Europejskiej przez jednostki samorządu terytorialnego z MOF w latach 2014–2020

Nazwa	pozyskane dotacje w latach 2014-2020	suma dotacji per capita	średnia dla województwa	miejsce na tle kraju	miejsce na tle województwa
Gmina Kościerzyna	12 108 152,56 zł	747,60 zł	1 749,00 zł	1855/2477	106/123
Miasto Kościerzyna	42 698 405,78 zł	1 795,71 zł	1 749,00 zł	682/2477	48/123
Gmina Nowa Karczma	14 678 917,70 zł	2 066,58 zł	1 749,00 zł	313/2477	20/123
Powiat kościerski	16 884 095,20 zł	231,53 zł	389,50 zł	237/314	15/16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 14: Wysokość środków pozyskanych z Unii Europejskiej przez jednostki samorządu terytorialnego z MOF i gmin sąsiadujących z MOF w latach 2014-2020 per capita

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród gmin MOF i sąsiadujących z MOF, które dobrze radzą sobie z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych należy wyróżnić takie gminy jak: Parchowo, Karsin, Stara

Kiszewa, Dziemiany, Nowa Karczma, Somonino, Miasto Kościerzyna, Liniewo. W gminach tych wartość środków pozyskanych z Unii Europejskiej w latach 2014-2020 na mieszkańca przekraczała 1 500,00 zł. Rozpiętość w pozyskiwaniu środków z UE per capita między najbardziej a najmniej skuteczną gminą wynosi 2 230,27 zł.

Wysokość środków pozyskanych z Unii Europejskiej w latach 2014–2020 per capita

€ € € € € € € € €	2 977,87 zł	Parchowo
€ € € € € € € € €	2 906,77 zł	Karsin
€ € € € € € € €	2 706,30 zł	Stara Kiszewa
€ € € € € € €	2 512,03 zł	Dziemiany
€ € € € € €	2 066,58 zł	Nowa Karczma
€ € € € €	1 877,70 zł	Somonino
€ € € € €	1 795,71 zł	Miasto Kościerzyna
€ € € €	1 615,63 zł	Liniewo
€ € €	1 448,64 zł	Lipusz
€ € €	1 371,35 zł	Sulęczyno
€ €	1 202,63 zł	Stężyca
€	747,60 zł	Gmina Kościerzyna

Należy zaznaczyć, że w latach 2014-2020 Gmina Kościerzyna i Miasto Kościerzyna wspólnie realizowały liczne projekty, dla których liderem w ramach porozumienia MOF Kościerzyna było miasto Kościerzyna. Tym samym w powyższym zestawieniu środki pozyskane wspólnie i zainwestowane na terenie Gminy Kościerzyna zostały przypisane miastu. Poniżej prezentujemy zrealizowane projekty o charakterze partnerskim:

Tabela 35: Projekty partnerskie realizowane w latach 2014-2020

Nazwa projektu		<i>Budowa węzła integracyjnego w Kościerzynie połączona z rewitalizacją i adaptacją dworca kolejowego oraz utworzeniem komunikacji zbiorowej w Powiecie Kościerskim (finansowane z RPO WP)</i>	<i>Kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna (finansowanie z RPO WP)</i>	<i>Kościerskie Strefy Aktywności Gospodarczej – przygotowanie dokumentacji strategicznej i techniczno-kosztorysowej (dofinansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) 2009-2014 w ramach programu „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego)</i>
Wartość projektu	Ogółem	38 249 153,79 zł	13 045 630,03 zł	2 315 747,86
	Gmina Kościerzyna	9 717 099,81 zł	8 350 822,87 zł	151 132,84 zł
	Miasto Kościerzyna	28 532 053,98 zł	4 694 807,16 zł	837 110,89 zł
Wydatki kwalifikowalne	Ogółem	30 045 293,98 zł	12 216 531,49 zł	2 315 747,86
	Gmina Kościerzyna	9 717 099,81 zł	8 350 822,87 zł	151 132,84 zł
	Miasto Kościerzyna	20 328 194,17 zł	3 865 708,62 zł	837 110,89 zł
Wnioskowane dofinansowanie UE	Ogółem	25 231 201,28 zł	9 255 945,09 zł	- zł
	Gmina Kościerzyna	8 259 534,83 zł	6 327 062,47 zł	- zł
	Miasto Kościerzyna	16 971 666,45 zł	2 928 882,62 zł	- zł
Poziom dofinansowania (%) UE	Ogółem	83,98%	75,77%	85%
	Gmina Kościerzyna	85,00%	75,77%	85%
	Miasto Kościerzyna	ok. 71,25%	75,77%	85%
Wkład własny	Ogółem	4 814 092,70 zł	2 960 586,40 zł	347 362,18 zł
	Gmina Kościerzyna	1 457 564,98 zł	2 023 760,40 zł	22 669,93 zł
	Miasto Kościerzyna	3 356 527,72 zł	936 826,00 zł	125 566,63 zł
Wydatki niekwalifikowalne	Ogółem	8 203 859,81 zł	829 098,54 zł	- zł
	Gmina Kościerzyna	- zł	- zł	- zł
	Miasto Kościerzyna	8 203 859,81 zł	829 098,54 zł	- zł

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski:

- Wysokość środków pozyskanych z funduszy Unii Europejskiej przez samorządy MOF per capita jest bardzo zróżnicowana, jednak na tle kraju wypadają one niekorzystnie, co wskazuje, że należy wspierać i zachęcać władze gmin do aktywniejszych działań na rzecz absorpcji środków zewnętrznych na realizację projektów i zadań własnych gmin;
- Gmina Kościerzyna realizowała wiele projektów z udziałem środków zewnętrznych, jednak prowadzone były w partnerstwie – głównie z Miastem Kościerzyna.

Strefy inwestycyjne

Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji⁹ umożliwia skorzystanie ze zwolnienia z podatku przez firmy realizujące nowe inwestycje zarówno na terenach publicznych, jak i prywatnych na obszarze całej Polski. Jednocześnie dotychczasowe zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych pozostają w mocy aż do końca 2026 r.

Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna (dalej: SSSE), zarządzana jest przez Pomorską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. z siedzibą w Słupsku, obejmuje zasięgiem atrakcyjnie zlokalizowane grunty inwestycyjne w środkowej części Pomorza. Strefa składa się z 18 podstref położonych w województwie pomorskim i zachodniopomorskim. Wszystkie tereny inwestycyjne, objęte statusem specjalnych stref ekonomicznych będą funkcjonowały do dnia 31 grudnia 2026 r. Obszar pozostający we właściwości Zarządzającego Słuską Specjalną Strefą Ekonomiczną obejmuje 16 powiatów, w tym powiat kościerski.

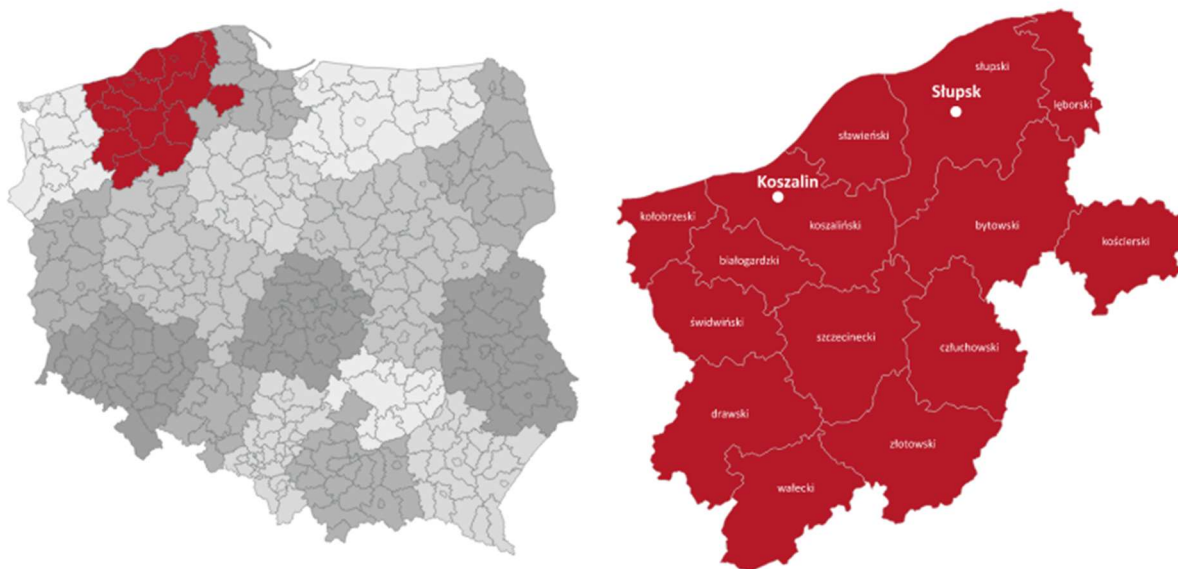
---

⁹ Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o wspieraniu nowych inwestycji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1752, z 2021 r. poz. 2105)

Rysunek 15. Obszar Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

Mapa Strefy: podział na województwa, powiaty

Źródło: https://www.paih.gov.pl/strefa_inwestora/Polska_Strefa_Inwestycji#

Na dzień 1 lipca 2022 r. w bazie „Generator Ofert Inwestycyjnych” prowadzonej przez Polską Agencję Inwestycji i Handlu z obszaru MOF nie zostały zgłoszone tereny zabudowę produkcyjną, składową, magazynową i in.

Wnioski:

- MPZP wskazują tereny przeznaczone jako obszary inwestycyjne, które występują także w ofercie SSSE, co pozwala na sprawne funkcjonowanie i lokalizowanie nowych podmiotów gospodarczych na terenie MOF.

Turystyka

Na terenie MOF Kościerzyny istnieją sprzyjające warunki do rozwoju turystyki w oparciu zarówno o walory przyrodnicze, historyczne (zabytki) oraz miejsca kultu religijnego. Obszar położony jest w malowniczym krajobrazie przeplatany lasami, polami, łąkami, jeziorami i rzekami. MOF Kościerzyna posiada doskonałe warunki do uprawiania turystyki aktywnej tj. wędrówek pieszych, przejażdżek konnych i rowerowych, kajakarstwa, żeglarstwa, wędkarstwa. Przez Gminę Kościerzyna przebiegają trzy szlaki regionalne: Kaszubski, Kamiennych Kręgów i Wdzydzki. Część Obszaru zajmuje Wdzydzki Park Krajobrazowy z zespołem jezior rynnowych, spośród których największym jest jezioro Wdzydze. Do pozostałych jezior, które poza wartością środowiskową mają znaczenie dla rozwoju turystyki i rekreacji, należą: Radolne, Jelenie, Gołuń, Wierzysko, Osuszyno, Sudomie, Żołnowo, Mielnice, Zagnanie, Gatno, Hutowe i in.

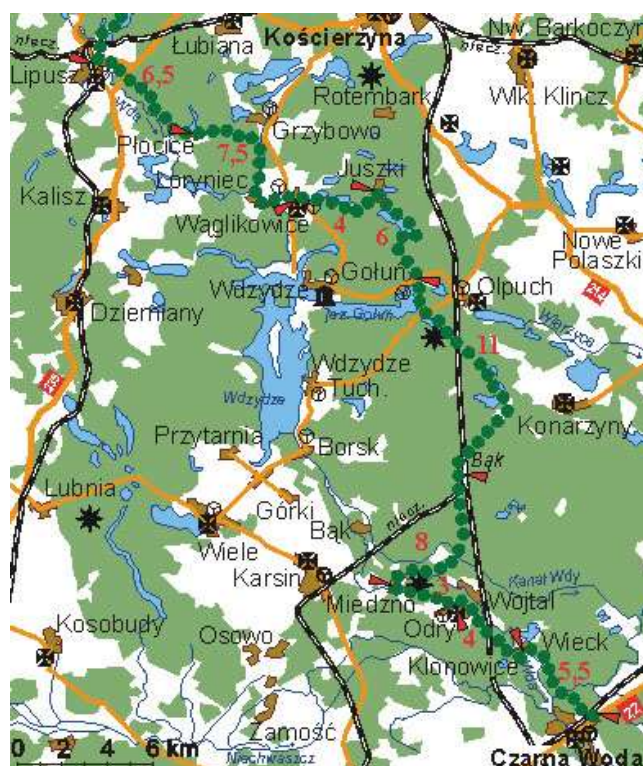

Rysunek 16. Kaszubski szlak turystyczny

Źródło: strona internetowa PTTK.

Rysunek 17. Szlak turystyczny Kamiennych Kręgów

Źródło: strona internetowa PTTK.

Przyroda i tradycja kaszubska nie są jedynymi atutami Obszaru. Do największych atrakcji turystycznych w Miejskim Obszaru Funkcjonalnym Kościerzyny

wpływających na jego wizerunek należą także unikatowe obiekty, budynki oraz miejsca. Są to m.in.:

- zabytkowe centrum Miasta Kościerzyna ze średniowiecznym układem urbanistycznym,
- Pomnik Aleksandra Majkowskiego w Kościerzynie,
- zrewitalizowany Zespół Dworca Kolejowego,
- Muzeum – Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izydora Gulgowskich we Wdzydzach,
- Muzeum Ziemi Kościerskiej,
- Muzeum Kolejnictwa w Kościerzynie,
- Muzeum Akordeonu w Kościerzynie,
- Muzeum American Old Cars,
- Stary Browar w Kościerzynie,
- Rezerwat przyrody „Strzelnica”,
- Park im. Romualda Wołodźko z Otwartą Strefą Aktywności.

Ogromną wartość dla Obszaru stanowi jego charakter sakralny, bowiem Kościerzyna jest jedynym miastem w Polsce, które posiada dwa sanktuaria Maryjne.

Na terenie MOF znajduje się szereg obiektów uwzględnionych w Gminnych Ewidencjach Zabytków, oczekujących na wpisanie do rejestru zabytków. Należą do nich m.in. dwór w zespole podworskim (obecnie dom), park w zespole podworskim, remizy strażackie, plebania, obiekty sakralne tj. kapliczki, cmentarze ewangelickie, kościół parafialny pod wezwaniem Świętej Rodziny, kościół parafialny pod wezwaniem Świętego Andrzeja Boboli, neobarokowy kościół farny pod wezwaniem Św. Trójcy, Zakład Najświętszej Marii Panny Anielskiej, kościół pw. Św. Barbary i in.

Niewątpliwą atrakcją dla turystów są również kościerskie stolemy, które wpływają na promocję Kościerzyny i stanowią unikatowy produkt lokalny. Spacerując po Mieście można spotkać 9 figurek stolemów, a każdy z nich niesie ze sobą wyjątkowe opowiadanie skierowane od młodych mieszkańców Kościerzyny dla jej odwiedzających.

Infrastruktura turystyczna to wszelkiego rodzaju obiekty a także urządzenia turystyczne, służące przyjezdnym w zaspokojeniu ich potrzeb związanych z bierną i aktywną turystyką. Należą do nich m.in. baza noclegowa, gastronomiczna a także równego rodzaju obiekty sportowe i kulturalne. W Mieście Kościerzyna turyści mogą skorzystać z informacji turystycznej (IT) z siedzibą w Muzeum Ziemi Kościerskiej im. Dra Jerzego Knyby przy ul. Rynek 9, a w Gminie Kościerzyna w Centrum Usług Turystycznych we Wdzydzach – ul. Stolema 3.

Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyny posiada również wiele obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego, do których należą m.in. układ urbanistyczny Miasta Kościerzyna, układ ruralistyczny wsi Juszki, układ ruralistyczny wsi Wąglikowice, zespół młyna parkowego, ratusz, zespół kościoła ewangelickiego i in. Pozostałe obiekty wpisane do rejestru przedstawia tabela poniżej.

Tabela 36: Obiekty wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego na terenie Obszaru

Nr rejestru	Obiekt	Adres	Miejscowość	Gmina
177	Chata	Lizaki II (d. Pieniężnica 59)	Lizaki II	Gmina Kościerzyna
317	Prezbiterium kościoła p.w. Oczyszczenia NMP z Tyłowa	Lizaki II (d. Tyłowo)	Lizaki II	Gmina Kościerzyna
605	Dom	ul. Miodowa 16	Kościerzyna	Miasto Kościerzyna
925	Układ urbanistyczny miasta Kościerzyny	Kościerzyna	Kościerzyna	Miasto Kościerzyna
1072	Układ ruralistyczny wsi Juszki	Juszki	Juszki	Gmina Kościerzyna
1133	Układ ruralistyczny wsi Wąglikowice	Wąglikowice	Wąglikowice	Gmina Kościerzyna
1615	Zespół młyna parowego	ul. Przemysłowa 1-4	Kościerzyna	Miasto Kościerzyna
1654	Ratusz	ul. Rynek 9	Kościerzyna	Miasto Kościerzyna
1696	Dom	ul. Długa 7	Kościerzyna	Miasto Kościerzyna
1801	Zespół kościoła ewangelickiego w skład, którego wchodzi: 1.kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki kościół parafialny p.w. Zmartwychwstania Pańskiego, 2.plebania kościoła, 3.teren przykościelny na którym usytuowane są zabytki	ul. Świętojańska 10	Kościerzyna	Miasto Kościerzyna
1813	1. Parafialny kościół farny rzymskokatolicki p.w. Świętej Trójcy, 2. Teren nieistniejącego cmentarza kościelnego, obecnie teren przykościelny wokół kościoła p.w. Św. Trójcy wraz z otaczającym go murem kamiennym,	ul. Kościelna 5	Kościerzyna	Miasto Kościerzyna

Nr rejestru	Obiekt	Adres	Miejscowość	Gmina
1868	3. Działka, na której usytuowane są wymienione zabytki Zespół parowozowni złożony z budynku parowozowni, budynku biurowo-hotelowego, kanału oczyszczającego w pd. części parceli oraz działki	ul. Towarowa 7	Kościerzyna	Miasto Kościerzyna
1894	Zespół dworca kolejowego w skład, którego wchodzi: 1. Budynek dworca wraz z wiatą peronową wzdłuż elewacji wschodniej budynku; 2. Magazyn towarowy; 3. Szalet dworcowy; 4. Działka o nr ewid.167/28, na której zespół jest usytuowany	ul. Dworcowa 33	Kościerzyna	Miasto Kościerzyna

Źródło: <https://www.ochronazabytkow.gda.pl/rejestr-zabytkow/rejestr-zabytkow-nieruchomych/>.

Z punktu widzenia rozwoju turystyki na terenie MOF Kościerzyna wyróżnia się turystyka kajakowa. W minionej perspektywie unijnej realizowany był projekt „Kajakiem przez Pomorze!” finansowany w ramach RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Dzięki między innymi tej inwestycji, obecnie na terenie Obszaru zlokalizowane są następujące trasy kajakowe:

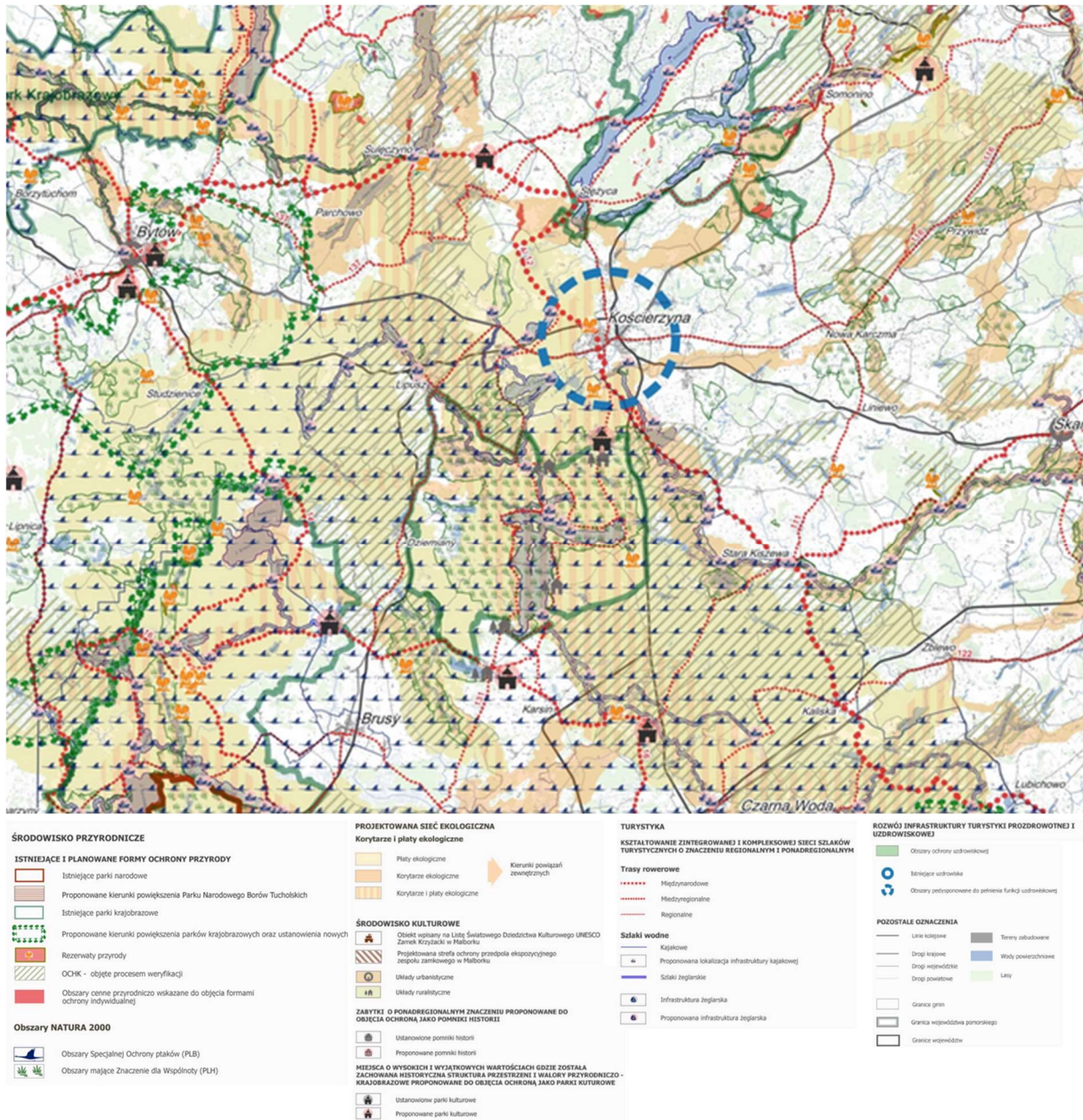
- Rzeka Pilica/Wda: Korne – Graniczna – Trzebiocha – Wda: Loryniec;
- Rzeka Pilica: Jezioro Garczyn – Jezioro Wdzydze;
- Rzeka Trzebiocha: Rybaki – Loryniec;
- Rzeka Wierzyca: Kościerzyna – Nowa Kiszewa.

Miasto Kościerzyna posiada ogromny potencjał uzdrowiskowy. Zgodnie z *ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych*, gmina uzdrowiskowa to gmina, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrowiska w trybie określonym w ustawie. Już na początku XXI w. Miasto analizowało możliwość uzyskania statusu uzdrowiska. Obecnie w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 (kierunki) Miasto Kościerzyna z uwagi na swój potencjał, stanowi obszar predysponowany do pełnienia funkcji uzdrowiskowej. Przez MOF zaplanowany jest przebieg turystycznych szlaków rowerowych o randze międzynarodowej i międzyregionalnej. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030, w zakresie rozwoju turystyki, zakłada na terenie

MOF rozwój infrastruktury żeglarskiej, która jest istotna z perspektywy gmin również z punktu widzenia promocji ośrodka. W 2021 r. w Mieście Kościerzyna miała miejsce uroczysta Gala Żeglarska, podczas której Obszar odwiedzili żeglarze z całej Polski i zagranicy.

Rysunek 18: Środowisko przyrodnicze, kulturowe i turystyka w MOF Kościerzyna

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 – kierunki, załącznik nr 9.

Z uwagi na swój potencjał turystyczny Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna dostosowuje swoje zaplecze hotelarskie zapewniając nocleg turystom przyjeżdżającym na dłużej niż jeden dzień. Zgodnie z danymi GUS, w 2021 r. w Mieście Kościerzyna były 2 hotele 3-gwiazdkowe oraz 1 hotel 2-gwiazdkowy; natomiast w Gminie Kościerzyna występował 1 hotel 3-gwiazdkowy, 2 hotele 2-gwiazdkowe oraz 1 hotel 1-gwiazdkowy. Gmina dysponowała także licznymi

ośrodkami wczasowymi, kwaterami agroturystycznymi czy zespołami domków turystycznych.

Analizując dane dotyczące turystyki należy brać pod uwagę, że w latach 2020-2021 ze względu na pandemię koronawirusa i związane z nią ograniczenia w poruszaniu się, znacznie spadła liczba turystów. Wyraźnie jest to widoczne w przypadku podawanych przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) wskaźników dotyczących liczby turystów zagranicznych oraz udzielonych im noclegów.

Zgodnie z danymi GUS liczba turystów zagranicznych odwiedzających MOF była najwyższa w 2018 r. (971), natomiast znacząco spadła już w 2019 r. (646), czyli w roku poprzedzającym pandemię COVID. W 2020 r. MOF odwiedziła najmniejsza liczba turystów zagranicznych, co w głównej mierze spowodowane było utrudnioną komunikacją (w szczególności z zagranicy), zamknięciem obiektów noclegowych oraz lokali gastronomicznych. Znacząco zatem spadła liczba udzielonych noclegów w 2020 r., zarówno w MOF (-53,2% w stosunku do 2017 r.), jak i całym województwie pomorskim (-61,9% w stosunku do 2017 r.).

Tabela 37: Liczba turystów zagranicznych oraz udzielonych im noclegów

Nazwa	Turyści zagraniczni					Noclegi udzielone turystom zagranicznym				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	133	120	96	22	24	731	405	478	127	102
Miasto Kościerzyna	686	851	550	293	389	1 582	1 571	992	683	980
Gmina Nowa Karczma										
MOF	819	971	646	315	413	2 313	1 976	1 470	810	1 082
POMORSKIE	559 74 1	572 39 3	615 70 4	176 69 0	201 32 5	1 450 87 9	1 542 12 9	1 659 76 7	552 39 7	578 89 4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W porównaniu z 2020 r. liczba turystów zagranicznych w MOF wzrosła o 31,1% (z 315 do 413), natomiast liczba udzielonych noclegów o 33,6% (z 810 do 1 082).

Znacznie więcej turystów zagranicznych odwiedza Miasto Kościerzyna – w 2021 r. Miasto odwiedziło ponad 16 razy więcej turystów zagranicznych.

Wnioski:

- Rozwój turystyki MOF opiera się w dużej mierze na turystyce aktywnej lub wypoczynkowej skierowanej do mieszkańców Trójmiasta, okolicznych gmin, którzy szukają krótkiego wypoczynku poza miejscem zamieszkania oraz do turystów przyjeżdżających na dłuższy okres, którzy eksplorują Pomorze;
- Oferta turystyczna MOF opiera się na walorach przyrodniczych (z uwzględnieniem przede wszystkim zespołu jezior) oraz charakterystycznych elementach historii, architektury i kultury;

- Na terenie MOF znajdują się ważne miejsca kultu religijnego tj. sanktuaria Maryjne, które mogą stanowić główny punkt budowania oferty turystyki sakralnej w Obszarze.
- Obszar funkcjonalny posiada ogromny potencjał uzdrowiskowy z uwagi na występowanie terenów korzystnych dla zdrowia, Szpitala Specjalistycznego w Kościerzynie, a także funkcji usługowych dostosowanych dla osób starszych.

Skutki epidemii COVID-19 i kryzys gospodarczy

Epidemia koronawirusa SARS-CoV-2, która wybuchła w 2020 r. i dotknęła niemal cały świat, wymusiła na władzach krajowych wprowadzenie licznych obostrzeń i restrykcji nie tylko w funkcjonowaniu gospodarki, ale także w życiu społecznym. Ograniczono możliwość przemieszczania się, kontaktów międzyludzkich oraz korzystania z użyteczności publicznych, co przełożyło się na wyniki ekonomiczne, jak również poziom wskaźników, które w momencie przygotowywania niniejszej diagnozy dostępne były za 2021 r.

Najszybsze i najbardziej widoczne skutki pandemii odnotować można w sektorze turystyki, gdzie wyraźne spadła liczba turystów zagranicznych odwiedzających Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyny.

W 2021 r. wskaźnik dotyczący liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym MOF był równy liczbie w 2017 r. W Gminie Kościerzyna wskaźnik ten wzrósł o 5,13%, natomiast w Mieście Kościerzyna spadł o 4,55%.

Zmiany dotknęły także służbę zdrowia. Szpitale wprowadziły obostrzenia sanitarne, aby zapobiec kolejnym zakażeniom, co spowodowało ograniczenie dostępu do usług leczniczych. Na zabiegi przyjmowani byli tylko pacjenci z zagrożeniem życia, a niektóre poradnie i oddziały zostały zupełnie zamknięte. Wstrzymane zostały turnusy rehabilitacyjne oraz porody rodzinne, a lekarze pierwszego kontaktu przeszli na tryb porad zdalnych. Taka sytuacja miała wpływ na liczbę udzielonych porad lekarskich oraz zabiegów.

Aby zapobiec rozprzestrzenianiu się epidemii COVID-19 Ministerstwo Zdrowia zainicjowało Narodowy Program Szczepień, w którym każdy dorosły Polak¹⁰ mógł zaszczepić się przeciw koronawirusowi. Do uzyskania odporności konieczne było przyjęcie szczepienia w dawkach określonych przez Ministerstwo Zdrowia¹¹. Szczepienia były dobrowolne. Posiadanie pełnej odporności społeczeństwa jest jednak istotne z punktu widzenia rozwoju Obszaru, gdyż w przyszłości istnieje ryzyko wprowadzania kolejnych obostrzeń oraz „lockdownów”.

¹⁰ Od 7 czerwca 2021 r. programem szczepień przeciw COVID-19 objęte zostały także dzieci w wieku 12–15 lat.

¹¹ Wyjątek stanowi jednodawkowy preparat firmy Johnson & Johnson

Tabela 38: Liczba osób zaszczepionych przeciwko koronawirusowi SARS-CoV-2 na terenie MOF (stan na 15 lipca 2022 r.)

Nazwa	Liczba zaszczepionych min. 1 dawką	Liczba w pełni zaszczepionych	Procent w pełni zaszczepionych
Gmina Kościerzyna	8 762	8 572	52,90%
Miasto Kościerzyna	14 703	14 409	60,50%
Gmina Nowa Karczma	3 773	3 697	52,4%
POMORSKIE	-	1 302 268	55,49%
Polska	-	22 521 160	59,14%

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin#/ranking>; <https://www.gov.pl/web/szczepienia-gmin/sprawdz-poziom-wyszczepienia-mieszkancow-gmin>

Analiza liczby osób w pełni zaszczepionych na terenie Gminy Kościerzyna wskazuje, że odsetek ten (52,90%) jest niższy niż średnia dla województwa pomorskiego (55,49%) oraz Polski (59,14%), natomiast odsetek dla Miasta Kościerzyna był wyższy od średnich wojewódzkiej i krajowej – wyniósł 60,5%.

Poziom zaszczepienia może mieć wpływ na dynamikę rozwoju Obszaru, ponieważ władze krajowe mogą rozpatrywać możliwość wprowadzania lock-downów (w przypadku wystąpienia kolejnych fal epidemii) w poszczególnych województwach także biorąc pod uwagę liczbę osób, które uzyskały odporność dzięki szczepionce. Osoby takie mają także ułatwiony dostęp do usług publicznych i nie są objęte ograniczeniami np. w dostępie do instytucji kultury czy sklepów.

Wpływ pandemii koronawirusa na sytuację w gminach mogą obrazować wahania wielkości dochodów własnych samorządów odnotowane w 2021 r. Należy jednak pamiętać, że spadki te wynikały nie tylko ze zmian gospodarczych będących następstwem pandemii i polityki lockdownów, ale były także konsekwencją zmian w polityce podatkowej, a zwłaszcza ewolucji przepisów w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych. Trudnym jest precyzyjne oddzielenie od siebie tych czynników.

Tabela 39: Procentowa zmiana dochodów własnych (razem z udziałami w PIT i CIT) gmin 2020 do 2019

Nazwa	Procentowa zmiana dochodów własnych (razem z udziałami w PIT i CIT) 2020 do 2019 (w cenach stałych)
Gmina Kościerzyna	-11,33
Miasto Kościerzyna	7,91
Gmina Nowa Karczma	5,84
POMORSKIE	-7,67

Źródło: „Zmiany dochodów własnych JST w 2020 roku. Ranking”, Pismo samorządu terytorialnego „Wspólnota”

Jak pokazuje ranking „Zmiany dochodów własnych JST w 2020 roku” opracowany przez Pismo samorządu terytorialnego „Wspólnota”, Miasto Kościerzyna w 2020 r. odnotowało wzrost dochodów w porównaniu z 2019 r. (7,91%). Wyraźny spadek natomiast nastąpił w Gminie Kościerzyna (-11,33%). Tendencja spadkowa zauważalna była również w całym województwie pomorskim, dla którego wskaźnik zmian dochodów własnych osiągnął wartość -7,67.

Obecnie trudno jest określić jakie będą długofalowe skutki epidemii zarówno w gospodarce, jak i życiu społecznym, także dla MOF Kościerzyny. Należy zatem bacznie przyglądać się aktualnej sytuacji w MOF i analizować napływające dane.

Wpływ na gospodarkę całego kraju mają także stosunki geopolityczne i prowadzona polityka międzynarodowa. Obecna wojna w Ukrainie wpływa na stan polskiej gospodarki. Zgodnie ze stanem na dzień 17 lipca 2022 r. od początku wojny do Polski przybyło około 4,8 mln obywateli Ukrainy, z czego 2,9 mln pozostało na terytorium Polski¹². Dodatkowe skutki wojny zauważalne są m.in. poprzez wzrost cen towarów i usług. Ukraina, jako główny eksporter zboża, przez konflikt zbrojny została ograniczona w możliwościach dostawy tego surowca przez blokadę portów ukraińskich w rejonie Morza Czarnego. Efektem tego będą nie tylko różnice w cenach wielu produktów w krajach europejskich, ale również możliwe zagrożenie w bezpieczeństwie żywnościowym w krajach Bliskiego Wschodu i Afryce. Rosnące napięcie między Rosją a Zachodem wpływa także na kryzys unijnego rynku gazowego oraz politykę energetyczną. Prowadzona polityka na szczeblu europejskim przekłada się na funkcjonowanie jednostek samorządowych i trudności, z którymi mierzą się zarządzający. Odczuwalne bowiem są rosnące ceny gazu, energii, węgla i innych surowców niezbędnych do codziennego funkcjonowania. Wpływa to na kryzys gospodarczy nie tylko w kraju, ale również w Unii Europejskiej, czego efektem jest także rosnący wskaźnik inflacji.

Wymiar przestrzenno-środowiskowy

Analiza transportowa

Kluczowa dla integracji Obszaru jest sprawna i dogodna komunikacja, szczególnie w części północno-wschodniej ze względu na dogodne położenie względem trasy ruchu przyspieszonego i kierunku Gdańska. Dobrze rozbudowana sieć drogowa oraz transport publiczny umożliwi przemieszczenie się mieszkańców w celu zaspokajania swoich potrzeb i korzystania z usług w sąsiednich gminach.

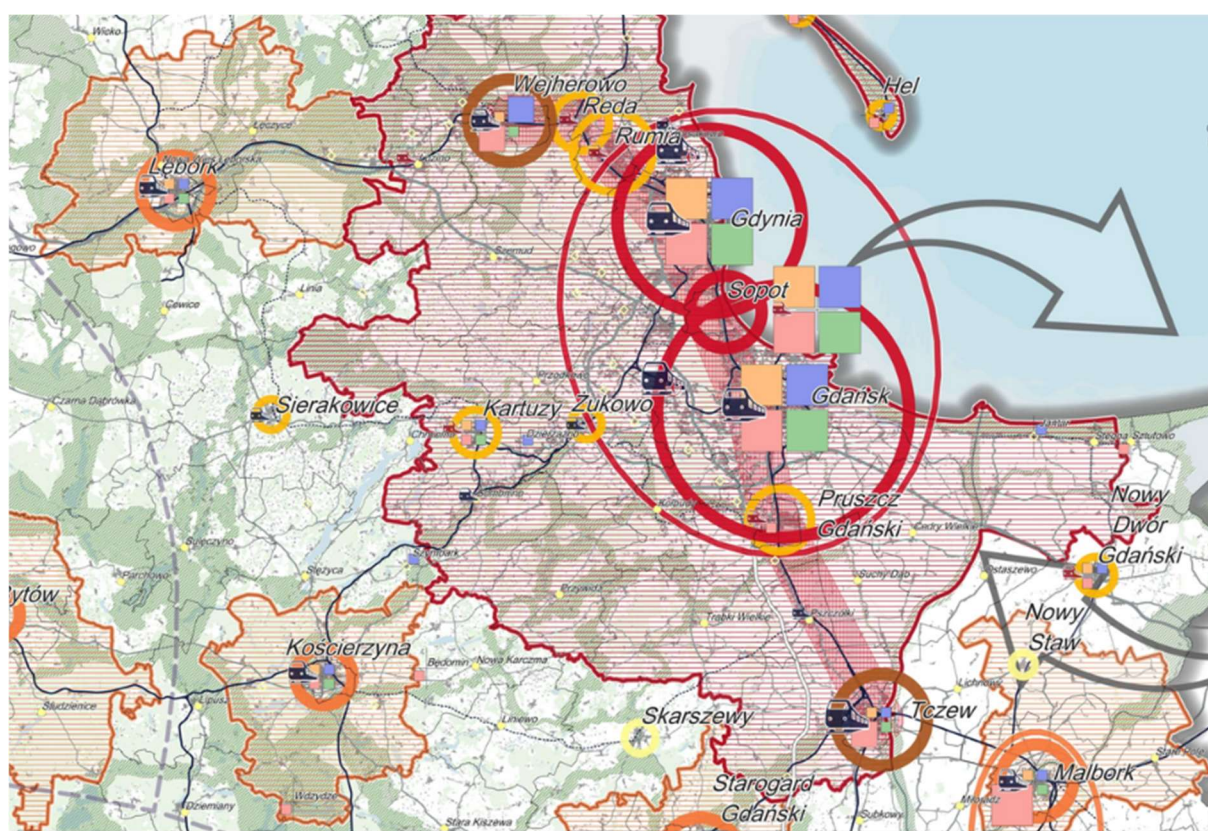
¹² Źródło: dane Staży Granicznej (ze stanem na dzień 17 lipca 2022 r.), https://twitter.com/Straz_Graniczna?ref_src=twsrc%5Etfw%7Ctwcamp%5Etweetembed%7Ctwtterm%5E1548548177653014528%7Ctwgr%5E%7Ctwcon%5Es1&ref_url=https%3A%2F%2F300gospodarka.pl%2Fnews%2Fuchodzy-z-ukrainy-w-polsce-liczba

Biorąc pod uwagę sieć osadniczą w kierunkach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030, MOF Kościerzyny będzie pełnił funkcję ośrodka rozwoju kształcenia zawodowego i ustawicznego, ośrodka zapewniającego podstawowe świadczenia szpitalne lub/i wyspecjalizowanego w pojedynczych specjalnościach, ośrodka wymagającego rozwoju jako centrum upowszechniającego kulturę oraz dziedzictwo kulturowe Pomorza lub/i centrum animacji wydarzeń kulturalnych o znaczeniu ponadgminnym, a także ośrodka rozwoju ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Zauważa się zatem rosnącą rolę Obszaru pod kątem rozwoju i dostępu wielu usług. Będzie się to wiązało ze wzmożonym ruchem drogowym, a co za tym idzie zapotrzebowaniem na dodatkowe usługi transportowe. Planowane jest zatem wyposażenie Ośrodka w infrastrukturę węzłów o randze regionalnej.

Rysunek 19: Regionalna sieć osadnicza w PZPWP 2030 (kierunki)

STRUKTURA PRZESTRZENNA SIECI GŁÓWNYCH TRANSPORTOWYCH WĘZŁÓW INTEGRACYJNYCH

Wyposażenie ośrodków w infrastrukturę węzłów określonej rangi:

Regionalny*

Metropolitarny*

Lokalny*

*bez węzłów na obszarze Gdańska i Gdyni

STRUKTURA PRZESTRZENNA PONADLOKALNEJ INFRASTRUKTURY USŁUG PUBLICZNYCH

EDUKACJA (orange square) OCHRONA ZDROWIA (blue square)
KULTURA (pink square) SPORT I REKREACJA (green square)

Źródło: <https://pbpr.pomorskie.pl/plan-zagospodarowania-województwa/>

W ramach rozwoju systemu transportowego województwa pomorskiego, Regionalny Program Strategiczny w zakresie mobilności i komunikacji wskazuje następujące

działania inwestycyjne przewidziane do realizacji w granicach MOF Kościerzyna (spośród kilku wariantów na MOF Kościerzyna oddziałuje WB):

Infrastruktura transportu kolejowego:

- Prace na alternatywnym ciągu transportowym Bydgoszcz – Trójmiasto - etap I (odcinki linii kolejowej nr 201 Kościerzyna – Somonino, nr 201 Somonino – Gdańsk Osowa (budowa drugiego toru) oraz Gdańsk Osowa – Gdynia Główna (budowa trzeciego toru) oraz linii kolejowej nr 214 Somonino – Kartuzy);
- Rewitalizacja linii kolejowych nr 211 odcinek Lipusz – Kościerzyna i nr 212 odcinek Lipusz – Bytów;
- Budowa nowych i modernizacja istniejących przystanków kolejowych na obszarze województwa pomorskiego;

Infrastruktura drogowa:

- Przebudowa drogi nr 214 na odcinku Klukowa Huta - Kościerzyna – Zblewo;
- Przebudowa drogi nr 221 na odcinku droga nr S6 węzeł „Kowale” – Nowa Karczma – Kościerzyna;
- Budowa i przebudowa układu dróg poprawiających dostępność, spójność, warunki funkcjonowania i bezpieczeństwa w miastach na prawach powiatów

Infrastruktura paliw alternatywnych:

- Budowa infrastruktury paliw alternatywnych w MOF Kościerzyna;

Rozwój PTZ regionalnego i miejskiego:

- Zakup taboru autobusowego niskoemisyjnego/zeroemisyjnego oraz tramwajowego i trolejbusowego na potrzeby organizacji regionalnego i lokalnego PTZ;
- Zakup taboru kolejowego na potrzeby organizacji regionalnego transportu kolejowego, w tym:
  - Elektrycznych Zespołów Trakcyjnych do obsługi przewozów kolejowych w województwie pomorskim;
  - 4 pojazdów kolejowych o napędzie hybrydowych do obsługi przewozów pasażerskich w województwie pomorskim;
  - 10 elektrycznych zespołów trakcyjnych do obsługi przewozów pasażerskich w województwie pomorskim;
- Modernizacja przystanków komunikacji publicznej i ich wyposażenie w niezbędną infrastrukturę techniczno-informacyjną;
- Rozwój sieci buspasów w miastach;

Infrastruktura rowerowa:

- Budowa podstawowej sieci tras rowerowych o charakterze transportowym w Miejskich Obszarach Funkcjonalnych.

W 2023 roku powiat kościerski otrzymał 6.068.507 zł z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Środki te będą przeznaczone na rozbudowę istotnych dróg m.in.: przebudowa drogi powiatowej 2411G od Liniewa do Starych Polaszek, przebudowa drogi powiatowej 2415G od DW 221 w miejscowości Będomin do Starego Barkoczyna czy przebudowa drogi powiatowej 2404G od Olpucha do osady Bestra Suka na odcinku 2,0 km.

Bezpieczeństwo transportowe

Na bezpieczeństwo ruchu drogowego wpływa wiele czynników. Jest to m.in. przestrzeganie zasad bezpieczeństwa dotyczącego poruszania się po drogach, ale także kształtowanie się właściwych warunków ruchu drogowego. W Polsce na co dzień dochodzi do zdarzeń drogowych, które z kolei dzielimy na wypadki drogowe i kolizje drogowe.

W Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Kościerzyny w latach 2017-2021 doszło do 1 165 zdarzeń drogowych, w tym 47 na terenie Gminy Kościerzyna, a 1 118 na terenie Miasta Kościerzyna. Do najczęstszych rodzajów zdarzeń w analizowanym okresie należały:

- zderzenie pojazdów boczne (377);
- zderzenie pojazdów tylne (280);
- najechanie na pojazd unieruchomiony (212);
- inne (99);
- najechanie na pieszego (56);
- zderzenie pojazdów czołowe (37);
- najechanie na zwierzę (30);
- najechanie na słup, znak (13);
- najechanie na drzewo (12);
- najechanie na barierę ochronną (12);
- najechanie na dziurę, wybój, garb (11);
- wypadek z pasażerem (2).

Do zdarzeń drogowych najczęściej dochodzi w miesiącach czerwiec (124), lipiec (114), sierpień (106), wrzesień (115), listopad (103). Warto jest zwrócić uwagę, że w miesiącach tych występuje wzmożony ruch drogowy z uwagi na przemieszczanie się ludności w celach turystyczno-rekreacyjnych. Ruch ten może być skorelowany z lokalizacją MOF Kościerzyna, znajdującym się około 60 km od Trójmiasta. Najczęściej zdarzenia drogowe miały miejsce w poniedziałki i piątki, w przedziałach czasowych 11:00-13:00 oraz 15:00-18:00. Do większości zdarzeń (67,2%) dochodziło przy dobrych warunkach atmosferycznych.

Tabela 40: Liczba zdarzeń drogowych na terenie MOF Kościerzyna w latach 2017-2021

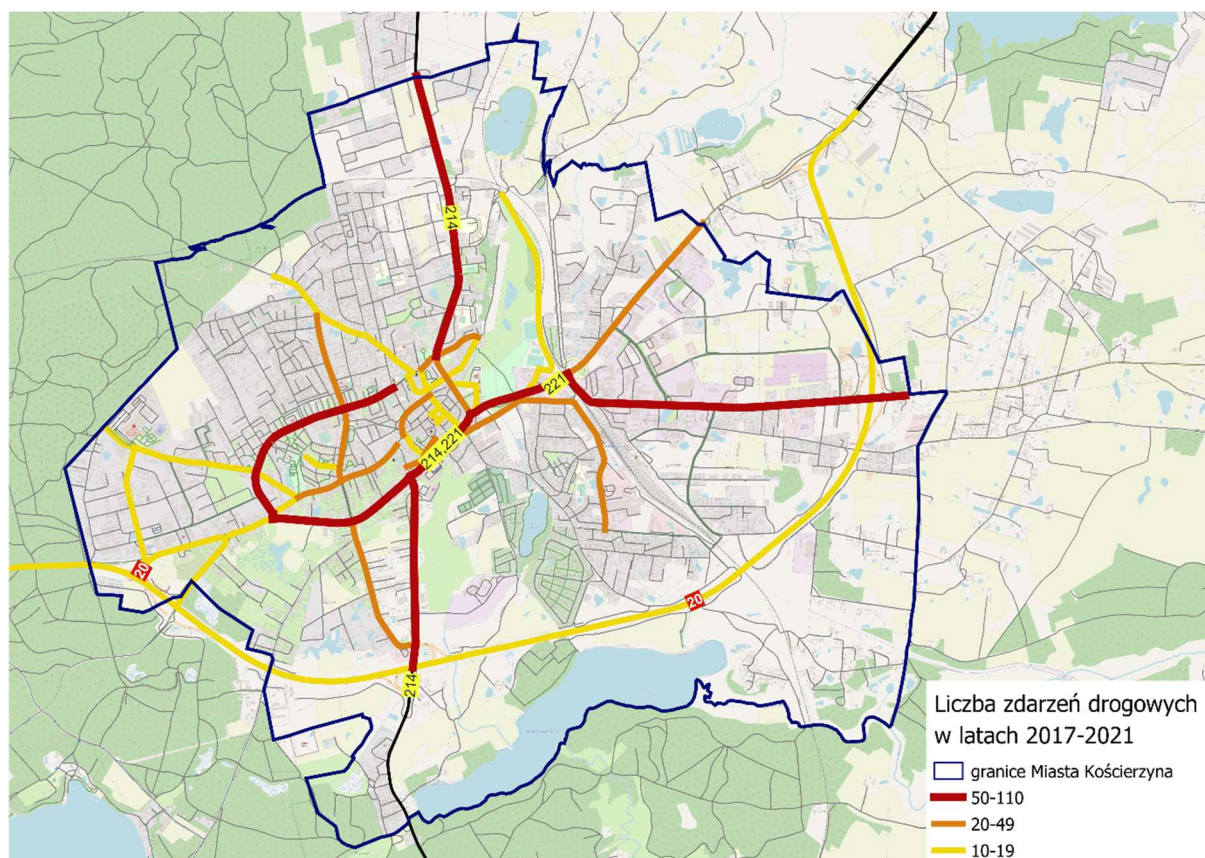
Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021
Gmina Kościerzyna	14	15	9	8	1
Miasto Kościerzyna	254	191	262	188	219
MOF	268	206	273	198	220
Gmina Nowa Karczma	16	14	22	10	12

Uwaga: Zdarzeniem drogowym określamy wszystkie wydarzenia na drodze – niezależnie od tego, czy są jakieś ofiary lub poważne straty materialne. Do zdarzeń drogowych zalicza się wypadki drogowe i kolizje drogowe.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji.

Na przestrzeni 5 analizowanych lat można zaobserwować, że większość zdarzeń drogowych w Obszarze (w tym kolizji i wypadki) ma miejsce w Mieście Kościerzyna. Z analiz wynika, że najniebezpieczniejszym skrzyżowaniem w Mieście jest to znajdujące się pomiędzy ulicami: Dworcowa i Wojska Polskiego. Natomiast ulice, na których najczęściej dochodzi do kolizji to: Wojska Polskiego, Klasztorna, Kartuska, Przemysłowa i Marii Skłodowskiej-Curie. Najniebezpieczniejsze ulice pod kątem wypadków i kolizji zostały oznaczone na poniższym rysunku.

Rysunek 20: Liczba zdarzeń drogowych na terenie Miasta Kościerzyna w latach 2017-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji.

W Gminie Kościerzyna, miejscem, w którym dochodzi do największej liczby wypadków drogowych jest skrzyżowanie dróg lokalnych w Małym Klinczu z drogą wojewódzką DW221.

W powiecie kościerskim w 2021 r. odnotowano 71 wypadków drogowych, w których życie straciło 6 osób oraz 590 kolizji drogowych. Zatrzymano 153 osoby, które były nietrzeźwe lub pod wpływem narkotyków. W 2021 r. policjanci zatrzymali 88 praw jazdy za jazdę powyżej 50 km/h w terenie zabudowanym. Dane udostępniane przez Główny Urząd Statystyczny dotyczące wypadków drogowych oraz ofiar śmiertelnych prezentowane są w ujęciu powiatowym. Wskaźnik wypadków na 100 tys. ludności pokazuje, że liczba ta zarówno w powiecie kościerskim, jak i w województwie znacząco spada. Natomiast w przypadku wskaźnika ofiar śmiertelnych na 100 tys. ludności

zauważa się odwrotną sytuację. Liczba rannych przypadająca na 100 pojazdów również z roku na rok stopniowo spada, jednak warto zauważyć, że w tym przypadku nie sama liczba rannych się zmniejsza, a przybywa liczba pojazdów dzięki którym wskaźnik otrzymuje coraz niższą wartość.

Tabela 41: Wypadki drogowe, ofiary śmiertelne na 100 tys. ludności i ranni na 100 pojazdów w powiecie kościerskim i województwie pomorskim

Nazwa	Powiat kościerski					Województwo pomorskie				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Wypadki drogowe na 100 tys. Ludności	198,7	189,1	183,2	87,2	98,1	112,4	107,6	98,3	78,4	75,3
Ofiary śmiertelne na 100 tys. Ludności	5,56	11,04	11,02	12,46	8,29	5,78	6,27	6,84	7,17	5,00
Ranni na 100 tys. pojazdów	342,1 1	316,5 3	292,4 0	123,1 8	130,2 0	189,8 5	173,8 4	149,4 8	116,4 2	103,6 6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Sieć drogowa

Zarządcą dróg w Gminie Kościerzyna jest Zakład Komunalny Gminy Kościerzyna, natomiast w Mieście Kościerzyna porządek ruchu ulicznego spoczywa na samorządzie gminnym. Przez Obszar przebiegają ważne szlaki komunikacyjne nie tylko o znaczeniu krajowym, ale i międzynarodowym.

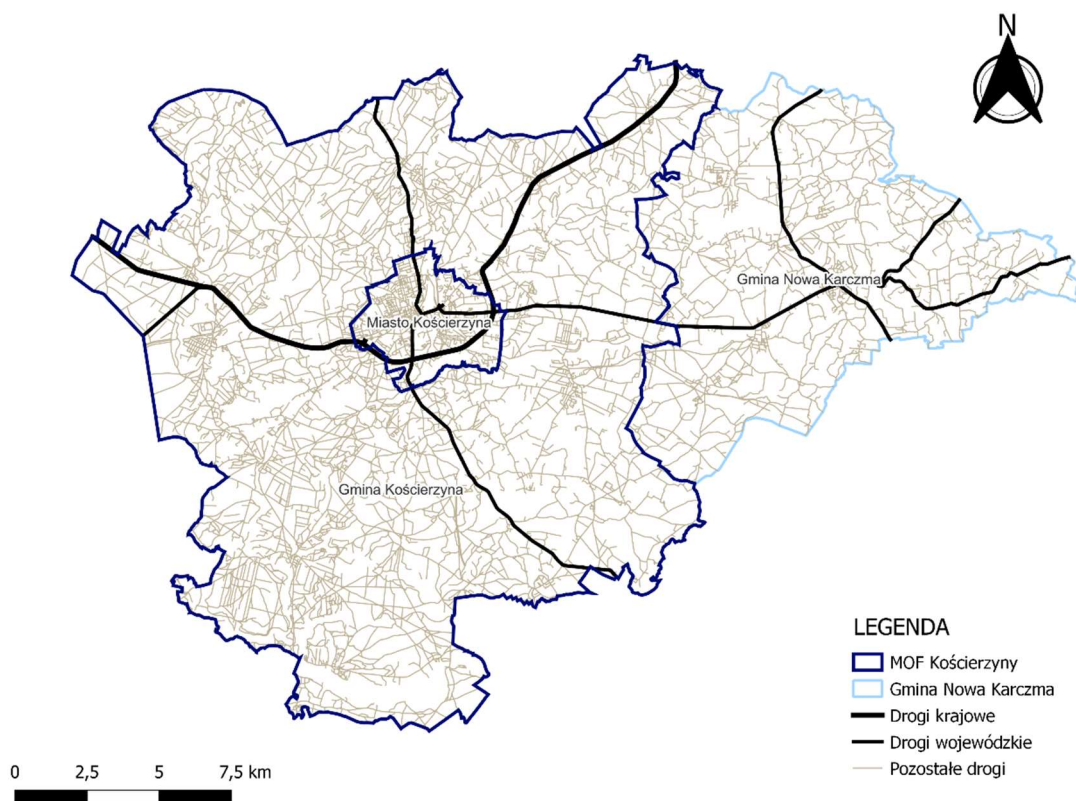
Na terenie MOF drogi publiczne dzielą się na cztery kategorie:

- krajowe – zarządzane przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad;
- wojewódzkie - zarządzane przez Zarządu Dróg Wojewódzkich w Gdańsku podległy Zarządowi Województwa Pomorskiego;
- powiatowe – zarządzane w imieniu zarządu powiatu przez Zarząd Dróg Powiatowych w Kościerzynie;
- gminne – zarządzane przez władze gmin.

Rysunek 21: Sieć dróg na terenie MOF Kościerzyna i Gminy Nowa Karczma

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Rysunek 22: Fragment mapy sieci dróg na terenie MOF – Miasto Kościerzyna

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Najważniejszą rangą trasą, która przebiega przez MOF jest fragment drogi krajowej nr 20 biegnącej z Gdyni do Szczecina. Droga ta, przebiega w poprzek MOF Kościerzyny łącząc wschód z zachodem i stanowi element wzmacniający łączność komunikacyjną w ramach Obszaru oraz wpływa na czas przemieszczania się do większych ośrodków miejskich.

Przez teren MOF przebiegają także drogi wojewódzkie nr 214, 221 i 235, a przez Gminę Nowa Karczma 221 i 224. Drogi wojewódzkie stanowią dla Obszaru istotny element układu komunikacyjnego z uwagi na połączenie z obszarem metropolitalnym Trójmiasta. W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 ww. drogi zostały określone jako drogi o szczególnym znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym dla rozwoju województwa pomorskiego, a Kościerzyna jako regionalny węzeł integracyjny. Występowanie oraz dobra jakość dróg wyższej kategorii niż gminne wpływa na usprawnienia w komunikacji wewnętrznej, ale również w ruchu tranzytowym. Przez MOF Kościerzyny i obserwatora odbywa się ruch tranzytowy w kierunku północnym do Trójmiasta, Lęborka i Łeby, a na południowy zachód w kierunku Chojnic, Piły, Poznania, a nawet do samej granicy z Niemcami.

Tabela 172: Wykaz dróg wojewódzkich w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Kościerzyna

Droga	Przebieg drogi	Klasa drogi
235	Nowa Karczma-Kalisz-Lubnia-Kłodawka-Chojnice	G
221	Kościerzyna-Nowa Karczma-Kolbudy-Kowale-Gdańsk	G
214	Łeba-Lębork-Sierakowice-Kościerzyna-Lubichowo-Jaszczerek-Warlubie	Z

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Gdańsku.

Jednocześnie stan tych dróg plasuje się następująco:

Tabela 43:

Informacja o stanie dróg wojewódzkich na terenie MOF Kościerzyna.

Lp.	NR DROGI	Długość drogi	SUMA ODCINKI WG. KLASY KM				
			A	B	C	D	PRZEB.
1	214	38,901	16,263	6,938	15,9	0	0
2	221	21,064	3,925	0,749	13,82	2,57	0
3	235	22,122	18,207	2,32	1,595	0	0
PODSUMOWANIE:		112,5	50,107	12,22	47,448	2,925	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg Wojewódzkich w Gdańsku.

A-stan dobry

B- stan zadawalający

C- stan niezadawalający

D- stan zły

Pilnego remontu wymaga droga 221 (stan zły i duża ilość wypadków) i dlatego została wpisana jako strategiczna inwestycja drogowa do FEP 2021-2027. Stanowi to pozytywny czynnik przyszłego rozwoju dla całego MOF Kościerzyna.

Pozostałą sieć drogową Obszaru stanowią drogi powiatowe i gminne, których jakość i stan są różne, ale ciągle ulegają poprawie poprzez inwestycje realizowane przez władze lokalne. Na obszarze MOF Kościerzyna planowana jest realizacja następujących inwestycji związanych z infrastrukturą drogową:

- Droga gminna nr ew. 187099G w m. Rybaki (odcinek od DK-20 do DP 2403G) o długości 0,9 km;
- Droga gminna nr ew. 187068G (ul. Kaszubska) w Łubianie (odcinek od skrzyżowania z ul. Różaną do DK-20) o długości 1,6 km;
- Droga gminna nr ew. 187137G Nowy Podleś – Mały Podleś (odcinek od skrzyżowania z DW-214 w kier. m. Mały Podleś) o długości 3,5 km;
- Droga gminna nr ew. 187157 G Zielenin – Będominek (odcinek od skrzyżowania z DW-221 w kier. m. Będominek) o długości 1,2 km;
- Droga gminna nr ew. 187003G Skorzewo – Częstkowo (odcinek na terenie sołectwa Częstkowo) o długości 1,8 km.

Prace remontowe ww. dróg obejmować będą wykonanie następujących czynności:

- roboty przygotowawcze i pomiarowe;
- miejscową wymianę konstrukcji nawierzchni w miejscach zapadnięć;
- ułożenie siatki przeciwspekaniowej;
- wykonanie warstwy profilującej z betonu asfaltowego;
- wykonanie nakładki asfaltowej;
- wykonanie poboczy z kruszywa.

Rozwój sieci drogowej i postęp w motoryzacji znalazł swoje odzwierciedlenie w liczbie pojazdów poruszających się w Obszarze. W ciągu zaledwie 3 lat, od 2017 r. w województwie pomorskim przybyło 16,3% samochodów osobowych, a w samym powiecie kościerskim około 16,9%.

Tabela 44

Liczba pojazdów poruszających się na terenie powiatu kościerskiego i województwa pomorskiego

Nazwa	2017	2018	2019	2020	2021	Wzrost liczby samochodów w 2021 względem 2017 w %
Powiat Kościerski	44 386	46 090	48 184	50 108	51 734	17%
Województwo Pomorskie	1 340 787	1 395 396	1 455 481	1 506 115	1 556 719	16%

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

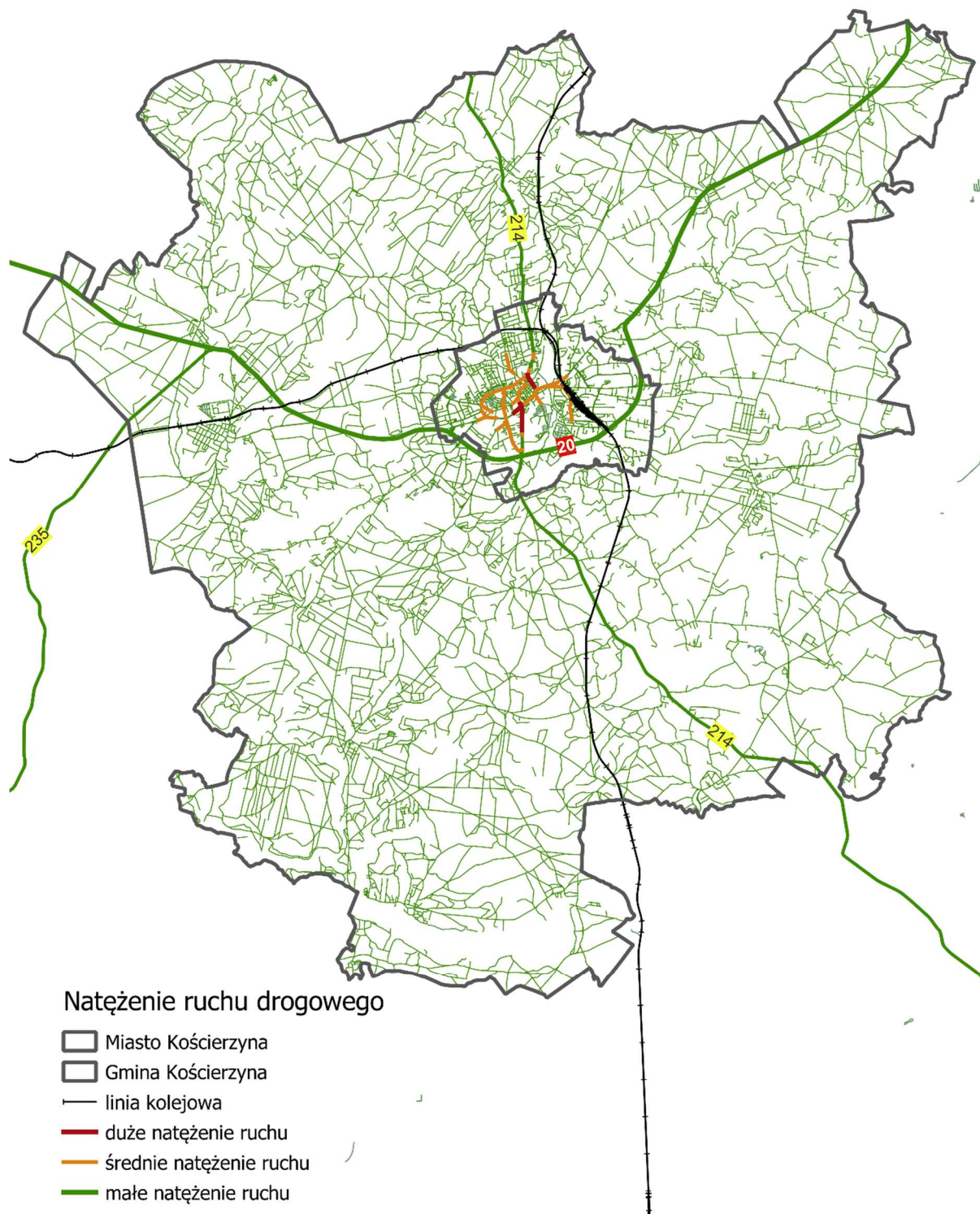

Liczba pojazdów z silnikiem elektrycznym w powiecie kościerskim w roku 2023 wynosi 70, gdzie w roku 2020 wynosiła tylko 20 (w liczbie mieszczą się samochody oraz pojazdy dwukołowe). Liczba stacji ładowania pojazdów: 4 wszystkie na terenie miasta Kościerzyna (w tym 3 należące do Grupy Orlen i 1 prywatna przy Stacji Diagnostycznej Pojazdów).

Zwiększająca się liczba samochodów powoduje utrudnienia w przemieszczaniu się, co jest szczególnie problematyczne w godzinach szczytu w centralnych częściach miast i gmin. Natężenie ruchu drogowego na terenie MOF zostało przedstawione na poniższych rycinach. Uciążliwość spowodowana brakiem przepustowości, a tym samym tworzącymi się korkami ulicznymi w centrum występuje każdego dnia tygodnia bez względu na porę dnia. Newralgicznymi punktami pod względem przepustowości transportowej są ulice tj. Klasztorna, Mazurka Dąbrowskiego, Wodna, Wojska Polskiego, 3 Maja, Kartuska, Stanisława Staszica, Miodowa, Chojnicka, Józefa Wybickiego. Natężenie ruchu drogowego na drogach wojewódzkich nr 221 i 214 jest porównywalne do ruchu na drodze krajowej nr 20, co prezentuje poniższy rysunek oraz tabela. Dlatego lokalne samorządy (z obszaru MOF oraz spoza obszaru, w tym partner Nowa Karczma) domagają się realizacji inwestycji polegającej na połączeniu istniejącej obwodnicy miasta Kościerzyna z drogą wojewódzką 214 w kierunku Łeby. Przedłużenie obwodnicy uspokoi ruch w mieście (ul. Kartuska) i przeniesie potok pojazdów z kierunku Łeby poza obszar ścisłego centrum miasta. Zarządca drogi w porozumieniu z Samorządem Województwa Pomorskiego w najbliższych latach obowiązywania Strategii MOF planuje sporządzenie projektu dot. Powyższej inwestycji.

Rysunek 23. Natężenie ruchu drogowego na terenie MOF Kościerzyna w godzinach szczytu

Źródło: opracowanie własne na podstawie Google Maps.

Uwagi: pomiar został dokonany dla typowego natężenia ruchu drogowego w piątek godz. 16:00.

Tabela 45

Generalny pomiar ruchu MOF Kościerzyna oraz Gmina Nowa Karczma

GENERALNY POMIAR RUCHU 2020/21		
ŚREDNI DOBOWY RUCH ROCZNY (SDRR) W PUNKTACH POMIAROWYCH W GPR 2020/21 NA DROGACH WOJEWÓDZKICH		
miejsce pomiarowe	Droga	SDDR (pojazdów/dobę)
Skorzewo	DW 214	6 706
Kościerzyna	DW 214	14 586
Sarnowy	DW 214	6 057
Zielenin	DW 221	7 082
Kościerzyna	DW 221	9 334
Łubiana	DK 20	10 402
Kościerzyna (Sarnowy)	DK 20	9 740
Kościerzyna (Nowy Klincz)	DK 20	10 406
Kościerzyna (Kościerska Huta)	DK 20	5 970

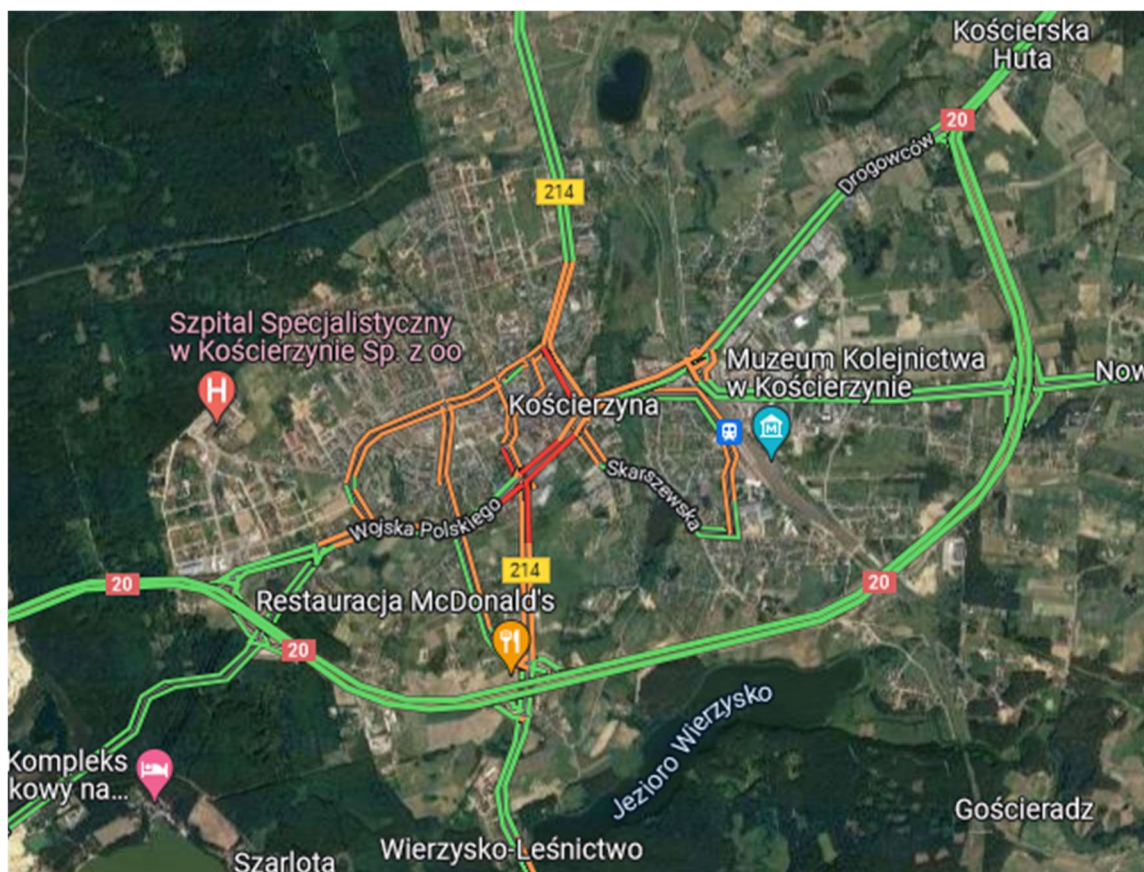
Źródło: dane GDDKiA

Jak wynika z badań zaprezentowanych w tabeli, prowadzonych w latach 2021/2022 potwierdza się fakt, iż na terenie dróg wojewódzkich obszaru MOF Kościerzyna występuje duża intensyfikacja ruchu, zbieżna z ruchem na drodze krajowej. Sytuacja ta wymaga budowy alternatywnych rozwiązań w postaci sieci dróg rowerowych w obszarze MOF Kościerzyna, co pozwoli zmniejszyć natężenie samochodów. Oczywiście niezbędne jest też zmodernizowanie dróg wojewódzkich 214 i 220, bowiem w przypadku dużego natężenia ruchu drogowego znaczna liczba pojazdów na drogach wpływa także na wypadki i kolizje drogowe. Na obszarze Gminy Kościerzyna szczególnie odczuwalne obciążenia związane zarówno z transportem osobowym jak i towarowym dotyczą DW 221 na odcinku Nowy Klincz-Mały Klincz-Zielenin-poza granice Gminy, stąd zaangażowanie Gminy Nowa Karczma (zachowanie ciągłości ścieżek rowerowych w miejscach dużego natężenia ruchu). Ponadto kongestie drogowe dotyczą DK 20 (w obrębie Łubiana, Korne oraz węzła z DW 235 Korne-Chojnice). Spowodowane jest to lokalizacją w Łubianie jednego z największych w Polsce Zakładów Porcelany Stołowej „LUBIANA”.

Miejsca szczególnie narażone na zatory drogowe na obszarze MOF, czyli centralna część Miasta Kościerzyna, są mocno skorelowane z występującymi tam zdarzeniami drogowymi.

Rysunek 24. Natężenie ruchu drogowego w centrum MOF w godzinach szczytu

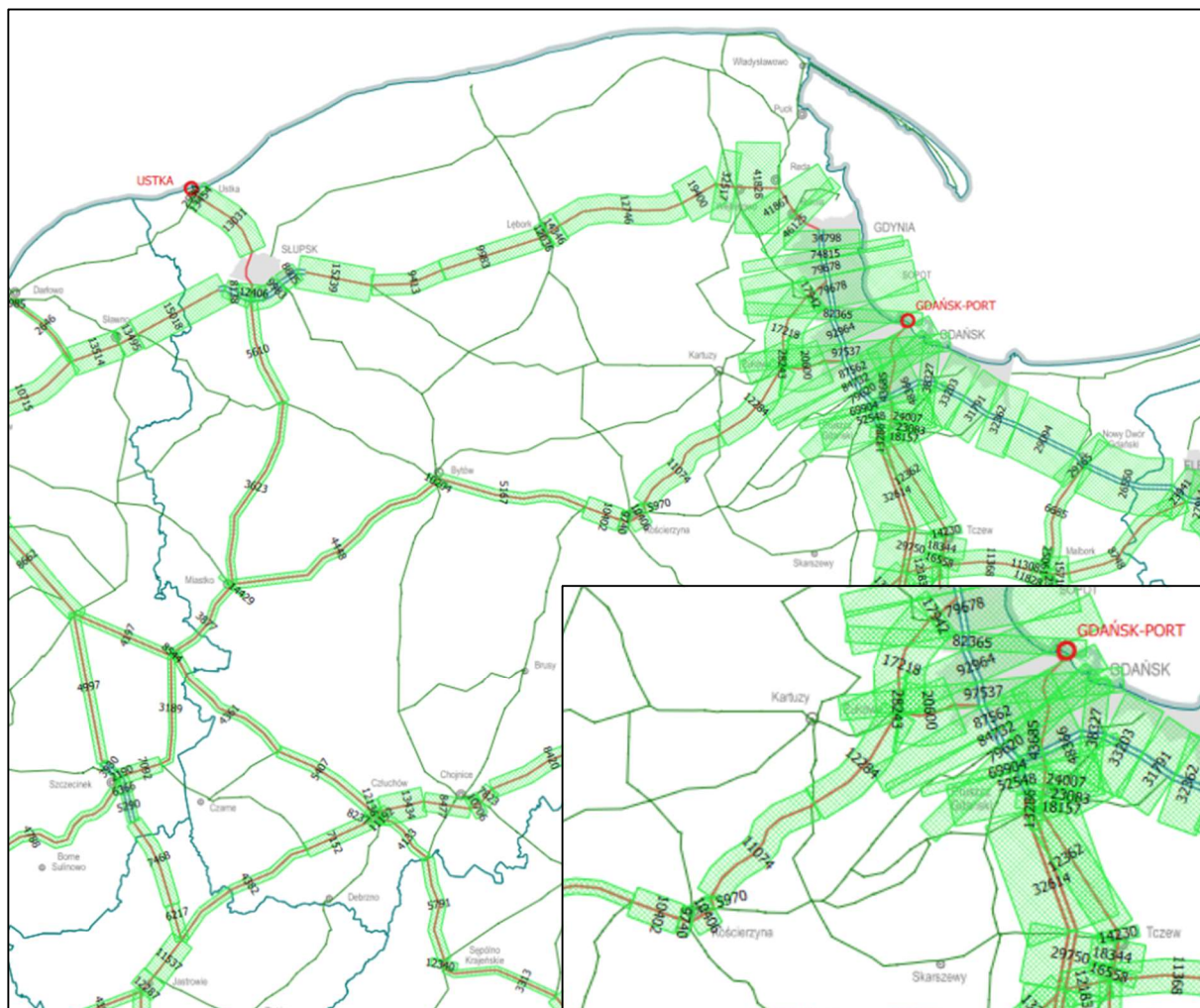
Źródło: Google Maps.

Uwagi: pomiar został dokonany dla typowego natężenia ruchu drogowego w piątek godz. 16:00.

W oparciu o badania Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w 2021 r. przeanalizowano ruch roczny pojazdów silnikowych w głównych ciągach komunikacyjnych. Przez drogę krajową nr 20 na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna przejeżdżało łącznie od 9,7 tys. do 11 tys. pojazdów silnikowych. Na ich liczbę ma wpływ przede wszystkim położenie Obszaru względem Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Rysunek 25: Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na sieci dróg krajowych w 2021 r.

Źródło: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad.

Szeroko rozumiany transport jest silnie skorelowany z siecią osadniczą mieszkańców poszczególnych obszarów. Największe skupisko ludności zlokalizowane jest na terenie Miasta Kościerzyna, którą łącznie zamieszkuje ponad 23,5 tys. mieszkańców. Co za tym idzie, w tym miejscu występuje największe natężenie ruchu drogowego oraz zapotrzebowanie m.in. na transport alternatywny dla samochodowego.

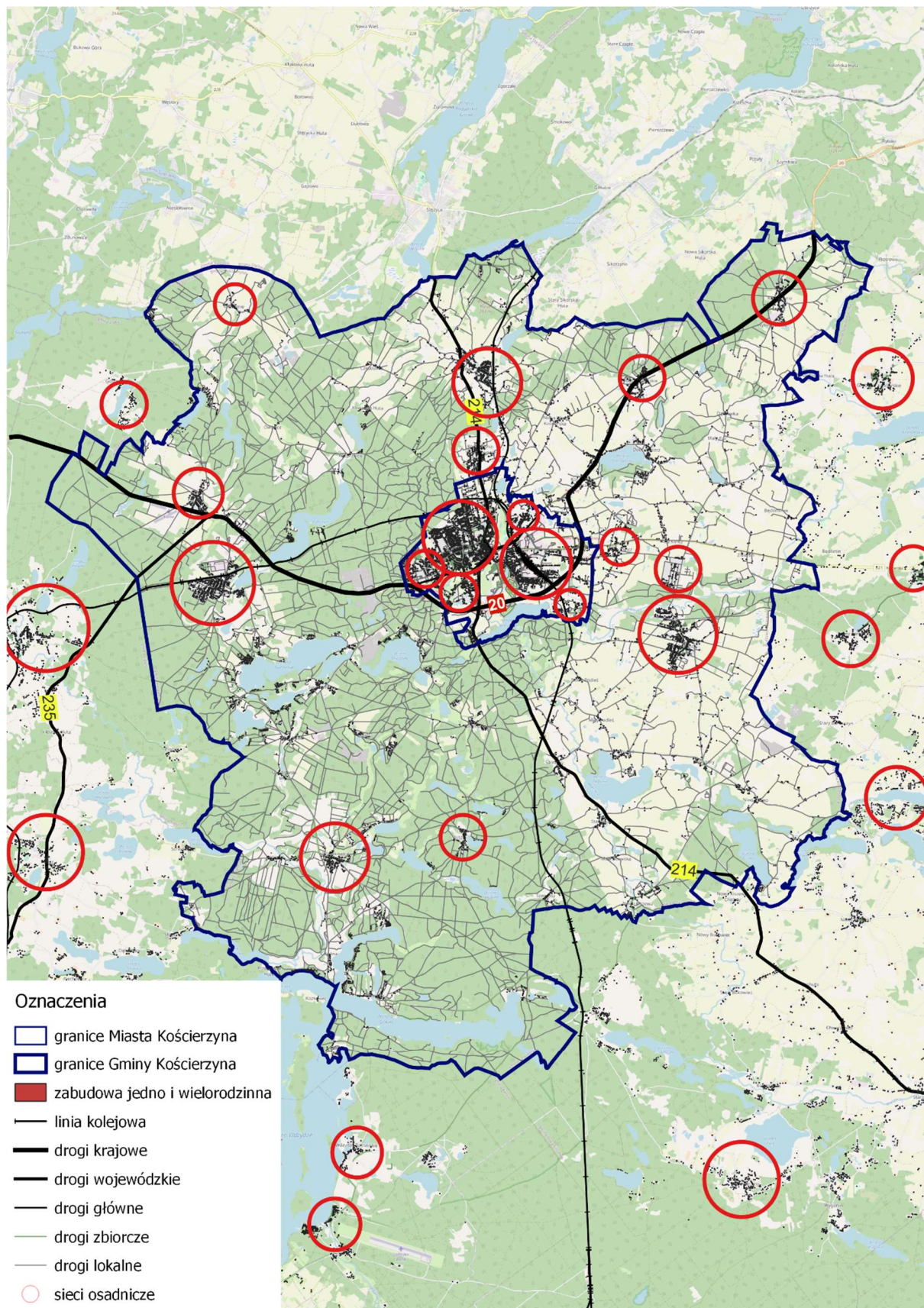
Warto jest zauważyć, że znacząca część ludności lokuje się w sieci osadniczej, która znajduje się przy głównych ciągach komunikacyjnych tj. droga krajowa nr 20, linia kolejowa nr 201. Mieszkańcy tych obszarów przemieszczają się zarówno transportem osobistym, ale także generują popyt na transport zbiorowy – miejski lub prywatny. Aspekt ten jest szczególnie ważny w przypadku rozbudowywania zorganizowanej sieci transportowej na terenie MOF i poza jego obszarem.

Rozmieszczenie większych skupisk zamieszkania ludności na terenie MOF Kościerzyny i najbliższej okolicy przedstawiają poniższe rysunki.

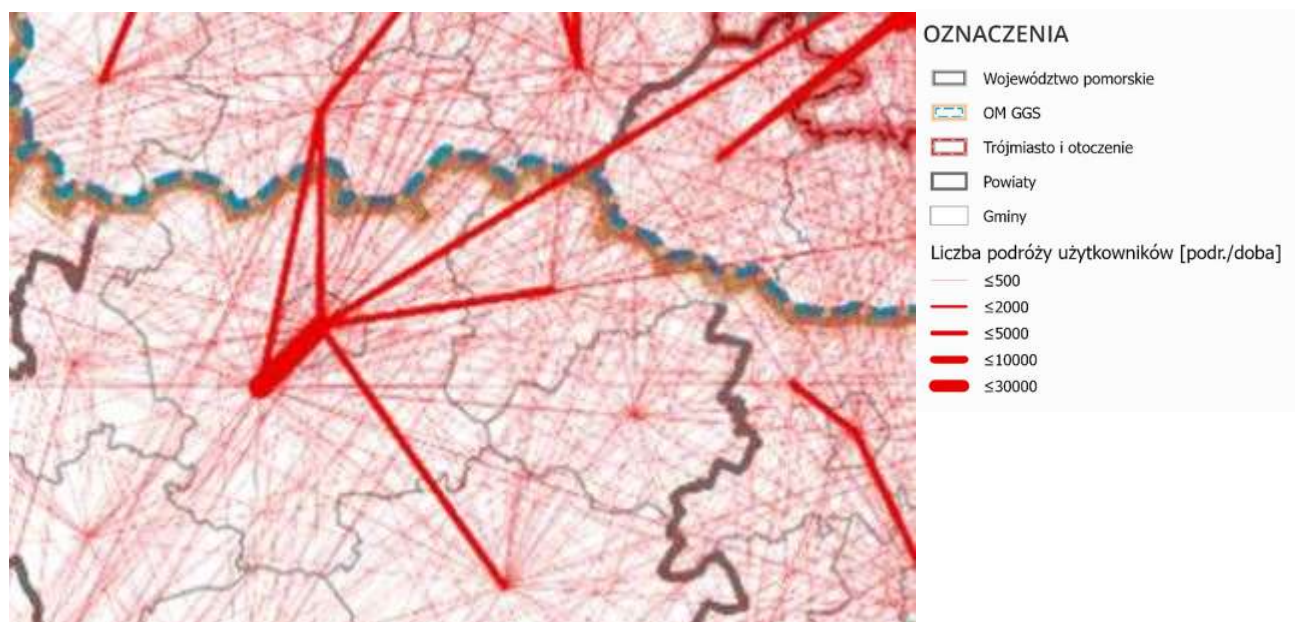

Rysunek 26: Sieci osadnicze na terenie MOF i w najbliższym sąsiedztwie z MOF

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Podróże międzygminne w województwie pomorskim na podstawie danych telefonii komórkowej z 2019 roku.

Źródło: ANALIZA AKTYWNOŚCI I POTENCJAŁU LUDNOŚCIOWEGO WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO, OBSZARU METROPOLITALNEGO I TRÓJMIASTA w oparciu o zachowania użytkowników sieci telefonii komórkowych w 2019 r. Gdańsk – Gdynia 2021 r.

Istotnym elementem w zakresie mobilności jest przemieszczanie się z uwagi na miejsce zatrudnienia. Powyższy rysunek pokazuje potok osób przemieszczających się na podstawie sieci GSM. Największy nurt powyżej 3000 osób podróżuje z miasta Kościerzyna drogą krajową 20 Kościerzyna-Korne i DK 20 w kierunku Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. Między 2000-5000 podróży na dobę odnotowujemy w kierunkach Kościerzyna Nowa Karczma, Kościerzyna-Stara Kiszewa, Kościerzyna-Stężyca. Na podstawie danych zebranych danych przedstawiono główne kierunki przyjazdu mieszkańców z okolicznych miast i gmin na teren Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyny w celach zarobkowych¹³.

Na podstawie analizy można stwierdzić, iż pracujący w MOF z obszaru województwa pomorskiego dojeżdżają z takich miejscowości jak:

- Brusy (64 os.);
- Bytów (60 os.);
- Dziemiany (290 os.);
- Gdańsk (105 os.);
- Gdynia (30 os.);
- Karsin (83 os.);
- Kartuzy (25 os.);
- Kolbudy (10 os.);
- Liniewo (70 os.);
- Lipusz (301 os.);

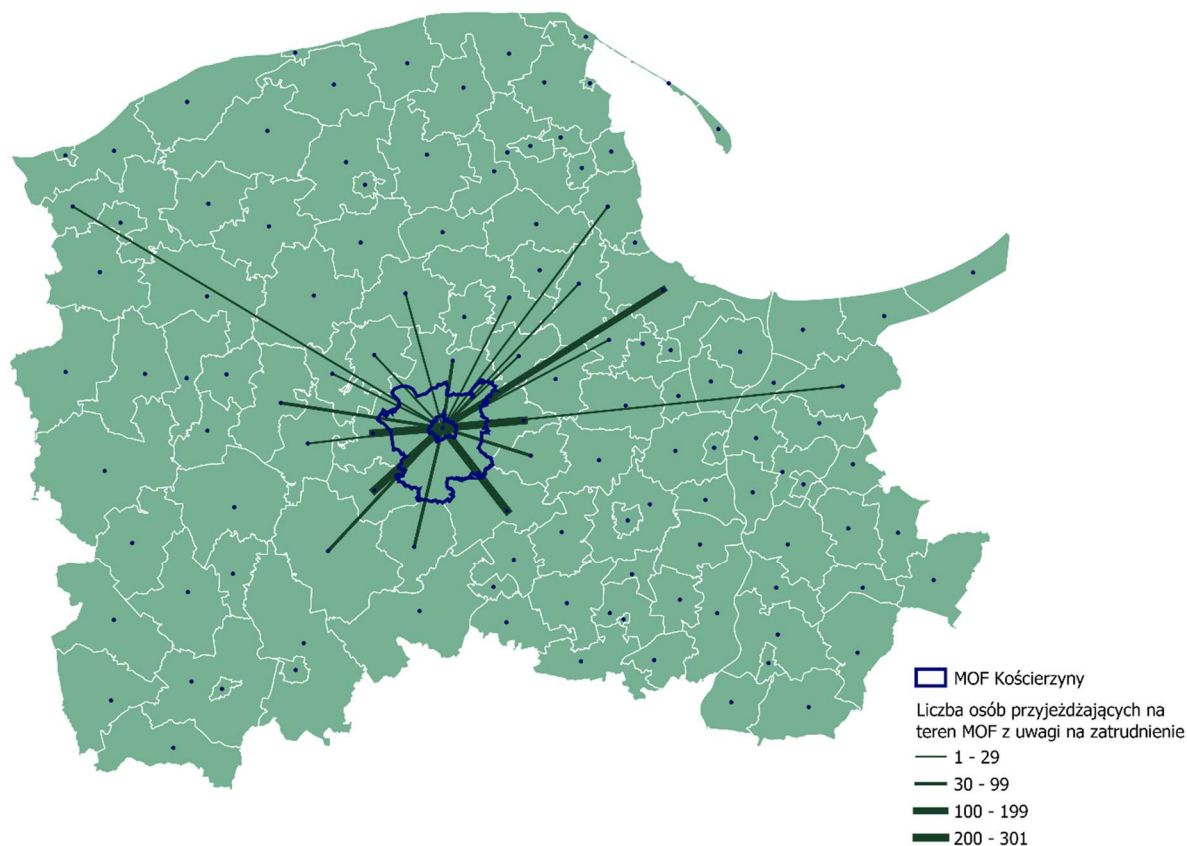
¹³ <https://dane.gov.pl/pl/dataset/2030,dane-obiektow-topograficznych-o-szczegolowosci-zap>

- Nowa Karczma (232 os.);
- Nowy Dwór Gdański (10 os.);
- Parchowo (26 os.);
- Sierakowice (13 os.);
- Słupsk (11 os.);
- Somonino (22 os.);
- Stara Kiszewa (201 os.);
- Stężyca (73 os.);
- Studzienice (10 os.);
- Sulęczyno (29 os.);
- Żukowo (23 os.).

W ramach wewnętrznych migracji zawodowych w granicach MOF Kościerzyny w największym stopniu odnotowuje się przyjazdy do Miasta Kościerzyna pracowników z miejscowości Wąglikowice oraz Wdzydze.

Rysunek 27. Przepływ ludności związany z zatrudnieniem w 2016 r. – przyjeżdżający na teren MOF

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

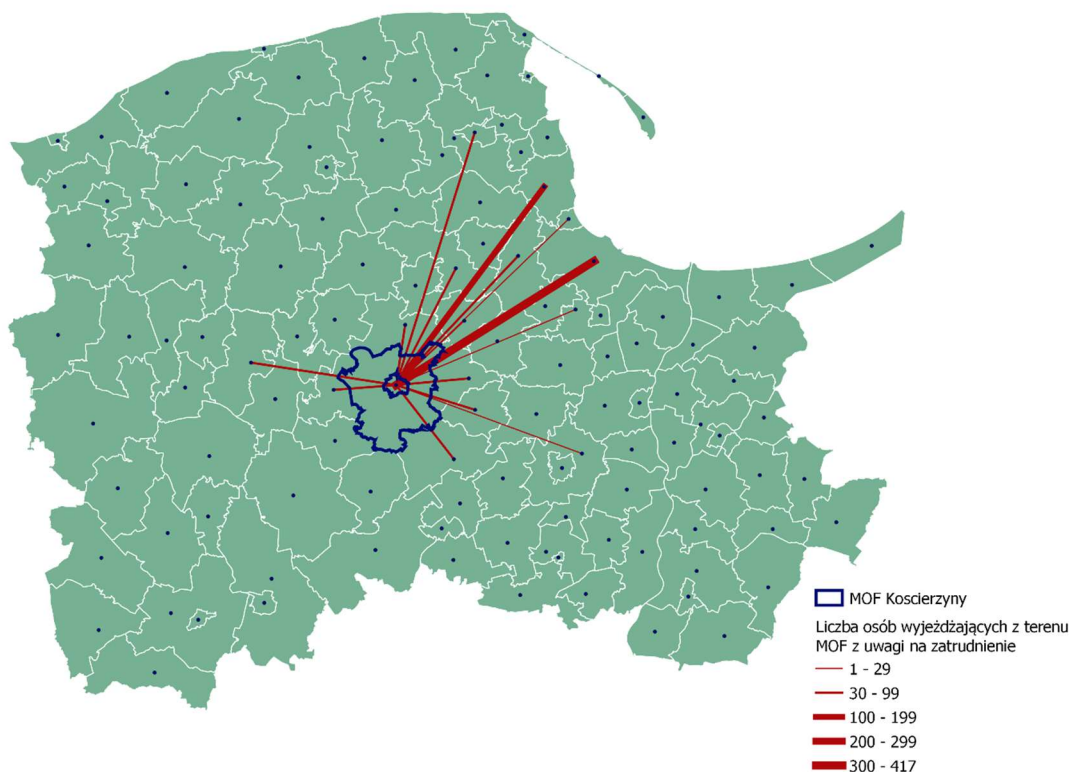
Migracja związana z miejscem zatrudnienia odbywa się także w przeciwnym kierunku. Znaczna liczba mieszkańców MOF Kościerzyna pomimo stałego miejsca zamieszkania wyjeżdża do innych ośrodków w celach zarobkowych. Poza województwem pomorskim, część mieszkańców MOF podróżowała do pracy w kierunku: Warszawa (58 os.) i Lewin Brzeski (30 os.) w województwie opolskim. Natomiast do głównych kierunków przemieszczania się z MOF Kościerzyna należały

większe miasta tj. Gdańsk i Gdynia. Warto jest również zaznaczyć, że do największych przepływów ludności w przypadku Obszaru należy migracja wewnętrzna w relacji Miasto Kościerzyna – Gmina Kościerzyna. W relacji tej według danych GUS w 2016 r. przemieszczało się 718 osób. Ponadto, w województwie pomorskim mieszkańcy Obszaru (Miasta Kościerzyna i Gminy Kościerzyna) przemieszczali się do miejsca pracy do takich miast i gmin jak:

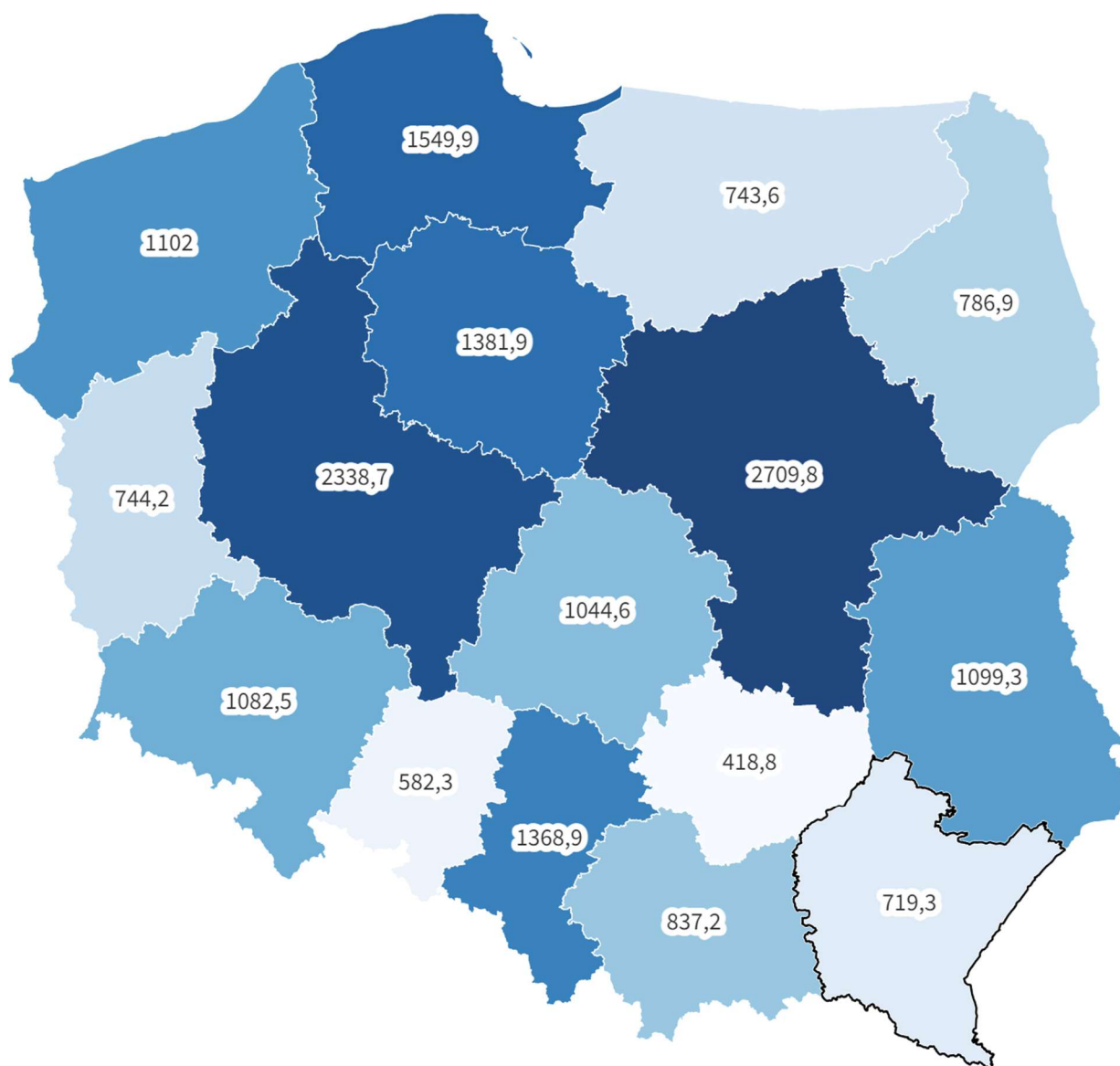
- Bytów (49 os.),
- Pruszcz Gdański (15 os.),
- Kartuzy (41 os.),
- Somonino (22 os.),
- Stężyca (54 os.),
- Żukowo (52 os.),
- Liniewo (40 os.),
- Lipusz (42 os.),
- Nowa Karczma (82 os.),
- Stara Kiszewa (47 os.),
- Starogard Gdański (15 os.),
- Wejherowo (33 os.),
- Gdańsk (417 os.),
- Gdynia (192 os.),
- Sopot (28 os.).

Rysunek 28. Przepływ ludności związany z zatrudnieniem w 2016 r. – wyjeżdżający z MOF

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 29 Długość tras rowerowych w Polsce (stan na koniec 2021 roku).

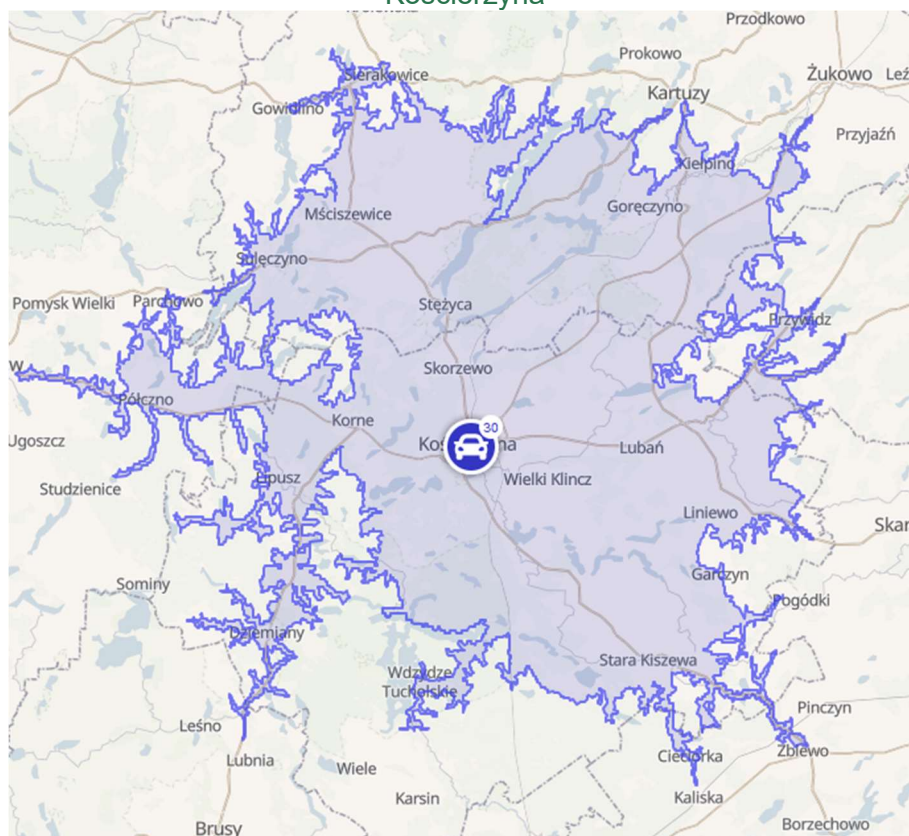

Źródło: <https://businessinsider.com.pl/lifestyle/20-tys-km-drog-rowerowych-zobacz-najpopularniejsze-trasy-mapy/0qw9n6p>

Dostępność komunikacyjną obrazuje przybliżony zasięg dojazdu samochodem w czasie 30 min. Jednak w celu zwiększania dostępności transportu mulimodalnego istotnym jest podjęcie analizy dostępności komunikacji publicznej i pieszo-rowerowej.

Rysunek 29: Przybliżony zasięg dojazdu samochodem w czasie 30 min z centrum MOF Kościerzyna

Źródło: <https://commutetimemap.com/map>.

Zasięg dojazdu opiera się zatem na drogach krajowych, a w przypadku komunikacji w ramach MOF na drodze krajowej nr 20, która umożliwia dojazd w ciągu około 30 min z Kościerzyny do Kartuz, Bytowa, Skarszew, Sierakowic. DK20 usprawnia także dojazd do Trójmiasta, do którego dotrzeć można w przeciągu 45 min.

W zakresie elektromobilności zarówno Gmina Kościerzyna, Gmina Nowa Karczma jak i Miasto Kościerzyna odczuwają potrzebę powstania nowych stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Na obszarze MOF funkcjonuje aktualnie jedna stacja – zlokalizowana przy ul. Słodowej.

Wnioski:

- Najważniejsze drogi krajowe przebiegające przez MOF (DK20, drogi wojewódzkie nr 214, 221 i 235) łączą północ z południem Obszaru oraz wschód z zachodem, stanowią dobre połączenie regionu z Trójmiastem i usprawniają komunikację w ramach MOF;
- Główną arterią, mającą największe znaczenie dla dobrego skomunikowania z większymi ośrodkami miejskimi jest droga krajowa nr 20 stanowiąca oś łączącą wschód z zachodem i przebiegająca przez centralną część MOF Kościerzyna. Droga ta pełni również funkcję obwodnicy tranzytowej Obszaru. Niemniej jednak w celu usprawnienia transportu MOF Kościerzyna i całego powiatu kościerskiego koniecznym jest stworzenie węzła pomiędzy DK20 a DW214;

- Najbardziej natężonym pod względem ruchu drogowego miejscem w godzinach szczytu jest centrum Miasta Kościerzyna, zmniejszona przepustowość transportowa zauważalna jest także przy wjazdach na obwodnicę MOF;
- Położenie dróg ma także wpływ na kierunek osadnictwa oraz inwestycji, które zachodzą najszybciej wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Z tego powodu istnieje prawdopodobieństwo, że region rozwijać się będzie nie w południowo-zachodniej części Gminy Kościerzyna, ale na północny-wschód w kierunku Trójmiasta, na rzecz obszarów prawnie chronionych przed zabudową;
- Statystyki wypadków i ofiar śmiertelnych na 100 000 ludności dla powiatu kościerskiego są wyraźnie gorsze niż średnia dla całego województwa pomorskiego, co wskazuje na konieczność poprawy bezpieczeństwa na drogach.

Komunikacja autobusowa

Dla gmin wchodzących w skład MOF nie był wdrożony plan rozwoju transportu publicznego. Wynika to z uwarunkowań historycznych i specyfiki funkcjonowania transportu w całym powiecie kościerskim, jako działania komercyjnego operatora. Transport zbiorowy na obszarze powiatu kościerskiego przez wiele lat, do okresu przemiany ustrojowej, rozwijany był w oparciu o przedsiębiorstwa PKS. W okresie kilkunastu lat w przewozach powiatowych w Polsce coraz większe znaczenie odgrywają przewozy komercyjne realizowane przez niewielkie firmy prywatne, w większości taborem na bazie samochodów dostawczych, zwykle obejmują one w większości połączenia o dużych potokach pasażerskich – głównie łączące ośrodki gminne, powiatowe i wojewódzkie. Na obszarze powiatu kościerskiego w drogowych przewozach osób nadal dominują przedsiębiorstwa PKS – komunalne i prywatne. Przewoźnik miejski działa tylko w ścisłym obszarze miasta Kościerzyna. Bezpłatna komunikacja w Kościerzynie została wprowadzona w 2015 r. i do dziś funkcjonuje. Minusem tego rozwiązania są duże koszty, jakie miasto musi ponosić z tego tytułu. Ponadto mieszkańcy na etapie diagnozy zgłaszali niezadowolenie z rozkładu jazdy, czy też słabego dopasowania rozkładu jazdy pociągów z autobusami, które odjeżdżają z dworca PKP w Kościerzynie. Wciąż jest wiele miejsc, do których autobusy miejskie nie dojeżdżają. Aktualnie sieć transportu publicznego w powiecie kościerskim to połączenia kolejowe w ramach wojewódzkich przewozów pasażerskich, sieć komunikacji komercyjnej, sieć komunikacji miejskiej w Kościerzynie oraz przewozy organizowane przez gminy (dowozy dzieci do szkół). Transport publiczny na terenie MOF opiera się o połączenia autobusowe w Mieście Kościerzyna. Gmina Kościerzyna transport zbiorowy opiera na prywatnych przewozach, które zapewniają m.in. „GRYF”, „ROBUS”; PKS Starogard Gdański. Do miejscowości obsługiwanych przez transport zbiorowy w Gminie Kościerzyna należą: Wielki Klincz, Łubiana, Skorzewo.

Transport zbiorowy w Mieście Kościerzyna zapewnia samorząd, a jego operatorem jest Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Starogardzie Gdańskim S.A. pozostający we własności publiczno-prywatnej. W Mieście funkcjonują 3 linie

autobusowe i nie wykraczają poza jego granice. Do obszarów obsługiwanych przez transport zbiorowy należą: Dworzec PKP, Szpital, Wojska Polskiego, Rogali, Skłodowskiej, Towarowa, Wita Stwosza, Matejki, Skarszewska, 8 Marca. Tabor autobusowy w Mieście obejmuje 10 pojazdów w dobrym stanie technicznym, a w ostatnich latach zostało zakupionych 5 nowych pojazdów komunikacji zbiorowej. Linia nr 1 obejmuje swoim zasięgiem 21 przystanków autobusowych, a łączna długość trasy autobusowej to około 8 km. Autobusy miejskie kursują na niej średnio co 40-50 min w dni powszednie. Linia nr 2 ma długość około 4 km, na której rozmieszczonych jest 21 przystanków. Autobusy na tej linii wykonują około 3-4 kursów na dzień. Linia nr 3 łącząca wschodnią i zachodnią część Miasta ma łączną długość około 5,5 km, na której występuje 20 przystanków. Kursy w dniu powszednim odbywają się średnio co 1 godz. Szczegółowy przebieg trasy przedstawiono na poniższych rycinach.

Rysunek 30. Trasy linii autobusowych w centrum MOF Kościerzyna

Źródło: <https://www.miaستokoscierzyna.pl/asp/rozklad-jazdy-komunikacji-miejskiej,181,,1>

Z badań transportowych, przeprowadzonych w 2022 r. przez operatora transportu miejskiego wynika, że zwiększa się popyt na usługi transportowe w Mieście. W dni powszednie najczęściej osób wsiadało po godz. 7:20 na przystankach tj. Kościerzyna, Dworcowa (PKP) i Kościerzyna, Wojska Polskiego (Młyńska), w relacji Kościerzyna, Dworcowa (PKP) – Kościerzyna, Piechowskiego (Szpital). W relacji, przeciwnej Kościerzyna, Piechowskiego (Szpital) – Kościerzyna, Dworcowa (PKP), również najczęściej osób wsiadało po godz. 7:20, ale również po 7:50. Do przystanków, na których wsiadało do komunikacji najczęściej osób w tej relacji należały: Kościerzyna,

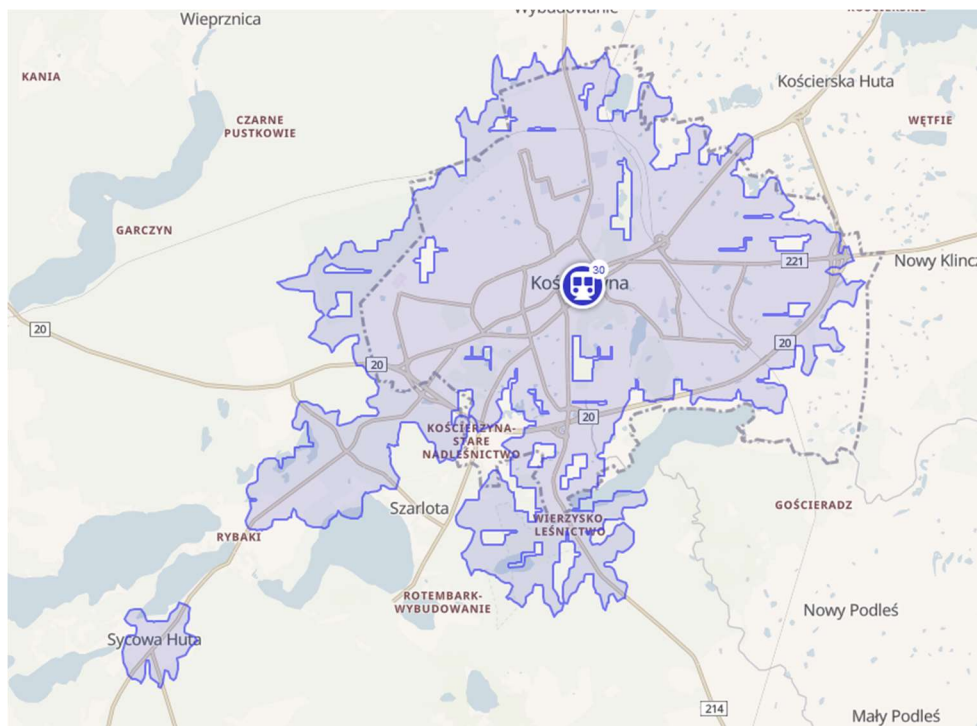
Piechowskiego (Szpital), Kościerzyna, Piechowskiego (Małcużyńskiego). Popyt na komunikację miejską w godzinach porannych w dni powszednie uwarunkowany jest m.in. potrzebą przemieszczenia się w kierunku pracy, szkoły czy do punktów opieki medycznej. Inaczej kształtuje się sytuacja transportowa w weekendy. Wtedy to, najczęściej wsiadających do linii nr 1 jest po godz. 9:55 (w soboty) i po godz. 12:50 i 14:10 (w niedziele). Na linii nr 2 w relacji Kościerzyna, Drogowców-Kościerzyna, Drogowców, w dni powszednie najczęściej osób dołącza do komunikacji po godz. 7:07 na przystanku Kościerzyna, Wita Stwosza (Towarowa). Natomiast w relacji Kościerzyna, Dworcowa-Kościerzyna, Towarowa, najczęściej wsiadających jest o godz. 14:35 i 15:35 na przystanku Kościerzyna, Dworcowa (PKP). Linia nr 3, w relacji Kościerzyna, Piechowskiego (Szpital)-Kościerzyna, Dworcowa (PKP), największe obłożenie w dni powszednie i weekendy ma po godz. 9:25 i 11:25 – w szczególności na przystankach: Kościerzyna, Piechowskiego (Małcużyńskiego), Kościerzyna, Skłodowskiej (Szydlice), Kościerzyna, Piechowskiego (Szpital), Kościerzyna, Mazurka Dąbrowskiego (Galeria Wybickiego).

Pojazdy komunikacji miejskiej nie są przepełnione, co wpływa na komfort pasażerów, ale częstotliwość kursów jest zbyt niska. Najwięcej osób korzysta z linii nr 1, która jest najdłuższą linią i przebiega przez najbardziej uczęszczane miejsca w Kościerzynie, łączy bowiem Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie z Dworcem Kolejowym w Kościerzynie.

Linie autobusowe publicznego transportu funkcjonują wyłącznie na terenie Miasta Kościerzyna. Natomiast w Gminie transport obsługują firmy prywatne. Rozkłady jazdy połączeń transportu miejskiego i prywatnych przewoźników nie są skoordynowane. Zauważa się zatem konieczność wzmocnienia integralności transportu zbiorowego na rzecz zwiększenia przepustowości pomiędzy Gminą i Miastem, co przyczyni się także do zwiększenia dostępności do większych ośrodków miejskich tj. Trójmiasto. Tabor miejski jest stosunkowo w dobrym stanie (poniżej 10 lat), natomiast tabor wożący młodzież do szkoły na obszarze Gminy Kościerzyna jest przestarzały.

Zasięg dojazdu transportem zbiorowym w centralnej części MOF w przeciągu 30 min obejmuje zaledwie część Obszaru. Zauważa się zatem potrzebę rozwoju transportu zbiorowego, a także rozwój transportu alternatywnego (np. sieć dróg rowerowych jako transport ekologiczny indywidualny), w celu zwiększenia dostępności i szybkości w przemieszczaniu i zmniejszenia natężenia ruchu. W obecnej sytuacji dla przeciętnego użytkownika ruchu drogowego korzystniejszym jest wybór samochodu osobowego, co generuje zwiększenie ruchu drogowego na ulicach MOF. Istotne jest zatem by mieszkańcy mieli zapewnioną infrastrukturę transportową spełniającą ich wymagania tj. bezpieczne i zmodernizowane drogi (w tym głównie wojewódzkie) oraz nowe ścieżki rowerowe, które pozwolą na zmianę preferencji części użytkowników i wybór roweru jako alternatywę dla samochodu.

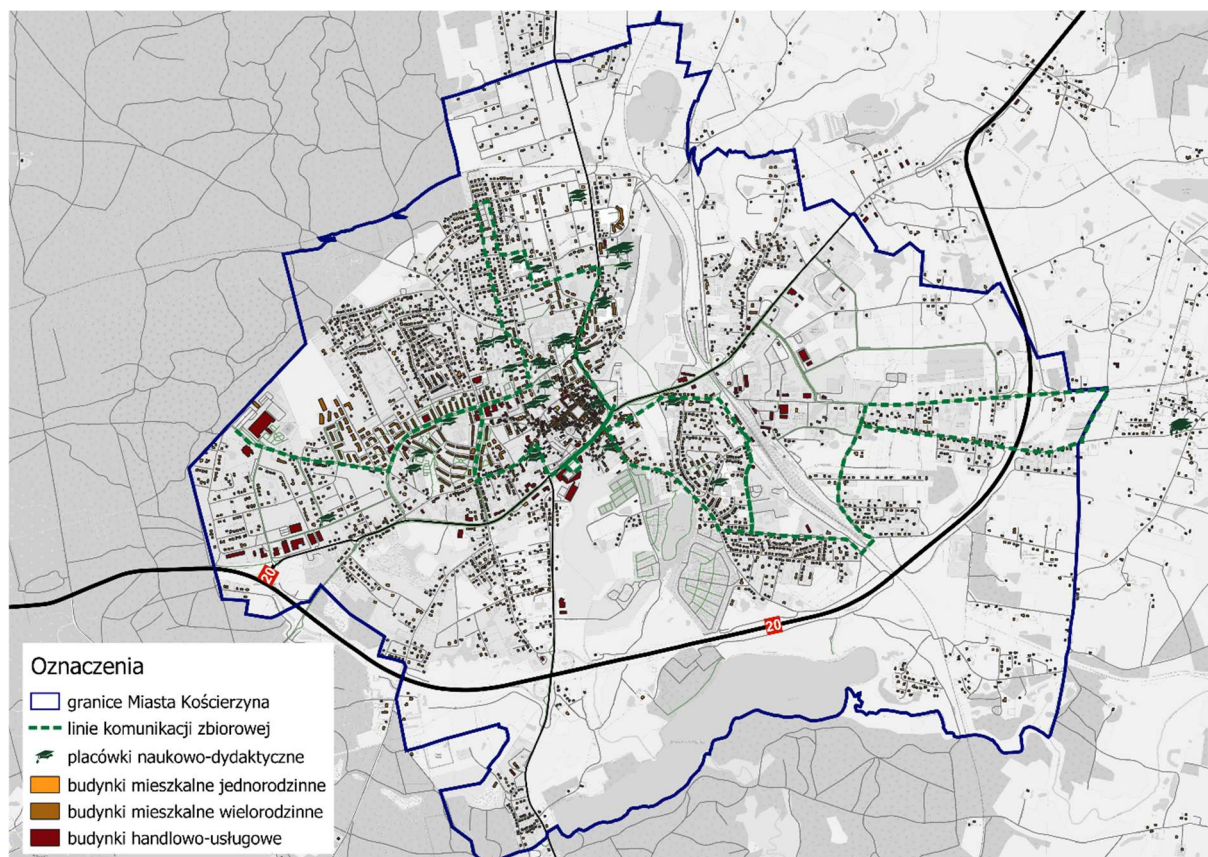
Rysunek 31: Przybliżony zasięg dojazdu komunikacją publiczną w czasie 30 min z centrum MOF Kościerzyna

Źródło: <https://commutetimemap.com/map>.

Biorąc pod uwagę transport zbiorowy w Mieście, zauważa się, że większość terenów z zabudową mieszkaniową jedno i wielorodzinną jest obsługiwana przez komunikację zbiorową. Obszarami, które wymagałyby ewentualnego uzupełnienia sieci komunikacyjnej są tereny w północno-zachodniej części Miasta oraz południowo-zachodniej części w kierunku drogi krajowej, a także części południowo-wschodniej, gdzie brakuje wiat przystankowych (duża odległość pomiędzy osiedlami, a przystankami) i zauważa się zbyt niską częstotliwość kursów.

Rysunek 32: Sieć transportu zbiorowego obsługująca Miasto Kościerzyna

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Sieć kolejowa

Miejski Obszar Funkcjonalny leży na zbiegu linii kolejowych nr 211 i 201. Stacje kolejowa w ramach Pomorskiej Kolei Metropolitalnej znajduje się w Kościerzynie przy ul. Dworcowej i w Skorzewie. Do pozostałych stacji kolejowych należą Garczyn oraz Łubiana. Od 2016 r. linie kolejowe w Kościerzynie zostały włączone do Pomorskiej Kolei Metropolitalnej PKM, która ma na celu zintegrowanie komunikacji regionalnej z układem komunikacji publicznej Metropolii Gdańskiej. Do głównych kierunków połączeń kolejowych należą przede wszystkim Gdańsk, Gdynia i Chojnice. Poza transportem pasażerskim, koleje służą również do transportu towarowego a linia nr 201 jest częścią transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T.

Połączenia kolejowe przecinają Obszar w kierunku północ-południe, jak i wschód-zachód. Do Kościerzyny bezpośrednio można dojechać pociągiem z miejscowości położonych na trasie linii kolejowej nr 201, która przebiega przez miejscowości: Skorzewo, Gołubie Kaszubskie, Krzeszna, Wieżyca, Sławki, Somonino, Kiełpino Kartuskie, Babi Dół, Borkowo, Żukowo, Pępowo Kartuskie, Rębiechowo i Gdańsk. W 2022 r. ogłoszony został przetarg na przebudowę linii kolejowej nr 201, które mają być realizowane do 2027 r. Projekt obejmuje prace budowlane na odcinku Kościerzyna – Somonino, stanowiący 27-kilometrowy odcinek wraz ze stacjami. Jednym istotniejszych elementów projektu jest budowa podziemnego przejścia, które połączy

ulice Dworcową z Towarową i jednocześnie będzie stanowić bezkolizyjne dojście do peronów oraz utworzenie dwóch dodatkowych stacji kolejowych.

Linia nr 211 można natomiast dotrzeć do Kościerzyny z miejscowości tj. Garczyn, Łubiana, Lipusz, Lipuska Huta, Kalisz Kaszubski, Dziemiany Kaszubskie, Raduń, Lubnia, Brusy, Żabno koło Chojnic, Męcikał, Powałki, Chojnice. Jak informuje rozkład jazdy PKP dziennie realizowanych jest ok. 10 połączeń. Niemniej jednak należy zaznaczyć, że wykluczeniem transportowym dotknięte są pobliskie ośrodki turystyczno-rekreacyjne – Wdzydze oraz Nowa Karczma.

Rysunek 33. Przebieg linii kolejowych w obszarze MOF Kościerzyna

Źródło: <http://mapa.plk-sa.pl/>.

Obecnie przez obszar MOF i Gminę Nowa Karczma nie przebiegają żadne relacje pasażerskich połączeń kolejowych w zakresie międzywojewódzkich i międzynarodowych przewozów kolejowych. Zmianę tego stanu rzeczy przewidują plany zrównoważonego rozwoju transportu publicznego wyższego szczebla jak np. Regionalny Plan Transportowy województwa pomorskiego 2030, przyjęty w 2022 roku. Zgodnie z nim planuje się prace na alternatywnym ciągu transportowym Bydgoszcz – Trójmiasto:

- etap I obejmujący odcinki linii kolejowej nr 201 Kościerzyna – Somonino, nr 201 Somonino – Gdańsk, Osowa (budowa drugiego toru) oraz Gdańsk Osowa – Gdynia Główna (budowa trzeciego toru) oraz linii kolejowej nr 214 Somonino
  - etap II na odcinku Maksymilianowo – Kościerzyna linia kolejowa nr 201, co pozwoli na połączenie międzywojewódzkie z obszaru MOF i obserwatora Gminy Nowa Karczma. Szacuje się, że prawdopodobieństwo oddania linii do 2030 roku jest wysokie.
- Istotna z punktu widzenia badanego obszaru jest też rewitalizacja linii kolejowych nr 211 odcinek Lipusz – Kościerzyna i nr 212 odcinek Lipusz – Bytów.

Wnioski:

- Transport publiczny nie zapewnia odpowiedniej siatki połączeń, która umożliwiłaby sprawną komunikację w ramach Obszaru. Sieć kolejowa nastawiona jest na połączenia z Trójmiastem, przez co nie może być wykorzystywana do łączenia gmin w ramach MOF;
- Brak dobrze rozwiniętej sieci komunikacji publicznej (szczególnie Gmina Kościerzyna – Kościerzyna, Gmina Kościerzyna-Gmina Nowa Karczma i połączenie Kościerzyny z ościennymi miastami np. Kartuzy), co powoduje większe wykorzystanie samochodów oraz drogi nr 20 w celu komunikacji w ramach MOF, co z kolei powoduje większą emisję spalin i zanieczyszczenie powietrza;
- Sieć komunikacji publicznej jest wyraźnie skierowana na połączenia w centrum Miasta Kościerzyna i nie zapewniają integracji MOF, gdyż nie jest ona dostatecznie skorelowana z peryferyjnymi osiedlami w mieście.
- W Gminie Kościerzyna i Gminie Nowa Karczma brak taboru autobusowego. Tabor w mieście Kościerzyna jest stosunkowo nowy (2019 r.) jednak w okresie obowiązywania Strategii będzie wymagać modernizacji oraz rozszerzenia (flota liczy jedynie 5 autobusów, co nie zaspokaja potrzeb gęstości sieci).
- Siatka połączeń transportu publicznego zapewnia skomunikowanie głównych generatorów ruchu (tj. szkoły, szpitale, urzędy, dworzec PKP i PKS), jednak jedynie w środkowej części miasta Kościerzyna.
- Brak połączeń zintegrowanych sieci komunikacji publicznej pomiędzy miastem i Gminą Kościerzyna oraz Gminą Nowa Karczma a miastem i Gminą Kościerzyna, co powoduje wykluczenie komunikacyjne i utrudnia dostęp do centrum życia społeczno-kulturowego MOF, jakie stanowi miasto Kościerzyna.

Drogi rowerowe

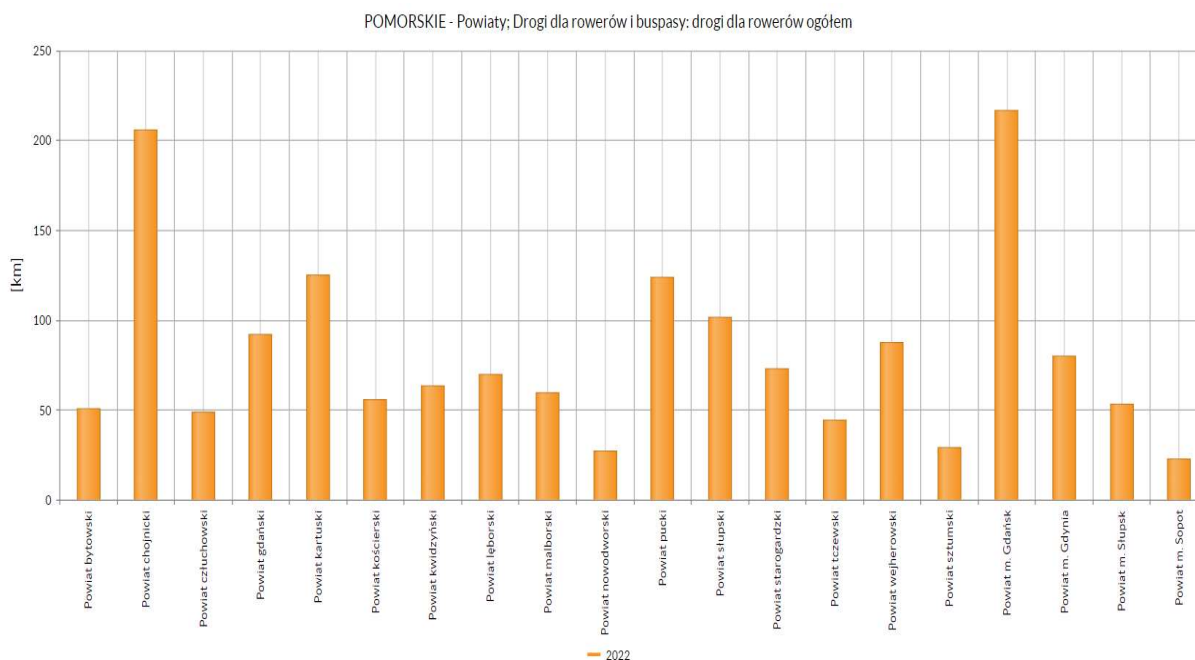
Elementem sieci komunikacyjnej są drogi rowerowe, które mieszkańcom umożliwią łatwy i bezpieczny przejazd w rejonie najbliższej okolicy oraz stanowią zachętę dla turystów, którzy szukają aktywnego wypoczynku na terenie Obszaru. MOF Kościerzyna stanowi część regionu kulturowego Kaszuby, który jest jedną z najatrakcyjniejszych destynacji turystycznych w całym kraju. Polska Organizacja Turystyczna w swoich działaniach promocyjnych (w kraju i poza jego granicami) podkreśla potencjał Polski jako doskonałego miejsca na wypoczynek aktywny, ze szczególnym uwzględnieniem turystyki rowerowej i wodnej. Obszar MOF Kościerzyny z uwagi na swoje wysokie walory krajobrazowe oraz tradycje kultury regionalnej stanowi idealny obszar do rozwoju tego potencjału. Działania oparte na rozwoju turystyki rekreacyjnej wpisują się w coraz bardziej popularny nurt wypoczynku w zgodzie z naturą oraz światowy trend *wellbeing*. Zasięg dojazdu rowerem w ciągu 30 min z centrum Kościerzyny został przedstawiony na poniższej rycinie. Zasięg ten jest przystępny czasowo, dlatego rower, może być wykorzystywany jako środek transportu w relacji praca-dom, ale tylko w oparciu o infrastrukturę (ścieżki rowerowe, parkingi rowerowe). W całym powiecie kościerskim ogólna długość ścieżek

rowerowych to 55,9 km, co plasuje powiat w środkowym przedziale dla powiatu na tle innych powiatów w województwie pomorskim, z czego większość ścieżek stanowią ścieżki na terenie Gminy Kościerzyna. Ogółem w pomorskim długość ścieżek wynosi 1 632km, więc ścieżki z powiatu kościerskiego stanowią jedynie 3,42% ogółu, z czego obszar MOF to: Gmina Kościerzyna – 28,5 km, Miasto Kościerzyna – 7,3 km, a Gmina Nowa Karczma 8,3 km¹⁴.

Wykres

Długość ścieżek rowerowych ogółem wg powiatów w województwie pomorskim – stan 2022 rok.

W powiecie kościerskim znajduje się wiele malowniczych miejsc, szlaków pieszych i rowerowych. We Wdzydzkim Parku Krajobrazowym wyznaczonych, oznakowanych zgodnie z wytycznymi PTTK i wyposażonych w infrastrukturę jest 6 pieszych i 9 rowerowych szlaków, jednak są to trasy turystyczne a nie trasy o charakterze komunikacyjnym. Dodatkowo nie tworzą spójnego układu komunikacyjnego połączonych sieci. Szacuje się, że ścieżek leśnych/gruntowych o charakterze szlaków rowerowych na terenie samej Gminy Kościerzyna jest ponad 60 kilometrów, co

¹⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica>

pokazuje docelowy potencjał ich wykorzystania do celów gospodarczych (dojazdy do pracy i do szkoły).

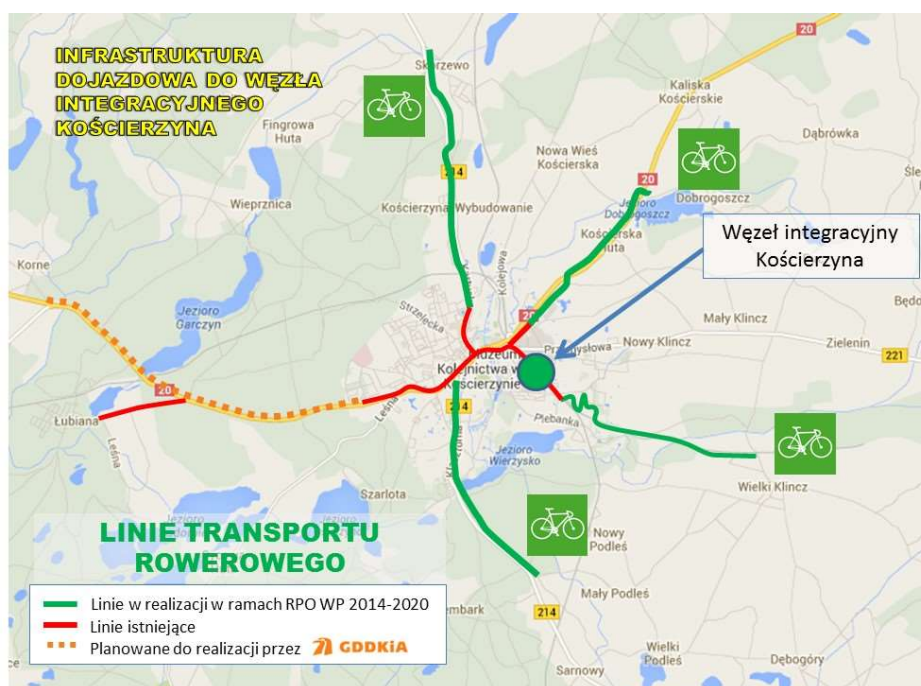

Źródło: <https://velomapa.pl/>

Rysunek 36: Rowerowa infrastruktura dojazdowa do węzła integracyjnego Kościerzyna

Źródło: Urząd Gminy Kościerzyna

Taka sytuacja związana jest z faktem, że rower jest dogodnym i często szybszym środkiem komunikacji w miastach, gdzie natężenie ruchu samochodowego jest

większe, a odległości do pokonania krótsza ze względu na gęstszą zabudowę i większe skoncentrowanie punktów usługowych.

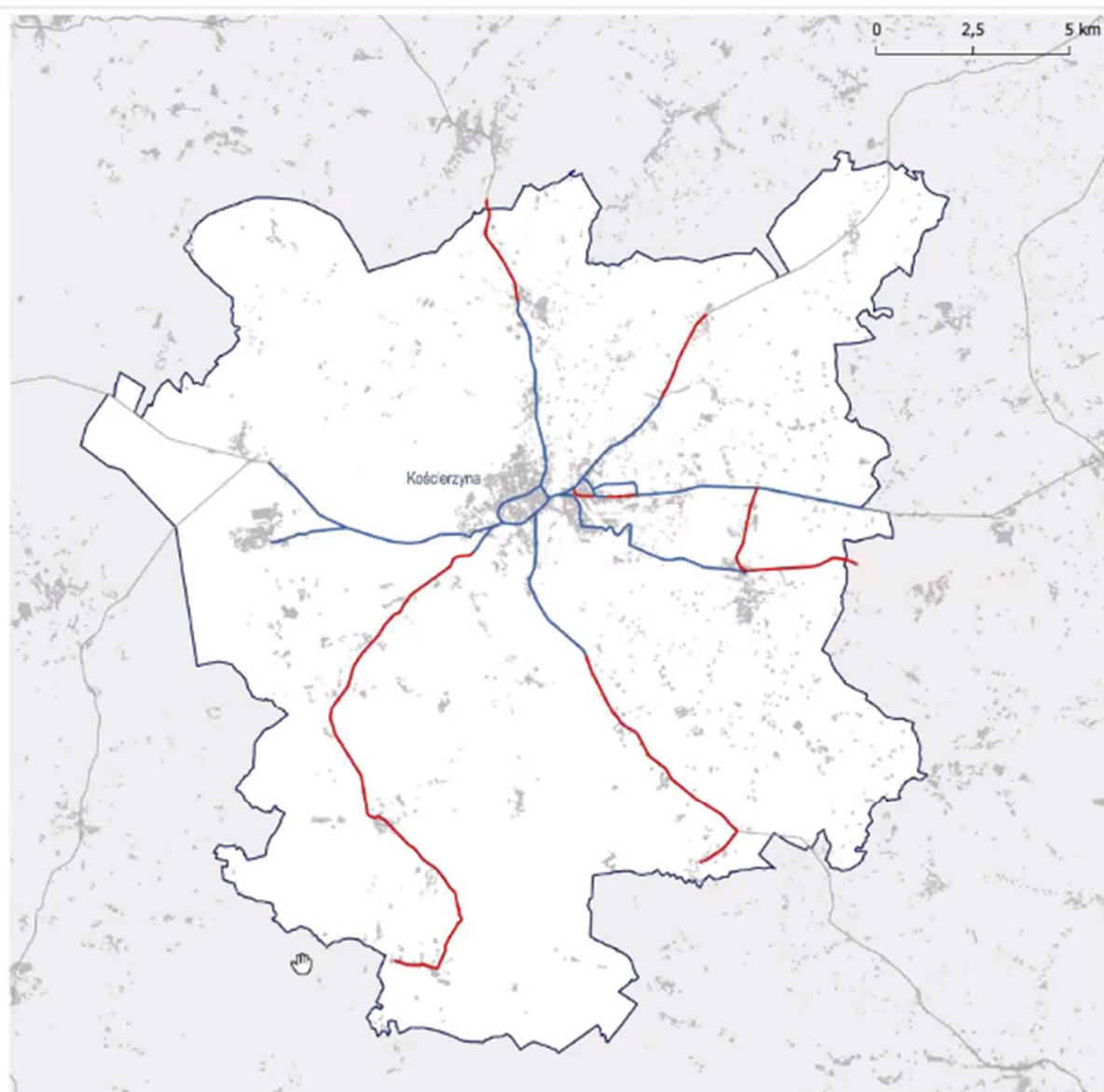
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 w celu zapewnienia efektywnej komunikacji rowerowej w regionie przewiduje rozwój sieci tras rowerowych w oparciu o szlaki o zasięgu:

- międzynarodowym EuroRoute R-1, EV 9 (wzdłuż Wisły), EV 10 (wzdłuż wybrzeża Bałtyku) oraz EV 13 (Szlak Żelaznej Kurtyny – na terenie województwa tożsamy z przebiegiem EV 10);
- międzyregionalnym Zamków Polski Północnej (nr 12), Szlaku Kopernikowskiego (nr 13), Pałaców i Zamków (nr 15), Naszyjnik Północy (nr 16).

Zgodnie z założeniami PZPWP oraz analizą danych diagnostycznych, na terenie MOF infrastruktura rowerowa wymaga znaczącej poprawy polegającej głównie na uzupełnieniu ciągów komunikacyjnych, ich usieciowaniu oraz skorelowaniu z istniejącą infrastrukturą rowerową, ale i drogową. Konieczne jest także jej rozwój z peryferyjnych obszarów MOF w kierunku głównych generatorów ruchu (szkoły, urzędy, szpital, ośrodki pomocy itd.) szczególnie połączenie z ośrodkami i gminami ościennymi tj. Gminą Nowa Karczma. .

W Regionalnym Planie Transportowym dla Województwa Pomorskiego 2030 wyznaczone zostały trasy rowerowe, których główną funkcją ma być funkcja transportowa. Należy zaznaczyć, że obszar MOF Kościerzyny charakteryzuje się ogromnym potencjałem turystycznym, który może być w pełni wykorzystany tylko wtedy, gdy osoby odwiedzające obszar w celach turystycznych będą miały zapewniony dostęp do miejsc docelowych w ramach wykorzystania alternatywnych środków transportu. Do głównych ciągów wymagających budowy lub oznakowania należą te, które znajdują się w północnej, południowej i wschodniej części MOF, zgodnie z rysunkiem zamieszczonym poniżej.

Rysunek 37: Trasy rowerowe o charakterze transportowym na terenie MOF Kościerzyny

LEGENDA

Trasy rowerowe o charakterze transportowym:

- istniejące
- - - istniejące, wymagające modernizacji
- nieistniejące, wymagające budowy lub oznakowania

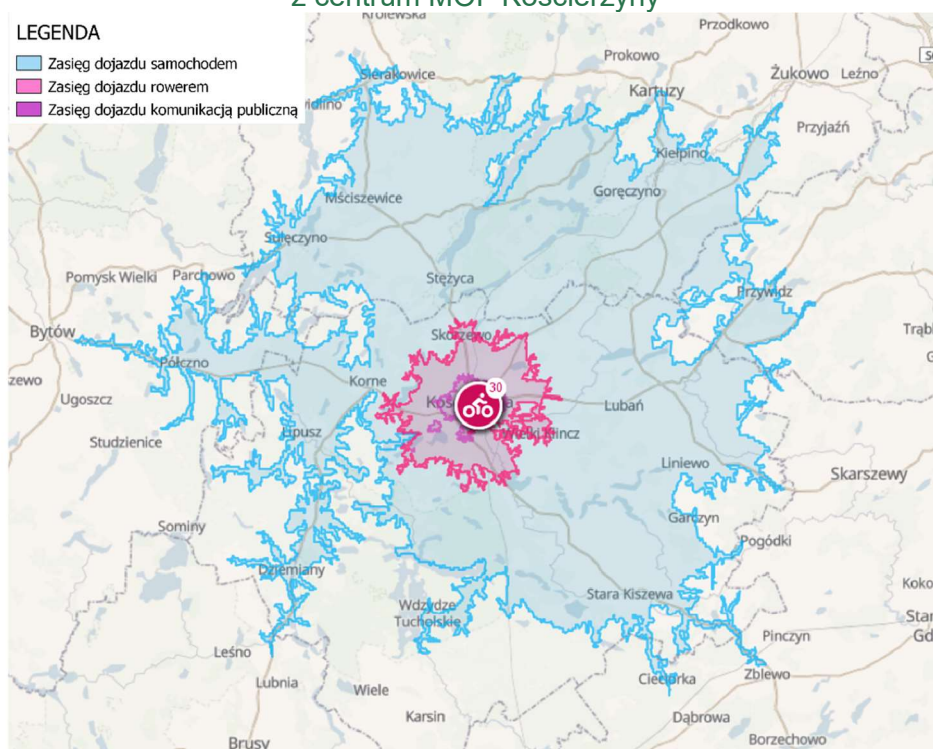
□ Granica MOF

Źródło: Załącznik nr 4 do Uchwały nr 842/381/22 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 30 sierpnia 2022 r. Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Pomorskiego 2030: Regionalny Program Strategiczny w zakresie mobilności i komunikacji.

Zestawienie transportu kołowego ze zbiorowym i rowerowym obrazują kwestie, które wymagają poprawy. Można zauważyć, że zasięg samochodowy, który można pokonać w przeciągu 30 min jest znacznie większy od pozostałych. Jest to spowodowane zarówno prędkością poruszających się pojazdów, ale również niedostosowaną infrastrukturą.

Rysunek 38: Przybliżony zasięg dojazdu różnymi środkami transportu w czasie 30 min z centrum MOF Kościerzyny

Źródło: <https://commutetimemap.com/map>

Wnioski:

- Asfaltowe drogi dla rowerów na terenie Obszaru mają swój przebieg w większości w Mieście Kościerzyna, gdzie rower jest często najszybszym środkiem komunikacji. Sieć dróg dla rowerów wymaga rozbudowy i połączenia Miasta z Gminą, aby umożliwić mieszkańcom bezpieczny i wygodny sposób poruszania się na krótszych odległościach, jako alternatywę dla komunikacji samochodowej czy kolejowej, która jest niewystarczająca. Przykładem wartości dodanej w kontekście rozwoju lokalnej sieci transportowej są istniejące ścieżki rowerowe z Miasta Kościerzyna do gminnych miejscowości: Wielki Klincz, Korne, Dobrogoszcz, Sarnowy);
- W większym stopniu obszar MOF Kościerzyny wyposażony jest w ścieżki rowerowe na drogach nieutwardzonych i leśnych, które są często wykorzystywane przez turystów;
- Dalszy rozwój infrastruktury rowerowej na terenie MOF Kościerzyny jest szczególnie istotny z perspektywy ważnych ośrodków turystyczno-rekreacyjnych znajdujących się w granicach MOF (Wdzydze) lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie (Nowa Karczma), które dotknięte są wykluczeniem transportowym.

Analiza SWOT w zakresie transportu i mobilności

MOCNE STRONY

- dobre połączenie komunikacyjne MOF z Trójmiastem - bezpośrednie położenie przy DK 20 nr 20 i bezpośrednie połączenie kolejowe PKM
- dobrze połączona komunikacyjnie wschodnia i zachodnia część MOF dzięki drodze krajowej nr 20;
- duża liczba przyjeżdżających z uwagi na zatrudnienie na terenie MOF z Gmin i Miast tj. Lipusz, Nowa Karczma, Dziemiany, Stara Kiszewa, Gdańsk;
- rozwijający się transport publiczny na terenie Miasta Kościerzyna z nową flotą pojazdów autobusowych (5 szt. miasto Kościerzyna),
- bezpłatny transport zbiorowy na terenie Miasta Kościerzyna;
- zwiększająca się długość sieci dróg rowerowych na terenie Miasta Kościerzyna

SŁABE STRONY

- znacząca liczba zdarzeń drogowych (w tym kolizji i wypadków) w centrum Miasta Kościerzyna oscylująca w granicy 200 zdarzeń na rok;
- duże natężenie ruchu drogowego w godzinach szczytu w centrum Miasta, zmniejszona przepustowość ruchu w szczególności na ulicach: Klasztornej, Mazurka Dąbrowskiego, Wodnej, Marii Skłodowskiej-Curie, Stanisława Staszica, Miodowej, Józefa Wybickiego;
- wzmożony ruch drogowy w MOF w miesiącach wakacyjnych z uwagi na położenie w bliskiej odległości z Trójmiastem;
- niedostateczna częstotliwość połączeń komunikacji publicznej ;
- zbyt mała liczba chodników i ścieżek rowerowych;
- duża liczba wyjeżdżających z MOF z uwagi na zatrudnienie do Miast tj. Gdańsk, Gdynia;
- brak spójności między transportem zbiorowym obsługującym Miasto Kościerzyna z Gminami ościennymi.

SZANSE

- położenie w sieci infrastruktury TEN-T;
- dostępność do środków europejskich;
- wskazanie w Regionalnym Programie Strategicznym w zakresie mobilności i komunikacji planowanych inwestycji transportowych: modernizacja linii kolejowych nr 201, 211, 212 oraz 214; przebudowa dróg nr 214 oraz 221;
- wskazanie w kierunkach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego MOF Kościerzyna jako ośrodka kształcenia, zapewniającego podstawowe świadczenia szpitalne, centrum upowszechniającego kulturę oraz dziedzictwo kulturowe Pomorza, centrum rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- planowanie utworzenie węzła transportowego o randze regionalnej;
- linie kolejowe na terenie MOF należące do Pomorskiej Kolei Metropolitalnej mają zwiększać integralność z układem komunikacji publicznej Metropolii Gdańska;
- rozbudowa dróg rowerowych wpisanych do Regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Pomorskiego 2030: Regionalny Program Strategiczny w zakresie mobilności i komunikacji;
- wyznaczone trasy rowerowe o zasięgu międzynarodowym i międzyregionalnym w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego;
- popularyzacja transportu rowerowego jako alternatywnego środka transportu, co przekłada się na większą liczbę rowerzystów na terenie MOF.

MOBILNOŚĆ W MOF

ZAGROŻENIA

- niska mobilność mieszkańców wynikająca z niedostosowania organizacji transportu do ich potrzeb;
- zanieczyszczenie powietrza wynikające z dużego natężenia ruchu drogowego w centrum MOF; rosnąca rola Obszaru oraz dostęp do usług wiąże się ze wzmożonym ruchem drogowym
- suburbanizacja Miasta, przejawiająca się ujemnym saldem migracji w Mieście i dodatnim w Gminach ościennych (w tym Gminy Kościerzyna);
- brak środków własnych Miasta i Gminy na rozwój transportu.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa

Tabela 46: Korzystający z sieci wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej % ogółu ludności

Nazwa	Wodociąg			Kanalizacja			Gaz		
	2017	2021	2017 =100	2017	2021	2017 =100	2017	2021	2017 =100
Gmina Kościerzyna	68,9	70,8	102,6	53,2	55,1	101,7	2,2	3,6	145,5
Miasto Kościerzyna	99,4	99,4	100,0	95,2	95,4	100,2	1,9	6,7	278,9
Gmina Nowa Karczma	89,1	99,2	111,2	50,9	50,5	98,99	0,004	0,002	0
POMORSKIE	96,3	96,6	100,3	83,1	83,9	101,0	46,2	51,5	111,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2021 odsetek ludności korzystającej w Gminie Kościerzyna z sieci wodociągowej nieznacznie wzrósł (o 2,6%), w Mieście Kościerzyna pozostał na niezmiennym poziomie, natomiast u partnera tj. Gminy Nowa Karczma wzrósł znacznie, o ponad 10%.

W badanym okresie zwiększył się o 1,7% odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej Gminie Kościerzyna (w Mieście Kościerzyna wzrost o 0,2%). W Gminie Nowa Karczma spadł, co wynika oddania do użytkowania nowych budynków jednorodzinnych, które nie zostały przyłączone do kanalizacji.

Pomimo wzrostu wskaźników dotyczących wykorzystania sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Kościerzyna, wartość wskaźników znacząco odbiega od średniej wojewódzkiej, co oznacza, że w tym zakresie wymagane są znaczne nakłady inwestycyjne dla poprawy sytuacji. obszarze MOF funkcjonują następujące aglomeracje ściekowe:

- Aglomeracja Kościerzyna (RLM Aglomeracji: 29 998);
- Aglomeracja Wielki Klincz (RLM Aglomeracji: 6 409);
- Aglomeracja Łubiana (RLM Aglomeracji: 3 875).

Ww. jednostki zostały ujęte w wykazie aglomeracji spełniających zapisy VI Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz Dyrektywy Rady dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG).

Z kolei dostęp do sieci gazowej w Obszarze w 2020 r. posiadało jedynie 4,3% mieszkańców (+104,8% względem 2017 r.). Również w tym zakresie wartość wskaźnika jest wyraźnie niższa niż dla województwa (51,5%). Również w tym przypadku Gmina osiąga obecnie niższe wartości, a u partnera tj. Gminy Nowa Karczma sieć gazyfikacyjna praktycznie nie występuje. Tu zgodnie z danymi GUS¹⁵ ilość użytkowników korzystających z sieci gazowej spadła. W rzeczywistości jest na tym samym poziomie, jednak zwiększyła się liczba ludności Gminy Nowa Karczma, co w ujęciu % daje spadek (stosunek liczony do liczby mieszkańców).

Wnioski:

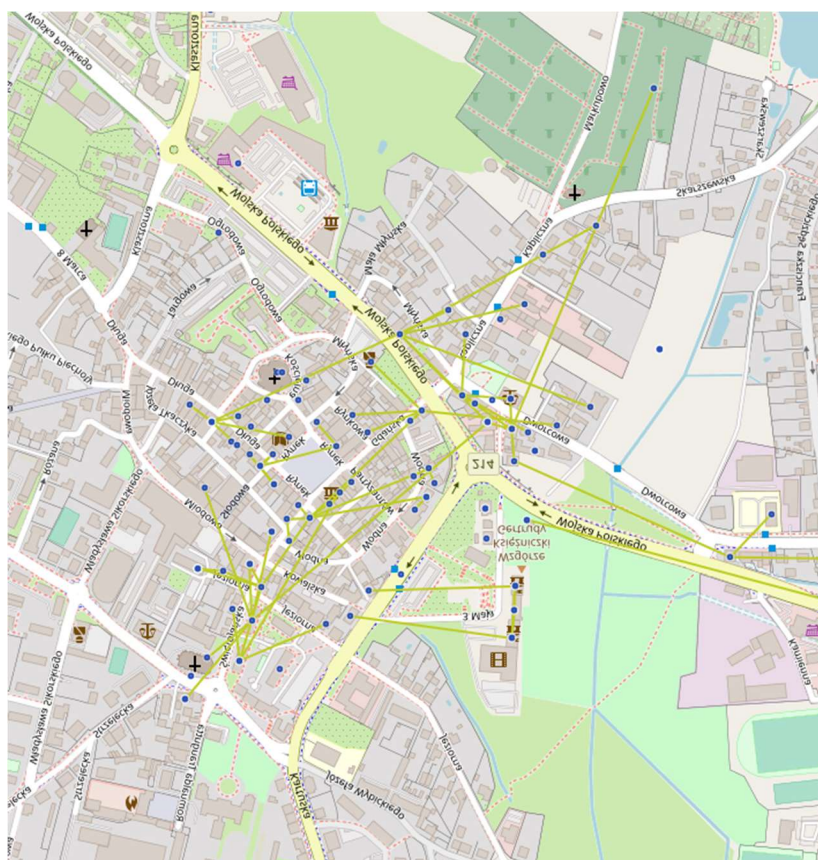
¹⁵ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/tablica>

- W granicach MOF Kościerzyna dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej nadal jest ograniczony, w szczególności w Gminie Kościerzyna w zakresie kanalizacji, a w Gminie Nowa Karczma dodatkowo w zakresie sieci gazowej.
- Dostęp mieszkańców do sieci wodociągowej, gazowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Kościerzyna i Gminy Nowa Karczma jest zdecydowanie poniżej średniej dla województwa pomorskiego, a dynamika rozwoju jest niska. Stąd niezbędne są nakłady inwestycyjne na rozwój infrastruktury w tym zakresie.

Sieć Internetu szerokopasmowego

Samorząd Województwa Pomorskiego w ramach realizacji projektu „Szerokopasmowe Pomorskie” współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 wybudował światłowodową sieć szkieletowo-dystrybucyjną obejmującą 2 157,81 km światłowodu, liczba osób na obszarach wiejskich które otrzymały dostęp do sieci wynosi 124 306 osób w województwie pomorskim.

Rysunek 39: Przebieg światłowodowej sieci i lokalizacja węzłów w centrum MOF

Źródło: <https://wyszukiwarka.uke.gov.pl/>.

Powstała infrastruktura pozwoli wyeliminować braki w zakresie podstawowych usług oraz e-administracji. Wpłynie na poprawę konkurencyjności rynku szerokopasmowego na terenie województwa pomorskiego poprzez zwiększenie liczby operatorów oraz dostępu do infrastruktury pasywnej sieci. Ma być wykorzystywana również przez administrację publiczną, pozwalając na wdrożenie ogólnodostępnych usług elektronicznych (w tym zwłaszcza administracji elektronicznej, edukacji elektronicznej i e-zdrowia). Szerokopasmowy dostęp do Internetu pozwoli wyrównać różnice związane z lokalizacją przedsiębiorstw i przyczyni się do wzmocnienia roli obszarów peryferyjnych w regionie. Tym samym ograniczy zasięg wykluczenia cyfrowego poprzez zwiększenie kompetencji w zakresie korzystania z e-usług. Wymagana jest stała rozbudowa w celu zwiększania dostępu do sieci mieszkańców MOF.

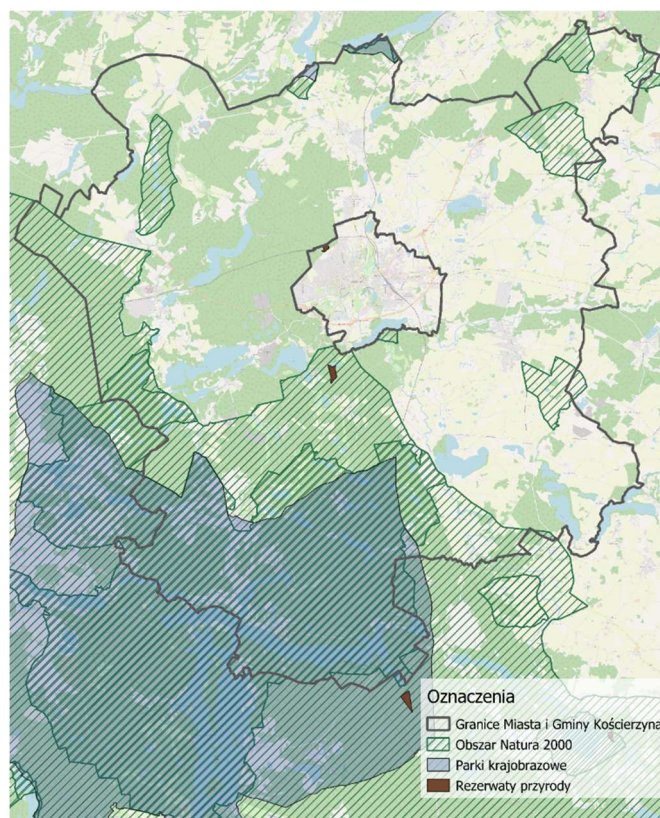
Wnioski:

- Dzięki powstałej w ramach realizacji projektu „Szerokopasmowe Pomorskie” światłowodowej sieci szkieletowej poprawił się dostęp gospodarstw domowych do szerokopasmowego Internetu, jednak nierównomiernie na terenie całego MOF, gdyż rozbudowa sieci miała miejsce wyłącznie w Mieście.

Obszary chronione

Na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego zlokalizowane są liczne obszary chronione, które dzięki atrakcyjnym walorom przyrodniczym stanowią ważny element rozwoju turystyki.

Rysunek 40: Obszary chronione na terenie MOF

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, <http://geoserwis.gdos.gov.pl>.

Południowo-zachodnią część Gminy Kościerzyna obejmuje Obszar Natura 2000 Bory Tucholskie. Bory Tucholskie to jeden z największych kompleksów leśnych w Polsce, o powierzchni ok. 350 tys. ha. Niemal cały kompleks leśny Borów Tucholskich objęty jest dwiema ostojami ptasimi: PLB220009 „Bory Tucholskie” i PLB220001 „Wielki Sandr Brdy”. Występuje tu także wiele obszarów siedliskowych, wśród nich: PLH220026 „Sandr Brdy”, PLH220058 „Dolina Brdy i Chociny”, PLH040017 „Sandr Wdy”, PLH220061 „Mętne”, PLH220034 „Jeziora Wdzydzkie”, PLH220057 „Ostoja Zapceńska”, PLH220077 „Młosino - Lubnia”, PLH040023 „Doliny Brdy i Stążki w Borach Tucholskich”¹⁶.

Obszar Natura 2000 częściowo pokrywa się z Wdzydzkim Parkiem Krajobrazowym, który również jest położony w południowo-zachodniej części Gminy Kościerzyna.

W Mieście Kościerzyna zlokalizowanych jest natomiast rezerwat przyrody Strzelnica, który znajduje się w północno-zachodniej części Miasta. Kolejnym rezerwatem w Obszarze Funkcjonalnym jest Czapliniec w Wierzysku, który pokrywa się z Obszarem Natura 2000 i parkiem krajobrazowym.

Tereny chronione są ogromną wartością dla rozwoju turystyki, szczególnie w zakresie turystyki krajoznawczej. Mogą jednak stanowić barierę dla rozwoju Obszaru. Określone tereny chronione mogą hamować rozwój infrastruktury, w tym bazy turystycznej przyczyniając się tym samym do spowolnionego rozwoju gospodarczego.

Wnioski:

- Obszary chronione zlokalizowane są głównie w części południowo-zachodniej MOF Kościerzyna i częściowo po stronie zachodniej i północno-wschodniej. Z kolei w centrum MOF położony jest rezerwat przyrody Strzelnica, który wymaga ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury;
- Atrakcyjne walory przyrodnicze są ważnym elementem budowania oferty turystycznej dla mieszkańców Trójmiasta, którzy szukają ucieczki od zgiełku miasta podczas krótkich wyjazdów weekendowych, ale także dla turystów z gmin ościennych i turystów eksploatujących Pomorze przybywających z dalszych zakątków Polski i zagranicy.

Środowisko

Zmiany klimatyczne są jednym z największych zagrożeń środowiskowych, społecznych i ekonomicznych. Obserwuje się nasilenie zdarzeń ekstremalnych także na terenie MOF, do których należą m.in.: susze, fale upałów, ulewne deszcze, huraganowe wiatry, intensywne burze oraz powodzie. Szczególnie dokuczliwe na obszarze Gminy Kościerzyna i Nowa Karczma są silne wiatry i wichury, które corocznie

¹⁶ Źródło: http://www.pnbt.com.pl/natura_2000-565.

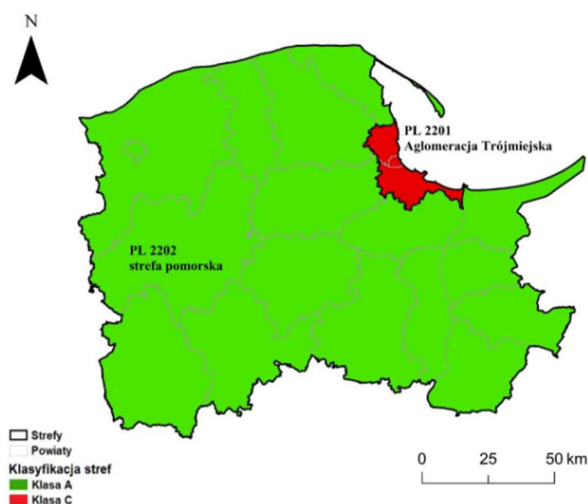
niszczą bezpowrotnie setki drzew. Na terenie miasta z kolei występują lokalne zalewiska osiedli mieszkaniowych oraz ulic np. ul. Szopińskiego oraz Skłodowskiej, Osiedle Moniuszki (niewydajna kanalizacja deszczowa). Na obszarze Gminy Nowa Karczma występują podtopienia związane z roztopami z pól i brakiem dostatecznych odwodnień liniowych.

Na terenie Gminy Kościerzyna i Nowa Karczma nie ma zbiorników retencyjnych, a zachodzi potrzeba ich budowy (szczególnie zimowe roztopy powodują zalewiska obszarowe i podtopienia upraw oraz parkingów). W ostatnich latach Gmina Miejska Kościerzyna inwestuje w budowę zbiorników retencyjnych. Nowe obiekty powstały m.in. przy ul. Moniuszki, Heykego, Karpiovej, Zielonej, Hallera oraz za wiaduktem w kierunku Skorzewa. Zbiorniki mają zapobiec zalewaniu miasta w czasie gwałtownych opadów deszczu, a zgromadzona w nich woda może służyć m.in. do mycia ulic. Zauważalne jest też systematyczne pogorszenie stanu środowiska naturalnego poprzez zanieczyszczenie gleby, atmosfery i wód, co powoduje ubożenie gatunków oraz zmniejszenie aktywności biologicznej (szczególnie jezioro Kapliczne, Wierzysko i rzeka Wierzycza). Błękitno-zielona infrastruktura nie funkcjonuje na obszarze MOF ani na obszarze Gminy Nowa Karczma. Cały obszar MOF i partnera wymiana zmiany tego stanu rzeczy z powodu degradacji środowiska i braku retencji – szczególnie w mieście i braku terenów zielonych w mieście. Zwiększanie retencji opadowej i udziału powierzchni biologicznie czynnej pozwoli na unikanie zalewania w terenach zamieszkałych MOF – szczególnie na osiedlach i obszarach użytkowych jak parkingi.

Jakość powietrza

Kościerzyna, zgodnie z klasyfikacją stref Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, przynależy do strefy pomorskiej. GIOŚ odpowiedzialny jest m.in. za coroczne wykonanie oceny jakości powietrza. Na terenie MOF zlokalizowana jest jedna stacja monitoringu jakości powietrza, znajdująca się przy ul. Targowej dzięki której możliwe jest stałe kontrolowanie jakości powietrza.

W Gminie Kościerzyna zlokalizowane są trzy czujniki jakości powietrza, które umieszczone są na budynkach szkół w Łubianie, Wielkim Klinczu i Skorzewie.

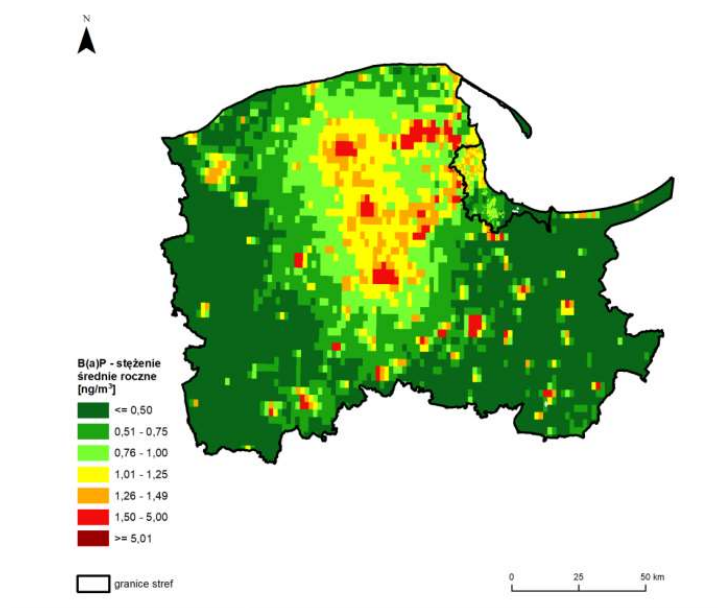

Rysunek 41: Klasyfikacja stref w województwie pomorskim dla dwutlenku siarki dla czasu uśredniania - 1 godz., z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia (źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska)

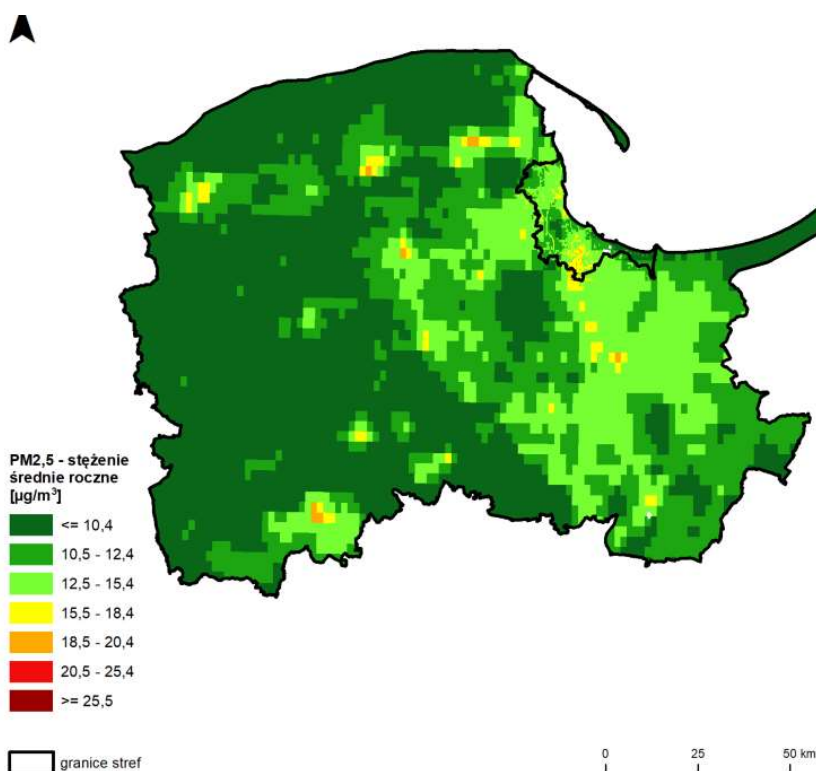
Zgodnie z *Roczną Oceną Jakości Powietrza w Województwie Pomorskim 2022* w ostatnim roku na terenie MOF nie odnotowano dni z przekroczeniami poziomu docelowego SO₂, NO₂, O₃. Natomiast w Obszarze kilkakrotnie została przekroczona wartość 120 µg/m³ ozonu. Przekroczone zostały również wartości maksymalnej wartości stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}. Pył zawieszony jest obecnie jednym z najbardziej problematycznych zanieczyszczeń i odpowiada za emisję niską. Głównym źródłem pyłu zawieszonego utrzymującego się do 40 m nad powierzchnią są przede wszystkim nieekologiczne źródła ciepła (tj. piece i kotły) oraz transport., szczególnie w ciągu dróg krajowych.

Rysunek 42: Rozkład przestrzenny 36 maksymalnej wartości stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszzonego PM₁₀ w województwie pomorskim w 2022 r.

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Pomorskim 2022.

Rysunek 43: Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszzonego PM_{2,5} w województwie pomorskim w 2022 r.

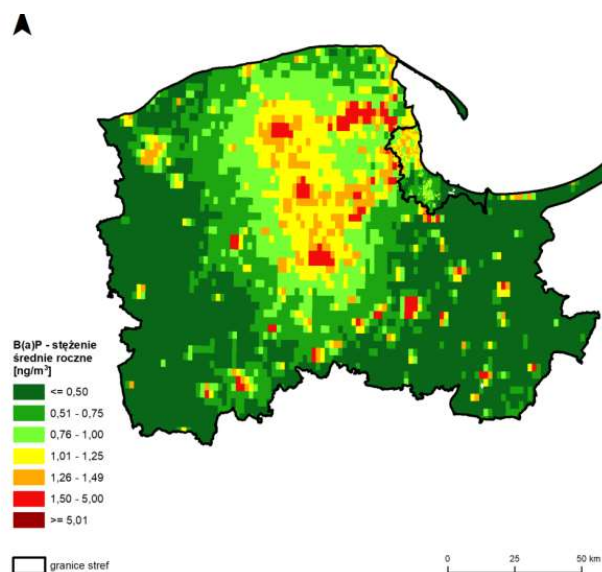

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Pomorskim 2022.

Jednym z głównych wyzwań pod względem przekroczeń stanowią stężenia benzo(a)pirenu. Benzo(a)piren (BAP) jest jednym z najbardziej toksycznych składników smogu. Wydziela się podczas spalania węgla (zwłaszcza złej jakości), drewna i śmieci (głównie tworzyw sztucznych typu PET). W MOF stężenia benzo(a)pirenu wahały się między wartościami 1 a 2 ng/m³. Lokalnie osiągały wyższą wartość głównie w Mieście.

Rysunek 44: Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 w województwie pomorskim w 2022 r.

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Pomorskim 2022.

W celu przeprowadzenia analizy porównawczej dla lat 2019-2022 zamieszczono tabele z klasami stref zanieczyszczenia powietrza dla poszczególnych substancji w strefie pomorskiej w dwóch analizowanych latach (2019 oraz 2021).

Tabela 47: Stan powietrza atmosferycznego w strefie pomorskiej w 2019 roku.

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
A	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A

Poziom A – stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają poziomu dopuszczalnego

Poziom C – stężenia zanieczyszczenia są powyżej poziomu dopuszczalnego

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Pomorskim 2021.

Tabela 48: Stan powietrza atmosferycznego w strefie pomorskiej w 2022 roku.

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
A	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A

Poziom A – stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają poziomu dopuszczalnego

Poziom C – stężenia zanieczyszczenia są powyżej poziomu dopuszczalnego

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Pomorskim 2022.

W dwóch analizowanych latach odnotowano niekorzystne zmiany w klasach stref dla pyłu PM10 (spadek ze strefy A do C). Benzo(a)piren (BaP) przekracza normy w obu badanych latach. We wszystkich pozostałych rodzajach substancji poza stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają poziomu dopuszczalnego.

W ramach zachowania efektywności energetycznej oraz poprawy jakości powietrza na obszarze MOF w 2021 roku zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

- „Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Kościerzyna i Miasta Kościerzyna” realizowany z dofinansowaniem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020;
- (Gmina Kościerzyna) dokonano montażu 89 instalacji fotowoltaicznych indywidualnych (3kW) na dachach budynków mieszkańców a także 2 instalacji fotowoltaicznych (2x12kW) na budynkach Urzędu Gminy. Ponadto dokonano montażu instalacji fotowoltaicznych przy obiektach gminnych: oczyszczalni ścieków w Wielkim Klinczu, stacji uzdatniania wody w Łubianie, stacji uzdatniania wody w Skorzewie, stacji uzdatniania wody w Wielkim Klinczu
- (Gmina Kościerzyna) dokonano montażu 35 instalacji pomp ciepła do ciepłej wody użytkowej w budynkach mieszkańców uczestniczących w projekcie;
- (Gmina Kościerzyna) dokonano montażu 85 instalacji solarnych na budynkach mieszkańców;

Na utrzymanie odpowiedniej temperatury powietrza w ośrodkach miejskich w dużym stopniu ma wpływ aktywność człowieka – ogrzewanie i klimatyzowanie w budynkach, ruch samochodowy czy produkcja towarów. W kontekście redukcji zjawiska tzw. miejskiej wyspy ciepła, Miasto Kościerzyna w latach 2019-2021 wykonało szereg przedsięwzięć. Do nich zalicza się: termomodernizację 17 budynków na terenie MOFu i 5 na terenie Gminy Nowa Karczma (termomodernizacje wykonywano przed 2020 rokiem), instalacje paneli fotowoltaicznych, dofinansowania do likwidacji „kopciuchów” (Gmina Kościerzyna w latach 2020-2023 zlikwidowała łącznie 216 szt. kotłów węglowych Gmina Miejska Kościerzyna 205 szt., Gmina Nowa Karczma 122 szt.) oraz budowę linii transportu rowerowego. Likwidacji wymaga nadal kilkaset urządzeń z terenu MOF.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2019-2022 wraz z perspektywą do roku 2026 w ramach celu *Poprawa jakości powietrza* wyznacza kierunek interwencji *Zwiększenie efektywności energetycznej*. Na potrzeby realizacji kierunku planowane są następujące zadania:

- Zwiększenie efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację, energooszczędne urządzenia i oświetlenie, wysokosprawne kotły grzewcze;
- Rozwój energooszczędnych technologii w gospodarce;
- Budowa nowoczesnych sieci ciepłowniczych (eliminacja strat ciepła na sieci);
- Budowa energooszczędnych systemów oświetlenia dróg i oznakowania drogowego;
- Promocja i rozwój usług w zakresie gospodarowania energią.

Globalne zmiany klimatu są bezpośrednią przyczyną zaburzeń systemu klimatycznego, czego widocznym skutkiem jest wzrost zjawisk ekstremalnych oraz pogłębiający się deficyt opadów. W praktyce zmiany klimatu oznaczają dla Polski rosnące zagrożenie: suszą, powodzią opadowymi, huraganami oraz pożarami. W odpowiedzi na zagrożenia klimatyczne Program Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Kościerzyna na lata 2019-2022 wraz z perspektywą do roku 2026 w ramach celu *Ochrona przed niedoborem wody i powodzią* wyznacza kierunek interwencji *Zwiększenie retencji wód w zlewniach*. Na potrzeby realizacji kierunku planowane jest następujące zadanie: *Wdrażanie działań związanych z małą retencją*.

Wnioski:

- Jakość powietrza na terenie MOF jest średnia. Gorsza sytuacja występuje w Mieście, czyli obszarze o dużym zagęszczeniu mieszkańców. Także bliskość

Trójmiasta ma wpływ na zanieczyszczenie, nie tylko z powodu przemieszczania się pyłów z miasta, ale także z powodu ruchu tranzytowego przez obszar MOF, który generuje spaliny.

- Należy kontynuować wymianę źródeł ciepła oraz termomodernizację obiektów użyteczności publicznej.

Przykłady dotychczasowej współpracy jednostek tworzących Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyny

Porozumienie międzygminne w sprawie powołania Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kościerzyna mającego na celu współpracę jednostek samorządu terytorialnego w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna zostało zawarte dnia 19 kwietnia 2022 r.¹⁷

Na podstawie porozumienia obecnie tworzony jest Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna, do którego przynależć będą dwie jednostki samorządu terytorialnego – Gmina Kościerzyna i Miasto Kościerzyna. Należy jednak podkreślić, że współpraca między członkami MOF Kościerzyny realizowana była już wcześniej. Gminy mają zatem doświadczenie w realizacji wspólnych przedsięwzięć, na bazie których możliwy będzie dalszy rozwój obszary. Jako przykład takich inicjatyw można wskazać:

Związek Gmin Wierzyca z siedzibą w Starogardzie Gdańskim (woj. pomorskie)

Od marca 2017 r. siedzibą Związku jest budynek w Starogardzie Gdańskim, znajdujący się przy ul. gen. Władysława Sikorskiego 18. W skład Związku wchodzi 10 gmin, do których należą: Skórcz, Smętowo Graniczne, Miasto Skórcz, Miasto Kościerzyna, Bobowo, Stara Kiszewa, Kościerzyna, Nowa Karczma, Lubichowo, Przywidz.

Jednym z głównych zadań Związku jest odbiór odpadów komunalnych. Związek Gmin Wierzyca odpowiada za zagospodarowanie odpadów, terminy i zasady wnoszenia opłat, prowadzenie rejestrów, przygotowanie analiz ekonomicznych oraz osiągnięte poziomy recyklingów. W 2021 r. Związek uzyskał wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych tj.: 21,23 %.

¹⁷ Porozumienie Międzygminne nr I/2022 Wójta Gminy Kościerzyna i Burmistrza Miasta Kościerzyna z dnia 19 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kościerzyna mającego na celu współpracę jednostek samorządu terytorialnego w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna.

Rysunek 45: Obszar działania Związku Gmin Wierzyca

Obszar działania Związku Gmin Wierzyca od 01.01.2020 r.

Źródło: <https://www.zgwierzyca.pl/obszar>.

LOT „Serce Kaszub”

Lokalna Organizacja Turystyczna „Serce Kaszub” to stowarzyszenie skupiające samorządy z terenu powiatu kościerskiego oraz podmioty z regionalnej branży turystycznej. Głównym celem organizacji jest promocja Ziemi Kościerskiej jako miejsca niezwykle różnorodnego i atrakcyjnego turystycznie. Działalność LOT „Serce Kaszub” nastawiona jest na promocję regionalnych produktów turystycznych, rozwój gospodarczy regionu oraz integrację lokalnej społeczności wokół rodzimych atrakcji turystycznych.

Gmina Kościerzyna i Miasto Kościerzyna realizowały także wspólne projekty na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców w Obszarze. Do projektów tych należały m.in.:

Kompleksowa termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego

W ramach projektu Obszar uzyskał ponad 9 mln zł dotacji ze środków europejskich (Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020) na poprawę efektywności energetycznej. Projekt zakładał przeprowadzenie głębokiej modernizacji energetycznej i termomodernizacji 17 obiektów użyteczności publicznej w tym dwóch zespołów budynków na terenie MOF Kościerzyna. W efekcie na terenie MOF miała nastąpić poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie rocznego zużycia energii cieplnej i elektrycznej w budynkach użyteczności publicznej o 1.360.202,95 kWh/rok oraz redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza o 840,33 CO₂/rok.

Budowa węzła integracyjnego w Kościerzynie połączona z rewitalizacją i adaptacją dworca kolejowego oraz utworzeniem komunikacji zbiorowej w Powiecie Kościerskim

Projekt o łącznej wartości 38 249 153,79 zł, z czego dofinansowano 25 231 201,28 zł, realizowany był w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego działanie 9.1. transport miejski (Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020). Głównym celem projektu była poprawa systemu transportowego Kościerzyny poprzez utworzenie węzła komunikacyjnego integrującego transport indywidualny (rower, samochód) i zbiorowy (autobus, kolej). Rozwój systemu transportowego poprzez utworzenie węzła komunikacyjnego w Kościerzynie zdecydowanie miała poprawić jakość systemu transportowego regionu. Inwestycja wpłynęła na usprawnienie połączeń, zapewniła efektywne skomunikowanie Kościerzyny z pozostałą częścią województwa pomorskiego, co pozwoliło na zwiększenie płynności i przyspieszenie ruchu, likwidując tym samym problem zatorów drogowych. Wszystkie czynniki opisane powyżej przyczyniły się pośrednio do osiągnięcia celu nadrzędnego, jakim jest poprawa spójności i efektywności regionalnego systemu transportowego w województwie pomorskim. Dodatkowo realizacja inwestycji przyczyniła się do redukcji emisji CO₂. Jednak wymagane są dalsze działania o charakterze uzupełniającym, które zintensyfikują wskazane efekty. Szczególnie w zakresie rozwoju komunikacji zbiorowej. .

4. Opinia mieszkańców MOF w zakresie potrzeb rozwojowych

Ankieta dla mieszkańców

W ramach przygotowań do opracowania strategii terytorialnej dla MOF Kościerzyna oraz diagnozy potrzeb rozwojowych i potencjału przygotowana została **ankieta internetowa**, którą udostępniono przedstawicielom obu jednostek wchodzących w skład MOF, a następnie, po ich weryfikacji, mieszkańcom Obszaru poprzez strony internetowe i profile w mediach społecznościowych. Informacja o ankiecie została rozpowszechniona różnymi kanałami komunikacyjnymi, aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców.

Celem ankiety było zaangażowanie społeczności lokalnej w proces diagnozowania obszarów, które w opinii mieszkańców stanowią mocne i słabe strony Obszaru. Badanie umożliwiło poznanie opinii dotyczącej jakości życia w MOF, zbadanie potrzeb mieszkańców oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Zebrane odpowiedzi pozwoliły określić, które wyzwania są charakterystyczne MOF i mogą stanowić pole współpracy.

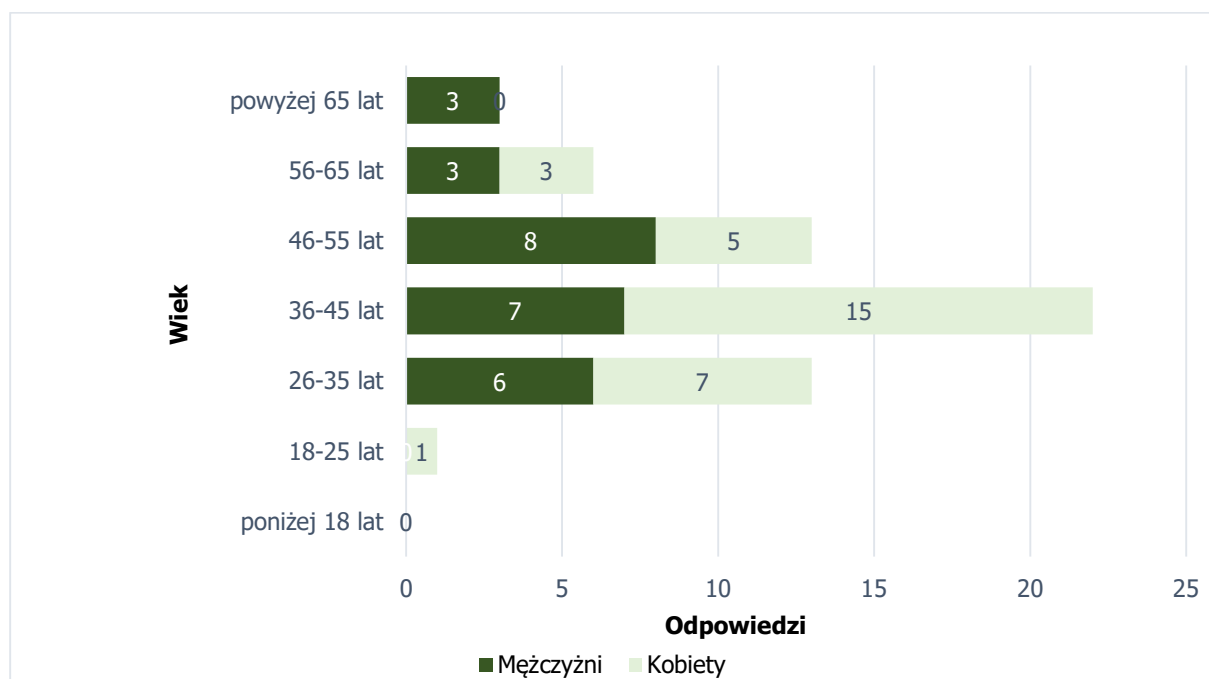
Badania prowadzone były w dniach od 1 do 23 czerwca 2022 roku.

Respondenci odpowiadali na pytania dotyczące oceny jakości życia w miejscu zamieszkania w takich obszarach jak społeczność, gospodarka, środowisko i przestrzeń, infrastruktura techniczna, turystyka i rekreacja oraz edukacja i kultura.

Łącznie zebrano 58 ankiet, z czego 39 respondentów zadeklarowało jako miejsce zamieszkania Gminę Kościerzyna, a 17 Miasto Kościerzyna.

Wśród respondentów większość stanowiły kobiety (53,4%). Pod względem wieku najwięcej było osób w przedziale 36-45 (13,8%), następnie 26-35 oraz 46-55 (po 8,2%).

Wykres 6: Struktura wiekowa respondentów ankiety internetowej z podziałem na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety internetowej

Z kolei analizując strukturę wykształcenia zdecydowanie dominowały osoby z wykształceniem wyższym (75,9%), a następnie z wykształceniem średnim (19%). 79,3% wszystkich respondentów było osobami zatrudnionymi, 10,3% prowadziło własną działalność gospodarczą, 6,9% to emeryci lub renciści, a 3,4% to osoby bezrobotne.

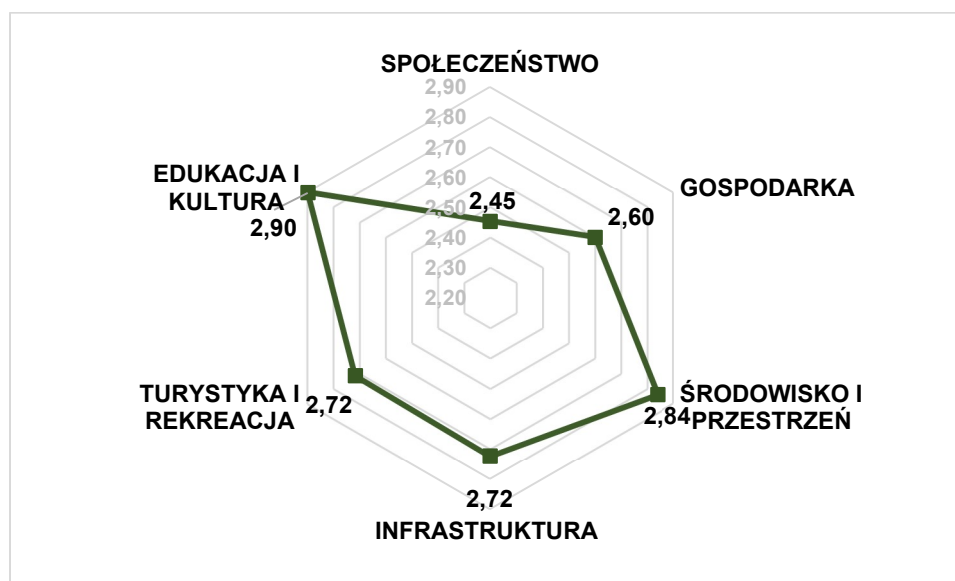
Ocena sytuacji w miejscu zamieszkania

W ankiecie mieszkańcy poproszeni zostali o ocenę w skali od 1 do 5 (gdzie 1 oznaczało ocenę bardzo złą, a 5 – ocenę bardzo dobrą), sytuacji w poszczególnych obszarach funkcjonowania MOF.

Respondenci najlepiej ocenili sytuację w zakresie edukacji i kultury (średnia ocen 2,9) oraz środowisko i przestrzeń (2,8). Najgorzej oceniono aspekty społeczne (średnia ocen 2,4) oraz gospodarkę (średnia ocen 2,6). Średni wynik dla całego MOF dla wszystkich badanych obszarów wyniósł 2,71.

Wykres 7: Średnia ocen respondentów poszczególnych obszarów funkcjonowania MOF

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety internetowej

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane przez ankietowanych elementy w poszczególnych obszarach.

Tabela 49: Najwyżej i najniżej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najwyżej oceniane:	Najniżej oceniane:
Społeczeństwo	Atrakcyjność Gminy/Miasta jako miejsca zamieszkania	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Dostępność podstawowych usług na terenie Gminy/Miasta (np. sklepy, fryzjer, weterynarz)	Konkurencyjność Gminy/Miasta jako miejsca pracy
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego Gminy/Miasta	Świadomość ekologiczna mieszkańców
Infrastruktura	Dostępność sieci wodociągowej	Dostępność sieci gazowej
Turystyka i rekreacja	Atrakcyjność turystyczna Gminy/Miasta	Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy/Miasta dla młodzieży
Edukacja i kultura	Dostęp do edukacji szkolnej	Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie/Mieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety internetowej

Najniżej ze wszystkich elementów oceniony został dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,75) oraz konkurencyjność Gminy/Miasta jako miejsca pracy (1,88). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie działań Gminy/Miasta

wspierających rozwój przedsiębiorczości (2,02) oraz mających na celu pozyskanie potencjalnych turystów (2,19), jak również dostępu do żłobków / klubów malucha i do podstawowej opieki medycznej (po 2,11). Nisko oceniona została także świadomość ekologiczna samych mieszkańców (2,14).

Powyższe elementy uzyskały średnią ocenę poniżej 2,2.

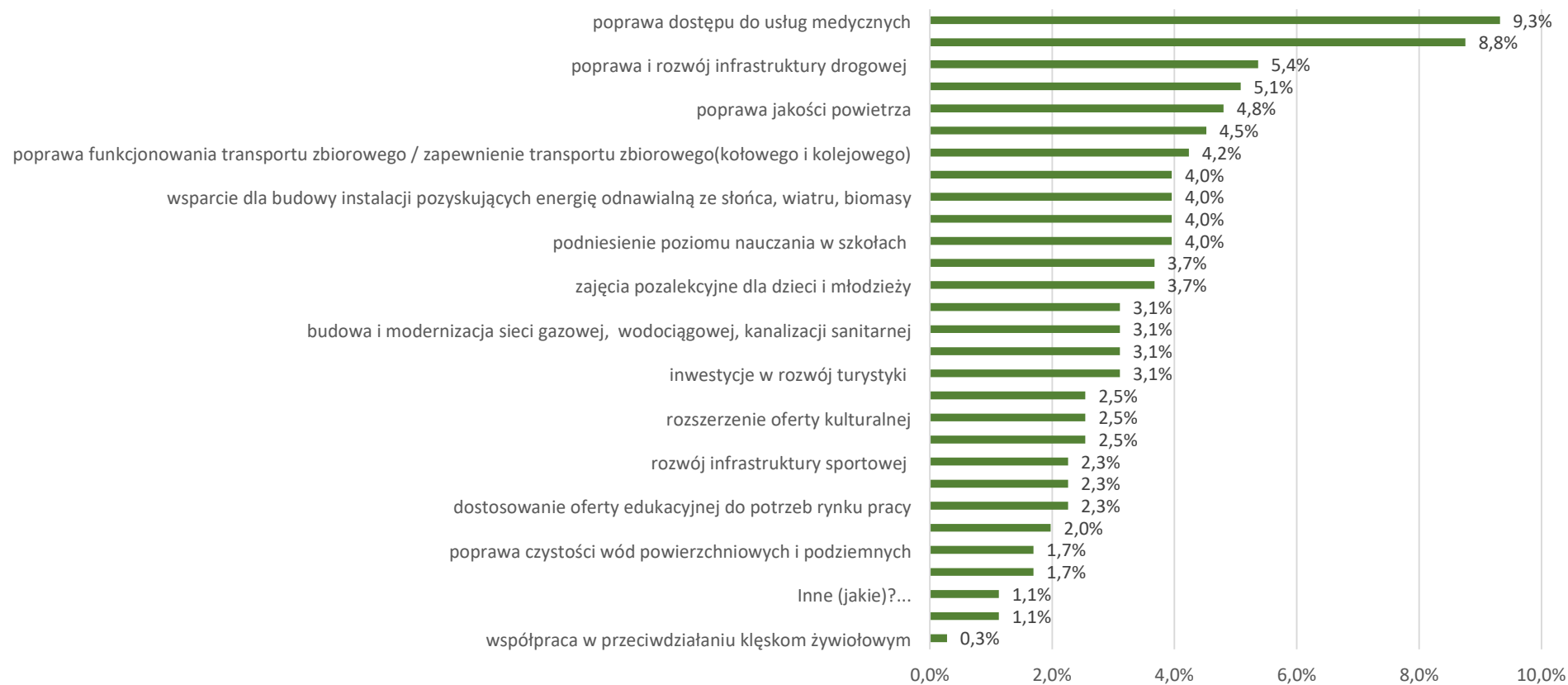
Należy podkreślić, że żaden aspekt funkcjonowania w MOF Kościerzyna nie został oceniony przez mieszkańców średnio powyżej 4,0. Najwyżej mieszkańcy cenią sobie walory środowiska przyrodniczego Gminy/Miasta (3,95), dostępność podstawowych usług na terenie Gminy/Miasta (np. sklepy, fryzjer, weterynarz) (3,76), dostęp do edukacji szkolnej (3,63) oraz atrakcyjność turystyczną Gminy/Miasta (3,62)

Pożądanymi priorytetami rozwojowymi dla MOF Kościerzyna

W ankiecie respondenci poproszeni zostali o wskazanie obszarów, które mogłyby stać się priorytetem współpracy w ramach MOF Kościerzyna.

Wykres 8: Priorytetowe obszary współpracy w ramach MOF Kościerzyna wskazywane przez respondentów ankiety

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety internetowej

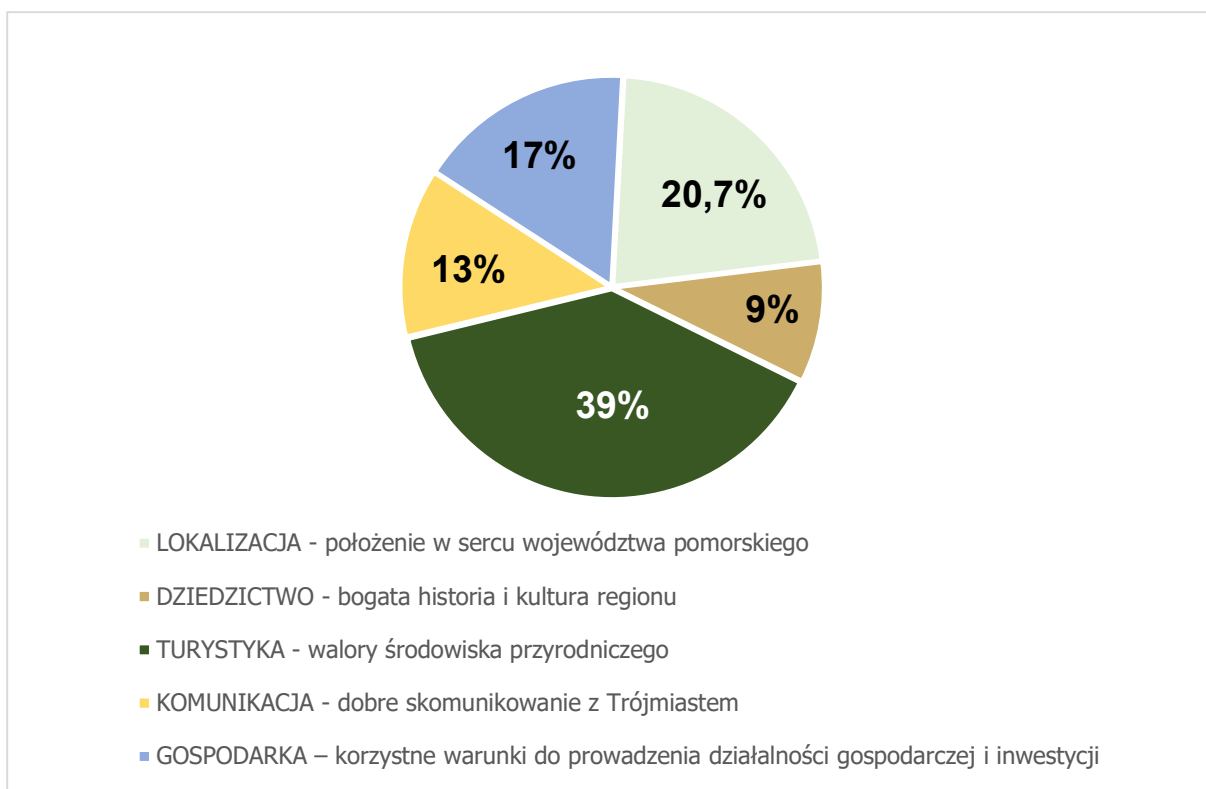

Jak wynika z powyższego zestawienia wśród najczęściej wskazywanych obszarów współpracy znalazła się poprawa dostępności do usług i specjalistycznej opieki medycznej (9,3% oraz 8,8% wskazań), poprawa i rozwój infrastruktury drogowej (5,4%), rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych (5,1%) oraz poprawa jakości powietrza (4,8%).

Należy zwrócić uwagę, że proponowane priorytety współpracy pokrywają się z obszarami, które przez respondentów zostały najslabiej ocenione w części dotyczącej sytuacji w miejscu zamieszkania (np. dostęp do specjalistycznej opieki medycznej).

Oprócz obszarów współpracy zapytano również respondentów o kluczowe atuty Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna, które decydują o potencjale regionu i powinny zostać wykorzystane do budowy przewagi konkurencyjnej.

Wykres 9: Kluczowe atuty MOF Kościerzyna według respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety internetowej

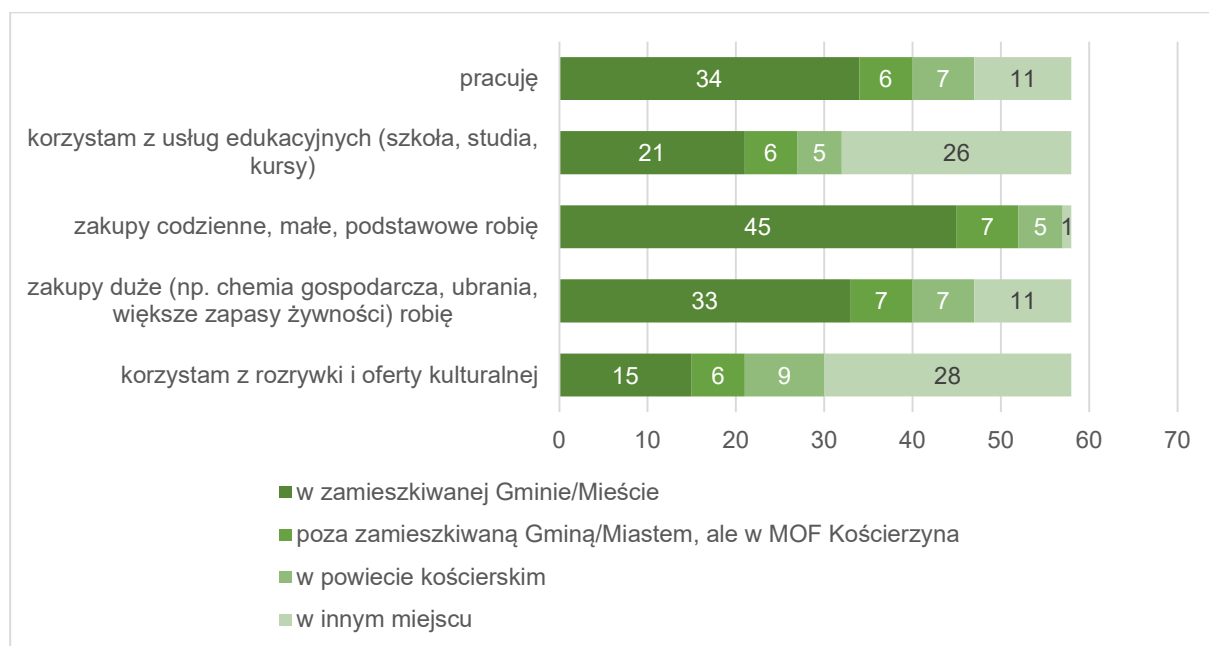
Wśród zaproponowanych atutów respondenci najczęściej wskazywali TURYSTYKĘ - walory środowiska przyrodniczego (21 odpowiedzi). Na kolejnych miejscach znalazły się:

- **LOKALIZACJA** – położenie w sercu województwa pomorskiego (12 wskazań),
- **GOSPODARKA** – korzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej i inwestycji (9 wskazań),
- **KOMUNIKACJA** – dobre skomunikowanie z Trójmiastem (7 wskazań),
- **DZIEDZICTWO** – bogata historia i kultura regionu (5 wskazań).

Oznacza to, że mieszkańcy cenią sobie zarówno walory turystyczne Obszaru, jak i jego dogodną lokalizację w centrum województwa niedaleko ważnego ośrodka miejskiego jakim jest aglomeracja trójmiejska.

W badaniu ankietowym analizowano także istniejące powiązania i zależności między Miastem i Gminą, a także bliższym i dalszym otoczeniem w zakresie realizacji przez mieszkańców podstawowych funkcji życiowych.

Wykres 10: Analiza miejsca realizacji podstawowych funkcji życiowych przez mieszkańców MOF Kościerzyna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankiety internetowej.

Jak wskazują odpowiedzi ponad połowa respondentów (58,6%) pracuje w tej samej jednostce, w której mieszka. Z kolei z usług edukacyjnych (szkoła, studia, kursy) w swojej gminie korzysta tylko 36,2%. Taki wynik może być efektem tego, że w badaniu nie wzięła udziału żadna osoba w wieku poniżej 18 r. ż.

Podkreślić należy również duży odsetek wskazań korzystania przez respondentów z rozrywki i oferty kulturalnej poza terenem powiatu (48,3%). Potwierdza to wcześniejsze opinie na temat niskiej oceny jakości i różnorodności wydarzeń kulturalno-rozrywkowych na terenie MOF.

Ponad 77% respondentów wskazało, że małe, codzienne zakupy realizuje w swojej najbliższej okolicy. Odsetek ten spada do 56,9% w przypadku zakupów dużych. Tu odnotowany został wzrost liczby odpowiedzi „w innym miejscu” poza powiatem (z 1,7% do 19%).

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji w różnych obszarach, które mają decydujący wpływ na rozwój i jakość życia. Służy uporządkowaniu i segregacji informacji zebranych w diagnozie i uzyskanych od mieszkańców. Dzięki temu stanowi użyteczne narzędzie przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Silne i słabe strony traktuje się jako czynniki wewnętrzne, na które można oddziaływać, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu. Można również dokonać podziału na czynniki pozytywne, czyli atuty i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Mocne strony, czyli atuty (czynniki wewnętrzne pozytywne) należy rozumieć jako jego walory, które w sposób pozytywny wyróżniają Obszar w otoczeniu i w konfrontacji z konkurencją. **Słabe strony** (czynniki wewnętrzne negatywne) to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji.

Szanse (czynniki zewnętrzne pozytywne) to zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane staną się impulsem do rozwoju oraz osłabią zagrożenia. **Zagrożenia** (czynniki zewnętrzne negatywne) – to wszystkie czynniki zewnętrzne, które postrzegamy jako bariery rozwoju czy utrudnienia.

Należy jednak podkreślić, że niektóre czynniki mogą stanowić w zależności od kontekstu, zarówno szansę, jak i zagrożenie.

O ile możliwość kreowania i wzmocnienia mocnych stron oraz niwelowanie słabości jest zależne od działań MOF, o tyle zarówno na szanse jak i zagrożenia wynikają z otoczenia i na ich występowanie mają wpływ inne podmioty. Można je jednak przewidzieć i dostosowywać się.

Analizę SWOT dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna opracowano na podstawie diagnozy oraz wyników badań ankietowych wśród mieszkańców w 3 obszarach tematycznych wskazanych dla MOF:

- społecznym,
- gospodarczym,
- przestrzenno-środowiskowym.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ położenie w centralnej części regionu ▪ bardzo wysoki odsetek obszarów chronionych, co pozytywnie wpływa na atrakcyjność turystyczną regionu; ▪ dziedzictwo kulturowe materialne i niematerialne; ▪ potencjał medyczny Ziemi Kościerskiej oparty na Szpitalu Specjalistycznym w Kościerzynie oraz możliwościach leczenia uzdrowiskowego wynikającego z walorów środowiskowych Kaszub ; ▪ wypracowane formy kontaktu pomiędzy samorządami powiatu – członkami Partnerstwa; ▪ działalność Inkubatora Przedsiębiorczości w Kościerzynie; ▪ dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna; ▪ coraz wyższy poziom bezpieczeństwa drogowego – spadek liczby wypadków drogowych w powiecie kościerskim; ▪ tereny, które można wykorzystać pod rozwój działalności produkcyjnej, w tym w „Kościerskiej Strefie Aktywności Gospodarczej”; ▪ dobre warunki do rozwoju branży drzewnej, budowlanej i niektórych gałęzi przemysłu o małej uciążliwości dla środowiska; ▪ znaczna liczba małych podmiotów gospodarczych lokujących się na terenie Miasta Kościerzyna; ▪ rosnący popyt na produkty regionalne, ekologiczne i tradycyjne; ▪ rozpoznawalność regionu „Kaszuby”.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zły stan infrastruktury drogowej; ▪ wysoki, lecz stabilny poziom bezrobocia; ▪ intensyfikacja negatywnych zjawisk społecznych (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie); ▪ brak wspólnej oferty turystycznej; ▪ nieskuteczna promocja gospodarcza i turystyczna obszaru (szczególnie w Internecie); ▪ ograniczony dostęp do usług medycznych (zwłaszcza do Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej); ▪ żłobki a także szkoły ponadpodstawowe zlokalizowane są wyłącznie na terenie Miasta Kościerzyna; ▪ niedostosowanie oferty przedszkolnej i szkolnej w Gminie Wiejskiej Kościerzyna do potrzeb rodziców pracujących w Mieście Kościerzyna; ▪ roczny spadek wyników egzaminacyjnych w szkołach podstawowych na terenie MOF; ▪ niewykorzystany potencjał organizacji pozarządowych; ▪ obszary chronione ograniczające możliwości rozwoju niektórych branż przemysłu; ▪ ograniczony dostęp do Internetu szerokopasmowego na obszarach wiejskich ▪ brak dużych zakładów pracy stanowiących potencjalne miejsce pracy dla mieszkańców; ▪ niski poziom przedsiębiorczości oraz brak dużych podmiotów gospodarczych – istniejące podmioty nie są w stanie zapewnić wystarczającej liczby miejsc pracy; ▪ brak rozpoznawalnej marki obszaru funkcjonalnego; ▪ niski stopień uzbrojenia terenów inwestycyjnych; ▪ słabe lub średnie warunki glebowe; ▪ niepełne wykorzystanie posiadanych zasobów, szczególnie dla rozwoju turystyki i innych obszarów działalności gospodarczej; ▪ przekroczone normy zanieczyszczenia powietrza w Mieście (w szczególności

	<p>pyłem zawieszonym oraz benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM10);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ brak wsparcia dla sektora kreatywnego w MOF; ▪ niższe wynagrodzenie brutto w regionie od średniej wojewódzkiej; ▪ niska wartość środków pozyskanych z unii europejskiej per capita w MOF w stosunku do średniej w kraju wynikająca z braku doświadczeń w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych; ▪ ograniczony dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w Gminie Kościerzyna; ▪ zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym, w tym osób zdolnych do pracy; ▪ zmniejszający się przyrost naturalny i zwiększający się odsetek osób starszych generujący zapotrzebowanie na usługi dla seniorów; ▪ suburbanizacja w MOF; ▪ brak specjalistów w zakresie ochrony zdrowia;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa stanu środowiska spowodowana inwestycjami infrastrukturalnymi; ▪ możliwość pozyskania środków unijnych; ▪ projekt „Kościerskie Strefy Aktywności Gospodarczej – przygotowanie dokumentacji strategicznej i techniczno-kosztorysowej”; ▪ możliwość rozwoju oferty opartej o leczenie i rehabilitację; ▪ rozwój OZE; ▪ tworzenie klimatu sprzyjającego przedsiębiorczości; ▪ rozwój szkolnictwa zawodowego; ▪ rozwój infrastruktury turystycznej; ▪ uruchomienie Pomorskiej Kolei Metropolitalnej; ▪ pozyskanie nowych inwestorów; ▪ dobre warunki do rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego; ▪ Korzyści demograficzno-gospodarcze związane z napływem imigrantów (m.in. zwiększenie liczby osób w wieku produkcyjnym);	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odpływ młodych i dobrze wykształconych ludzi do innych ośrodków miejskich tj. Trójmiasto i za granicę; ▪ ukierunkowanie polityki regionalnej na obszary metropolitarne; ▪ wzrastający poziom zadłużenia samorządów wynikający z ogólnopolskiej tendencji; ▪ zaniechanie działań ukierunkowanych na budowę marki powiatu kościerskiego; ▪ powstawanie kolejnych sklepów wielkopowierzchniowych; ▪ starzenie się społeczeństwa; ▪ spowolnienie wzrostu gospodarczego kraju; ▪ silna konkurencja w sektorze turystyki ze strony innych regionów Polski; ▪ niska atrakcyjność Ziemi Kościerskiej dla inwestorów zewnętrznych; ▪ utrudnienia dla rozwoju gospodarczego spowodowane restrykcyjnymi przepisami dotyczącymi ochrony przyrody;

- Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz tworzenie zielonej infrastruktury.
- postępujące zmiany klimatu, ryzyko występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych;
- rosnąca antropopresja;
- system kształcenia niedostosowany do potrzeb rynku pracy.

6. Cele strategiczne rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych oraz oczekiwane rezultaty planowanych działań

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna, sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej Obszaru oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych określono 3 cele strategiczne, zgodne z obszarami polityki zrównoważonego rozwoju, którymi są:

1. MOF Kościerzyny: obszarem bardziej zielonym
2. MOF Kościerzyny: obszarem bardziej mobilnym
3. MOF Kościerzyny: obszarem spójnym społecznie

Cel 1. MOF Kościerzyna: obszarem bardziej zielonym, wpisuje się w priorytet 2 Funduszy Europejskich dla Pomorza na lata 2021-2027. Przypisany do niego cel szczegółowy (i) zakłada wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych. W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego ZIT, jednak współcześnie planowanie przestrzenne priorytetowo traktuje nie tylko infrastrukturę, ale również środowisko. Potrzeby wskazują potrzebę integracji inwestycji mających wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego oraz przeciwdziałania skutkom zmian klimatu. Zintegrowane działanie wszystkich interesariuszy jest niezbędne do uzyskania efektu skali i od niego zależy skuteczne wdrożenie przedsięwzięć ponadlokalnych, czego wyrazem jest przedmiotowa strategia. Należy skupić swoje działania na celu strategicznym, jakim jest ochrona istniejących zasobów przyrody, zwłaszcza Gminy Kościerzyna jako miejsca dla zrównoważonej turystyki (w tym zdrowotnej). Zachowanie walorów środowiskowych jest istotnym komponentem budującym atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną terenu oraz wpływa pozytywnie na jakość życia mieszkańców MOF i partnera.

Priorytet 2 FEP 2021-2027 w ramach ZIT zakłada także realizację celu szczegółowego (iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego oraz celu szczegółowego (vii): wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.

Zakres wsparcia poszczególnych działań określa dokument Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027.

Cel 1.	Priorytet FEP	Opis Priorytetu FEP	Cel szczegółowy FEP	Opis celu szczegółowego FEP	Oczekiwane rezultaty
MOF Kościerzyna: obszarem bardziej zielonym	Priorytet 2: Fundusze Europejskie dla zielonego Pomorza	Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych. Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju. Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasoooszczędnej.	cel szczegółowy (i): wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	W obszarze poprawy efektywności energetycznej wspierane będą kompleksowe przedsięwzięcia termomodernizacyjne.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększająca się liczba obiektów zasilanych odnawialnymi źródłami energii; ▪ Zwiększająca się liczba obiektów komunalnych poddanych termomodernizacji; ▪ Stworzenie systemów magazynowania wodami opadowymi m.in. poprzez systemy małej retencji; ▪ Wzmacnianie i zachowanie przyrody, różnorodności biologicznej oraz budowa zielonej infrastruktury; ▪ Ograniczenie zanieczyszczeń środowiska.
			cel szczegółowy (iv): wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	W ramach celu szczegółowego wspierane będą przedsięwzięcia zwiększające poziom adaptacyjności oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu.	
			cel szczegółowy (vii): wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Wspierane będą projekty mające na celu: poprawę stanu cennych gatunków i ich siedlisk oraz ochronę ekosystemów; ochronę wód i ekosystemów od wód zależnych, w szczególności jezior; ochronę i przywracanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych w szczególności na obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz terenach zurbanizowanych	

Oczywiście poza powyższym wskazane działania nie będą ograniczać się wyłącznie do inwestycji, które mają zostać wsparte środkami UE, ale także własnymi poszczególnych interesariuszy.

Cel 2. MOF Kościerzyna: obszarem bardziej mobilnym, wpisuje się w priorytet 3 Funduszy Europejskich dla Pomorza na lata 2021-2027. Przypisany do niego cel szczegółowy (viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej. W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego ZIT.

Cel 2 ma również wpływ na rozwój sfery gospodarczej w granicach MOF Kościerzyna. Zapewnienie zróżnicowanej infrastruktury transportowej stanowi determinantę wzrostu lokalizacji przedsiębiorstw w danym obszarze. Ten cel strategiczny odwołuje się bezpośrednio do integracji obszaru. Transport publiczny, komunikacja, rozwój ponadlokalnej sieci TRS, działań planistycznych we współpracy z Urzędem Marszałkowskim (inwestycje strategiczne województwa) oraz dokonywanie analiz przestrzennych z punktu widzenia całego organizmu, jakim jest MOF to wyzwanie długofalowe. Dokument uwzględnia planowane do realizacji w horyzoncie Strategii ZIT działania poziomu krajowego i regionalnego (inwestycyjne i organizacyjne np. przebudowa i elektryfikacja linii kolejowej nr 201, przebudowa drogi wojewódzkiej nr 221, czy też oferty publicznego transportu zbiorowego na poziomie regionalnym), a jednocześnie identyfikuje działania (inwestycyjne, organizacyjne, regulacyjne i miękkie) w zakresie transportu i mobilności, które mają podejmować interesariusze polityki transportowej MOF zgodnie z poniższymi rekomendacjami i założeniami:

- efektywne zarządzanie całym obszarem nie poprzez wspólne działania na rzecz ograniczenia suburbanizacji, reurbanizację Kościerzyny jako ośrodka miejskiego,
- zbudowanie konkretnego planu rozwojowego odnoszącego się do faktycznie istniejących zasobów i potencjałów (w tym jego ograniczonej z natury rzeczy przestrzeni) w postaci analizy transportowej i modelu transportowego (zgodny z modelem wojewódzkim),
- integrację transportu (autobusy-pociągi na terenie MOF i partnera, a dalej w kierunku metropolii trójmiejskiej), co jest szczególnie ważne dla mieszkańców, ponieważ umożliwia i ułatwia korzystanie z usług społecznych i publicznych, dotarcie do pracy czy placówek szkolnych.

Zalecane minimum, wynikające z polityki zrównoważonego rozwoju, to podjęcie działań zmierzających do zatrzymania obecnego trendu spadku udziału podróży realizowanych transportem zbiorowym, a następnie działań promujących jego rozwój. Istotnym kierunkiem rozwoju komunikacji zbiorowej w powiecie kościerskim będzie jej integracja w ramach całego systemu transportu publicznego (obejmującego również wojewódzkie przewozy kolejowe i autobusowe, komunikację miejską, przewozy komercyjne i przewozy gminne) z uwzględnieniem motoryzacji indywidualnej, ruchu rowerowego i pieszego. Kierunki rozwoju transportu publicznego w powiecie kościerskim będą zgodne z uregulowaniami zawartymi w dokumentach strategicznych krajowych i wojewódzkich. W szczególności podejmować się będzie działania zmierzające do zmniejszenia niedogodności transportu publicznego, takich jak: zbyt niska dostępność komunikacyjna, uciążliwość przesiadek i słabe skoordynowanie różnych środków transportu zbiorowego. Działania te będą realizowane poprzez: modernizację regionalnego węzła integracyjnego i przystanków przesiadkowych – w celu dostosowania ich do wymogów określonych w planach transportowych;

Jednocześnie warto podkreślić znaczenie ekonomiczne i finansowe tych działań. Powinny one ograniczyć koszty związane chociażby z: dublowaniem infrastruktury, co jest najbardziej widoczne w przypadku usług publicznych oraz uzbrajaniem terenów przede wszystkim pod funkcje mieszkaniowe.

Zakres wsparcia poszczególnych działań określa dokument Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027.

Cel 2.	Priorytet FEP	Opis Priorytetu FEP	Cel szczegółowy FEP	Opis celu szczegółowego FEP	Oczekiwane rezultaty
MOF Kościerzyna: obszarem bardziej mobilnym	Priorytet 3: Fundusze europejskie dla mobilnego Pomorza	Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem oraz zrównoważonej mobilności miejskiej.	cel szczegółowy (viii): wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Wspierane będą działania prowadzące do wzrostu znaczenia zrównoważonej zbiorowej i indywidualnej mobilności miejskiej, realizowane w miastach i ich obszarach funkcjonalnych. Przedmiotem interwencji będą wyłącznie inwestycje zgodne z zapisami Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie mobilności i komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój transportu alternatywnego przy wykorzystaniu rozwijającej się sieci pieszo-rowerowej; Stworzenie spójnej sieci komunikacji rowerowej poprzez uzupełnienie brakujących ciągów komunikacyjnych.

Cel uwzględnia kompleksowe spojrzenie na problematykę transportu na terenie MOF Kościerzyna, zgodnie z inwestycjami przedstawionymi w diagnozie (m.inn. DW 214, rozbudowa linii kolejowej). W ramach formułowania modelu transportowego MOF i partner ukierunkują się na wspólne planowanie przestrzenne, gdyż należy wzmocnić dostępność komunikacyjną MOF-u szczególnie w kontekście potrzeby tworzenia dróg dojazdowych do obwodnicy Kościerskiej i dalej do DK20, DW 214 i 221 oraz budowę (integrację) sieci dróg gminnych i powiatowych, czy też uzupełniania jej o punkty węzłowe również o intermodalnym charakterze (także rozwój sieci kolejowej). Szczególnie wspierane będą działania spójne ze Strategią Województwa Pomorskiego 2030.

Cel ten wiąże się z ochroną środowiska i uwzględnia poprawę jakości powietrza oraz innowacje w postaci rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych z upowszechnianiem elektromobilności oraz aktywności tras i ścieżek rowerowych (m.in. tam gdzie mogą one pełnić funkcje komunikacyjne).

Jednym z głównych mechanizmów finansowania wspierającym realizację RPS oraz kluczowych przedsięwzięć związanych z realizacją Strategii będą środki pozostające w dyspozycji Pomorskiego Funduszu Rozwoju i środki publiczne krajowe (rządowe, regionalne, lokalne).

Braku odniesienia się do działań MOF odnoszących się do Braku odniesienia się do działań regulacyjnych w MOF wynikających z potrzeb zmian w obsłudze transportowej obszaru centralnego MOF w związku z funkcjonującą od kilku lat obwodnicą Kościerzyny w ciągu drogi krajowej nr 20 (np. strefy ruchu uspokojonego i tempo30, stref płatnego parkowania i ruchu ograniczonego (np. towarowego, wysokoemisyjnego), itp.

Cel 3 MOF Kościerzyna: obszarem spójnym społecznie wpisuje się w priorytet 5 Funduszy Europejskich dla Pomorza na lata 2021-2027. Przypisany do niego cel szczegółowy (i): Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów. W ramach realizacji Celu przewiduje się zastosowanie instrumentu terytorialnego ZIT.

Założenia celu 3 związane są również z rozwojem gospodarczym na obszarze MOF Kościerzyna. Wzrost liczby imigrantów oznacza jednoczesny napływ osób w wieku produkcyjnym o zróżnicowanym wykształceniu, co sprzyja rozwojowi różnych działów gospodarki. W tym aspekcie istotnym jest, by w ramach adaptacji zawodowej imigranci mieli możliwość otrzymania wsparcia społecznego i edukacyjnego.

Cel 3 MOF Kościerzyna: obszarem spójnym społecznie, znajduje swoje przełożenie także w priorytecie 6. W ramach ZIT zakłada się w nim realizację celu szczegółowego (v) – zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.

Szerzej poza środkami ZIT ma wyznaczać kierunki działania mające na celu wzrost warunków bytowych, poczucia bezpieczeństwa, potrzeb żywnościowych, socjalnych oraz edukacyjnych. Dalej interesariusze MOF będą realizować przedsięwzięcia podnoszące atrakcyjność MOF jako miejsca do życia, czyli tworzenie przyjaznej przestrzeni dla mieszkańców, w której znajdą dla siebie propozycję spędzania czasu wolnego dostosowaną do ich potrzeb.

Zakres wsparcia poszczególnych działań określa dokument Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027.

Cel 3.	Priorytet FEP	Opis Priorytetu FEP	Cel szczegółowy FEP	Opis celu szczegółowego FEP	Oczekiwane rezultaty
<p>MOF Kościerzyna: obszarem o silniejszym wymiarze społecznym</p>	<p>Priorytet 5: Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS+)</p>	<p>Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych</p>	<p>Cel szczegółowy (f): Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami</p>	<p>W obszarze edukacji przedszkolnej, wspierane będą działania kompleksowe, mające na celu podniesienie jej jakości i dostępności, przede wszystkim poprzez: zajęcia wspierające rozwój kompetencji kluczowych dzieci (w tym dzieci z doświadczeniem migracji), jak np. zajęcia prowadzone przez specjalistów (psychologia, logopedia, diagnozowanie, integracja sensoryczna itp.); podniesienie kompetencji nauczycieli w ramach doskonalenia zawodowego w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci, przygotowania ich do samodzielnego uczenia się, realizacji zindywidualizowanego wsparcia dziecka, a także prowadzenia zajęć stymulujących rozwój</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie poziomu edukacji przedszkolnej w granicach MOF; ▪ Zwiększenie integracji społecznej wśród mieszkańców MOF; ▪ Zwiększająca się liczba mieszkańców pochodzenia innego niż polskie; ▪ Zwiększona dostępność oferty edukacyjnej dla międzynarodowych mieszkańców MOF; ▪ Wykształcona kadra administracyjna wspierająca imigrantów w Kościerzynie; ▪ Zwiększenie współpracy jednostek samorządowych należących do MOF.

Cel 3.	Priorytet FEP	Opis Priorytetu FEP	Cel szczegółowy FEP	Opis celu szczegółowego FEP	Oczekiwane rezultaty
				<p>psychiczny i fizyczny dzieci; wspieranie tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego. Uzupełniająco, w ramach szerszych projektów: wprowadzanie rozwiązań organizacyjnych i metodycznych wpływających na efektywność kształtowania kompetencji kluczowych; budowanie tożsamości regionalnej; podnoszenie kompetencji w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.</p>	
			<p>cel szczegółowy (i): Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów</p>	<p>W obszarze systemowej integracji imigrantów (w tym repatriantów) wspierane będą kompleksowe przedsięwzięcia realizowane przez JST wykorzystujące w pierwszej kolejności ogólnie dostępne instrumenty włączenia i aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej,</p>	

Cel 3.	Priorytet FEP	Opis Priorytetu FEP	Cel szczegółowy FEP	Opis celu szczegółowego FEP	Oczekiwane rezultaty
				kulturalnej i zdrowotnej	
	Priorytet 6: Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR),	Wsparcie działań związanych z zatrudnieniem ludzi młodych oraz innowacyjnych działań społecznych.	cel szczegółowy (v): zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.	W ramach Celu wspierane będą działania na rzecz dostosowania zasobów organizacyjnych systemu ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb i populacyjnych wyzwań zdrowotnych oraz poprawy dostępności do skutecznych i efektywnych kosztowo metod profilaktyki, diagnostyki i terapii zgodnie z postępowaniem wiedzy medycznej i uwzględnieniem osiągnięć nowoczesnych technologii, a także – jako element kompleksowych projektów –	

Cel 3.	Priorytet FEP	Opis Priorytetu FEP	Cel szczegółowy FEP	Opis celu szczegółowego FEP	Oczekiwane rezultaty
				<p>rozwój obszaru e-zdrowia (w tym telemedycyny i teleopieki).128129</p> <p>172 W ramach Celu przewiduje się realizację przedsięwzięcia strategicznego koordynowanego przez SWP,</p> <p>wynikającego z RPS w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i wrażliwości społecznej pn. „Jakość i bezpieczeństwo w podmiotach leczniczych”, w zakresie wdrożenia, monitorowania i rozszerzania</p> <p>wieloletniego planu działań w zakresie doskonalenia jakości rzeczywistej usług zdrowotnych poprzez</p> <p>Program doskonalenia jakości w jednostkach wykonujących działalność</p>	

Cel 3.	Priorytet FEP	Opis Priorytetu FEP	Cel szczegółowy FEP	Opis celu szczegółowego FEP	Oczekiwane rezultaty
				leczniczą, dla których podmiotem tworzącym lub właścicielem jest Województwo Pomorskie.	

W ramach projektów realizowanych poza ramami ZIT, Gmina Kościerzyna planuje realizację zestawionych poniżej projektów. Są to inwestycje związane z rozwojem infrastruktury technicznej, obszarów sportowo-rekreacyjnych, dostępności edukacyjnej oraz wprowadzaniem Odnawialnych Źródeł Energii na terenie Gminy i poszerzeniem zasobu mieszkań komunalnych.

Tabela 50: Planowane przedsięwzięcia w granicach MOF Kościerzyna realizowane poza ramami ZIT

Nazwa projektu	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźniki osiągnięcia działań
<i>Budowa oczyszczalni ścieków w m. Juszki z odprowadzeniem ścieków oczyszczonych do rzeki Wierzyca w m. Nowa Kiszewa</i>		<ul style="list-style-type: none"> Liczba budynków Gminy Kościerzyna włączonych do systemu skanalizowania (szt.),
<i>Budowa oczyszczalni ścieków w m. Szenajda z odprowadzeniem ścieków oczyszczonych do rzeki Wierzyca w m. Nowa Kiszewa</i>		<ul style="list-style-type: none"> Liczba budynków Gminy Kościerzyna włączonych do systemu zwodociągowania (szt.),
<i>Budowa oczyszczalni ścieków w m. Nowa Kiszewa z odprowadzeniem ścieków oczyszczonych do rzeki Wierzyca w m. Nowa Kiszewa</i>	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie zakresu skanalizowania i zwodociągowania budynków zlokalizowanych w granicach Gminy Kościerzyna	<ul style="list-style-type: none"> Długość sieci kanalizacyjnej w Gminie Kościerzyna (km),
<i>Budowa oczyszczalni ścieków w m. Stawiska z odprowadzeniem ścieków oczyszczonych do rzeki Wierzyca w m. Nowa Kiszewa.</i>		<ul style="list-style-type: none"> Długość sieci wodociągowej w Gminie Kościerzyna (km).
<i>Rozbudowa sieci kanalizacyjnych i wodociągowych na terenie Gminy Kościerzyna</i>		<ul style="list-style-type: none"> Liczba budynków objętych systemem uzdatniania wody (szt.).
<i>Budowa Stacji Uzdatniania Wody w Grzybowie</i>		
<i>Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody we Wdzydzach</i>	<ul style="list-style-type: none"> Dostarczenie wody pitnej zdanej do spożycia, wolnej od bakterii do większej liczby budynków zlokalizowanych w granicach Gminy Kościerzyna	

<p>Remont drogi wojewódzkiej nr 221</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Usprawnienie komunikacji; • Zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego; • Uatrakcyjnienie obszaru dla inwestorów; • Zmniejszony czas dojazdu do metropolii trójmiejskiej.	<ul style="list-style-type: none"> • Czas dojazdu do miejsc (zamieszkania, miejsc pracy, koncentracji usług) (min.); • Liczba wypadków drogowych (szt.);
<p>Rozbudowa sieci dróg gminnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Usprawnienie komunikacji • Zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego; • Uatrakcyjnienie gminy dla inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> • Czas dojazdu do miejsc (zamieszkania, miejsc pracy, koncentracji usług) (min.); • Liczba wypadków drogowych (szt.); • Łączna długość chodników (km); • Łączna długość dróg rowerowych (km).
<p>Zagospodarowanie parku pałacowego w Pucu</p> <p>Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w miejscowości Kościerzyna Wybudowanie</p> <p>Budowa obiektów budowlanych drogowej infrastruktury technicznej Miejsce Obsługi Rowerzystów w miejscowości Wieprznica</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru Gminy, • Wykorzystanie potencjału kulturalno-przestrzennego obszaru, • Promocja aktywnego spędzania wolnego czasu.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających z obiektów na zagospodarowanych

Budowa boisk wielofunkcyjnych w Nowej Wsi Kościerskiej i innych miejscowościach Gminy Kościerzyna		obszarach (osoby/rok),
Budowa obiektu zaplecza sanitarno szatniowego stadionu na terenie rekreacyjna – sportowym w miejscowości Mały Klincz		• Liczba wydarzeń sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych organizowanych na obszarach projektowych (szt.).
Budowa przystani kajakowo-żeglarskiej we Wdzydżach		
Rozbudowa kąpieliska gminnego w Dobrogoszczy		
Budowa strefy sportowo-rekreacyjnej w miejscowości Dobrogoszcz		
Budowa hali sportowej w Łubianie		
Zagospodarowanie terenu sołeckiego w Skorzewie (okolice placu zabaw)		
Budowa budynku świetlicy wiejskiej w Sarnowach		
Budowa wiaty w miejscowości Nowy Podleś		
Modernizacja placów zabaw oraz budowa siłowni na świeżym powietrzu na terenie Gminy Kościerzyna.		
Rozbudowa przedszkola w Nowym Klinczu		
Remont dachu budynku przedszkola w miejscowości Kłobuczyno		• Liczba dzieci zamieszkałych w Gminie Kościerzyna uczęszczających do przedszkola objętego inwestycją (os.)
Budowa szkoły w Skorzewie,		
Remont oraz wymiana źródła ciepła w budynku szkoły podstawowej w Niedamowie	• Zwiększenie oferty dydaktycznej dla dzieci zamieszkałych w Gminie Kościerzyna	
Dach budynku szkoły w miejscowości Korne		
Remont łazienek w Szkole odstawowej w Wielkim Podlesiu		
Wymiana taboru transportowego służącego dowozowi dzieci do szkół Gminy Kościerzyna	• Zwiększenie dostępności komunikacyjnej dla dzieci uczęszczających do szkół w Gminie Kościerzyna	• Liczba dzieci korzystających z dowozów do szkół (os.),

<p>Rozbudowa instalacji fotowoltaicznych zasilających obiekty gminne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie kosztów pozyskania energii elektrycznej, • promocja instalacji fotowoltaicznych (OZE) na terenie Gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Średni czas dojazdu dzieci do szkół (20min.). • Koszty pozyskania energii (zł), • Liczba nowopowstałych instalacji fotowoltaicznych (OZE) na terenie Gminy (szt.).
<p>Budowa nowych mieszkań komunalnych na terenie Gminy Kościerzyna</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie ofert mieszkaniowej dla mieszkańców Gminy Kościerzyna	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowopowstałych mieszkań komunalnych (szt.), • Liczba osób korzystających z nowopowstałych mieszkań komunalnych (os.).

Źródło: Opracowanie własne.

7. Wykaz projektów ze wskazaniem zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału obszaru

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ogólnego strategia terytorialna powinna zawierać opis zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału danego obszaru (art. 29, pkt 1 lit. c). Strategia zawierać także może wykaz operacji, które mają być wspierane.

W ramach prac nad Strategią zdefiniowane zostały projekty, które stanowią odpowiedzi na wyzwania, jakie zdiagnozowane zostały w oparciu o wyniki analizy potrzeb rozwojowych i potencjału MOF Kościerzyna. Projekty te zostały zdefiniowane na podstawie następujących kryteriów stanowiących jednocześnie wnioski z części diagnostycznej niniejszego dokumentu:

- konieczność realizacji przedsięwzięć związanych z ograniczeniem kosztów ogrzewania i klimatyzowania budynków, a także zwiększenie efektywności energetycznej na obszarze MOF Kościerzyna;
- przeciwdziałanie globalnym zmianom klimatu, w tym pogłębiającemu się deficytowi opadów oraz zagospodarowanie wód opadowych, tzw. „mała retencja”;
- konieczność realizacji przedsięwzięć związanych z dbałością o walory przyrodnicze, które stanowią ważny element rozwoju turystyki na obszarze MOF Kościerzyna;
- potrzeba rozbudowy infrastruktury rowerowej, która stanowić będzie alternatywę dla komunikacji samochodowej i kolejowej;
- w związku z rosnącą liczbą imigrantów na obszarze MOF Kościerzyna, istnieje potrzeba realizacji przedsięwzięć związanych z aktywizacją społeczną i edukacyjną dedykowanych dla cudzoziemców;
- potrzeba poszerzenia zakresu wsparcia systemów Podstawowej Opieki Zdrowotnej oraz opieki rodzinnej i środowiskowej w obszarze MOF Kościerzyna.

Propozycje projektów z podziałem na cele polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027 (CP) zebrane zostały poniżej. Dokonano podziału projektów na listę główną oraz listę rezerwową.

Lista główna:

Propozycje projektów (operacji) dla MOF Kościerzyna w ramach CP 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa

Tytuł przedsięwzięcia	Efektywność energetyczna Kompleksowa termomodernizacja w budynkach użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Kościerzyna i Miasta Kościerzyna
------------------------------	---

Lider oraz partnerzy	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych)	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lokale mieszkalne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej (sztuki) – 81 (Miasto Kościerzyna) • Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (sztuki) – 11 (Miasto Kościerzyna), - 12 (Gmina Kościerzyna) • Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej (m²) • Liczba zmodernizowanych indywidualnych źródeł ciepła (sztuki) – 96 (Miasto Kościerzyna) – 14 (Gmina Kościerzyna). • Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby) <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i cieplnej (MWh/rok) • Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok) • Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej (MWh/rok) • Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) (MWh/rok) • Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO₂/rok)
Zakres przedmiotowy	Kompleksowa termomodernizacja w budynkach użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Kościerzyna i Miasta Kościerzyna. Termomodernizacja, wymiana źródeł ciepła wskazanych w audytach wraz z wymianą oświetlenia oraz montażem fotowoltaiki w Gminie Kościerzyna w 12 budynkach oraz w Mieście Kościerzyna w 11 budynkach.
Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	5.085.573 EUR

Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	3.166.314 EUR
Czas realizacji	2024-2027
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	Priorytet 2: Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza, cel szczegółowy (i): wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

Tytuł przedsięwzięcia	Regulacja zlewni rzeki Bibrowej – Budowa kanału ulgi
Lider oraz partnerzy	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	Miasto Kościerzyna
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych)	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Pojemność obiektów małej retencji: ok. 2000 m³. Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej – ... osoby 22,5 tys
Zakres przedmiotowy	Niniejsza inwestycja obejmuje następujący zakres prac: <ol style="list-style-type: none"> Komora wlotowa z regulacją przepływu Kanał ulgi grawitacyjny Kanał długości 265,35m, o średnicy 1200mm <ol style="list-style-type: none"> Układ koryt otwartych Koryta otwarte będą prowadzić wody od kanału ulgi zamkniętego do miejsca włączenia kanału ulgi do istniejącego koryta rzeki Bibrowej: <ul style="list-style-type: none"> - niecka wypadowa - otwarte koryto o długości ok. 60m z dodatkowym uszczelnieniem geomembraną, o szerokości dna 1,9m i nachyleniu skarp 1:1,5 (skarpy wewnętrzne), 1:2÷1:3 (skarpy zewnętrzne); skarpy i dno umocnione kamieniami – jest to koryto prowadzące wodę od niecki wypadowej do koryta dwudzielnego; - koryto otwarte dwudzielne w nasypie o długości łącznej ok. 220m, z dodatkowym uszczelnieniem geomembraną. Rów o szerokości dna 1,9m i nachyleniu skarp: 1:1,5

	<p>(skarpy wewnętrzne), 1:3 (skarpy zewnętrzne); skarpy i dno umocnione kamieniami;</p> <p>- koryto otwarte, wylotowe w nasypie o długości ok. 35m, z dodatkowym uszczelnieniem geomembraną, rów o szerokości dna ok. 1,9m i nachyleniu skarp 1:1,5 (skarpy wewnętrzne), 1:2÷1:3 (skarpy zewnętrzne); skarpy i dno umocnione kamieniami.</p> <p>4) Istniejący rów melioracyjny Rów przeznaczony do oczyszczenia i uformowania (częściowo umocniony). Szerokość dna 2,5m. Odcinek od miejsca połączenia nowego kanału ulgi z istniejącym rowem melioracyjnym do miejsca połączenia istniejącego rowu melioracyjnego z istniejącym korytem rzeki Bibrowej (km ~2+005m według kilometrażu rzeki Bibrowej) – około 47mb. oraz odcinek rowu powyżej miejsca włączenia kanału ulgi – około 33mb.</p> <p>5) Obiekty mostowe</p> <p>6) Przepusty</p> <p>7) Regulacja, kształtowanie i umocnienie istniejącego koryta rzeki Bibrowej</p> <p>8) Ścieżki pieszo-jezdne</p> <p>9) Likwidacja istniejącej kładki nad korytem rzeki Bibrowej</p>
Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	1.364.170 EUR
Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	1.119.612 EUR
Czas realizacji	2024-2026
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	<p>Priorytet 2: Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza</p> <p>Wspieranie przystosowanie się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</p>

Tytuł przedsięwzięcia	Ochrona walorów przyrodniczo-krajobrazowych w Kościerzynie poprzez wykonanie ARBORETUM STRZELNICA
Lider oraz partnerzy	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna, Nadleśnictwo Kościerzyna
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz	Miasto Kościerzyna (działka ewidencyjna nr 159/11)

ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych)	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu (1,55 ha) Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (22,5 tys. osób) Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (22,5 tys. osób)
Zakres przedmiotowy	Zlecenie wykonania koncepcji i projektu zagospodarowania terenu arboretum podmiotom specjalizującym się w planowaniu zielonej infrastruktury na terenach zurbanizowanych przy jednoczesnym wsparciu ośrodków naukowych. Wykonanie nasadzeń kolekcji drzew i krzewów aklimatyzowanych obcych oraz rodzimych gatunków roślin drzewiastych, krzewiastych oraz zielnych. Wykonanie infrastruktury towarzyszącej, w tym: grodzienia, systemu linii nawadniających, kroplujących, parkingów, ścieżek, wiat, ławek, oświetlenia itp. Grunt, na którym zaplanowano realizację niniejszej inwestycji stanowi integralną część korytarza ekologicznego regionalnego doliny Raduni i Motławy wpisanego w koncepcji sieci ekologicznej Województwa Pomorskiego, stanowi naturalny bufor pomiędzy terenem zurbanizowanym Miasta Kościerzyna, a rezerwatem florystycznym Strzelnica.
Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	308.519 EUR
Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	290.769 EUR
Czas realizacji	2024-2025
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	Priorytet 2: Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza, cel szczegółowy (vii): wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Tytuł przedsięwzięcia	Mobilność miejska Rozwój infrastruktury transportowej (Lokalnych Tras Rowerowych) na terenie ZIT MOF Kościerzyna
Lider oraz partnerzy	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna Obserwatorzy: Gmina Nowa Karczma, Powiat Kościerski,
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna, Gmina Nowa Karczma
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych)	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Wspierana infrastruktura rowerowa (km) - 22,2, • Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (sztuki) – 0 szt., • Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby) – 46.935 (stan na 2021 r.) Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (użytkownicy/rok) – 15000/rok
Zakres przedmiotowy	Budowa tras rowerowych LTR tj. Lokalnych tras rowerowych o łącznej długości ok. 23 km na terenie Miasta Kościerzyna, Gminy Kościerzyna, Gminy Nowa Karczma o charakterze ciągów rowerowo-piesznych w miejscach wysokiej mobilności. Budowa tras pozwalających dotrzeć do głównych generatorów ruchu pozwoli na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej. LTR trasy: <ul style="list-style-type: none"> • Trasa R20 Wielki Klincz – Nowy Barkoczyn (etap 1: W. Klincz-granica gminy – 2,7 km; etap 2: granica gminy – N. Barkoczyn – 2,6 km). Realizator etap 2: obserwator Gmina Nowa Karczma. • Mały Klincz – Wielki Klincz (od DW221 terenu zabudowanego – 1,9 km). • Budowa ścieżki rowerowej z Kościerzyny do Wdzydz przy drodze powiatowej 2403G – ok. 15 km (realizator: powiat kościerski).
Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	6.899.940 EUR
Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	4.546.364 EUR

Czas realizacji	2024-2027
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	Priorytet 3: Fundusze europejskie dla mobilnego Pomorza, cel szczegółowy (viii): wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

Propozycje projektów (operacji) dla MOF Kościerzyna w ramach CP 4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym

Tytuł przedsięwzięcia	Imigranci Aktywizacja zawodowa, społeczna i edukacyjna imigrantów na terenie MOF Kościerzyny
Lider oraz partnerzy	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych)	Wskaźnik produktu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie (osoby) – 134 Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu (osoby) – 122
Zakres przedmiotowy	W ramach zadania planowane jest przeprowadzenie kompleksowego wsparcia imigrantów i ich rodzin, w szczególności poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • pomoc psychologiczną, bytową, zdrowotną; • kursy języka polskiego i krzewienia kultury kaszubskiej oraz regionalizmu, w tym: szkolenie językowe dzieci oraz szkolenie językowe dorosłych wsparte praktyczną wiedzą z zakresu kultury i tradycji polskiej (zajęcia integracyjne z Polakami); • podnoszenie kompetencji zawodowych poprzez kursy i szkolenia, w dalszej perspektywie włączenie środowiska pracodawców w proces aktywizacji zawodowej, a także stworzenie punktu porad w zakresie doradztwa zawodowego i wsparcia psychologicznego dla imigrantów służącego podnoszeniu kwalifikacji zawodowych; • działania edukacyjne na rzecz rodzin imigrantów.

Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	447.690 euro
Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	380 537 EUR
Czas realizacji	2024-2027
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	Priorytet 5: Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS+), cel szczegółowy (i): wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym imigrantów.

Tytuł przedsięwzięcia	Rozwój świadczeń ambulatoryjnych oraz jednego dnia w Szpitalu Specjalistycznym w Kościerzynie sp. z o. o.
Lider oraz partnerzy	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna, Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie Sp. z o.o.
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	Miasto Kościerzyna, ul. A. Piechowskiego 36, 83-400 Kościerzyna
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych)	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (osoby/rok) – 31 000 • Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą (sztuki) – 1 • Ludność objęta projektami w ramach strategii ZIT (osoby) - 500. Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (użytkownicy/rok) – 30 500
Zakres przedmiotowy	W ramach przedsięwzięcia zaplanowano: <ul style="list-style-type: none"> • Wykonanie niezbędnych prac budowlanych związanych z modernizacją/dostosowaniem/remontem pomieszczeń; • Dostosowanie infrastruktury do wymagań osób ze szczególnymi potrzebami; • Dostawa i montaż niezbędnej aparatury oraz sprzętu medycznego;

	<ul style="list-style-type: none"> Dostawa i montaż niezbędnego wyposażenia niemedyceznego (meble, wyposażenie techniczne, sprzęt IT itp.). Planowana powierzchnia użytkowa: ok. 2500 m ² .
Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	975.638 EUR
Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	778.926 EUR
Czas realizacji	2024-2026
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	Priorytet 6: Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR), cel szczegółowy (v): zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej oraz wpieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.

Lista rezerwowa:

Propozycje projektów (operacji) dla MOF Kościerzyna w ramach CP 2 Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa

Tytuł przedsięwzięcia	Adaptacja do zmian klimatu Mała retencja wodna sposobem na zagospodarowanie wód opadowych na terenie ZIT MOF Kościerzyna - REZERWA
Lider oraz partnerzy	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	Gmina Kościerzyna (Wielki Klincz, Skorzewo, Nowy Klincz, Mały Klincz, Łubiana), Miasto Kościerzyna
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych)	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Pojemność obiektów małej retencji (m³) – 3500 Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu (ha) Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu (sztuki) Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)

	<p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej (osoby) • Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów) (osoby)
Zakres przedmiotowy	Budowa zbiorników retencyjnych/systemów odprowadzania wód deszczowych w Gminie Kościerzyna m.in. w miejscowościach Wielki Klincz, Skorzewo, Nowy Klincz, Kościerzyna, Mały Klincz, Łubiana z połączeniem do systemem kanalizacji deszczowej i odprowadzania wód w Mieście Kościerzyna, tam, gdzie to możliwe.
Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	1.244.328 EUR
Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	1.119.612 EUR
Czas realizacji	2024-2027
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	Priorytet 2: Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza, cel szczegółowy (iv): wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

Tytuł przedsięwzięcia	Bioróżnorodność i ochrona przyrody Opracowanie i wdrożenie programu odtwarzania różnorodności biologicznej - REZERWA
Lider oraz partnerzy	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych)	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu (ha) • Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)

	Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (osoby)
Zakres przedmiotowy	Rekultywacja, czyli usunięcie lub dezaktywacja biogenów w zbiornikach wodnych na terenie Miasta Kościerzyna i Gminy Kościerzyna, m.in. jeziora Jeziorko we Wdzydzach, jeziora Kapliczne w Kościerzynie i innych małych zbiorników wodnych zdegradowanych na terenie ZIT MOF Kościerzyna, a także rzeki Wierzyca.
Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	339.414 EUR
Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	290.769 EUR
Czas realizacji	2024-2027
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	Priorytet 2: Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza, cel szczegółowy (vii): wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Tytuł przedsięwzięcia	Mobilność miejska Rozwój infrastruktury transportowej (Lokalnych Tras Rowerowych) na terenie ZIT MOF Kościerzyna - REZERWA
Lider oraz partnerzy	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna Obserwatorzy: Gmina Nowa Karczma, Powiat Kościerski,
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	Gmina Kościerzyna, Miasto Kościerzyna
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych)	Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Wspierana infrastruktura rowerowa (km) – 5,6, • Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (sztuki) – 0 szt., • Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby) – 39.832 (stan na 2021 r.) Wskaźnik rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (użytkownicy/rok) – 15.000/rok

Zakres przedmiotowy	<p>Budowa tras rowerowych LTR tj. Lokalnych tras rowerowych o łącznej długości ok. 6 km na terenie Miasta Kościerzyna i Gminy Kościerzyna, o charakterze ciągów rowerowo-piesznych w miejscach wysokiej mobilności. Budowa tras pozwalających dotrzeć do głównych generatorów ruchu pozwoli na wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.</p> <p>LTR trasy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skorzewo – do granic Stężycy (DW 214 – 2 km). • Kościerzyna – Sarnowy (DW 214, fragment Mały Podleś-Sarnowy po przebudowie wiaduktu – 1,7 km). • Kościerzyna przy ulicy Przemysłowej (wzdłuż DW221) - 1,85 km,
Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	6.899.940 EUR
Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	4.546.364 EUR
Czas realizacji	2024-2027
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	Priorytet 3: Fundusze europejskie dla mobilnego Pomorza, cel szczegółowy (viii): wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

8. Powiązanie z dokumentami strategicznymi i politykami

Niniejsza Strategia Terytorialna ZIT jest dokumentem, który powstał na potrzeby realizacji Innego Instrumentu Terytorialnego dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna, utworzonego z inicjatywy 2 gmin z powiatu kościerskiego na mocy „Porozumienia Międzygminnego nr 1/2022 Wójta Gminy Kościerzyna i Burmistrza Miasta Kościerzyna z dnia 19 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kościerzyna mającego na celu współpracę jednostek samorządu terytorialnego w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna”.

Inicjatywa ta stanowi odpowiedź samorządów lokalnych na nowe wieloletnie ramy finansowe Unii Europejskiej na okres 2021–2027 oraz przyjęte priorytetowe cele polityki państw członkowskich.

Obecnie trwające prace nad opracowaniem regionalnych dokumentów określających sposób wydatkowania środków w nowej perspektywie w Polsce i województwie pomorskim stwarzają możliwość przygotowania pakietu projektów, które w momencie uruchomienia środków będą mogły zostać zrealizowane na terenie MOF.

Strategia terytorialna powstała zatem w oparciu o wytyczne rozporządzeń na poziomie Unii Europejskiej oraz na podstawie zapisów dokumentów strategicznych krajowych i województwa pomorskiego zarówno aktualnie obowiązujących jak i będących w procesie aktualizacji/opracowywania.

Spójność z dokumentami na poziomie europejskim

Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna znajdujący się w powiecie kościerskim przynależy do jednostki podziału statystycznego „Chojnicki” (NUTS 3). Został on utworzony do celów statystycznych 1 stycznia 2018 r. na mocy **Rozporządzenia Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniającego załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS)**. Według podziału statystycznego województwo pomorskie (NUTS 2) należy do makroregionu północnego (NUTS 1) i jest podzielone na pięć podregionów (NUTS 3) tj.: Trójmiejski, Gdański, Słupski, Starogardzki i Chojnicki. W ostatnim z wymienionych MOF Kościerzyna znajduje się w jego północno-wschodniej części.

Przepisy dotyczące wdrażania funduszy unijnych w nowej perspektywie finansowej zawarte są w **Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej**

Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej. Dokument ten określa przede wszystkim priorytetowe cele polityki unijnej na lata 2021-2027, w ramach, których realizowane będzie wsparcie (artykuł 5), jak również zasady prowadzenia zintegrowanej polityki rozwoju terytorialnego, która zakłada tworzenie innych narzędzi terytorialnych wspierających inicjatywy państw członkowskich (artykuły 28-34).

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia, „aby ugruntować podejście oparte na zintegrowanym rozwoju terytorialnym, inwestycje w formie narzędzi terytorialnych, takich jak zintegrowane inwestycje terytorialne, rozwój lokalny kierowany przez społeczność, [...] lub wszelkie inne narzędzia terytorialne wspierające inicjatywy opracowane przez państwa członkowskie, powinny opierać się na strategiach rozwoju terytorialnego i lokalnego. [...] Do celów zintegrowanych inwestycji terytorialnych i narzędzi terytorialnych opracowanych przez państwa członkowskie należy określić minimalne wymogi w odniesieniu do treści strategii terytorialnych. Za opracowanie i zatwierdzenie tych strategii terytorialnych powinny być odpowiedzialne odpowiednie instytucje lub podmioty. Aby zapewnić zaangażowanie odpowiednich instytucji lub podmiotów we wdrażanie strategii terytorialnych, takie instytucje lub podmioty powinny być odpowiedzialne za wybór operacji, które mają otrzymać wsparcie, lub też uczestniczyć w tym wyborze” (pkt 30).

Strategia terytorialna stanowi zatem odpowiedź gmin zrzeszonych w MOF Kościerzyna na wytyczne Parlamentu dotyczące zaangażowania podmiotów we wdrażanie założeń strategii terytorialnej, w tym przede wszystkim uczestnictwo w procesie wyboru operacji, które w ramach instrumentu będą realizowane. Samorządy opracowując i zgłaszając swoje projekty uwzględnione w Strategii wskazują na ich kluczowy charakter dla zapewnienia rozwoju Obszaru Funkcjonalnego i poprawy jakości życia mieszkańców.

Ponadto dzięki zaangażowaniu w proces opracowywania dokumentu Gminy Kościerzyna oraz Miasta Kościerzyna możliwe będzie optymalne wykorzystanie potencjału na szczeblu lokalnym. Jak wskazuje Rozporządzenie Ogólne w celu wzmocnienia i ułatwienia rozwoju lokalnego konieczne jest zbadanie potrzeb i potencjału, a także istotnych charakterystycznych cech społeczno-kulturowych obszaru oraz uwzględnienie zmian strukturalnych, budowy potencjału społeczności i stymulowanie innowacji. Kluczowe jest, aby odpowiedzialność za opracowanie i realizację strategii rozwoju lokalnego spoczywała na lokalnych grupach działania reprezentujących interesy społeczności.

Strategia terytorialna jest również merytorycznie zgodny z zapisami artykułu 29 Rozporządzenia Ogólnego, w którym opisane są elementy kluczowe dla strategii terytorialnych w rozumieniu przepisów unijnych. Zawiera zatem:

- a) opis obszaru geograficznego, którego dotyczy dana strategia;

- b) analizę potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- c) opis zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału danego obszaru;
- d) opis udziału partnerów w przygotowaniu strategii i jej realizacji;
- e) wykaz operacji, które mają być wspierane.

Wszystkie uwzględnione w Strategii terytorialnej projekty zgłoszone przez jednostki samorządowe zostały przyporządkowane poszczególnym celom polityki spójności Unii Europejskiej określonych w art. 5:

- CP2 bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa – dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej;
- CP3 lepiej połączona Europa – dzięki zwiększeniu mobilności;
- CP4 Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych;
- CP5 Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.

Ma to z jednej strony zapewnić ich zgodność z ogólnymi, priorytetowymi kierunkami wsparcia Unii, jak również dzięki wzajemnym powiązaniom zarówno w zakresie tematycznym jak i terytorialnym, wskazać na zintegrowany charakter działań podejmowanych w ramach Strategii terytorialnej.

Aby uszczegółwić i wzmocnić wykazanie wzajemnych powiązań między projektami posłużono się wymiarami i kodami rodzajów interwencji stanowiących Załącznik nr I do Rozporządzenia Ogólnego.

Ponadto kierując się zapisami art. 8 w prace nad przygotowaniem Strategii terytorialnej zaangażowane były zarówno podmioty publiczne i prywatne, reprezentujące władze lokalne i ponadregionalne (Starostwo Powiatowe, Rada Miasta, Rada Gminy Kościerzyna, Rda Gminy Nowa Karczma, Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie, NZOZ Kościerzyna), jak i interesariusze społeczni tj. organizacje pozarządowe (możliwość zgłaszania projektów do Strategii) oraz sami mieszkańcy (ankieta). Z kolei proces wdrażania dokumentu będzie koordynowany przez Komitet Sterujący składający się z przedstawicieli Miasta Kościerzyna i Gminy Kościerzyna, które podpisały Deklarację a także z reprezentantów partnerów społeczno-gospodarczych i przedstawicieli mieszkańców (nabór otwarty dla NGO, przedsiębiorców, mieszkańców). Tym samym spełniono zasadę wielopoziomowego zarządzania i podejścia oddolnego.

Spójność z dokumentami na poziomie krajowym

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne.

Powołanie MOF Kościerzyna stanowi odpowiedź samorządów subregionu na wyzwanie określone w KSRR 2030 jakim jest zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych terytoriów. W tym kontekście kluczowe jest kompleksowe i dopasowane do lokalnego charakteru wsparcie.

KSRR 2030 kładzie także silny nacisk na rozwój odpowiedzialny i zrównoważony terytorialnie, który rozwija i efektywnie wykorzystuje miejscowe zasoby i potencjały, a w szczególności wspomaga rozwój tych obszarów, które mają mniejszą odporność na zjawiska kryzysowe, nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze.

W tym kontekście realizacja projektów zawartych w Strategii przyczyni się do realizacji głównego celu KSRR jakim jest efektywne wykorzystanie potencjałów terytoriów ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Zgodnie z zapisami KSRR podstawą nowego podejścia terytorialnego polityki rozwoju jest lepsza niż dotychczas identyfikacja cech poszczególnych obszarów kraju, tj. rozpoznanie ich zasobów endogenicznych, wyzwań i barier rozwojowych. Nowy paradygmat polityki rozwoju regionalnego, w większym niż dotychczas stopniu, uwzględnia lokalny kontekst dla prowadzenia działań rozwojowych. Odpowiedni wybór atutów regionalnych i lokalnych, które dadzą najlepsze możliwości rozwojowe obszarów, wpływa na kształtowanie przewagi konkurencyjnej danego terytorium. Wypełnieniem tych zapisów jest opracowana na potrzeby Strategii terytorialnej MOF Kościerzyna diagnoza obejmująca wymiar społeczny, gospodarczy oraz przestrzenno-środowiskowy całego obszaru MOF, która umożliwi zdefiniowanie podstawowych mocnych i słabych stron subregionu w kontekście określania priorytetowych działań. Ponadto, współpraca gmin w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna wpisuje się w cel szczegółowy nr 1 „Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym” (kierunek interwencji 1.2 Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze) oraz cel nr 3 „Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie” (kierunek interwencji 3.2 wzmocnienie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym).

Spójność z dokumentami na poziomie regionalnym

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 (PZPWP 2030) został przyjęty uchwałą nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. – Dz. Urz. Woj. Pom. z 2017 poz. 603, określa stan i wskazuje kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa, biorąc pod uwagę poszczególne dziedziny rozwoju, jak też poszczególne obszary województwa. Strategia terytorialna uwzględnia podział statystyczny województwa na jedną jednostkę NUTS 3 oraz wskazuje mniejsze obszary wymagające szczególnej uwagi z racji słabego dostępu do dóbr i usług czy potrzeby wsparcia procesów rozwojowych. PZPWP 2030 stanowi odniesienie dla planowania przestrzennego gmin, łącząc politykę przestrzenną państwa i województwa.

Projekty uwzględnione w Strategii terytorialnej są zgodne z ustaleniami PZPWP w zakresie postulatów i rekomendacji dotyczących kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa, szczególnie w zakresie: transportu drogowego i rowerowego, podnoszenia poziomu bezpieczeństwa, ochrony środowiska i zasobów przyrody oraz opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury.

Wytyczne te były także brane pod uwagę w procesie przygotowywania diagnozy na potrzeby Strategii, w której powoływano się na zapisy PZPWP 2030.

Strategia terytorialna powstała również o oparciu o zapisy **Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030**, przyjętą uchwałą nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku. Opis spójności Strategii terytorialnej MOF Kościerzyna został opracowany na podstawie tego właśnie dokumentu.

Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju, prowadzonej w długim okresie programowania. Strategia wskazuje główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Stanowi ważny punkt odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym oraz lokalnym.

W Strategii wojewódzkiej układ celów ma charakter hierarchiczno-horyzontalny: przedstawia wyzwania globalne oraz wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego, scenariusze rozwoju, strategiczne wyzwania rozwojowe, wizję regionu do 2030 roku, zasady horyzontalne. Określono w niej również rolę samorządu województwa, wyznaczono cele strategiczne i operacyjne. Ponadto, na podstawie Planu zagospodarowania przestrzennego województwa 2030 w Strategii wojewódzkiej został określony wymiar terytorialny oraz obszary współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej. Określone zapisy mają na celu pobudzanie aktywności gospodarczej i wspieranie konkurencyjności we wszystkich podregionach oraz osiaganie spójności społeczno-gospodarczej województwa. Będą także sprzyjały włączeniu społecznemu oraz racjonalnemu gospodarowaniu przestrzenią i środowiskiem.

Tabela 18: Struktura celów strategicznych i operacyjnych Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2030

TRWAŁE BEZPIECZEŃSTWO	OTWARTA WSPÓLNOTA REGIONALNA	ODPORNĄ GOSPODARKA
1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe	2.1. Fundamenty edukacji	3.1. Pozycja konkurencyjna
1.2. Bezpieczeństwo energetyczne	2.2. Wrażliwość społeczna	3.2. Rynek pracy
1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne	2.3. Kapitał społeczny	3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego
1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe	2.4. Mobilność	3.4. Integracja z globalnym systemem transportowym

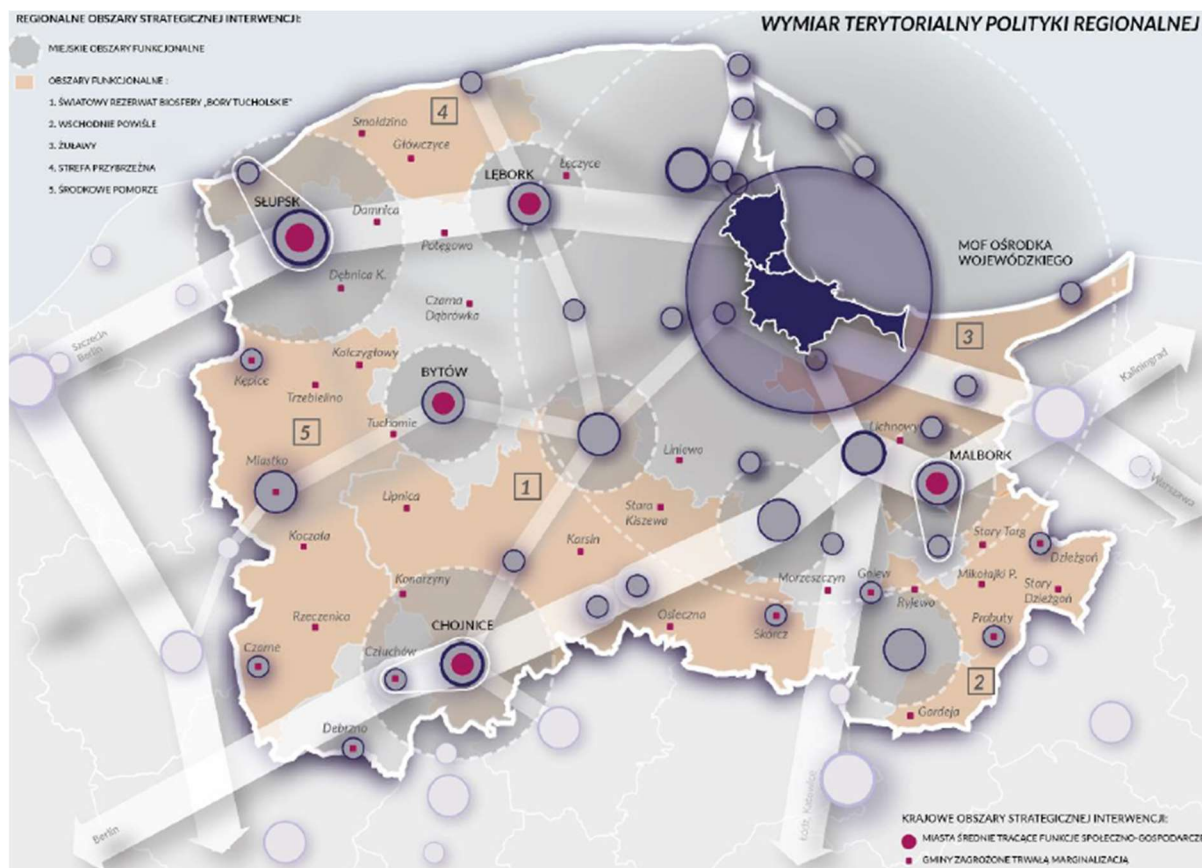
Źródło: Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2030.

Jak podkreślają autorzy dokumentu, z uwagi na zróżnicowanie przestrzenne rozwoju województwa pomorskiego, istotnym elementem celu głównego jest spójność terytorialna. Zatem z punktu widzenia rozwoju terytorialnego kluczowe jest zwiększenie dynamiki rozwoju ośrodków funkcjonalnych i budowaniu ich roli jako centrów rozwoju w podregionach, powiązanych funkcjonalnie z obszarami otaczającymi, a pobudzenie endogenicznego rozwoju uczyniono główną drogą do zmniejszenia różnic w poziomie życia, czyli osiągnięcia większej spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Rozdział 8 Strategii wojewódzkiej poświęcony jest wymiarowi terytorialnemu, w którym to określa się obszary strategicznej interwencji (OSI), które odnoszą się do problemów utrudniających rozwój poszczególnych podregionów bądź potencjałów możliwych do wykorzystania w celu pobudzenia procesów rozwojowych w określonych częściach województwa. Strategia definiuje Kościerzynę wraz z MOF Kościerzyna jako ośrodek subregionalny wzmacniający strukturę policentryczną, który służy wzmacnianiu ich konkurencyjności i zdolności do dyfuzji czynników rozwojowych na sąsiednie obszary zurbanizowane i obszary wiejskie, stymulując rozwój całego regionu jako rozwoju zrównoważonego terytorialnie.

Wyznaczenie OSI ma umożliwić lepszą koordynację działań strategicznych wpisujących się w politykę rozwoju i planowania przestrzennego regionu. Ułatwi także przyporządkowanie właściwych narzędzi interwencji publicznej, co warunkuje większą skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Rysunek 46: Wymiar terytorialny polityki regionalnej województwa pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2030.

Dla obszarów funkcjonalnych Strategia rozwoju województwa pomorskiego określa kluczowe interwencje:

- adaptacja do zmian klimatu oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności: zabezpieczenie przed powodzią i suszą, w tym ochrona terenów naturalnej retencji wodnej, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury (CO 1.1.),
- ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej, a także rozwój terenów zieleni (CO 1.1.),
- zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie oraz maksymalizacja skali recyklingu odpadów (CO 1.1.),
- zagospodarowanie odpadów medycznych i weterynaryjnych, a także innych niebezpiecznych (CO 1.1.),
- zapewnienie wody pitnej dobrej jakości oraz rozwój i unowocześnianie gospodarki ściekowej i osadowej w sektorze komunalnym (CO 1.1.),
- doskonalenie narzędzi monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania (CO 1.1.),
- rozwój OZE, m.in. poprzez wzmocnianie energetyki obywatelskiej, w tym w połączeniu z likwidacją źródeł tzw. niskiej emisji, a także tworzenie wysp energetycznych, klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych (CO 1.2.),

- poprawa jakości powietrza, w tym eliminacja smogu poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej w sektorze publicznym, mieszkalnictwie, energetyce (kogeneracja wraz z miejskimi systemami ciepłowniczymi oraz usługi zapewniania komfortu termicznego w budynkach) oraz przedsiębiorstwach (CO 1.2.),
- kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich stan zdrowia (CO 1.3.),
- intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych i innych chorób zmiennych epidemiologicznie, w tym z wykorzystaniem potencjału pracodawców oraz NGO (CO 1.3.),
- rozwój usług e-zdrowia, w tym telemedycyny (CO 1.3.),
- dostosowanie zasobów organizacyjnych ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb (kadry, usługi, infrastruktura, sprzęt medyczny) (CO 1.3.),
- deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych, zwłaszcza w psychiatrii i opiece długoterminowej (CO 1.3.),
- upowszechnianie opieki koordynowanej i środowiskowej oraz współdziałania opieki zdrowotnej z systemem usług społecznych (CO 1.3.),
- rozbudowa szerokopasmowej infrastruktury dostępowej (ostatniej mili) (CO 1.4.),
- poprawa dostępności i jakości oferty edukacji przedszkolnej (CO 2.1.),
- rozwój edukacji regionalnej i etnicznej (CO 2.1.),
- skuteczna i trwała integracja imigrantów, w tym poprzez działania z obszaru edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej (CO 2.2.),
- zachowanie i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego (CO 2.3.),
- rozwój infrastruktury (instytucji) kultury, e-kultury oraz oferty uwzględniającej zagadnienia różnorodności kulturowej i dialogu obywatelskiego (CO 2.3.),
- realizacja kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (CO 2.3.),
- rozwój infrastruktury transportu zbiorowego (liniowej i węzłowej) (CO 2.4.),
- tabor niskoemisyjny, w tym zeroemisyjny (CO 2.4.),
- taryfowa, biletowa i organizacyjna integracja transportu publicznego (CO 2.4.),
- moderowanie popytu w indywidualnym transporcie samochodowym (CO 2.4.),
- rozwój współdzielonych środków transportu (CO 2.4.),
- kompleksowa oferta wsparcia sfery B+R oraz komercjalizacji rozwiązań B+R (CO 3.1.),
- umiędzynarodowienie uczelni oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy uczelniami w regionie (CO 3.1.),
- kompleksowa oferta wsparcia dla inwestorów (nowych i obecnych w regionie) (CO 3.1.),
- rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki (w szczególności ISP oraz branż kluczowych dla gospodarki regionu) (CO 3.2.),

- poprawa dostępności i jakości oferty zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3 (CO 3.2.),
- poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów (CO 3.3.),
- zapewnienie efektywnego multimodalnego dostępu do portów w Gdańsku i w Gdyni oraz do kluczowych centrów logistycznych w regionie (CO 3.4.).

Przyjmując powyższe, należy stwierdzić, że projekty uwzględnione w Strategii terytorialnej są spójne z założonymi kierunkami wsparcia OSI i przyczynią się do realizacji celów strategicznych wskazanych w Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2030.

Przedsięwzięcie transportowe pn. „Mobilność Miejska. Rozwój infrastruktury transportowej na terenie ZIT MOF Kościerzyna” swym zakresem przedmiotowym odpowiada na następujące oczekiwania skierowane do samorządów gminnych i powiatowych, które określa Regionalny Program Strategiczny w zakresie mobilności i komunikacji dla województwa pomorskiego:

Tabela 19: Oczekiwania RPS skierowane do samorządów

Nazwa przedsięwzięcia	Działanie	Oczekiwania skierowane do samorządów powiatowych	Oczekiwania skierowane do samorządów gminnych	Rekomendacja
Mobilność miejska. Rozwój infrastruktury transportowej na terenie ZIT MOF Kościerzyna	Działanie 1.1.2. Budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury miejskiego transportu zbiorowego	-	- prowadzenie polityki parkingowej moderującej popyt na indywidualny transport samochodowy;	Tak
	Działanie 1.1.3. Budowa i przebudowa węzłów integracyjnych i przystanków	-	- prowadzenie polityki parkingowej moderującej popyt na indywidualny transport samochodowy	Tak
	Działanie 1.1.5. Budowa rozbudowa infrastruktury transportu rowerowego i UTO	- uwzględnianie potrzeb transportu rowerowego w projektowaniu i realizacji inwestycji w ciągu dróg powiatowych;	- podjęcie systemowych działań promocyjnych i edukacyjnych, skierowanych do uczestników ruchu, mających na celu wskazanie korzyści płynących z wykorzystania roweru jako codziennego środka transportu;	Nie

			– wyznaczenie tras rowerowych o charakterze transportowym w planowaniu zagospodarowania przestrzennego gmin w zgodności z planami i koncepcjami strategicznymi w skali powiatowej i regionalnej;	
			– uwzględnianie potrzeb transportu rowerowego w projektowaniu i realizacji inwestycji w ciągu dróg gminnych	Tak
			– realizacja działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez m.in. wdrażanie stref uspokajania ruchu, poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów;	Tak
			– promocja mobilności aktywnej (pieszej, rowerowej, UTO);	Tak
	Działanie 1.2.2. Zakup taboru do organizacji regionalnych i wewnątrzpowiatowych przewozów drogowych i szynowych innych niż kolej	–	– prowadzenie polityki parkingowej moderującej popyt na indywidualny transport samochodowy;	Tak
	Działanie 1.2.5. Wdrażanie Inteligentnych Systemów Transportowych w transporcie zbiorowym	–	– prowadzenie polityki parkingowej moderującej popyt na indywidualny transport samochodowy;	Nie
	Działanie 2.1.1. Przebudowa i rozbudowa dróg publicznych powiązanych z węzłami sieci TEN-T	– przebudowa odcinków dróg wojewódzkich w miastach na prawach powiatów;	–	Tak
	Działanie 2.2.1. Przeniesienie ruchu tranzytowego poza obszary centralne miast	–	– realizacja działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym pieszych i rowerzystów	Tak

	Działanie 2.2.2. Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych dróg	-	- realizacja działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez m.in. wdrażanie stref uspokajania ruchu, poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów;	Tak
	Działanie 2.2.3. Wdrażanie Inteligentnych Systemów Transportowych w ruchu drogowym	-	- realizacja działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez m.in. wdrażanie stref uspokajania ruchu, poprawy bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów;	Tak

Spójność z dokumentami na poziomie gminnym

Należy także podkreślić, że zgłoszone przez Gminę Kościerzyna i Miasto Kościerzyna projekty do Strategii terytorialnej są zgodne każdorazowo z zapisami gminnych strategii rozwoju i wynikają bezpośrednio z potrzeb i wyzwań, przed jakimi stoją członkowie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna.

Procedura opracowywania fiszek projektowych zakładała wskazanie w jaki sposób dany projekt wpisuje się w kierunki rozwoju oraz cele strategiczne gminy zawarte w jej strategii rozwoju.

W czasie przygotowywania niniejszego dokumentu Miasto Kościerzyna prowadziło prace nad opracowaniem dokumentu Strategii Rozwoju Miasta Kościerzyna 2030. Nowy dokument będzie zatem zawierać nie tylko odwołania do strategii wojewódzkiej, ale również uwzględniać działania i projekty przedstawione w Strategii terytorialnej zapewniając tym samym spójność zapisów.

9. Zarządzanie, monitoring i zaangażowanie partnerów społeczno-gospodarczych w realizację Strategii

Zgodnie z wymogami określonymi w *Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej* strategię terytorialną wspierającą zintegrowany rozwój terytorialny powinny zawierać opis udziału partnerów w procesie przygotowania i wdrażania strategii (art. 29, pkt. 1, lit. d), a także jej ewaluacji. Partnerstwo takie obejmuje następujące podmioty (art. 8):

- a) władze regionalne, lokalne i miejskie oraz inne instytucje publiczne,
- b) partnerów gospodarczych i społecznych,
- c) właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji;
- d) w stosownych przypadkach, organizacje badawcze i uniwersytety.

Partnerstwo działać powinno zgodnie z zasadą wielopoziomowego zarządzania i podejściem oddolnym.

Zapisy Rozporządzenia ogólnego wskazują, że za realizację strategii terytorialnej odpowiedzialność ponoszą odpowiednie instytucje lub podmioty terytorialne (art. 29 pkt. 2). Ponadto, zgodnie z Ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (art. 34, pkt. 14) Strategia ZIT oraz jej zmiany są przyjmowane przez związek ZIT. W tym kontekście gminy będące sygnatariuszami „Porozumienia międzygminnego nr I/2022 Wójta Gminy Kościerzyna i Burmistrza Miasta Kościerzyna z dnia 19 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania Związku Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kościerzyna mającego na celu współpracę jednostek samorządu terytorialnego w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna” uzgodniły, że wyrażają wolę współpracy i podejmowania partnerskich inicjatyw oraz działań na rzecz włączającego i zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego MOF Kościerzyny. Najistotniejszymi zapisami Porozumienia są:

- Zadaniem Związku ZIT są:
  1. przygotowanie Strategii Terytorialnej ZIT w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne, spójnej z krajowymi i unijnymi dokumentami strategicznymi;

2. przedłożenie Strategii Terytorialnej ZIT do zaopiniowania odpowiednim instytucjom;
  3. identyfikacja i wybór przedsięwzięć w formule ZIT;
  4. programowanie, uzgadnianie, aplikowanie, wdrażanie, bieżąca obsługa, finansowanie, rozliczanie i ewaluacja wspólnych przedsięwzięć w formule ZIT w perspektywie finansowej 2021 – 2027.
- Strony Porozumienia zobowiązane są do wykonania następujących zadań publicznych: prowadzenia prac związanych z programowaniem nowej perspektywy finansowej 2021 – 2027 dotyczących Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna; negocjowania i przygotowania dokumentów strategicznych oraz wszelkich innych dokumentów niezbędnych do realizacji ZIT oraz uzgadniania ich z właściwym ministerstwem ds. rozwoju regionalnego, Zarządem Województwa Pomorskiego, oraz innymi podmiotami; udziału w pracach ciał doradczo – opiniodawczych właściwych dla programu zarządzanego przez Zarząd Województwa Pomorskiego dotyczących wdrażania ZIT; opracowania i przedłożenia do zaopiniowania Zarządowi Województwa Pomorskiego Strategii Terytorialnej ZIT wraz z Planem Działań ZIT, a także przedłożenie go do zatwierdzenia stronom porozumienia przez Radę Miasta/Gminy w drodze uchwały; zawarcia porozumienia z Zarządem Województwa Pomorskiego, dotyczącego realizacji ZIT w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Kościerzyna.
  - W celu realizacji zadań ZIT i zapewnienia sprawnej realizacji postanowień niniejszego Porozumienia zostanie powołana Grupa Robocza składająca się z przedstawicieli Stron Porozumienia. Za organizację i prowadzenie spotkań Grupy Roboczej odpowiedzialny będzie Lider Związku ZIT.
  - Określenie Planu Działań ZIT:
    1. Strony zobowiązują się do aktywnego udziału w opracowaniu Strategii Terytorialnej ZIT i innych dokumentów niezbędnych do jej wykonania;
    2. Koszty opracowania Strategii Terytorialnej ZIT Strony zobowiązują się pokryć w równych częściach zgodnie z umową zawartą z wykonawcą wyłonionym do prac związanych z jej opracowaniem i oświadczają, że zapewnią środki finansowe zabezpieczające koszty jej opracowania;
    3. Każda zmiana Strategii Terytorialnej ZIT wymaga jej przyjęcia przez strony porozumienia w formie uchwał Rady Gminy/ Rady Miasta;
    4. Strony porozumienia ponoszą odpowiedzialność za skuteczne i terminowe wdrożenie Strategii Terytorialnej ZIT zgodnie z niniejszym porozumieniem oraz zobowiązują się współdziałać w celu osiągnięcia określonych w nim celów;
    5. Strony porozumienia zobowiązują się realizować swoje zadania z najwyższą starannością;
    6. Strony porozumienia zobowiązują się samodzielnie lub w partnerstwie realizować projekty w ramach Strategii Terytorialnej ZIT oraz inne projekty komplementarne;
    7. Zobowiązania finansowe i zasady rozliczeń w ramach realizowanych projektów realizowanych w ramach ZIT będą każdorazowo ustalane

- przez Strony zaangażowane w realizację danego przedsięwzięcia i uregulowane odrębnymi porozumieniami lub umowami;
8. Wyznaczanie roli lidera i partnerów w poszczególnych projektach w ramach ZIT lub innych źródeł dofinansowania, określanie szczegółowego zakresu projektów oraz zasad rozliczeń finansowych w tym wkładów własnych każdej ze stron w projektach, będzie każdorazowo ustalane przez Strony zaangażowane w realizację projektu na podstawie odrębnych porozumień lub umów w sprawie jego realizacji;
  9. Strony dopuszczają możliwość rozszerzenia oddziaływania inwestycji i ich realizacji poza wyznaczony obszar MOF, jeśli leży to w interesie społecznym i ekonomicznym. Jednocześnie przewiduje się udział partnerów zewnętrznych w realizacji działań ZIT (prywatnych i/lub publicznych);
  10. Wszelkie decyzje w ramach Związku ZIT są podejmowane jednogłośnie;
  11. Organem upoważnionym do reprezentowania związku ZIT jest Lider Związku ZIT.
- Porozumienie wyznacza Gminę Nowa Karczma jako Obserwatora w ramach Związku ZIT. Obserwator nie bierze udziału w podejmowaniu decyzji.

Kompleksowe opracowanie przedsięwzięcia dotyczącego mobilności było możliwe dzięki prowadzeniu systematycznego dialogu wszystkich interesariuszy polityki transportowej MOF. W tym celu były prowadzone warsztaty w ramach Powiatowego Planu Transportowego z przewoźnikami państwowymi i prywatnymi na terenie powiatu (2015 r.). Na tej podstawie stworzono Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego na lata 2015 - 2025 dla Powiatu Kościerskiego i gmin ościennych związanych porozumieniem, z którego wynikają potrzeby dla planowanych inwestycji określonych w przedsięwzięciu. W 2019 roku w Kościerzynie kilkudziesięciu samorządowców z Pomorza podpisało list intencyjny w sprawie budowy Subregionalnej Trasy Rowerowej. Nowy szlak rowerowy ma obejmować południowe Kaszuby, Kociewie, Powiśle i Żuławy. Wkomponuje się też w planowaną międzynarodową trasę wiodącą z Berlina do Tallina. List intencyjny podpisało 30 gospodarzy pomorskich gmin, reprezentujących między innymi miasto, powiat i gminę Kościerzyna, a także Miastko, Dziemiany, Nową Karczmę, Liniewo, Skarszewy, Tczew czy Malbork. Już od roku 2017 Gmina Kościerzyna prowadzi szerokie konsultacje w tym zakresie, będąc współorganizatorem konferencji pt. "Jeziorna Trasa Rowerowa – szansą na wzmocnienie atrakcyjności turystycznej regionu", w której uczestniczyli także przedstawiciele samorządu województwa pomorskiego. Organizacje pozarządowe opiniowały nowe trasy wpisane w planowaną Strategię.

Wdrażanie przedsięwzięć dotyczących zdrowia i imigracji w strategii terytorialnej MOF Kościerzyna będzie odbywało się przy włączeniu następujących partnerów społeczno-gospodarczych:

- NZOZ Przychodnia Kościerzyna;

- NZOZ Diaverum w Kościerzynie;
- NOVA sp. z o.o. w Kościerzynie;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MediCenter sp. z o.o.;
- NOVA sp. z o.o. w Wielkim Klinczu;
- NZOZ "Przychodnia" w Łubianie;
- OSTOJA KASZUBSKA Dom Seniora;
- Dom opieki Atol Anna Klasicka;
- Dom Pomocy Społecznej "Kaszub" w Stawiskach;
- Dzienny Dom Pobytu SENIOR+;
- Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie;
- Środowiskowy Dom Samopomocy Kościerzyna Gdańska Fundacja Dobroczynności;
- WTZ w Kościerzynie Fundacja Sprawni Inaczej;
- Fundacja Wspólnoty Burego Misia im. Bogdana Jańskiego;
- Centrum Integracji Społecznej w Kościerzynie;
- Kaszubski Instytut Rozwoju;
- Kościerskie Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe UNIBUD Sp. z o.o.;
- Zakłady Porcelany Stołowej LUBIANA S.A.;
- FUNDACJA IN MUNDO;
- Stowarzyszenie Kaszubskie Centrum Edukacji „VADEMECUM”.

Institucje publiczne tj. Gmina Nowa Karczma, Powiat Kościerski będą brały udział w realizacji projektu w zakresie mobilności miejskiej. Natomiast Nadleśnictwo Kościerzyna – Lasy Państwowe będą pełniły funkcję obserwatora projektu w zakresie bioróżnorodności i ochronę przyrody.

W celu zapewnienia integralności i kompleksowości Strategii, w proces zostali włączeni także mieszkańcy MOF Kościerzyna. Część diagnostyczna dokumentu opiera się na opinii mieszkańców, którzy określili priorytety rozwoju MOF w badaniach ankietowych, które odbyły się w dniach 1-23 czerwca 2022 r. Podmioty publiczne i prywatne mogły zgłaszać swoje projekty dzięki oficjalnie ogłoszonemu naborowi na przedsięwzięcia realizowane w ramach ZIT MOF. Nabór ten odbył się w dniach 23 listopada – 9 grudnia 2022 r.

Na przestrzeni 2022 roku zrealizowano cykl spotkań wiejskich, podczas których prezentowano projekty mające znaleźć się w Strategii. Założenia Strategii konsultowano z następującymi jednostkami organizacyjnymi Gminy Kościerzyna:

- Biblioteka Gminna;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Zakład Komunalny Gminy Kościerzyna;
- Zakład Oświaty Gminy Kościerzyna;
- Zakład Sportu, Kultury i Turystyki.

Ponadto, w ramach współpracy z partnerami obserwatorami w dniu 20 lutego 2023 roku zrealizowano spotkanie konsultacyjne dotyczące wskazania i określenia zakresu

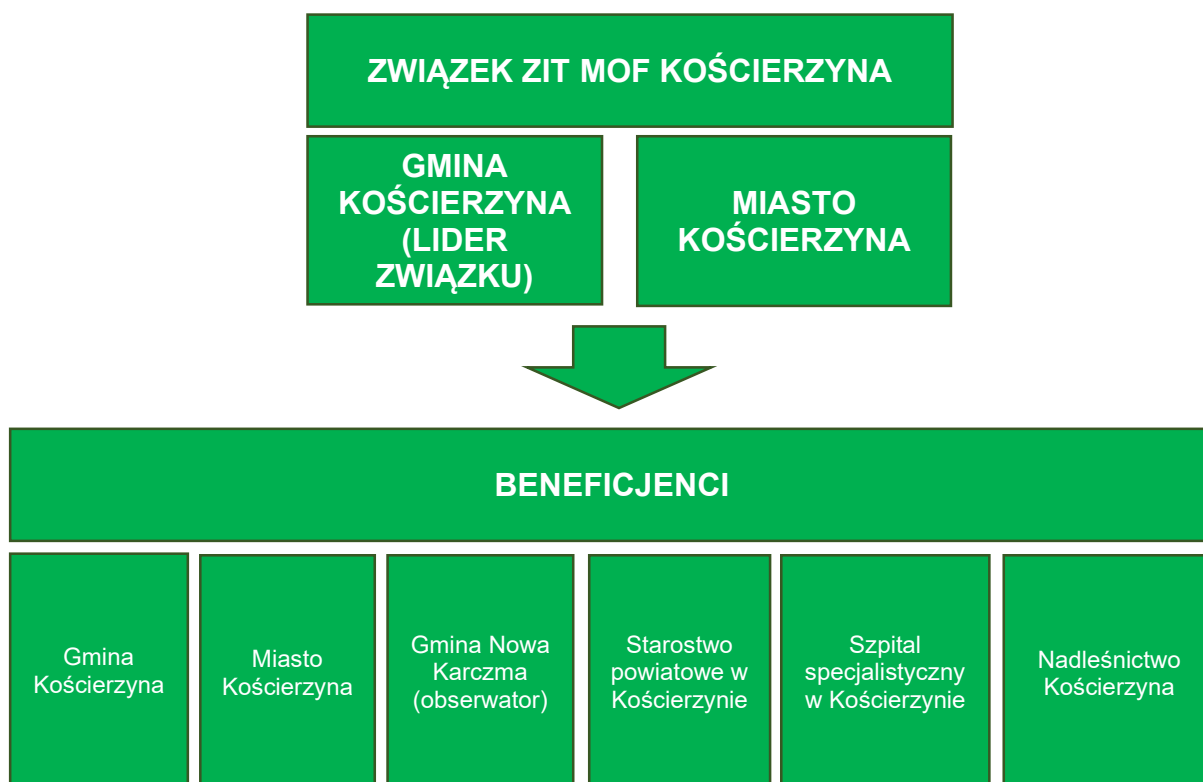
przedmiotowego przedsięwzięć partnerskich w Strategii. Na potrzeby realizacji ZIT planowane są kolejne spotkania konsultacyjne z interesariuszami MOF Kościerzyna.

Realizacja projektów zgłoszonych w toku prac przez gminy wchodzące w skład MOF Kościerzyna oraz podmioty prywatne i publiczne, jest kluczowa dla wspierania rozwoju Obszaru, a także podnoszenia jakości życia jego mieszkańców. Zestawienie projektów stanowi *wykaz operacji, które mają być wspierane* zgodnie z zapisami art. 29 pkt. 1 Rozporządzenia Ogólnego.

Wskazani interesariusze MOF będą włączani we wdrażanie i ewaluację Strategii terytorialnej dzięki zapewnieniu dostępu do informacji o przebiegu i realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Ich ocena realizacji przedsięwzięć będzie badana za pomocą badań ankietowych, które będą stanowiły element monitoringu i ewaluacji procesu.

Członkowie MOF Kościerzyna będą dbali o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi oraz jednostkami samorządu terytorialnego (gmin ościennych, powiatu czy województwa), a także administracją rządową. Dodatkowo reprezentanci MOF Kościerzyna będą aktywnie uczestniczyć w konsultacjach Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (m.in. Strategii gmin sąsiadujących z MOF, Strategii powiatowej, Strategii wojewódzkiej).

Rysunek 47: Schemat realizacyjny związku ZIT MOF Kościerzyny

Źródło: opracowanie własne

W celu monitorowania oraz opiniowania postępów we wdrażaniu projektów zawartych w Strategii terytorialnej opracowywany będzie **Raport dwuletni**. Za opracowanie raportu odpowiedzialna będzie grupa robocza składająca się z jednego przedstawiciela z Gminy Kościerzyna i jednego z Miasta Kościerzyna wyznaczonego przez Wójta lub Burmistrza. Koordynatorem grupy roboczej będzie Lider Związku ZIT – Gmina Kościerzyna. Każdy z przedstawicieli gmin opracowywać będzie raport z postępów w realizacji projektów zgłoszonych do Strategii terytorialnej przez swoją jednostkę samorządu terytorialnego i prześle go do Lidera Związku ZIT do dnia 31 stycznia drugiego kolejnego roku kalendarzowego. Raport dwuletni stanowiący podsumowanie wszystkich raportów przesłanych z gmin będzie opracowany i zatwierdzony przez Lidera Związku ZIT do dnia 31 marca.

Rysunek 48: Schemat monitorowania realizacji Strategii terytorialnej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna

Źródło: opracowanie własne

Monitoring oraz stopień realizacji Strategii terytorialnej odbywać się będzie zatem na dwóch poziomach: sekretariatu ZIT składającego się z reprezentantów Miasta Kościerzyna i Gminy Kościerzyna (realizacja i monitoring poszczególnych projektów), jak i Lidera Związku ZIT (realizacja i monitoring Strategii terytorialnej).

Proponuje się następujące wskaźniki dla określenia stopnia realizacji Strategii terytorialnej

L.p.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Sposób pomiaru wskaźnika
1	Liczba zrealizowanych projektów	szt.	0	9	raporty z gmin
2	Wysokość wydatkowanych środków	EUR	0	17.818.907 EUR (10.282.522 EUR alokacja środków FEP)	raporty z gmin
3	Odsetek wydatkowanych środków	%	0	100%	raporty z gmin

Tak jak określono powyżej, monitoring będzie odbywał się przy pomocy **Raportów dwuletnich** i będzie zawierał przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Raporty będą sporządzane z udziałem mieszkańców MOF Kościerzyna, którzy to będą oceniali realizację przedsięwzięć przy pomocy badań ankietowych.

Należy także zwrócić uwagę, że Rozporządzenie Ogólne w art. 29 pkt. 5 mówi, iż w sytuacji, gdy instytucja terytorialna lub podmiot terytorialny wykonują wchodzące

w zakres odpowiedzialności instytucji zarządzającej zadania inne niż wybór operacji, taka instytucja lub podmiot są wskazywane przez instytucję zarządzającą jako instytucja pośrednicząca. W tym kontekście istotne jest, aby w toku prac nad programem *Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027* oraz innych dokumentów wykonawczych uwzględnić rolę gmin w procesie wyboru i oceny projektów.

Ponadto każdy z projektów realizowanych w ramach Strategii terytorialnej podlega sprawozdawczości w ramach procedury opracowanej przez Instytucję Zarządzającą, którą dla województwa pomorskiego jest Urząd Marszałkowski.

Na każdym etapie wdrażania i monitoringu Strategii terytorialnej sekretariat ZIT będzie w stałym kontakcie zarówno z Władzami Województwa jak i Instytucją Zarządzającą w celu zapewnienia wspólności podejmowanych działań z celami, wytycznymi i przepisami dotyczącymi wydatkowania środków z funduszy Unii Europejskiej.

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii terytorialnej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

10. Źródła finansowania

Projekty planowane do realizacji w ramach Strategii ZIT MOF zakładają finansowanie pozyskane w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021-2027, głównie w ramach instrumentu terytorialnego ZIT, w którym zadedykowano alokację środków na realizację wskazanych działań oraz finansowane również w ramach FEP, jednak z budżetu poza ZIT (np. DW 221). Ponadto planuje się częściowe finansowanie zadań ze środków własnych, a także z innych źródeł niż FEP. Dotyczy to w szczególności obszaru transportu (np. LK 201).

Wśród potencjalnych źródeł finansowania Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna można wskazać:

- środki finansowe Unii Europejskiej na lata 2021-2027 - fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, w tym środki z alokacji przeznaczonej dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz programy międzynarodowe bezpośrednio zarządzane przez Komisję Europejską,
- środki pochodzące z budżetu państwa - przewidziane na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów MOF,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe, środki krajowe,
- środki prywatne, np. przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, mieszkańców, wspólnot mieszkaniowych,
- inne fundusze zewnętrzne – np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- środki budżetu samorządu województwa – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania

W związku z powyższym w Strategii terytorialnej uwzględniono wszystkie zgłoszone projekty, natomiast wybór inicjatyw, które będą finansowane z ZIT należeć będzie do sekretariatu ZIT, który kierować będzie się wytycznymi Instytucji Zarządzającej oraz zapisami odpowiednich dokumentów strategicznych i wykonawczych.

Całkowita, szacowana wartość wszystkich zgłoszonych projektów to: **17.818.907 EUR**. Należy jednak podkreślić, że wartość ta może ulec zmianie w procesie uszczegóławiania i modyfikacji poszczególnych projektów na późniejszych etapach.

Tabela 20: Szacowana wartość projektów w poszczególnych obszarach działań

L. p.	Priorytet FEP 2021-2027	Obszar działań	Liczba projektów	Szacowana wartość projektów	Szacowana wartość dofinansowania projektów
1.	Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza	Efektywność energetyczna	1	5.085.573 EUR	80%
2.	Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza	Adaptacja do zmian klimatu	3	3.704.824 EUR	80%
3.	Fundusze europejskie dla	Bioróżnorodność i ochrona przyrody	2	647.933 EUR	80%

	zielonego Pomorza				
4.	Fundusze europejskie dla mobilnego Pomorza	Mobilność miejska	1	6.899.940 EUR	80%
5.	Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS+)	Imigranci	1	504.999 EUR	80%
6.	Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR)	Infrastruktura zdrowotna	1	975.638 EUR	80%
Razem			9	17.818.907 EUR	

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiono podział wartości zgłoszonych projektów w poszczególnych celach polityki Unii Europejskiej zgodnie z przyporządkowaniem Obszarów działań:

Tabela 21: Wartość zgłoszonych projektów w poszczególnych celach polityki Unii Europejskiej

Cele Polityki	Kwota
CP 2: Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa	16.338.270 EUR
CP4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym	1.480.637 EUR

Źródło: Opracowanie własne

Ze względu na wielowątkowość zaproponowanych projektów oraz ich skalę zakłada się łączenie środków z różnych źródeł zewnętrznych oraz efektywne wykorzystywanie zasobów własnych gmin wchodzących w skład partnerstwa.

Jednym z zadań MOF będzie zatem wspólne poszukiwanie dodatkowych źródeł finansowa, zarówno publicznych jak i prywatnych (w tym w ramach partnerstw publiczno- prywatnych), które mogą pochodzić z:

- funduszy Unii Europejskiej oraz innych państw lub organizacji i instytucji;
- budżetu państwa, funduszy celowych i innych krajowych środków publicznych;
- budżetu jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład partnerstwa, stanowiące uzupełnianie wymaganych wkładów własnych przy finansowaniu zewnętrznym;
- pożyczki i kredyty.

Zakłada się, że podejmowane działania w sferze publicznej stworzą także nowe możliwości dla inwestycji sektora prywatnego. Realizacja tego typu inwestycji może nastąpić poprzez samodzielną realizację projektów bądź przez wykorzystanie środków własnych do montażu finansowego w projektach wdrażanych dzięki programom pomocowym lub zaangażowanie w inwestycje w formule partnerstwa publiczno- prywatnego.

Plan finansowy strategii ZIT oraz powiązania z właściwym programem

Lp.	Cel Strategiczny strategii ZIT	Priorytet strategii ZIT	Źródło finansowania		Szacowana łączna wartość przedsięwzięć w poszczególnych Celach Strategicznych Strategii ZIT
			FEP 2021-2027	Wkład własny	
1.	MOF Kościerzyna: obszarem bardziej zielonym	Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza	8.022.581 EUR	1.415.750 EUR	9.438.330 EUR
2.	MOF Kościerzyna: obszarem bardziej mobilnym	Fundusze europejskie dla mobilnego Pomorza	5.864.949 EUR	1.034.991 EUR	6.899.940 EUR
3.	MOF Kościerzyna: obszarem o silniejszym wymiarze społecznym	Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS+)	429.249 EUR	75.750 EUR	504.999 EUR
		Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR)	829.292 EUR	146.346 EUR	975.638 EUR

Struktura alokacji na instrument ZIT w ramach FEP 2021-2027

Cel Strategii ZIT	Nazwa przedsięwzięcia	Priorytet FEP 2021-2027		Alokacja (EURO)	Cel szczegółowy FEP 2021-2027	Wskaźniki produktu (należy określić dla celu szczegółowego)		Wskaźniki rezultatu (należy określić dla celu szczegółowego)	
		Nr	Nazwa			Nazwa	Wartość	Nazwa	Wartość
LISTA GŁÓWNA:									
MOF Kościerzyna: obszarem bardziej zielonym	Efektywność energetyczna Kompleksowa termomodernizacja w budynkach użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Kościerzyna i Miasta Kościerzyna	2	Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza	3.166.314 EUR	Cel szczegółowy (i) wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	Lokale mieszkalne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej (sztuki)	81 (Miasto Kościerzyna)	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok)	-
						Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (sztuki)	11 (Miasto Kościerzyna), 10-17 (Gmina Kościerzyna)	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok)	-
						Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej (sztuki)	-	Ilość zaoszczędzonej energii ciepłej (MWh/rok)	-
						Liczba zmodernizowanych indywidualnych źródeł ciepła (sztuki)	96 (Miasto Kościerzyna)	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych) (MWh/rok)	-
						Ludność objęta projektami w ramach strategii	-	Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tony)	-

Cel Strategii ZIT	Nazwa przedsięwzięcia	Priorytet FEP 2021-2027		Alokacja (EURO)	Cel szczegółowy FEP 2021-2027	Wskaźniki produktu (należy określić dla celu szczegółowego)		Wskaźniki rezultatu (należy określić dla celu szczegółowego)	
		Nr	Nazwa			Nazwa	Wartość	Nazwa	Wartość
	ARBORETUM STRZELNICA				przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)	500	infrastruktury (osoby)	
MOF Kościerzyna: obszarem bardziej mobilnym	Mobilność miejska Rozwój infrastruktury transportowej na terenie ZIT MOF Kościerzyna	3	Fundusze europejskie dla mobilnego Pomorza	4.546.364 EUR	Cel szczegółowy (viii)	Wspierana infrastruktura rowerowa (km)	-	Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO ₂ /rok)	-
					wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (sztuki)	1	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (użytkownicy/rok)	300
					Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)		300		
MOF Kościerzyna: obszarem o silniejszym	Imigranci Aktywizacja społeczna i edukacyjna imigrantów polegająca	5	Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS+)	380.537 EUR	Cel szczegółowy (i) Wspieranie integracji społeczno-	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie (osoby)	80	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po	80

Strategia terytorialna Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna

Cel Strategii ZIT	Nazwa przedsięwzięcia	Priorytet FEP 2021-2027		Alokacja (EURO)	Cel szczegółowy FEP 2021-2027	Wskaźniki produktu (należy określić dla celu szczegółowego)		Wskaźniki rezultatu (należy określić dla celu szczegółowego)	
		Nr	Nazwa			Nazwa	Wartość	Nazwa	Wartość
wymiarze społecznym	na nauce języka i kultury polskiej na terenie ZIT MOF Kościerzyna				gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	Ludność objęta projektami w ramach strategii ZIT	-	opuszczeniu programu (osoby)	
	Rozwój świadczeń ambulatoryjnych oraz jednego dnia w Szpitalu Specjalistycznym w Kościerzynie Sp. z o.o.	6	Fundusze europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR)	778.926 EUR	Cel szczegółowy (v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (osoby /rok)	31 000	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (użytkownicy/rok)	30 500
						Liczba wspartych podmiotów wykonujących działalność leczniczą (sztuki)	1		

LISTA REZERWOWA:

MOF Kościerzyna: obszarem bardziej zielonym	Adaptacja do zmian klimatu. Mała retencja wodna sposobem na zagospodarowanie wód opadowych na terenie MOF Kościerzyna	2	Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza	1.119.612 EUR	Cel szczegółowy (iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	Pojemność obiektów małej retencji (tys. m ³)	-	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej (osoby)	-
						Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu (ha)	-		
						Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu (sztuki)	-	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi lub niekontrolowanych pożarów (osoby)	-
						Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)	-		
	Bioróżnorodność i ochrona przyrody. Opracowanie i wdrożenie programu odtwarzania bioróżnorodności	2	Fundusze europejskie dla zielonego Pomorza	290.769 EUR	Cel szczegółowy (vii): wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu (ha)	-	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (osoby)	-

					infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego (osoby)	-		
--	--	--	--	--	---	--	---	--	--

11. Prognoza oddziaływania na środowisko

Przedmiotowe opracowanie pn. Strategia Rozwoju MOF Kościerzyny na lata 2022-2030 zostało sporządzone w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2023.0.1094). Zgodnie z zapisami art. 46 Ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOS, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt Strategii Rozwoju MOF Kościerzyny na lata 2022-2030 nie wpisuje się w powyższy katalog dokumentów, bowiem przedstawione projekty są neutralne dla środowiska i nie oddziałują znacząco na obszar NATURA 2000.

Strategia Rozwoju Kościerzyny wyznacza cele i kierunki interwencji oraz działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie

inwestycyjnym (edukacyjne). Uwzględniają one ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego MOF Kościerzyny i partnera Gminy Nowa Karczma, a także rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Niektóre zadania wyznaczone w Strategii w przyszłości mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839). Dla nich konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez samorządy miasta i gmin, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2022-2030. Wykazane w Strategii zadania inwestycyjne nie mają ściśle określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z tym podanie konkretnych oddziaływań jest problematyczne. Dokonując analizy konieczności przeprowadzenia procedury OOS kierowano się podstawą oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o podobnym charakterze. Mając powyższe na względzie przyjęto, że w ramach oceny skutków realizacji Strategii na etapie jej opracowania nie ma potrzeby dokonywania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko całego dokumentu, z uwagi na jego ogólnikowy charakter, niepowiązany ściśle wymogami Ustawy OOS.

Słownik skrótów

Obszar MOF – Obszar Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna

ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

FEP – Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027

SRWP 2030 – Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

PZPWP 2030 – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030

GUS – Główny Urząd Statystyczny

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

AOS – Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

DDP – Dzienny Dom Pobytu

ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy

CIS – Centrum Integracji Społecznej

PZS – Powiatowy Zespół Szkół

NGO – ang. Non-Governmental-Organisation (organizacja pozarządowa)

ISP – Inteligentne Specjalizacje Pomorza

SSSE – Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna

PTTK – Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze

IT – Informacja Turystyczna

RPO – Regionalny Program Operacyjny

DW – Droga wojewódzka

DK – Droga krajowa

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

LOT – Lokalna Organizacja Turystyczna

SWOT – ang. Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (silne strony, słabe strony, szanse, zagrożenia)

OZE – Odnawialne Źródła Energii

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

RPS – Regionalny Program Strategiczny

CP – Cele Polityki (Spójności)

NUTS – Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych

KSRR 2030 – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

OSI – Obszary Strategicznej Interwencji

UTO – Urządzenie Transportu Osobistego

TEN-T – Transeuropejska sieć transportowa

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

Spis ilustracji

Rysunek 1: Miejskie obszary funkcjonalne na terenie województwa pomorskiego	6
Rysunek 2: Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna na tle powiatu kościerskiego	8
Rysunek 3: Podstawowe elementy sieci osadniczej województwa pomorskiego	10
Rysunek 4: Dynamika ludności w latach 2017-2021 w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF	13
Rysunek 5: Gęstość zaludnienia w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF w 2021 roku	14
Rysunek 6: Saldo migracji na 1 000 mieszkańców w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF	15
Rysunek 7: Liczba oświadczeń o powierzeniu wykonania pracy (w tysiącach) cudzoziemcom wydanych w 2021 roku	16
Rysunek 8: Wskaźnik senioralnego obciążenia w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF w 2021 r.	18
Rysunek 9: Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF w 2020 r.	21
Rysunek 10: Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF w 2020 r.	26
Rysunek 11: Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców	36
Rysunek 12: Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminach MOF Kościerzyny i gminach sąsiadujących z MOF w 2021 r.	42
Rysunek 13: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach MOF Kościerzyna i gminach sąsiadujących z MOF (2021)	47
Rysunek 14: Wysokość środków pozyskanych z Unii Europejskiej przez jednostki samorządu terytorialnego z MOF i gmin sąsiadujących z MOF w latach 2014-2020 per capita	50
Rysunek 15. Obszar Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej	55
Rysunek 16. Kaszubski szlak turystyczny	56
Rysunek 17. Szlak turystyczny Kamiennych Kręgów	56
Rysunek 18: Środowisko przyrodnicze, kulturowe i turystyka w MOF Kościerzyna	60
Rysunek 19: Regionalna sieć osadnicza w PZPWP 2030 (kierunki)	65
Rysunek 20: Liczba zdarzeń drogowych na terenie Miasta Kościerzyna w latach 2017-2021	69
Rysunek 21: Sieć dróg na terenie MOF Kościerzyna i Gminy Nowa Karczma	71
Rysunek 22: Fragment mapy sieci dróg na terenie MOF – Miasto Kościerzyna	71
Rysunek 23. Natężenie ruchu drogowego na terenie MOF Kościerzyna w godzinach szczytu	75
Rysunek 24. Natężenie ruchu drogowego w centrum MOF w godzinach szczytu	77
Rysunek 25: Średni dobowy ruch roczny pojazdów silnikowych na sieci dróg krajowych w 2021 r.	78
Rysunek 26: Sieci osadnicze na terenie MOF i w najbliższym sąsiedztwie z MOF	79
Rysunek 27. Przepływ ludności związany z zatrudnieniem w 2016 r. – przyjeżdżający na teren MOF	81
Rysunek 28. Przepływ ludności związany z zatrudnieniem w 2016 r. – wyjeżdżający z MOF	82
Rysunek 29: Przybliżony zasięg dojazdu samochodem w czasie 30 min z centrum MOF Kościerzyna	84
Rysunek 30. Trasy linii autobusowych w centrum MOF Kościerzyna	86
Rysunek 31: Przybliżony zasięg dojazdu komunikacją publiczną w czasie 30 min z centrum MOF Kościerzyna	87
Rysunek 32: Sieć transportu zbiorowego obsługująca Miasto Kościerzyna	89
Rysunek 33. Przebieg linii kolejowych w obszarze MOF Kościerzyna	90
Rysunek 34: Przybliżony zasięg dojazdu rowerem w czasie 30 min z centrum MOF Kościerzyna	94
Rysunek 35: Sieć dróg rowerowych na terenie MOF Kościerzyna	94
Rysunek 36: Rowerowa infrastruktura dojazdowa do węzła integracyjnego Kościerzyna	95
Rysunek 37: Trasy rowerowe o charakterze transportowym na terenie MOF Kościerzyny	97
Rysunek 38: Przybliżony zasięg dojazdu różnymi środkami transportu w czasie 30 min z centrum MOF Kościerzyny	98
Rysunek 39: Przebieg światłowodowej sieci i lokalizacja węzłów w centrum MOF	101
Rysunek 40: Obszary chronione na terenie MOF	102
Rysunek 41: Klasyfikacja stref w województwie pomorskim dla dwutlenku siarki dla czasu uśredniania - 1 godz., z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia (źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska)	104
Rysunek 42: Rozkład przestrzenny 36 maksymalnej wartości stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM10 w województwie pomorskim w 2022 r.	106

Rysunek 43: Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszanego PM _{2,5} w województwie pomorskim w 2022 r.	106
Rysunek 44: Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM ₁₀ w województwie pomorskim w 2022 r.	108
Rysunek 45: Obszar działania Związku Gmin Wierzyca.....	111
Rysunek 46: Wymiar terytorialny polityki regionalnej województwa pomorskiego	157
Rysunek 47: Schemat realizacyjny związku ZIT MOF Kościerzyna	166
Rysunek 48: Schemat monitorowania realizacji Strategii terytorialnej dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna	168

Spis tabel

Tabela 1: Powierzchnia jednostek wchodzących w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna	8
Tabela 2: Podział na typ i grupę funkcyjną jednostek wchodzących w skład MOF Kościerzyna	9
Tabela 3: Potencjał, bariery i zagrożenia dla MOF Kościerzyna zdefiniowane w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030.....	11
Tabela 4: Ludność w poszczególnych gminach tworzących Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna w latach 2017-2021	12
Tabela 5: Przyrost naturalny w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Kościerzyna na 1 000 mieszkańców w latach 2017-2021	14
Tabela 6: Saldo migracji w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Kościerzyna w latach 2017-2021	15
Tabela 7: Liczba osób w MOF Kościerzyna w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym	17
Tabela 8: Liczba osób w MOF Kościerzyna w wieku produkcyjnym	17
Tabela 9: Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminach MOF Kościerzyna	17
Tabela 10: Prognozowana liczba ludności w wieku mobilnym na lata 2023-2030	19
Tabela 11: Prognozowana liczba ludności w wieku niemobilnym na lata 2023-2030	19
Tabela 15: Liczba przychodni ogółem oraz na 10 000 mieszkańców	23
Tabela 16: Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3-5 lat.....	25
Tabela 17: Liczba uczniów w szkołach podstawowych w MOF Kościerzyna i Gminie Nowa Karczma	27
Tabela 18: Współczynnik skolaryzacji netto w szkołach podstawowych w MOF Kościerzyna i Gminie Nowa Karczma.....	28
Tabela 31: Liczba i odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność gospodarczą w sektorze: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w 2021 r.....	44
Tabela 42: Wykaz dróg wojewódzkich w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Kościerzyna	72
Tabela 51: Struktura celów strategicznych i operacyjnych Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2030	156
Tabela 52: Oczekiwania RPS skierowane do samorządów.....	159
Tabela 53: Szacowana wartość projektów w poszczególnych obszarach działań	170
Tabela 54: Wartość zgłoszonych projektów w poszczególnych celach polityki Unii Europejskiej	172

Spis wykresów

Wykres 1: Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach w granicach MOF Kościerzyna.....	24
Wykres 2: Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakłádki.
Wykres 3: Obszary działalności NGO w MOF Kościerzyna	37
Wykres 4: Zarejestrowane i wyrejestrowane w MOF w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej	43
Wykres 5: Struktura bezrobotnych w MOF pod względem płci w 2021 r.....	48
Wykres 6: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w latach 2017-2021	48
Wykres 7: Struktura wiekowa respondentów ankiety internetowej z podziałem na płeć.....	114
Wykres 8: Średnia ocen respondentów poszczególnych obszarów funkcjonowania MOF.....	115
Wykres 9: Priorytetowe obszary współpracy w ramach MOF Kościerzyna wskazywane przez respondentów ankiety.....	117
Wykres 10: Kluczowe atuty MOF Kościerzyna według respondentów	118
Wykres 11: Analiza miejsca realizacji podstawowych funkcji życiowych przez mieszkańców MOF Kościerzyna	119

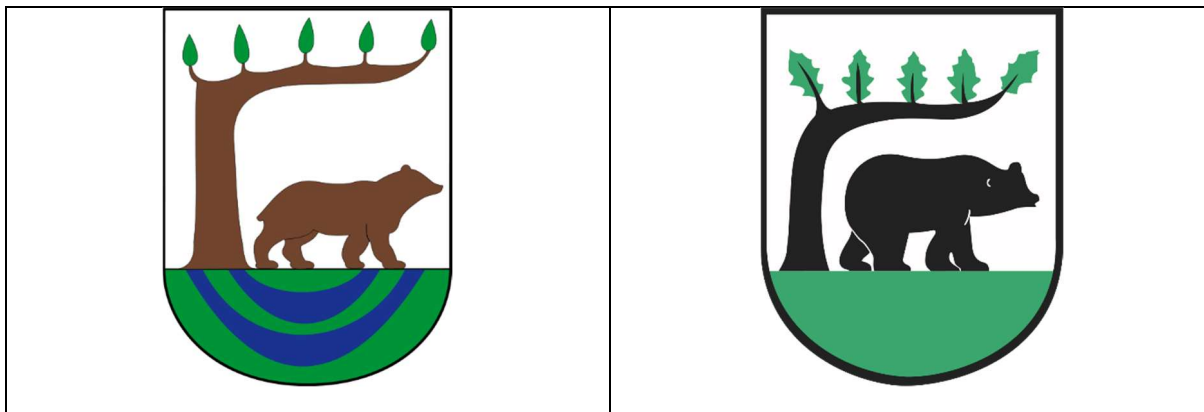

Załączniki:

1. Ankieta „Plan Działań dla Innego Instrumentu Terytorialnego w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna”
2. Wzór fiszki projektowej

ZAŁĄCZNIK I – Ankieta „Plan Działań dla Innego Instrumentu Terytorialnego w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna”

ANKIETA

Strategia terytorialna dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna – konsultacje społeczne

Szanowni Mieszkańcy Miasta Kościerzyna i Gminy Kościerzyna,

w kwietniu 2021 r. Sejmik Województwa Pomorskiego przyjął nową *Strategię Rozwoju Województwa Pomorskiego „Pomorskie 2030”*, w której jako jeden z istotnych subregionalnych ośrodków rozwoju wskazał **Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna** (MOF Kościerzyna) składający się z **Miasta Kościerzyna i Gminy Kościerzyna**.

Konsekwencją powołania MOF Kościerzyna będzie uruchomienie dodatkowych środków w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej w latach 2021-2027 na realizację projektów, których celem będzie wspieranie rozwoju i podnoszenie jakości życia mieszkańców całego obszaru.

Podstawą do współpracy w ramach MOF Kościerzyna jest Umowa Partnerska, a dokumentem, który wyznaczać będzie wspólne kierunki rozwoju - **Strategia terytorialna**, nad którą właśnie wspólnie – Miasto Kościerzyna i Gmina Kościerzyna - rozpoczęły prace. Zależy nam, aby Strategia powstała przy Państwa aktywnym udziale i odpowiadała na najważniejsze wyzwania, przed jakimi stoi nasz region w najbliższych latach.

Dlatego zwracamy się z uprzejmą prośbą o wypełnienie poniższej anonimowej ankiety. Państwa opinie i uwagi pomogą nam zaplanować działania niezbędne do zrównoważonego rozwoju Miejskiego Ośrodka Funkcjonalnego Kościerzyna.

Wspólnie możemy więcej!

Zachęcamy do udziału. Ankieta jest anonimowa, a jej wypełnienie nie powinno zająć więcej niż 5 min.

Część I

Ta część ankiety dotyczy Państwa opinii na temat jakości życia w miejscu zamieszkania. Posłuży ona do zdiagnozowania obszarów, które stanowią mocne, ale i słabe strony Gminy Kościerzyna lub Miasta Kościerzyna. Pozwoli także określić, które wyzwania są wspólne dla obu jednostek i mogą stanowić pole współpracy w ramach MOF Kościerzyna.

Proszę o zaznaczenie odpowiedniego pola w poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność obywatelska mieszkańców na rzecz Gminy/Miasta						
Atrakcyjność Gminy/Miasta jako miejsca zamieszkania						
Skuteczność działania pomocy społecznej						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej						
Jakość usług świadczonych przez placówki opieki medycznej						
Dostęp do żłobków / klubów malucha						
Jakość opieki żłobkowej na terenie Gminy/Miasta						
Dostępność budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych						
Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę/Miasto (DPS, Klub Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnych w Gminie/Mieście						
Jakość usług świadczonych przez placówki pomocy społecznej						
Zadowolenie z jakości usług świadczonych przez Urząd Gminy/Miasta						
Działania Gminy/Miasta na rzecz wspierania inicjatyw obywatelskich						
Działania Gminy/Miasta w zakresie integracji imigrantów						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy/Miasta						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną Gminy/Miasta						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy/Miasta						

Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie Gminy/Miasta						
Działania Gminy/Miasta wspierające rozwój przedsiębiorczości						
Konkurencyjność Gminy/Miasta jako miejsca pracy						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie swojej Gminy/Miasta						
Połączenia kolejowe z innymi gminami i miastami						
Połączenia drogowe z innymi gminami i miastami						
Dostępność podstawowych usług na terenie Gminy/Miasta (np. sklepy, fryzjer, weterynarz)						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie/Mieście						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Walory środowiska przyrodniczego Gminy/Miasta						
Czystość i stan terenów zielonych						
Estetykę przestrzeni publicznej Gminy/Miasta						
Jakość powietrza w Gminie/Mieście						
Zaangażowanie Gminy/Miasta w działaniach wspierających ochronę środowiska						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających						
Świadomość ekologiczną mieszkańców						
System odbioru odpadów na terenie Gminy/Miasta						
Możliwość wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy/Miasta						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w Gminie/Mieście						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych						
Możliwości korzystania z roweru jako alternatywnego środka transportu między Gminą a Miastem pod kątem ilości i jakości ścieżek rowerowych oraz bezpieczeństwa?						
Dostępność sieci wodociągowej						
Dostępność sieci kanalizacyjnej						
Dostępność sieci gazowej						
Dostęp do Internetu						
Turystyka i rekreacja						

Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną Gminy/Miasta						
Jakość bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie/Mieście						
Jakość bazy turystyczno-wypoczynkowej						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy/Miasta dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy/Miasta dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy/Miasta dla seniorów?						
Działania promocyjne Gminy/Miasta, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów						
Edukacja i kultura						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej w Gminie/Mieście						
Dostęp do edukacji szkolnej						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w Gminie/Mieście						
Jakość infrastruktury w szkołach (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie szkolnych pracowni przedmiotowych, szatnie, inne)						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy/Miasta						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy/Miasta						
Organizację dowozu dzieci do szkół						
Działalność instytucji kultury w Gminie/Mieście						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie/Mieście						
Dostęp do obiektów kulturalnych w Gminie/Mieście? (godziny i dni otwarcia, itp.)						

Część II:

Niniejsza część poświęcona jest szerszemu spojrzeniu na cały Miejski Obszar Funkcjonalny Kościerzyna obejmujący Miasto Kościerzyna i Gminę Kościerzyna. Wychodzimy z założenia, że takie tematy jak transport, edukacja czy środowisko nie kończą się nigdy na granicy jednej gminy, a szersza współpraca daje szansę na skuteczniejsze i lepsze działania.

Prosimy zatem o zastanowienie się, w jakim stopniu w swoim codziennym życiu korzystacie Państwo z usług, infrastruktury czy oferty kulturalnej sąsiednich jednostek.

Pozwoli to wskazać te obszary współpracy w ramach MOF, które wymagają największego wsparcia, aby skutecznie poprawić komfort Państwa życia.

1. Proszę o wskazanie 5 obszarów, które Pani/Pana zdaniem powinno być priorytetem we współpracy Miasta Kościerzyna i Gminy Kościerzyna w ciągu najbliższych lat:

☐ zwiększenie dostępności do placówek opiekuńczych i edukacyjnych (żłobków, przedszkoli i szkół)
☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach
☐ zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
☐ dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy
☐ rozszerzenie oferty edukacji dla dorosłych
☐ poprawa dostępu do usług medycznych
☐ poprawa dostępności do specjalistycznej opieki medycznej
☐ stworzenie nowych miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
☐ aktywizacja osób starszych
☐ wsparcie zaangażowania społecznego mieszkańców
☐ rozszerzenie oferty kulturalnej
☐ inwestycje w rozwój turystyki
☐ rozwój oferty rekreacyjnej
☐ rozwój infrastruktury sportowej
☐ promocja regionu
☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
☐ współpraca w przeciwdziałaniu klęskom żywiołowym
☐ poprawa i rozwój infrastruktury drogowej
☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego (kołowego i kolejowego)
☐ rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
☐ budowa i modernizacja sieci gazowej, wodociągowej, kanalizacji sanitarnej
☐ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami
☐ poprawa czystości wód powierzchniowych i podziemnych
☐ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
☐ poprawa jakości powietrza
☐ ograniczenie bezrobocia
☐ rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
☐ zwiększenie dostępu do Internetu
☐ inne (<i>jakie?</i>)

2. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką/ motorem rozwoju dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Kościerzyna?

- LOKALIZACJA** - położenie w sercu województwa pomorskiego
- DZIEDZICTWO** - bogata historia i kultura regionu

- TURYSTYKA** - walory środowiska przyrodniczego
- KOMUNIKACJA** - dobre skomunikowanie z Trójmiastem
- GOSPODARKA** – korzystne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej i inwestycji

3. Proszę o określenie, gdzie wykonuje Pan(i) następujące czynności:

• **pracuję**

- w zamieszkiwanej Gminie/Mieście
- poza zamieszkiwaną Gminą/Miastem, ale w MOF Kościerzyna
- w powiecie kościerskim
- w innym miejscu

• **korzystam z usług edukacyjnych (szkoła, studia, kursy)**

- w zamieszkiwanej Gminie/Mieście
- poza zamieszkiwaną Gminą/Miastem, ale w MOF Kościerzyna
- w powiecie kościerskim
- w innym miejscu

• **zakupy codzienne, małe, podstawowe robię**

- w zamieszkiwanej Gminie/Mieście
- poza zamieszkiwaną Gminą/Miastem, ale w MOF Kościerzyna
- w powiecie kościerskim
- w innym miejscu

• **zakupy duże (np. chemia gospodarcza, ubrania, większe zapasy żywności) robię**

- w zamieszkiwanej Gminie/Mieście
- poza zamieszkiwaną Gminą/Miastem, ale w MOF Kościerzyna
- w powiecie kościerskim
- w innym miejscu

• **korzystam z rozrywki i oferty kulturalnej**

- w zamieszkiwanej Gminie/Mieście
- poza zamieszkiwaną Gminą/Miastem, ale w MOF Kościerzyna
- w powiecie kościerskim
- w innym miejscu

Metryczka

Płeć:

- kobieta   mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Wykształcenie:

- podstawowe
- średnie
- zawodowe
- wyższe

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?) .....

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem Gminy Kościerzyna
- jestem mieszkańcem Miasta Kościerzyna
- nie jestem mieszkańcem MOF Kościerzyna

ZAŁĄCZNIK II – wzór fiszki projektowej**FISZKA PROJEKTOWA**

Nr projektu

**ZGŁOSZENIE PROPOZYCJI PROJEKTU
DO STRATEGII TERYTORIALNEJ
DLA
MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO KOŚCIERZYNA**

Tytuł przedsięwzięcia	
Lider oraz partnerzy	
Lokalizacja/obszar realizacji (w zależności od zakresu i charakteru przedsięwzięcia: miejsce – gmina (oraz ewentualnie miejscowość), w zakresie przedsięwzięć liniowych – przebieg)	
Efekty przedsięwzięcia (wskaźniki pochodzące z FEP 2021-2027, wraz z określeniem wartości docelowych) ¹⁸	Wskaźniki produktu i wartość: Wskaźniki rezultatu i wartość:
Zakres przedmiotowy	
Szacunkowa wartość przedsięwzięcia ogółem (EUR)	
Szacunkowa wartość dofinansowania przedsięwzięcia (EUR)	
Źródło finansowania (w przypadku FEP 2021-2027 – właściwy Priorytet i cel szczegółowy)	
Priorytet i cel szczegółowy FEP	☐ Priorytet 2: Bardziej Zielone Pomorze, cel szczegółowy (i): wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych

¹⁸ Są to wartości orientacyjne, podawane w celach informacyjnych. Ich zmiany nie powodują konieczności zmiany Strategii ZIT. Wskaźniki produktu i rezultatu zgodne z FEP zostały przedstawione w poniższej tabeli.

- **Priorytet 2:** Bardziej Zielone Pomorze, cel szczegółowy (iv): wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;
- **Priorytet 2:** Bardziej Zielone Pomorze, cel szczegółowy (vii): wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia;
- **Priorytet 3:** Mobilne Pomorze, cel szczegółowy (viii): wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej;
- **Priorytet 5:** Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+), cel szczegółowy (i): Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów;
- **Priorytet 5:** Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+), cel szczegółowy (k): zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;
- **Priorytet 6:** Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR), cel szczegółowy (iii): Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne;

	<p>□ Priorytet 6: Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR), cel szczegółowy (v): zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.</p>
--	---

Priorytet FEP 2021-2027		Cel szczegółowy FEP 2021-2027	Wskaźniki produktu (należy określić dla celu szczegółowego)	Wskaźniki rezultatu (należy określić dla celu szczegółowego)
Nr	Nazwa		Nazwa	Nazwa
2	Bardziej zielone Pomorze	(i)	Lokale mieszkalne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej (sztuki)	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej (MWh/rok)
2	Bardziej zielone Pomorze		Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków (sztuki)	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok)
2	Bardziej zielone Pomorze		Wybudowane lub zmodernizowane sieci ciepłownicze i chłodnicze (km)	Ilość zaoszczędzonej energii ciepłej (MWh/rok)
			Liczba nowych/zmodernizowanych punktów świetlnych (sztuki)	Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO ₂ /rok)
			Liczba zmodernizowanych indywidualnych źródeł ciepła (sztuki)	
2	Bardziej zielone Pomorze	(iv)	Pojemność obiektów małej retencji (tys. m ³)	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej (osoby)
2	Bardziej zielone Pomorze		Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu (ha)	
			Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu (sztuki)	
2	Bardziej zielone Pomorze	(vii)	Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych (EUR)	
			Powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (ha)	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury (osoby)
			Powierzchnia parków krajobrazowych objętych wsparciem w ramach realizacji zadań objętych planami ochrony (ha)	
3	Mobilne Pomorze	(viii)	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii autobusowych i trolejbusowych (km)	Szacowana emisja gazów cieplarnianych (tony równoważnika CO ₂ / rok)
3	Mobilne Pomorze		Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego (osoby)	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego

				transportu publicznego (użytkownicy/rok)
3	Mobilne Pomorze		Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej i metropolitarnej (sztuki)	Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (użytkownicy/rok)
3	Mobilne Pomorze		Wspierana infrastruktura rowerowa (km)	
3	Mobilne Pomorze		Liczba wspartych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (sztuki)	
3	Mobilne Pomorze			
5	Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+)	(i)	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie (osoby)	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu (osoby)
5	Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+)	(k)	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie (osoby)	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej (sztuki)
6	Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR)	(iii)	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej (innych niż mieszkania) (osoby /rok)	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki społecznej (użytkownicy/rok)
6	Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR)	(v)	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (osoby /rok)	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej (użytkownicy/rok)
6	Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR)		Liczba wspartych podmiotów leczniczych (sztuki)	
6	Pomorze o silniejszym wymiarze społecznym (EFRR)			